

707.3 043/6A (DHĀTUKŌSHA)

(Forming a Supplement to the Elementary
Sanskrit Grammar published by
the Calcutta University)

BY
BAHUBALLABH SHASTRI

REVISED EDITION

Published by the
CALCUTTA UNIVERSITY
1915

CU
52

BCU 2552

17569

PRINTED BY ATULCHANDRA BHATTACHARYA
AT THE CALCUTTA UNIVERSITY PRESS, SENATE HOUSE, CALCUTTA

DHĀTUKŌSHA

धातुकोषः ।

साङ्केतिक-शब्दाः ।

भ्वा—Bhvādi. अदा—Adādi. जुह्—Juhotyādi.
 दिवा—Dibādi. स्वा—Svādi. तुदा—Tudādi. रुधा—
 Rudhādi. तना—Tanādi. कया—Kryādi. चुरा—
 Churādi. P.—Parasmaipada. A.—Ātmanepada.
 U.—Ubhayapada. Pre.—Present—लट्. Pot.—
 Potential—विधिलिङ्. Imp.—Imperative—लोट्.
 Impf.—Imperfect—लङ्. Perf.—Perfect—लिट्.
 Aor.—Aorist—लुङ्. Fu.—Future—लृट्. Per Fu.—
 Periphrastic Future—लृट्. Con.—Conditional—
 लृङ्. Ben.—Benedictive—आशिषि लिङ्. Pas.—
 Passive—कर्मणि. Cau.—Causative—णिजन्त. Des.—
 Desiderative—सन्त. Fre.—Frequentative—यङन्त.
 Kri.—कृत्यप्रत्यय—Participles in तव्य, चनीय, य. PP.—
 Past-participle—निष्ठा-क्त. IP.—Indeclinable Past-
 participle—क्ता. Inf.—Infinitive—तुमुन्. से.—सेद्
 धातु—Set Dhātu. अ.—अनिट् धातु—Anit Dhātu.
 वे.—वेट् धातु—Optionally Anit Dhātu.

DHĀTUKŌSHA

अथ अकारादिवर्णक्रमेण धातुरूपाणि ।

अ

अञ्—भा P. से. गति-पूजनयोः, to go, to worship. Pre. लट्—अश्नुति. अश्नुमि. अश्नामि. Pot. विधिलिङ्—अश्नेत्. Imp. लोट्—अश्नुतु. Impf—लङ्—अश्नुत्. Perf. लिट्—आनश्च. Aor. लुङ्—आश्नोत्. Fu. लृट्—अश्निष्यति. Per Fu. लुट्—अश्निता. Con. लृङ्—आश्निष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—अश्नात् (may he worship) (does not lose its nasal when it means to worship) and अश्नात् (may he go). Pas. कर्मणि—अश्नते (he is honoured) and अश्नते (he is moved). Cau. शिजन्त—अश्नयति. Des. सनन्त—अश्निष्यति. Kri. कृत्य—अश्नितव्यः. PP. निष्ठा—अश्नितः (worshipped), अकृतः (moved). IP. क्ता—अश्नित्वा (having worshipped). अश्नित्वा or अकृता (having moved). Inf. लुमुन्—अश्नितुम्.

अञ्—रुधा P. वे. व्यक्ति-अक्षय-कान्ति-गतिषु, to distinguish, to anoint, to decorate, to go. Pre. लट्—अनक्ति, अङ्गः, अञ्जन्ति. अनजि. अनजिम, अञ्जुः, अङ्मः. Pot. विधिलिङ्—अञ्जरात्. Imp. लोट्—अनक्तु. अङ्ग्धि. अनजानि. Impf. लङ्—अनक्तु,

आङ्काम्. Perf. लिट्—आनञ्ज, आनञ्जतुः ; आनञ्जिथ
or आनङ्थ, आनञ्जथुः ; आनञ्ज, आनञ्जिव or आनञ्जु.
Aor. लुङ्—आञ्जीत्. Fu. लृट्—अञ्जिष्यति or अङ्गयति.
Per Fu. लुट्—अञ्जिता or अङ्गा. Con. लृङ्—
आञ्जिष्यत् or अङ्गयत्. Ben. आशिषि लिङ्—अज्यात्.
Pas. कर्मणि—अज्यते, Aor. कर्मणि लुङ्—आञ्जि. Cau.
णिजन्त—अञ्जयति, Aor. णिच्-लुङ्—आञ्जिजत्. Des.
सन्त—अञ्जिजिषति. PP. निष्ठा—अक्तः. 1P. क्ता—
अञ्जित्वा or अङ्गक्ता or अक्ता. Inf. तुमुन्—अञ्जितुम्
or अङ्गुम्.

अट्—भा P. से. गती, to roam. Pre. लट्—
अटति. Impf. लङ्—आटत्. Perf. लिट्—आट. Aor.
लुङ्—आटीत्. Fu. लृट्—अटिष्यति. Con. लृङ्—आटि-
ष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—अट्यात्. Pas. कर्मणि—अट्यते.
Cau. णिजन्त—आटयति. Des. सन्त—अटिटिषति. Inf.
तुमुन्—अटितुम्.

अण्—भा P. से. शब्दे, to sound. Pre. लट्—
अणति. Perf. लिट्—आण. Aor. लुङ्—आणीत्. Fu.
लृट्—अणिष्यति. Pas. कर्मणि—अण्यते. Cau. णिजन्त—
आणयति-ते. Des. सन्त—अणिणिषति. PP. निष्ठा—
अणितः. Inf. तुमुन्—अणितुम्.

अण्—दिवा A. से. प्राणने, to breathe, to live.
Pre. लट्—अण्यते. Perf. लिट्—आणे. Aor. लुङ्—
आणिष्ट. Fu. लृट्—अणिष्यते. Con. लृङ्—आणिष्यत.

Ben. आगिषि लिङ्—अणिषीष्ट. Pas. कर्मणि—अण्यते.
PP. निष्ठा—अणितः. Inf. तुमुन्—अणितुम्.

अद्—अदा P. अ. भक्षणे, to eat. Pre. लट्—
अत्ति, अत्तः, अदत्ति ; अत्ति, अत्थ, अत्थ ; अत्ति, अद्ः,
अद्ः. Pot. विधिलिङ्—अद्यात्, अद्याताम्, अद्युः ; अद्याः ;
अद्याम्, अद्याव. Imp. लोट्—अत्तु ; अद्दि ; अदानि. Impf.
लङ्—आदत्, आत्ताम्, आदन् ; आदः, आत्तम्, आत्त ;
आदम्, आद्, आद्.

Perf. लिट्—अघाम	}	जघतुः	}	जघुः	}
आद		आदतुः		आदुः	
अघमिथ	}	जघयुः	}	जघ	}
आदिय		आदयुः		आद	
अघाम	}	जघिव	}	जघिम	}
अघम		आदिव		आदिम	
आद					

Aor. लुङ्—अघमत्, अघमताम्, अघमन् ; अघमः, अघमतम्,
अघमत ; अघमम्, अघमाव, अघमाम. Fu. लृट्—अक्यति ;
अक्यसि ; अक्यामि. Per Fu. लुट्—अत्ता ; अत्तासि ;
अत्तामि. Con. लृङ्—आक्यत्. Ben. आगिषि लिङ्—
अद्यात्, अद्याताम्, अद्यायुः ; अद्याः ; अद्यामम्, अद्याम्व,
अद्याम्व. Pas. कर्मणि—अद्यते, Cau. विजन्त—आदयति
Aor. णिच्-लुङ्—आदिदत्. Des. मनन्त—जिघ्रसति. Kri.
कृत्य—अदनीयः. PP. निष्ठा—अग्धः. IP. क्ता—अग्धा.
Inf. तुमुन्—अत्तुम्.

अन्—अदा P. से. प्राणने, to breathe, to live. Pre. लट्—अनिति, अनितः, अनन्ति; अनिधि; अनिमि, अनिवः. Pot. विधिलिङ्—अन्यात्; अन्याः; अन्याम्. Imp. लोट्—अनितु, अनिताम्, अनन्तुः; अनिहि; अनानि, अनाव. Impf. लङ्—आनीत्, आनत्, आनिताम्, आनन्; आनीः, आनः; आनम्, आनिव. Perf. लिट्—आन; आनिय; आन. Aor. लुङ्—आनीत्, आनिष्टाम्. Fu. लृट्—अनिष्यति. Per Fu. लुट्—अनिता. Con. लृङ्—आनिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—अन्यात्, अन्यास्ताम्; अन्याः; अन्यासम्. Pas. कर्मणि—अन्यते. Aor. कर्म-लुङ्—आनि. Cau. निजन्त—आनयति, Aor. निच्-लुङ्—आनिनत्. Des. सनन्त—अनिनिपति. PP. निष्ठा—अनितः. Inf. तुमुन्—अनितुम्.

अय्—भा A. से. गतौ, to go. Pre. लट्—अयते. Pot. विधिलिङ्—अयेत्. Imp. लोट्—अयताम्. Impf. लङ्—आयत्. Perf. लिट्—अयाचक्ते, अयाम्भूव अयामाम. Aor. लुङ्—आयिष्ट. Fu. लृट्—अयिष्यते. Per Fu. लुट्—अयिता. Con. लृङ्—आयिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—अयिषीष्ट. Pas. कर्मणि—अय्यते, Aor. कर्म-लुङ्—आयि. Cau. निजन्त—आययति—ते. Aor-निच्-लुङ्—आयियन्-त. Des. सनन्त—अयियिषते.

With परा it forms—परा + अय. Pre. लट्—पलायते (he flees). IP. क्ता (खप्) पलाय्य. Inf. तुमुन्—पलायितुम्.

अर्च्—भा P. से. पूजायाम्, to worship. Pre.
लट्—अर्चति. Pot. विधिलिङ्—अर्चेत्. Imp. लोट्—
अर्चतु. Impf. लङ्—आर्चत्. Perf. लिट्—आनर्च
Aor. लुङ्—आर्चीत्. आर्चिष्टाम्. Fu. लृट्—अर्चिष्यति.
Per Fu. लुट्—अर्चिता. Con. लृङ्—आर्चिष्यत्. Ben.
आशिषि लिङ्—अर्च्यात्. Pas. कर्मणि—अर्च्यते. Aor.
कर्म-लुङ्—आर्चि. Cau. गिजस्त—अर्चयति—ते. Aor.
गिच्-लुङ्—आर्चिचत्—त. Des. सनस्त—अर्चिचिषति.
Kri. कृत्य—अर्चनीयः, अर्चितव्यः. PP. निष्ठा—अर्चितः.
IP. क्ता—अर्चित्वा. Inf. तुमुन्—अर्चितुम्.

अर्च्य—चुरा U से. पूजायाम्, to worship. अस्माद्
वा गिच्, गिजस्तात् कर्तृगामिक्रियाफले आत्मनेपदम्. Pre.
लट्—अर्चयति-ते. अर्चति. Pot. विधिलिङ्—अर्चयेत्-त.
Imp. लोट्—अर्चयतु-ताम्. Impf. लङ्—आर्चयत्-त.
Perf. लिट्—अर्चयाम् बभूव-आस-चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—
आर्चिचत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—अर्च्यात्, अर्चयिषीष्ट.
Pas. कर्मणि—अर्च्यते. Des. सनस्त—अर्चिचयिषति—ते.
Kri. कृत्य—अर्चयितव्यः. IP. क्ता—अर्चयित्वा. Inf. तुमुन्—
अर्चयितुम्.

अर्ज्—भा P. से. अर्जने, to procure. Pre.
लट्—अर्जति. Perf. लिट्—आनर्ज. Aor. लुङ्—आर्जोत्.
Per Fu. लुट्—अर्जिता. Ben. आशिषि लिङ्—अर्ज्यात्
Pas. कर्मणि—अर्ज्यते. Cau. गिजस्त—अर्जयति-ते. Aor.

णिच्-लुङ्—अर्जिजत्-त. Des. सनन्त—अर्जिजिषति. Kri. कृत्य—अर्जितव्यः, अर्जनीयः. Inf. तुमुन्—अर्जितुम्.

अर्थ—(अदन्तः) चुरा A. से. उपयाच्ञायाम्, to beg, to request. Pre. लट्—अर्थयते. Perf. लिट्—अर्थयाम् बभूव-आस-चक्रे. Aor. लुङ्—आर्तयत्. Per Fu. लुट्—अर्थयिता. Ben. आशिषि लिङ्—अर्थयिषीष्ट. Pas. कर्मणि—अर्थ्यते. Cau. णिजन्त—अर्थयते. The usual form of Pre. Plu. प्रार्थयन्ति (प्रार्थनां कुर्वन्ति ; तत् करोतीति णिच्) Inf. तुमुन्—अर्थयितुम्.

अर्द्—भ्वा P. से. गतौ याचने षोडशे च, to go, to beg, to pain. Pre. लट्—अर्दति. Pot. विधिलिङ्—अर्देत्. Impf. लङ्—आर्देत्. Perf. लिट्—आमर्द. Aor. लुङ्—आर्दीत्. Per Fu. लुट्—अर्दिता. Ben. आशिषि लिङ्—अर्द्यात्. Pas. कर्मणि—अर्द्यते. Aor. कर्म-लुङ्—आर्दि. Cau. णिजन्त—अर्दयति-ते. Aor. णिच्-लुङ्—आर्दिदत्. Des. सनन्त—अर्दिदिषति. PP. निष्ठा—अर्दितः अभ्यर्णः (संनिक्षेपे), अन्यत्र, अभ्यर्दितो हृषलः शीतेन. Inf. तुमुन्—अर्दितुम्. चुरादिरुभयपदी हिंसार्थं वर्तते. Pre. लट्—अर्दयति-ते, अर्दति-ते.

अर्ह—भ्वा P. से. पूजायाम्, to worship ; योग्य-तायाम्, to deserve. Pre. लट्—अर्हति. Perf. लिट्—आनर्ह. Aor. लुङ्—आर्हीत्. Per Fu. लुट्—अर्हिता. Ben. आशिषि लिङ्—अर्ह्यात्. Pas. कर्मणि—अर्ह्यते.

Cau. णिजन्त—अर्हयति. Aor. णिच्-लुङ्—आर्जिहत्.
Des. सनन्त—अर्जिहिषति. Kri. कृत्य—अर्हितव्यः. Inf.
तुमुन्—अर्हितुम्.

अव्—भ्वा P. से. रक्षण-प्रीति-अवगति &c., to
protect, to please, to know, (and a variety of
other meanings). Pre. लट्—अवति. Imp. लोट्—
अवतु. Perf. लिट्—आव. Aor. लुङ्—आवीत्. Per
Fu. लुट्—अविता. Ben. आशिषि लिङ्—अव्यात्.
Pas. कर्मणि—अव्यते. Cau. णिजन्त—आवयति. Aor.
णिच्-लुङ्—आविवत्. Des. सनन्त—अविविषति. PP.
निष्ठा—ऊतः. Inf. तुमुन्—अवितुम्.

अश्—स्वा A. वे. व्याप्तौ संधाते च, to pervade, to
crowd.

Pre. लट्—	अश्नुते,	अश्नुवाते,	अश्नुवते.
	अश्नुपे,	अश्नुवापे,	अश्नुध्वे.
	अश्नुवे,	अश्नुवहे,	अश्नुमहे.
Pot. विधिलिङ्—	अश्नुवीत,	अश्नुवीयाताम्,	अश्नुवीरन्.
	अश्नुवीथाः,	अश्नुवीयाथाम्,	अश्नुवीध्वम्.
	अश्नुवीय,	अश्नुवीवहि,	अश्नुवीमहि.
Imp. लोट्—	अश्नुताम्,	अश्नुवाताम्,	अश्नुवताम्.
	अश्नुध्व,	अश्नुवाथाम्,	अश्नुध्वम्.
	अश्नुवे,	अश्नुवावहे,	अश्नुवामहे.

Impf. लङ्—	आश्नुत.	आश्नुयाः.	आश्नुवि.
Perf. लिट्	आनये	आनयाते	आनयिरे
५	आनयिषे आनये	{ आनयाये	{ आनयिष्वे आनइद्वे }
	आनये		
	आनये	आनयिष्वहे	{ आनयिष्वहे आनयिष्वहे }
		आनयिष्वहे	
Aor. लुङ्—	आगिष्ट	आगिषाताम्	आगिषत
	आष्ट	आष्टाताम्	आष्टत
६	आगिष्ठाः	आगिषाथाम्	आगिष्टुम्
	आष्ठाः	आष्टायाम्	आष्ठुम्
७	आगिषि	आगिष्वहि	आगिष्वहि
	आषि	आष्ट्वहि	आष्ट्वहि

Fu. लृट्—अशिष्यते, अच्यते. Per Fu. लृट्—अगिता, अष्टा. Con. लृट्—आशिष्यत, आच्यत. Ben. आशिषि लिङ्—अशिषीष्ट, अलीष्ट. Pas कर्मणि—अच्यते, Aor. कर्म-लुङ्—आशि. Cau. शिजन्त—आशयति. Aor. शिच्-लुङ्—आशिषत्. Des. सनन्त—अशिषिषते. Kri. कृत्य—अशनीयः. PP निष्ठा—अष्टः. IP. क्ता—अशित्वा, अष्टा. Inf लुमुन् अशितुम्, अष्टुम्.

अश्—क्या P. से भोजने, to eat. Pre. लट्—अशति, अशीतः, अशन्ति. अशसि, अशीयः, अशीय. अशामि, अशीवः, अशीमः. Pot. विधिलिङ् अशीयात्.

अश्रीयाताम्. अश्रीयुः. अश्रीयाः. अश्रीयातम्. अश्रीयात.
 अश्रीयाम्. अश्रीयाव, अश्रीयाम. Imp. लोट् अश्रात्.
 अश्रीताम्. अश्रन्तु. अश्रान, अश्रीतम्. अश्रीत. अश्रानि,
 अश्राव, अश्राम. Impf. लङ्—आश्रात्. आश्रीताम्. आश्रन्.
 आश्राः. आश्रीतम्. आश्रीत. आश्राम्. आश्रीव, आश्रीम.
 Perf. लिट्—आश्र. आश्रतुः. आश्रुः. आश्रिय, आश्रयुः, आश्र.
 आश्र, आश्रिव, आश्रिम. Aor. लुङ्—आश्रोत्. आश्रिष्टाम्,
 आश्रिषुः. आश्रीः. आश्रिष्टम्. आश्रिष्ट. आश्रियम्. आश्रिष्व,
 आश्रिष्व. Fu. लृट्—अश्रिष्यति. अश्रिष्यसि. अश्रिष्यामि.
 Per Fu. लृट्—अश्रिता. अश्रितासि. अश्रितास्मि. Con.
 लृङ्—आश्रिष्यत्. Ben. आश्रिषि लिङ्—अश्र्यात्. अश्र्याः.
 अश्र्यामम्. Pas. कर्मणि अश्र्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
 आशि. Caur. णिजन्त आश्रयति, Aor. णिच्-लुङ्—आशि-
 गत्. Des. सनन्त अश्रिगिष्यति. Kri. कृत्य—अश्रितव्यम्,
 अश्रनीयम्. PP. लिङ्—अश्रितः. IP. क्ता—अश्रित्वा.
 खप्—प्राश्य. Inf. तुमुन्—अश्रितुम्

अस्—अदा P. से. भुवि, to be. अकर्मकः. Pre.
 लट्—अस्ति, स्तः, सन्ति. असि, स्य, स्य. अस्मि, स्वः,
 स्मः. Pot. विधिलिङ्—स्यात्, स्याताम्, स्युः. स्या,
 स्यातम्, स्यात. स्याम्, स्याव, स्याम. Imp. लोट्—असु,
 स्ताम्, सन्तु. एधि, स्ताम्, स्त. असानि, असाव, असाम.
 Impf. लङ्—आसीत्, आस्ताम्, आसन्. आसीः, आस्तम्,
 आस्त. आसम्, आस्व, आस्म. Perf. लिट्—बभूव. (लट्-
 विधिलिङ्-लोट्-लङ्भिन्ने आर्धधातुके प्रत्यये परे अम्धातोः

स्थाने भूरादिगो भवति) Aor. लुङ् अभूत्. Pu लृट् -
भविष्यति. Per Pu. लृट् भविता. Con. लृङ् - अभवि-
ष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् भूयात्. Pas कर्मणि
भूयते मामः * भूयते भवता मामम् (भावे). Aor. कर्म-
लुङ् अभवि. Cau. णिजन्तै भावयति. Aor. णिच्-
लुङ् अभीभवत् Des. सनन्त वुभूषति. Kri कृत्य—
भवितव्यः. PP. निष्ठा—भूतः. IP. क्ता भूत्वा. Inf.
-तुमुन्—भवितुम्.

* अकर्मकधातुभिर्योगे देश-काल-भाव-गन्तव्याध्ववाचकानां
शब्दानां कर्मसंज्ञा इति.

अस् दिवा P. से. क्षेपणे, to throw. Pre. लट्—
अस्यति. Pot. विधिनिङ् अस्येत्. Imp. लाट् अस्यतु.
Impf. लङ् -आस्यत् Perf. लिट् आसः आसिथः आस.
Aor. लुङ् आस्यत् आस्यः आस्यम्. Pu. लृट्
असिष्यति. Per Pu. लृट् असिता. Con लृङ् -आसि-
ष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् अस्यात्. Pas. कर्मणि अस्यते,
Aor. कर्म-लुङ् -आसि. Cau. णिजन्त आसयति. Aor.
णिच् लुङ् -आसिमत्. Des. सनन्त - असिसिषति. PP.
निष्ठा अस्तः. IP. क्ता—असित्वा, अस्तुवा. Inf. तुमुन्—
असितुम्.

आ

आप्—स्वा P. अ. व्याप्नोति, to pervade, to obtain. Pre. लट्—आप्नोति, आप्नतः, आप्नुवन्ति. आप्नोषि, आप्नयः, आप्नय. आप्नोमि, आप्नवः, आप्नमः. Pot. विधिलिङ् आप्नयात्. आप्नयाः. आप्नयाम्. Imp. लोट्—आप्नोतु. आप्नहि आप्नवन्ति. Impf. लङ्—आप्नोत्. आप्नोः. आप्नवम्. Perf. लिट्—आप आपिष्य. आप, आपिष्व. Aor. लुङ्—आपत्. आपः. आपम्. Fu. लृट्—आप्स्यति. Per Fu. लुट्—आप्ता. आप्तासि. आप्तास्मि Con. लृङ्—आप्स्यत् Ben. आशिषि लिङ्—आप्स्यात् आप्याः. आप्यासम्. Pass. कर्मणि आप्यते. Can. णिजन्त आपयसि, Aor. णिच् लुङ् आपिषत् Des मनन्त ईषति. PP. निष्ठा—आप्तः. II'. क्ता—आप्ता. Inf. तुमुन् आप्तुम्.

आस्—अदा A. से उपविशते, to sit. Pre. लट्—आस्ते. आसते, आसते. आस्मै, आसाथे, आश्वे आसे, आस्वहे, आस्वहे. Pot. विधिलिङ्—आसीत्, आसीयाताम्, आसीरन् आसीथाः. आसीथ, आसीवहि. Imp. लोट्—आस्ताम्. आस्व. आस्मै. Impf. लङ्—आस्ता. आस्थाः. आसि. Perf. लिट्—आसांचक्रे—आस—वभूव. Aor. लुङ्—आसिष्ट. आसिष्ठाः. आसिषि Per Fu. लुट्—आसिता. आसितासे. आसिताहे. Con. लृङ्—आसिष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—आसिषीष्ट. आसिषीष्ठाः. आसिषीथ. Pass. कर्मणि—आस्यते

भासः देवदत्तेन. भावे—आस्यते मासं देवदत्तेन. Cau.
णिजन्त—आसयति मासं देवदत्तम्. Aor णिच्-लुङ्—
आमिसत् Des. सनन्त—आसिसिषते. PP. निष्ठा—आसितः.
Inf. तुमुन्—आसितुम्.

इ.

इ—भा P. अ. गतो, to go. Pre. लट्—अयति.
अयमि. अयामि Pot. विधिलिङ् अयेत्, अयेयुः (3rd
Plu). अयेः. अयेयम्. Imp. लोट् अयतु. अय. अयानि.
Impf. लङ्—आयत्. आयः. आयम् Perf. लिट्—
इयाय, इयतुः, इयुः. इययिष—इयेष, इययुः, इय. इयाय
इयय, इयिव, इयिम Aor लुङ्—ऐषीत्. ऐषीः. ऐषम्.
Fu. लृट् एषति. Per. Fu. एता. Con लृङ्—ऐष्यत्.
Ben आशिषि लिङ्—इयात् इयाः. इयासम्. Pas.
कर्मणि इयते. Cau. णिजन्त—आययति. Aor. णिच्-
लुङ्—आयियत्. Des. सनन्त—इषिषति PP. निष्ठा
इतः. IP. क्ता (ल्यप्) प्रेत्य. Inf. तुमुन्—एतुम्.

“उदयति दिननाथे याति शीतांशुस्त्वम्.”

“उदयति यदि भानुः पश्चिमे दिग्विभागे.”

इ (इण्) अदा P. अ गतो, to go. Pre. लट्
 एति, इतः, यन्ति. एषि, इयः, इय. एमि, इवः, इमः.
 Pot. विधिलिङ् इयात्. इयाः. इयाम् Imp. लोट्
 एतु, इताम्. यन्तु. इहि, इतम्, इत. अयानि, अयाव, अयाम.
 Impf. लङ् ऐत्, ऐताम्. आयन्. ऐः, ऐतम्, ऐत. आयम्.
 ऐव, ऐम. Perf. लिट् इयाय, ईयतुः, ईयुः. इययिथ—
 इयेथ, ईयथुः, ईय. इयाय इयथ, ईयिव, ईयिम. Aor.
 लृङ् अगात्, अगाताम्. अगुः. अगाः. अगातम्, अगात.
 अगाम्, अगाव, अगाम Pa लृट् एष्यति एष्यसि. एष्यामि.
 Per Pa. लृट् एता एतामि एतामि. Con. लृङ्
 ऐष्यत्. ऐष्यः. ऐष्यम् Ben. आशिषि लिङ् -ईयात् ईयाः
 ईयामम्. Int निर् + ईयात् निरियात् Pas कर्मणि -
 ईयन्ते, Aor. कर्म-लृङ् अगायि. Can निजन्त- अवोध-
 नार्थं गमयति बोधनार्थं प्रति + आययति = प्रत्याययति.
 Aor. निच् लृङ् -अजीगमत्, प्रत्यायियत् Des. समस्त
 अवोधने—जिगमिषति बोधने—प्रतीचिषति PP. निष्ठा -
 इतः. IP. क्ता प्र + इत्वा प्रेत्य. Inf तुमुन् एतुम्.

इ (इङ्) अदा A. अ. (अयं नित्यमधिपूर्वः. This
 verb is always used with अधि, in the sense of
 reading). अध्ययन्, to read, to study. Pre. लट् -
 अधीति, अधीयाते, अधीयते. अधीदे, अधीयाये, अधीध्वे.
 अधीये. अधीवहे, अधीमहे. Pot. विधिलिङ् अधीयीत,
 अधीयीयाताम्, अधीयीरन्. अधीयीथाः, अधीयीयाथाम्,
 अधीयीध्वम्. अधीयीय, अधीयीवहि, अधीयीमहि. Imp.
 लोट् -अधीताम्, अधीयाताम्, अधीयताम्. अधीध्व. अधी-

यायाम्, अधीध्वम्. अध्यै, अध्ययावहे, अध्ययामहे Impf.
लङ्—अध्येत, अध्येयाताम्, अध्येयत. अध्येयाः, अध्येयायाम्,
अधीध्वम्. अध्येयि, अध्येवहि, अध्येमहि. Perf. लिट् -
अधिजग, अधिजगाम, अधिजगिरे. अधिजगिषे, अधिजगाथे,
अधिजगिध्वे. अधिजग, अधिजगिष्वहे, अधिजगिमहे.

Aor. लृङ्—अध्येष्ट	}	अध्येषाताम्	}	अध्येषत	}
अध्यगीष्ट	}	अध्यगीषाताम्	}	अध्यगीषत	}
अध्यैष्टाः	}	अध्यैषायाम्	}	अध्यैष्टुम्	}
अध्यगीष्टाः	}	अध्यगीषायाम्	}	अध्यगीष्टुम्	}
अध्यैषि	}	अध्यैष्वहि	}	अध्यैषमहि	}
अध्यगीषि	}	अध्यगीष्वहि	}	अध्यगीषमहि	}

Pu. लृट् अध्येष्यते, अध्येष्यते अध्येष्ये. Per Pu.
लृट्—अध्येता. अध्येतासं. अध्येताहे.

Con. लृङ् अध्येष्यत	}	अध्येष्येताम्	}	अध्येष्यन्त	}
अध्यगीष्यत	}	अध्यगीष्येताम्	}	अध्यगीष्यन्त	}
अध्येष्यथाः	}	अध्येष्येथाम्	}	अध्येष्यध्वम्	}
अध्यगीष्यथाः	}	अध्यगीष्येथाम्	}	अध्यगीष्यध्वम्	}
अध्येष्ये	}	अध्येष्यावहि	}	अध्येष्यामहि	}
अध्यगीष्ये	}	अध्यगीष्यावहि	}	अध्यगीष्यामहि	}

Ben. आशिषि लिङ्—अध्येषीष्ट, अध्येषीयास्ताम्, अध्ये-
षीषन्. अध्येषीष्टाः, अध्येषीयास्थाम्, अध्येषीदुम् अध्येषीथ, अध्ये-

पीवहि, अध्येषीमहि Pas. कर्मणि—अधीयते, Aor. कर्म-
लुङ्—अध्यायि, अध्यगायि. Cau. गिजन्त -अध्यापयति, Aor
णिच् लुङ्—अध्यापिपत्, अध्यर्जोगपत्. Des. सनन्त अधि-
जिगांसते. PP. निष्ठा अधीतः. IP. क्ता—अधीत्य. Inf.
तुमुन्—अध्येतुम्. “रामादधीतसन्देश” इति भट्टिप्रयोगे पञ्चमी
विन्या.

इन्ध् (जि इन्धी)—कधा A. से दीप्तौ, to shine, to
kindle. Pre. लट् इन्धे. इन्धसे. इन्धे. Pot. विधि-
जिङ् -इन्धीत. इन्धीथाः. इन्धीय. Imp. लोट् -इन्धाम्.
इन्धस्व. इन्धे Impf. लङ्—ऐन्ध. ऐन्धाः ऐन्धि. Perf.
लिट् इन्धा चक्रे. इन्धां चक्रथ. इन्धां चक्रे. Aor. लुङ् -
ऐन्धिष्ट, ऐन्धिषाताम्, ऐन्धिषत. Fu. लट् -इन्धिष्यते.
इन्धिष्यसे. इन्धिष्ये. Per Fu. लट् -इन्धिता. इन्धितामि.
इन्धिताहे. Con. लृङ् ऐन्धिष्यत. Ben. आशिषि लिङ् -
इन्धिषीष्ट. Pas. कर्मणि इन्ध्यते. Cau. गिजन्त इन्ध्यति;
Aor. णिच्-लुङ् -ऐन्दिषत् Des. सनन्त—इन्दिधियते. PP.
निष्ठा—इदः. Inf. तुमुन् इन्धितुम्.

इप्—दिवा P. से. गतौ, to go. Pre. लट्—इष्यति.
इष्यसि. इष्यामि. Pot. विधिलिङ्—इष्येत्. इष्येः. इष्येयम्.
Imp. लोट्—इष्यतु इष्य. इष्याणि. Impf. लङ् ऐष्यत्.
ऐष्यः. ऐष्यम्. Perf. लिट् इषेव, ईषतुः. इषेपिथ. इषेव,
ईषिव. Aor. लुङ् ऐषीत्. ऐषिष्टाम्, ऐषिषुः. ऐषीः.
ऐषिषम्, ऐषिष्व. Fu. लट् एषिष्यति. Per Fu. एषिता.
एषितामि एषितामि Con. लृङ्—ऐषिष्यत् ऐषिष्यः.

ऐषिथम्. Ben. आशिषि लिङ् इथात्. इथास्ताम्. Des.
सनन्त -एषिषिषति. PP. निष्ठा -इषितः. IP. क्ता
एषित्वा Inf तुमुन् -एषितुम्.

इष्-तुदा P सं. तादौ वे. (इच्छार्थेभ्यो धातुभ्यो
वर्त्तमानकाले विभाषा निङ्-लटौ स्तः). इच्छायाम्, to
wish Pre. वर्त्तमानकाले -लट्, लिङ् -

लट्--इच्छति	) इच्छतः	(इच्छन्ति
लिङ्--इच्छेत्	) इच्छेताम्	(इच्छेयुः
इच्छामि	) इच्छथ	(इच्छथ
इच्छेः	) इच्छेतम्	(इच्छेत
इच्छामि	) इच्छावः	(इच्छामः
इच्छेयम्	) इच्छेव	(इच्छेम

Pot. लिङ् इच्छेत्. इच्छेः. इच्छेयम् Imp. लोट् -
इच्छतु. इच्छ. इच्छानि Impf लङ् ऐच्छत्, ऐच्छताम्.
ऐच्छन् ऐच्छः, ऐच्छतम्, ऐच्छत ऐच्छम्. ऐच्छाव. ऐच्छाम.
Perf. लिट् इषेय. ईषतु. ईषु. इषेयिथ. ईषथुः. ईष.
इषेय. ईषिथ. ईषिम Aor. लुङ् ऐषीत्. ऐषीः. ऐषियम्.
Fu. लृट् एषिष्यति एषिष्यन्ति. एषिष्यामि. Per Fu
एषिता एष्टा. Con. लृङ् ऐषिष्यत् Ben आशिषि
लिङ् इथात् Pas कर्मेणि इथ्यते, Aor कर्म-लुङ् -
ऐषि. Cau निजन्त एषयति. Aor. निच लुङ् ऐषिषत्
Des सनन्त एषिषिषति PP. निष्ठा इष्टः. IP क्ता
एषित्वा, इष्टा Inf तुमुन् एषितुम्-एष्टुम्.

ई

ईक्ष्—आ .A. से दर्शने, to look at, to see Pre. लट् ईक्षते ईक्षमे, ईक्षथ, ईक्षे, ईक्षावहे. Pot. विधिलिङ् - ईक्षेत, ईक्षेयाताम्, ईक्षेरन् ईक्षेथाः ईक्षेय, ईक्षेवहि. Imp. लोट् ईक्षताम्, ईक्षेताम्, ईक्षन्ताम्. ईक्षस्व ईक्ष, ईक्षावहे. Impf. लङ् ऐक्षत, ऐक्षेताम्, ऐक्षन्त, ऐक्षथाः, ऐक्षेथाम् ऐक्षे, ऐक्षावहि. Perf. लिट् - ईक्षां चक्रे, ईक्षामास, ईक्षांश्चभूव Aor. लुङ् ऐक्षिष्ट, ऐक्षिषाताम्, ऐक्षिषन् ऐक्षिषा, ऐक्षिषाथाम्, ऐक्षिध्वम् ऐक्षिषि, ऐक्षिष्वहि, ऐक्षिष्वहि. Fu. लृट् - ईक्षिष्यते, ईक्षिष्यन्ते Per. Fu. लृट् ईक्षिता, ईक्षितारो, ईक्षितारः. Con. लृङ् ऐक्षिष्यत, Ben. आशिषि लिङ् - ईक्षिषीष्ट, ईक्षिषीयास्ताम्, ईक्षिषीरन् ईक्षिषीष्टाः, ईक्षिषीय. Pas कर्मणि ईक्ष्यते Aor. कर्म-लुङ् ऐक्षि. Cau. गिजन्त-ईक्षयति. Aor. गिच् लुङ् - ऐचिञत्-त. Des सनन्त - ईचिञिषते. Kai कृत्य ईक्षितव्यम्, ईक्षणीयम् PP. निष्ठा-ईक्षितः. 1P. क्ता ईक्षित्वा. Inf. तुमुन् - ईक्षितुम्.

ईड्—अदा A. से. स्तुतौ, to praise. Pre. लट् - ईडे, ईडाते, ईडते. ईडिषे, ईडाथे, ईडिष्वे. ईडे ईड्वहे, ईड्महे. Pot. विधिलिङ् - ईडीत, ईडीयाताम्, ईडीरन्, ईडीथा ईडीय, ईडीवहि. Imp. लोट् ईडाम् ईडिष्व, ईडिध्वम् ईडे ईडावहे Impf. लङ् ऐड, ऐडाताम् ऐट्टाः, ऐड्दम् ऐडि ऐड्वहि Perf. लिट् ईडां चक्रे चभूव

आस. Aor लुङ्- ऐडिष्ट. ऐडिषाताम्, ऐडिषत. ऐडिष्ठाः.
 ऐडिषि, ऐडिष्वहि Pu. लृट् ई डध्यते. Per Pu लृट्
 ईडिता, ईडितासे, ईडिताहे. Con लृङ्- ऐडिष्यत Ben.
 आशिषि लिङ् ईडिषीष्ट, ईडिषीयास्ताम्, ईडिषीरन्. ईडि-
 षीष्ठा, ईडिषीय. Pas. कर्मणि ईड्यते. Aor. कर्म-लुङ्
 ऐडि. Cau. णिजन्त ईडयति -ते. Aor णिच्-लुङ्
 ऐडिडत्-त Des. सनन्त-ईडिडिषते PP. निष्ठा
 ईडितः. 1P. क्ता-ईडित्वा Inf तुमुन् ईडितुम्.

ईर् अदा A. से. गतौ कम्पने च, to go, to shake
 Pre. लट्- ईरते, ईरान्ते, ईरते ईर्ये ईरे, ईरेहे Pot.
 विधिलिङ्- ईरीत. ईरीथाः, ईरीय. Imp. लोट् ईरताम्
 ईर्य, ईरे. Impf. लङ्- ऐरते ऐर्याः ऐरि. Perf. लिट्
 ईरा चक्रे Aor. लुङ् ऐरिष्ट ऐरिष्ठाः, ऐरिष्वम्, ऐरिटुम्
 ऐरिषि. Pu लृट्- ईरिष्यते. Per Pu लृट्- ईरिता.
 ईरितासे. ईरिताहे. Con. लृङ्- ऐरिष्यत. Ben आशिषि
 लिङ्- ईरिषीष्ट. ईरिषीष्ठाः. ईरिषीय. Pas. कर्मणि
 ईर्यते. Aor. कर्म-लुङ्- ऐरि. Cau. णिजन्त ईरयति.
 Aor. णिच्-लुङ्- ऐरिरत्. Des. सनन्त-ईरिरिषते. PP.
 निष्ठा-ईरितः. Inf. तुमुन्-ईरितुम्.

ईर्-चुरा U. से. (अस्माद् वा णिच्, णिजन्तात् कर्त्तृ-
 गामिक्रियाफले आत्मनेपदम्). क्षेपे, to move, to throw.
 Pre. लट् ईरयति ते, ईरति. Pot. विधिलिङ् ईर-
 येत्-त, ईरेत् Imp लोट् ईरयन्-ताम्, ईरतु Impf.
 लङ्- ऐरयत्-त, ऐरत. Perf. लिट् इरयाञ्चकार-चक्रे

ईराञ्चकार. Aor. लुङ् ऐरिरत् त, ऐरीत् ऐरिरः,
ऐरिरथाः, ऐरीः ऐरिरम्. ऐरिरं, ऐरिषम् Fu. लट्—
ईरयिष्यति ते, ईरिष्यति Per Fu लुट्—ईरयिता, ईरिता.
Ben. आशिषि लिङ्—ईर्यात्, ईरयिषीष्ट. Pas. कर्मणि
ईर्यते. Des. सनन्त ईरिरिषति ते PP. निष्ठा ईरितः.
Inf. तुमुन्—ईरयितुम्—ईरितुम्

ईर्ष्य्—भा. P. से. ईर्ष्यायाम्, to envy. Pre. लट्—
ईर्ष्यति. Pot. विधिलिङ् ईर्ष्येत्. Imp. लोट् ईर्ष्यतु.
Impf. लङ्—ईर्ष्यत्. Perf. लिट् ईर्ष्याञ्चकार. Aor.
लुङ् ऐर्षीत् ऐर्षीः ऐर्षिषम् Fu. लट् ईर्षिष्यति.
Per Fu. लुट्—ईर्ष्यिता, ईर्ष्यितारौ. Ben. आशिषि
लिङ्—ईर्ष्यात्. Pas. कर्मणि ईर्ष्यते. Aor. कर्म-
लुङ्—ऐर्षि. Cau. गिञ्जल्—ईर्ष्ययति. Aor. गिञ्-
लुङ्—ऐर्षिष्यत्, ऐर्षियत् (ईर्ष्यतेऽष्टमीयस्य इति वक्तव्यम्)
(some say ऐर्षिषत्, ऐर्षियत्.) Des. सनन्त—ईर्ष्ययिषति,
ईर्ष्ययिषति. PP. निष्ठा ईर्ष्यितः. Inf. तुमुन्—ईर्ष्यितुम्

ईह्—भा. A. से. चेष्टायाम्, to aim. Pre. लट्—
ईहते. Pot. विधिलिङ्—ईहेत्. ईहेयाः. ईहेय. Imp.
लोट्—ईहताम्. ईहस्व ईहे Impf. लङ्—ऐहत. ऐहथाः.
ऐहे. Perf. लिट् इहांचक्रे. Aor. लुङ्—ऐहिष्ट.
ऐहिष्ठाः. ऐहियि. Fu. लट्—ईहिष्यते. Per Fu. लुट्—
ईहिता. ईहितारौ, ईहितारः. ईहितामे, ईहितासाधे, ईहि-
साध्वे ईहिताहे ईहितास्वहे, ईहितास्महे. Ben. आशिषि
लिङ्—ईहिषीष्ट, ईहिषीष्ठाः. ईहिषीथ. Pas. कर्मणि—

ईह्यते, Aor. कर्म लुङ्—ऐहि Cau. णिजन्त—ईहयति-ते.
Aor. णिच्-लुङ् ऐजिहत् त. Des. मनन्त ईजिहिषते.
Kri. कृत्य—ईहनीयम्. Inf. तुमुन् ईहितुम्.

उ

उच्छ्—(उच्छि)—भा and तुदा. P. से. उच्छे, to
glean. “उच्छः कणश्च आदानं कणिशायज्जनं शिलम्.”

Pre. लट्—उच्छति. Pot. विधिलिङ्—उच्छेत् Imp.
लोट्—उच्छतु.—Impf. लङ्—अच्छत् Perf. लिट्
उच्छां चकार. Aor लुङ् अच्छीत्. अच्छीः अच्छिषम्.
Fu. लृट् उच्छिषति. Per Fu लुट् उच्छिता. Ben.
आशिषि लिङ् उच्छ्यात्. उच्छ्याः उच्छ्यासम्. Pas.
कर्मणि—उच्छाते. Aor. कर्म-लुङ् अच्छि Cau. णिजन्त—
उच्छयति. Aor. णिच्-लुङ्—अशिच्छत्. Des. मनन्त—
उशिच्छिषति. Kri. कृत्य उच्छितव्यम्. PP. निष्ठा—
उच्छितः. IP. क्ता—उच्छित्वा. -Inf. तुमुन्—उच्छितुम्.

उन्द्—(उन्दी) रुधा. P. से. लेदने, to wet,
to moisten. Pre. लट्—उनत्ति. उनत्ति. उनद्भि. Pot.

विधिलिङ्—उन्धात्. Imp लोट्—उनत्, उन्धि. उनदानि.
 Impf. लङ्—अनत्, अन्ताम्, अन्दन्. अन—अनत्,
 अन्तम्, अनदम् Perf. लिट्—उन्दां चकार. Aor. लुङ्—
 अन्दीत्, अन्दिष्टाम्. Fu. लृट्—उन्दिषति Per Fu.
 लृट्—उन्दिता. Ben. आशिषि-लिङ्—उद्यात्, उद्यास्ताम्,
 उद्यासुः. Pas कर्मणि—उद्यते. Cau. णिजन्त—उन्दयति,
 Aor णिच्-लुङ्—अन्दिदत्. Des. सनन्त—उन्दिदिषति.
 PP. निष्ठा—उद्यम्, उद्यम्. IP. क्ता—उन्दित्वा. Inf.
 तुमुन्—उन्दितुम्.

उष्—भा P से. दाहे, to burn. Pre. लट्
 ओषति. Pot विधिलिङ् ओषित्. Imp. लोट् ओषत्.
 Impf लङ्—ओषत् Perf. लिट्—ओषाच्चकार, ओषाच्च-
 क्तु, ओषाच्चकुः &c. अथवा, उषोष, ऊषत्, ऊषुः उषोषिष्य,
 ऊषथुः, ऊष. उषोष, ऊषिव, ऊषिम. Aor लुङ्—ओषौत्.
 Per Fu. लृट्—ओषिता. Ben आशिषि लिङ्—उद्यात्.
 Pas. कर्मणि—उद्यते. Cau. णिजन्त—ओषयति, Aor.
 णिच् लुङ्—ओषिषत् Des. सनन्त ओषिषिषति. PP.
 निष्ठा—ओषितः, उषितः. IP. क्ता ओषित्वा. Inf.
 तुमुन्—ओषितुम्.

कट्

कट्—भा P अ (स्वे सनि च परे इट्) गति प्रापणयोः,
to go, to get.

Pre. लट् कच्छति. कच्छमि कच्छामि. Pot.
विधिलिङ्—कच्छेत् Imp. लोट्—कच्छतु.

Impf. लङ्—आच्छत्. आच्छः. आच्छम्.

Perf. लिट्—आर आरतुः आरुः.
आरिष आरयुः आर.
आर आरिष आरिम.

Aor. लुङ्—आर्षात् आर्षाम् आर्षः.
आर्षाः आर्षम् आर्ष
आर्षम् आर्ष आर्ष.

Fu. लृट्—अरिष्यति. अरिष्यमि. अरिष्यामि.

Per Fu.—लुट् अर्त्ता अर्त्तारि अर्त्तारः.

Con. लृङ्—आरिष्यत्. आरिष्यः. आरिष्यम्.

Ben. आशिषि लिङ्—अर्षात् Pas. कर्मणि—अर्यते.
Aor. कर्म-लुङ् आरि. Cau. णिजन्त अर्षयति. Aor.
णिच्-लुङ्—आर्षिषत्. Des मनस्त अरिषिषति. Fre.
यङन्त—अरार्यते. PP. निष्ठा—कृणम्, कृतम्. IP. क्त्वा—
कृत्वा. Inf. तुमुन् अर्त्तम्.

ऋध् -दिवा P. से. ह्री, to prosper, to please.

Pre. लट् ऋध्यति. Pot. विधिलिङ् ऋध्येत् Imp
लोट् -ऋध्यतु. Impf. लङ् आर्ध्यत् Perf. लिट्
आनर्ध, आनृधतुः, आनृधुः आनर्धिय आनर्ध, आनृधिव,
आनृधिम. Aor. लुङ् -आर्ध्यत्. Fu. लृट् अर्धियति
Per Fu. लृट्—अर्धिसा. Con लृङ् आर्धियत्. Ben
आशिषि लिङ्—ऋध्यात्. Pas. कर्मणि -ऋध्यते Cau.
णिजन्त अर्धयति. Aor. णिच लुङ् आर्दिधत् Des
सनन्त अर्दिधिवति, ईर्त्सति. PP. निष्ठा ऋद्धः. 1P
क्ता ऋद्धा, अर्धित्वा Inf. तुमुन् अर्धितुम्.

उ

एध्—भा A. से. ह्री, to grow, to prosper.

Pre. लट्—	एधते	एधते	एधन्ते
	एधसे	एधेथे	एधध्वे
	एधे	एधावहे	एधामहे
Pot विधिलिङ्—	एधेत	एधेयान्ताम्	एधेरन्
	एधेथाः	एधेथाथाम्	एधध्वम्
	एधेय	एधेवहि	एधेमहि

Imp. लोट् -	एधताम्	एधेताम्	एधस्ताम्
	एधस्व	एधेयाम्	एधध्वम्
	एधे	एधावहे	एधामहे
Impf. लङ्—	एधत	एधेताम्	एधन्त
	एधथाः	एधेयाम्	एधध्वम्
	एधे	एधावहि	एधामहि
Perf. लिट्—	एधांचक्रे	एधांचक्रात	एधांचक्रिरे
	एधांचकृवे	एधांचक्राथे	एधांचकृद्वे
	एधांचक्रे	एधांचकृवहे	एधांचकृमहे

एवम्, एधामास, एधां बभूव इत्यादि

Aor. लुङ्—	एधिष्ट	एधिषाताम्	एधिषत
	एधिष्ठाः	एधिषायाम्	एधिष्वम्
	एधिषि	एधिष्वहि	एधिष्वहि
Fu. लृट् -	एधिष्यते.	एधिष्यसे.	एधिष्ये.
Per Fu. लुट्—	एधिता	एधितारौ	एधितारः
	एधितासे	एधितासाथे	एधिताध्वे
	एधिताहे	एधितास्वहे	एधितास्महे
Con. लृङ्—	एधिष्यत.	एधिष्यथाः.	एधिष्ये.
Ben. आशिषि	एधिषीष्ट	एधिषीयास्ताम्	एधिषीरन्
लिङ्—	एधिषीष्ठाः	एधिषीयास्याम्	एधिषीध्वम्
	एधिषीय	एधिषीवहि	एधिषीमहि

Pas. कर्मणि एध्यते. Aor. कर्म-लुङ् ऐधि. Cau. णिजन्त—एधयति. Aor णिच्-लुङ् ऐदिधत् मा भवानि-

दिधत्. Des. सनन्त एदिधिपते PP निष्ठा एधितः.
IP. क्ता एधित्वा Inf. तुमुन् एधितुम्.

क

कण् -भा P. से. गच्छे. to sound. Pre. लट् —
कणति. Pot. विधिलिङ् कणेत्. Imp. लोट्—कणत्.
Impf. लङ् अकणत्. Perf. लिट्—अकाण. Aor.
लुङ्—अकाणीत् अकणीत्. Fu. लृट्—कणिष्यति. Per-
Fu. लुट् कणिता. Con. लृङ्—अकणिष्यत्. Ben.
आशिषि लिङ् कण्णात्. Pas कर्मणि कण्यते. Cau.
णिजन्त - कणयति-काणयति, Aor. णिच्-लुङ्—अचो-
कणत्—अचकाणत् Des. सनन्त—चिकणिषति. Pre.
यङ्जन्त—चंकण्यते. PP. निष्ठा कणितः. IP. क्ता—कणित्वा.
Inf. तुमुन्—कणितुम्. एकनेत्र निर्मालनार्थक-पुरादि-कणतिः
काणयति-काणयते इत्यादि.

कथ—(अटन्त)—पुरा उ. से. वाक्यप्रबन्धे, to tell.
Pre. लट् कथयति-ते. Pot. विधिलिङ् कथयेत् त.
Imp. लोट्—कथयत्-ताम्. Impf. लङ्—अकथयत्-त.
Perf. लिट्—कथयां-चकार -बभूव-आस चके. Aor.
लुङ्—अचकथत् त. Fu. लृट्—कथयिष्यति-ते, Per-

Fu. लृट् कथयिता. Con लृङ् अकथयिष्यत् त. Ben.
 आशिषि-निङ् कथात् कथयिषीष्ट Pas. कर्मेणि कथ्यते.
 Cau. णिजन्त—कथयति ते, Aor. णिच्-लृङ् अचकथत् त.
 Des. सनन्त चिकथयिषति-ते. Fre. यङ्-न्त—चकथ्यते. Kri.
 कृत्य—कथयितव्यः. PP. निष्ठा—कथितः. IP. क्ता—
 कथयित्वा. Inf. तुमुन् कथयितुम्.

कम् -भ्वा A. सै. कास्तौ, to love, to desire.

Pre. लृट्— कामयते कामयेते कामयस्ते.
 कामयसे कामयेथे कामयध्वे.
 कामये कामयावहे कामयामहे.

Pot. विधिलिङ् कामयेत कामयेयाताम् कामयेरन्.
 कामयेथाः कामयेयाथाम् कामयेध्वम्.
 कामयेय कामयेवहि कामयेमहि.

Imp. लोट्— कामयताम्. कामयस्व. कामये.

Impf. लङ् अकामयत. अकामयथाः अकामये.

Perf. लिट् कामयां-चक्रे-आस-बभूव, चकमे.
 कामयांचक्रे आसिथ, बभूविथ, चकमिथे.
 कामयां चक्रे आस-बभूव चकमे.

Aor. लृङ्— अचीकमत अचीकमेताम् अचीकमन्त }
 अचकमत अचकमेताम् अचकमन्त }
 अचीकमथाः अचीकमेथाम् अचीकमध्वम् }
 अचकमथाः अचकमेथाम् अचकमध्वम् }
 अचीकमे अचीकमावहि अचीकमामहि }
 अचकमे अचकमावहि अचकमामहि }

P. a. लृट् - कामयिष्यते-कमिष्यते. कामयिष्यसे कमिष्यसे. कामयिष्ये-कमिष्ये. Per Pu. लृट् कामयिता-कमिता कामयितासे-कमितासे. कामयिताहे-कमिताहे. Con. लृङ् अकामयिष्यत-अकमिष्यत. अकामयिष्यथाः-अकमिष्यथाः. अकामयिष्ये—अकमिष्ये. Ben. आशिषि लिङ् कामयिषीष्ट-कमिषीष्ट. कामयिषीष्टाः-कमिषीष्टाः, कामयिषीय-कमिषीय. Pas. कर्मणि काभ्यते-कभ्यते, Aor. कर्मणि-लृङ् अकामि. Cau. गिजस्त- कामयति ते. Des. सनस्त चिकामयिषते-चिकमिषते. Pre. यङस्त चङ्भ्यते. Kri. कृत्य - कसनीयम्. PP. निष्ठा कास्तः. IP. ञा कामयित्वा-कमित्वा-काम्क्षा. Inf. तुमुन् कामयितुम्-कमितुम्.

काङ् (काञ्चि)—भा P. से. काङ्क्षाम्, to desire, to wish. Pre. लट् -काङ्क्षति Pot. विधिलिङ् - काङ्क्षेत्. Imp. शोट् काङ्क्षतु. Impf. लङ् -अकाङ्क्षत्. Perf. लिट् अकाङ्क्ष. Aor. लृङ् अकाङ्क्षीत्. Pu. लृट् -काङ्क्षिष्यति. Per Pu. लृट् -काङ्क्षिता. Con. लृङ् अकाङ्क्षिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् काङ्क्षीष्ट. Pas. कर्मणि—काङ्क्षते, Aor. कर्म लृङ्—अकाङ्क्षि. Cau. गिजस्त—काङ्क्षयति. Aor. णिच्-लृङ् अचकाङ्क्षत्. Des सनस्त चिकाङ्क्षिषति. Pre. यङस्त—चाकाङ्क्षते. Kri. कृत्य काङ्क्षणीयम्. PP. निष्ठा—काङ्क्षितः. Inf. तुमुन् काङ्क्षितुम्.

कित् भा P. से. रोगापनयने, to cure नित्यमशक्तोऽयम्. अस्य सनोऽनार्हधानुकत्वासेट्. नापि गुणः. Pre लट् -चिकित्सति. Pot. विधिलिङ् चिकित्सेत् Imp शोट् -

चिकित्सत्. Impf. लङ् अचिकित्सत्. Perf. लिट्—
चिकित्सांचकार. Aor. लुङ् अचिकित्सीत्. Fu. लृट्—
चिकित्सिष्यति. Per Fu. लुट्—चिकित्सिता. Con. लृङ्—
अचिकित्सिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् चिकित्स्यात्.
Pas. कर्मणि चिकित्स्यते. Cau. गिजन्त—चिकित्सयति.
Des. सनन्त—चिकित्सिषति. PP. निष्ठा—चिकित्सितः.
Inf. तुमुन्—चिकित्सितुम्.

कित्धातोर्व्याधिप्रतिकारे निग्रहेऽपनयने नाशने संशये
धार्थ्यं सन्. अन्यार्थं न सन्. यथा, कित् भ्वा P. अ. इच्छायाम्,
निवासे, to desire, to live Pre. लट्—कैतति. Perf.
लिट् चिकेत Aor. लुङ् अकैतीत् Cau. गिजन्त—
कैतयति, Aor. गिच्-लुङ्—अचौकितत्. Des. सनन्त—
चिकित्सति.

कुप्—दिवा P. से. क्रोधे, to be angry. Pre. लट्—
कुप्यति. Pot. विधिलिङ् कुप्येत् Imp. लोट्—कुप्यतु.
Impf.—लङ् अकुप्यत्. Perf. लिट्—बुकोप. Aor.
लुङ् अकुपत्. Fu. लृट् कोपिष्यति. Per Fu. लुट्—
कोपिता Con. लृङ् अकोपिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—
कुप्यात् Pas. कर्मणि कुप्यते. Cau. गिजन्त कोपयति,
Aor. गिच् लुङ् -अचकुपत्. Des. सनन्त बुकुपिषति—
बुकोपिषति. PP निष्ठा कुपितः. IP. क्ता—कुपित्वा—
कोपित्वा. Inf. तुमुन् कोपितुम्.

कूज्—भ्वा P से. अव्यक्तशब्दे, to make any inarticu-
late sound, to coo. Pre लट्—कूजति Pot. विधि-
लिङ् कूजेत्. Imp. लोट् कूजतु Impf. लङ्—

अकूजत्. Perf. लिट्—चुकूज Aor. लुङ्—अकूजीत्.
 I'u लृट् कूजिष्यति. Per. Fu. लृट् कूजिता. Con.
 लृङ्—अकूजिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् कूज्यात्. Pas.
 कर्मणि कूज्यते, Aor. कर्मणि लुङ् अकूजि. Cau.
 गिजस्त—कूजयति, Aor. गिच्-लुङ् अचूकूजत्. Des.
 सनस्त—चूकूजिष्यति. Fre. यङ्स्त—चोक्कूज्यते. PP. निष्ठा—
 कूजितः. IP. ज्ञा—कूजित्वा. Inf. तुमुन्—कूजितुम्.

कृ—तना U. अ. करणे, to do.

परस्मैपद

Pre. लट्—	करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति
	करोषि	कुरुथः	कुरुथ
	करोमि	कुर्वः	कुर्मः.
Pot. विधि लिङ्—	कुर्यात्	कुर्याताम्	कुर्युः
	कुर्याः	कुर्यातम्	कुर्यात
	कुर्याम्	कुर्याव	कुर्याम.
Imp. लोट्—	करोतु	कुरुताम्	कुर्वन्तु
	कुरु	कुरुतम्	कुरुत
	करवाणि	करवाव	करवाम
Inpf. लङ्—	अकरोत्	अकुरुताम्	अकुर्वन्
	अकरोः	अकुरुतम्	अकुरुत
	अकरवम्	अकुर्व	अकुर्म.

Perf. लिट्—

चकार	चक्रतुः	चक्रुः
चकर्थ	चक्रथुः	चक्र
चकार } चकर }	चक्रव	चक्रम.

Aor. लुङ्—

अकार्षात्	अकार्षाम्	अकार्षुः
अकार्षीः	अकार्षेम	अकार्षे
अकार्षम्	अकार्ष	अकार्ष

Fu. लृट्—

करिष्यति	करिष्यतः	करिष्यन्ति
करिष्यसि	करिष्यथः	करिष्यथ
करिष्यामि	करिष्यावः	करिष्यामः

Per Fu. लृट्—

कर्त्ता	कर्त्तारौ	कर्त्तारः
कर्त्तासि	कर्त्तास्थः	कर्त्तास्थ
कर्त्तास्मि	कर्त्तास्वः	कर्त्तास्मः

Con. लृङ्—

अकरिष्यत्	अकरिष्यताम्	अकरिष्यन्
अकरिष्यः	अकरिष्यतम्	अकरिष्यत
अकरिष्यम्	अकरिष्याव	अकरिष्याम

Ben. आशिषि लिङ्-क्रियात्

क्रियास्ताम्

क्रियासुः

क्रियाः

क्रियास्तम्

क्रियास्त

क्रियासम्

क्रियास्व

क्रियास्म

Pas. कर्मणि क्रियते. Aor. कर्मणि-लुङ् - अकारि.
 Cau. गिजन्त कारयति (कारयति कटं देवदत्तं देवदत्तेन
 वा यज्ञदत्तः), Aor. गिच् लुङ् - अचीकरत्. Des.—
 सनन्त -चिकीर्षति. Fre. यङन्त—चेकीयते.

आत्मनेपद

Pre. लट्—	कुरुते कुरुषे कुर्वे	कुर्वीते कुर्वीथे कुर्वहे	कुर्वते कुरुध्वे कुर्महे.
Pot. विधिलिङ्—	कुर्वीत कुर्वीथाः कुर्वीय	कुर्वीयाताम् कुर्वीयाथाम् कुर्वीष्वहि	कुर्वीरन् कुर्वीध्वम् कुर्वीमहि.
Imp. लोट्—	कुरुताम् कुरुष्व करवे	कुर्वीताम् कुर्वीथाम् करवावहे	कुर्वताम् कुरुध्वम् करवामहे.
Impf लङ्—	अकुरुत अकुरुथाः अकुर्वि	अकुर्वीताम् अकुर्वीथाम् अकुर्वहि	अकुर्वत अकुरुध्वम् अकुर्महि.
Perf. लिट् -	अक्रे अकृषे अक्रे	अक्रीते अक्रीथे अकृवहे	अक्रीरे अकृद्वे अकृमहे
Aor लुङ्—	अकृत अकृथाः अकृषि	अकृताताम् अकृथाथाम् अकृष्वहि	अकृतत अकृद्वम् अकृमहि.
Fu. लृट्—	करिष्यते करिष्यम करिष्ये	करिष्येते करिष्येथे करिष्यावहे	करिष्यन्ते करिष्यध्वे करिष्यामहे.
Per Fu. लुट्—	कर्त्ता कर्त्तामि कर्त्ताहे	कर्त्तारी कर्त्तामाथे कर्त्तास्वहे	कर्त्तारः कर्त्ताध्वे कर्त्तास्महे.

Con. लृङ्— अकरिष्यत अकरिष्येताम् अकरिष्यन्त
अकरिष्यथाः अकरिष्येथाम् अकरिष्यध्वम्
अकरिष्ये अकरिष्यावहि अकरिष्यामहि

Ben आशिषि लिङ्-कृषीष्ट कृषीयास्ताम् कृषीरन्
कृषीष्टाः कृषीयास्याम् कृषीद्वम्
कृषीय कृषीवहि कृषीमहि.

Pas. कर्मणि—क्रियते, Aor. कर्मणि-लुङ्—अकारि.
Cau. गिजन्त कारयति-ते, Aor. गिच्-लुङ्—अचौकरत्-त.
Des. सनन्त—चिकीर्षति-ते. Fre. यङन्त—चिकीर्षते. Kri.
कृत्य—कर्त्तव्यः, करणीयः. PP. निष्ठा—कृतः. IP. क्ता—
कृत्वा. Inf. तुमुन्—कर्त्तुम्.

सम् + कृ = संस्करोति, अलंकरोतीत्यर्थः. भूषणार्थं सम-
वाये च. सम्-परि-उपेभ्यः कृधातोः कात्पूर्वः सुट् (स्).
समवायः = समुदायः. यथा—परि + कृ = परिष्करोति. उप +
कृ = उपस्कुरुते. Perf. लिट्—संचस्कार, संचस्करतुः,
संचस्करः. संचस्करिष्य, संचस्करिव. Aor. लुङ्—समस्कृत.
Ben. आशिषि लिङ्—संस्कृयात्, संस्कृषीष्ट. भूषणार्था-
दन्यथापि सुट् (स्) भवति. यथा—तदृच्छवेः समस्कुरुत
इति. 'संस्कृतं भच्चा' इति.

कृत्—तुदा P. से. छिदने, to cut. Pre लट्—कृन्तति.
Pot. विधिलिङ्—कृन्तेत्. Imp. लोट्—कृन्ततु. Impf.
लङ्—अकृन्तत्. Perf. लिट्—चकत्ते, चकृततुः, चकृतुः.
चकर्तिष्य, चकृतयुः, चकृत. चकर्त्ते, चकृतिव, चकृतिम.
Aor. लुङ्—अकर्त्तीत्, अकर्त्तिष्ठाम्, अकर्त्तिषुः. Fu. लृट्—

कर्त्तव्यति—कर्त्तिष्यति. Per Fu. लुट्—कर्त्तिता. Con.
लृङ् अकर्त्तव्यत्-अकर्त्तिष्यत् Ben. आशिषि लिङ्—कृत्यात्.
Pas. कर्मणि कृत्यते, Aor. कर्मणि-लुङ् -अकर्त्ति. Cau.
णिजन्त -कर्त्तयति, Aor. णिच्-लुङ् अचकर्त्तत्-अचीकृतत्.
Des सनन्त -चिकत्सति-चिकर्त्तिषति. Fre. यङ्-सन्त—
धरीकृत्यते Kri. कृत्य -कर्त्तितव्यः. PP. निष्ठा कृत्तः.
JP. क्ता कर्त्तित्वा Inf. तुमुन् कर्त्तितुम्.

कृप् -भ्वा A. वे. सामर्थ्य. to be able.

Pre लट्—	कल्पते	कल्पेत	कल्पन्ते
	कल्पमे	कल्पेधे	कल्पध्वे
	कल्पे	कल्पावहे	कल्पामहे.
Pot विधिलिङ्	कल्पेत.	कल्पेथाः.	कल्पेय.
Imp लोट्	कल्पनाम्.	कल्पस्व.	कल्पे.
Impf. लङ्	अकल्पत	अकल्पेताम्	अकल्पन्त
	अकल्पथाः	अकल्पेथाम्	अकल्पध्वम्
	अकल्पे	अकल्पावहि	अकल्पामहि.
Perf. लिट्	चकृपे	चकृपाते	चकृपिरे
	चकृपिषे	चकृपाथे	चकृपिध्वे
	चकृप्सं		चकृप्ध्वे
	चकृपे	चकृपिवहे	चकृपिमहे
		चकृप्वहे	चकृप्महे

आत्मनेपद

Aor. लृङ्	(अकल्पिष्ठ	(अकल्पिषाताम्	(अकल्पिषत
	(अकृप्त	(अकृप्साताम्	(अकृप्सत

{ अकल्पिष्ठाः	{ अकल्पिषाथाम्	{ अकल्पिध्वम्
{ अकृप्याः	{ अकृपाथाम्	{ अकृबुध्वम्
{ अकल्पिषि	{ अकल्पिष्वहि	{ अकल्पिषहि
{ अकृप्ति	{ अकृप्स्वहि	{ अकृपस्वहि

परस्मैपद

अकृपत्	अकृपताम्	अकृपन्
अकृपः	अकृपतम्	अकृपत
अकृपम्	अकृपाथ	अकृपाम

कृप् धातोरात्मनेपदं वा स्याद् लुङि, परस्मैपदे चुरङ्.

आत्मनेपद

Fu. लृट्—	{ कल्पिष्यते	{ कल्पिष्येते	{ कल्पिष्यन्ते
	{ कल्प्स्यते	{ कल्प्स्येते	{ कल्प्स्यन्ते
	{ कल्पिष्यसे	{ कल्पिष्येथे	{ कल्पिष्यध्वे
	{ कल्प्स्यसे	{ कल्प्स्येथे	{ कल्प्स्यध्वे
	{ कल्पिष्ये	{ कल्पिष्यावहे	{ कल्पिष्यामहे
	{ कल्प्स्ये	{ कल्पस्यावहे	{ कल्पस्यामहे

परस्मैपद

Fu. लृट्—	कल्पस्यति	कल्पस्यतः	कल्पस्यन्ति
	कल्पस्यसि	कल्पस्यथः	कल्पस्यथ
	कल्पस्यामि	कल्पस्यावः	कल्पस्यामः

कृप् धातोरात्मनेपदं वा स्यात् स्ये सनि लुटि च पर, परस्मै-
पदे न षट्.

आत्मनेपद

Per Fu. लुट्-	{ कल्पिता	{ कल्पितारौ	{ कल्पितारः
	{ कल्पता	{ कल्पतारौ	{ कल्पतारः
	{ कल्पितासि	{ कल्पितासाथे	{ कल्पिताध्वे
	{ कल्पतासि	{ कल्पतासाथे	{ कल्पताध्वे
	{ कल्पिताहे	{ कल्पितास्वहे	{ कल्पितास्महे
	{ कल्पताहे	{ कल्पतास्वहे	{ कल्पतास्महे

परस्मैपद

Per Fu. लुट्—	कल्पता	कल्पतारौ	कल्पतारः
	कल्पतासि	कल्पतास्यः	कल्पतास्य
	कल्पतास्मि	कल्पतास्वः	कल्पतास्मः

आत्मनेपद

Con. लृङ्—	{ अकल्पिष्यत	{ अकल्पिष्येताम्	{ अकल्पिष्यन्त
	{ अकल्पस्यत	{ अकल्पस्येताम्	{ अकल्पस्यन्त
	{ अकल्पिष्यथाः	{ अकल्पिष्येथाम्	{ अकल्पिष्यध्वम्
	{ अकल्पस्यथाः	{ अकल्पस्येथाम्	{ अकल्पस्यध्वम्
	{ अकल्पिष्ये	{ अकल्पिष्यावहि	{ अकल्पिष्यामहि
	{ अकल्पस्ये	{ अकल्पस्यावहि	{ अकल्पस्यामहि

परस्मैपद

Con. लृङ्—	अकल्पस्यत्	अकल्पस्यताम्	अकल्पस्यन्
	अकल्पस्यः	अकल्पस्यतम्	अकल्पस्यत
	अकल्पस्यम्	अकल्पस्याव	अकल्पस्याम

Ben. चागिषि	{ कल्पिषीष्ट	{ कल्पिषीयास्ताम्	{ कल्पिषीरन्
लिङ्—	{ कृप्सीष्ट	{ कृप्सीयास्ताम्	{ कृप्सीरन्
	{ कल्पिषीष्ठाः	{ कल्पिषीयास्याम्	{ कल्पिषीध्वम्
	{ कृप्सीष्ठाः	{ कृप्सीयास्याम्	{ कृप्सीध्वम्
	{ कल्पिषीय	{ कल्पिषीवहि	{ कल्पिषीमहि
	{ कृप्सीय	{ कृप्सीवहि	{ कृप्सीमहि

Pas, कर्मणि—कृप्यते, Aor कर्मणि लुङ् अकल्पि.
 Cau. णिजस्त -कल्पयति ते. Aor. णिच्-लुङ्—अच-
 कल्पत् अचीकृपत् त. Des. सनस्त -विकल्पयते चिकृपते-
 चिकृपति. Fre. यङक्त—चलीकृप्यते. Kri. क्त्य—
 कल्पितव्यः, कल्पनीयः. PP. निष्ठा कृतः. IP. क्ता—
 कल्पित्वा -कृप्ता. Inf. तुमुन्—कल्पितुम्-कृप्नुम्.

कृष्—भा P. अ. विलेखने, to furrow, to draw,
 to pull, to drag along, to plough. Pre. लट्—
 कर्षति (कर्षति शाखां यामम्, द्विकर्मकोऽयम्).

Pot. विधिलिङ्—कर्षेत्. Imp. लोट्—कर्षतु. Impf.
 लङ्—अकर्षत्. Perf. लिट्—अकर्ष, अकृषत्, अकृषुः.
 अकर्षिथ. अकृषिव.

Aor. लुङ् -	{ अकाक्षीत्	{ अकाष्टीम्	{ अकार्षुः
3rd Pers.	{ अकाक्षीत्	{ अकाष्टीम्	{ अकार्षुः
प्रथम पुरुष.	{ अकृक्षत्	{ अकृक्षताम्	{ अकृक्षन्
2nd. Pers.	{ अकाक्षीः	{ अकाष्टम्	{ अकाष्ट
मध्यम पुरुष.	{ अकाक्षीः	{ अकाष्टम्	{ अकाष्ट
	{ अकृक्षः	{ अकृक्षतम्	{ अकृक्षत

1st. Pers. उत्तमपुरुष	{ अकार्षम् अक्राक्षम् अकृक्षम्	{ अकार्ष्व अक्राक्ष्व अकृक्षाव	{ अकार्ष्म अक्राक्ष्म अकृक्षाम
--------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------	--------------------------------------

Pu. लृट्—कष्यति कक्ष्यति. Per Pu. लुट्—कष्टा कष्टा. Con. लृङ्—अकर्ष्यत्-अकक्ष्यत्. Ben. आशिपि-
लिङ्—कष्यात्. Pas कर्मणि कष्यते. Aor. कर्मणि-
लुङ् अकर्षि. (Can गिजन्त—कर्षयति, Aor. गिच्-
लुङ्—अचीकृषत्—अचकर्षत् (कर्षयति शाखां यामं देवदत्तं
यज्ञदत्तः) Des. सनन्त चिकृक्षति. Pre. यङन्त चरी-
कष्यते. Kri कृत्य—कर्षणीयः. I'P. निष्ठा—कष्टः. IP.
क्षा—कष्टा. Inf. तुमुन्—कष्टुम्. कष्टुम्. कष्टुं शाखाम्. कष्टुं
शाखाम्.

कृप् तुदा U. अ. विलेखने, to furrow, to plough.
Pre लट् कृपति कृपते. Pot. विधिलिङ् कृपेत्—कृपेत.
Imp. लोट्—कृपतु कृपताम्. Impf लङ्—अकृपत्-अकृपत.
Perf. लिट्—अकृषे-अकृषे अकृषिथ-अकृषिथे Aor. लुङ्—
(परस्मैपद) अक्राक्षीत्, अकार्षीत्, अकृक्षत् इत्यादि पूर्ववत् :
आत्मनेपदे कृपं यथा—

3rd. Pers प्रथम पुरुष	{ अकृष्ट अकृक्षत	{ अकृक्षाताम् अकृक्षाताम्	{ अकृक्षत अकृक्षन्त
2nd. Pers. मध्यम पुरुष.	{ अकृष्टाः अकृक्षताः	{ अकृक्षायाम् अकृक्षायाम्	{ अकृष्टुम् अकृक्षध्वम्
1st Pers. उत्तम पुरुष.	{ अकृत्ति अकृत्ति	{ अकृत्त्वहि अकृत्तावहि	{ अकृत्त्वहि अकृत्तामहि

Fu. लृट्—कृष्यति-कृष्यति. कृष्यते कृष्यते.

Per Pu. लृट् कृष्टा—कृष्टा. कृष्टामि—कृष्टासि,
कृष्टामे-कृष्टासे ; कृष्टास्मि-कृष्टास्मि ; कृष्टाहे—कृष्टाहे

Con. लृङ् अकृष्यत्—अकृष्यत्. अकृष्यत—अकृष्यत.

Ben. आशिषि लिङ्—कृष्यात् कृष्यीष्ट. Pas. कर्मणि—कृष्यते,

Aor. कर्मणि लुङ्—अकृषि. Cau. णिजन्त—कृषयति ते.

Aor. णिच्-लुङ्—अचकृषत्-अचकृषवत्. Des. सनन्त—

विकृष्यति-ते. Pre. यङन्त चरीकृष्यते. Kri. कृत्य—

कृषणीयः. PP. निष्ठा कृष्टः. IP. क्ता—कृष्टा. Inf.

तुमुन्—कृष्टुम् कृष्टुम्.

कृ—तुदा P. से. विक्षेपे, to scatter. Pre. लृट्—किरति.

किरसि. किरामि. Pot. विधिर्लिङ्—किरेत्. किरेः. किरयम्.

Imp. लोट्—किरतु. किर. किराणि Impl. लृङ्—

अकिरत्. अकिरः. अकिरम्. Perf लिट्

चकार

चकरतुः

चकरः

चकारिथ

चकरथुः

चकर

{ चकार

चकरिच

चकरिम

{ चकर

Aor. लुङ् - अकारीत्

अकारिष्टाम्

अकारिथुः

अकारीः

अकारिष्टम्

अकारिष्ट

अकारिथम्

अकारिथ

अकारिथ

Fu. लृट्—करिष्यति-करीष्यति. Per Fu. लृट्—

करिता-करीता. Con. लृङ्—अकरिष्यत्-अकरीष्यत्. Ben.

आशिषि-लिङ्—करीयात्. Pas. कर्मणि—करीयते. Aor.

कर्मणि-लुङ्—अकारि. Cau. णिजन्त—कारयति, Aor.

णिच्-लुङ् चकीकरत्. Des. मनन्त—चिकरिषति-चिकरी-
षति-चिकीषेति Fre. यङन्त -चिकीर्यते. Kri. कृत्य—
करणीयः. PP. निष्ठा—कीर्णः. IP. क्वा—कीर्त्वा.

After उष and प्रति, कृ धातोः कृदनाथं हिंसाथं च
ककारात् प्राक् स्. उपस्क्रिणति and प्रतिस्क्रिणति. After
अप, कृ धातोः हर्ष-जाविका कुलायकरणेषु अर्थेषु ककारात्
प्राक् स्. अप + कृ + लट् = अपस्क्रिणते. अपस्क्रिणते लपो वृष्टः.
अपस्क्रिणते ऋ आ आश्रयार्थी.

किरती लघने स्. उपस्कारं काश्मीरका लुनन्ति, (विलिप्य
लुनन्तीत्यर्थः).

वर्चस्के अर्थ -अवस्करः (अचमलमवस्करः) रथाङ्गे —
अपस्करः शकुनी अर्थं विष्किरः-विकिरः.

क्रन्द् (क्रटि) -भ्वा P. से. आह्वाने, to call, रोदने च,
to cry. Pre लट् -क्रन्दति Pot. विधिलिङ् क्रन्देत्.
Imp क्रोट् -क्रन्दतु. Impf. लङ् अक्रन्दत् Perf. निट्—
अक्रन्द. Aor. लुङ् -अक्रन्दीत्. Fu. लृट् -क्रन्दिष्यति.
Per Fu. लुट् क्रन्दिता. Con. लृङ् अक्रन्दिष्यत्.
Ben. आशिषि लिङ्—क्रन्द्यात्. Pas कर्मणि—क्रन्द्यते.
Aor. कर्मणि-लुङ् -अक्रन्दि. Cau. गिजन्त क्रन्दयति
(क्रन्दयति पुत्रं देवदत्तेन). Des. सनन्त—चिक्रन्दि-
षति. Fre. यङन्त -चाक्रन्द्यते PP. निष्ठा—क्रन्दितः.
IP. क्वा क्रन्दित्वा. Inf तुमुन् -क्रन्दितुम्.

क्रम्—भ्वा P. से (आत्मनेपदे तु अनिट्). पादविक्षेपे,
to stride, to walk, to step. उपसर्गं विहीन-क्रमधातु-
रुभयपदी. परस्मैपदे शितिपरे क्रम् धातोरुपधादीर्घा भवति.

परस्मैपद

Pro. कट्—	{ कामति { काम्यति	{ कामतः { काम्यतः	{ कामन्ति { काम्यन्ति
	{ कामसि { काम्यसि	{ कामथः { काम्यथः	{ कामथ { काम्यथ
	{ कामामि { काम्यामि	{ कामावः { काम्यावः	{ कामामः { काम्यामः

आत्मनेपद

{ क्रमते { क्रम्यते	{ क्रमेते { क्रम्येते	{ क्रमन्ते { क्रम्यन्ते
{ क्रमसे { क्रम्यसे	{ क्रमेथे { क्रम्येथे	{ क्रमध्वे { क्रम्यध्वे
{ क्रमे { क्रम्ये	{ क्रमावहे { क्रम्यावहे	{ क्रमामहे { क्रम्यामहे

परस्मैपद ।

Pot. विधिलिङ्—	{ क्रामेत् { क्राम्येत्	{ क्रामेताम् { क्राम्येताम्	{ क्रामेयुः { क्राम्येयुः
3rd. Pers. प्रथमपुरुष.			

आत्मनेपद

3rd. Pers. प्रथम पुरुष.	{ क्रमेत { क्रम्येत	{ क्रमेयाताम् { क्रम्येयाताम्	{ क्रमेरन् { क्रम्येरन्
----------------------------	------------------------	----------------------------------	----------------------------

परस्मैपद

Imp. लोट्-	{ कामतु { कामताम् { कामन्तु
3rd. Pers.	{ काम्यतु { काम्यताम् { काम्यन्तु
प्रथम पुरुष.	

आत्मनेपद

3rd. Pers.	{ कमताम् { कमेताम् { कमन्ताम्
प्रथम पुरुष.	{ कम्यताम् { कम्येताम् { कम्यन्ताम्

Impf. लङ्—P. अकामत्—अकाम्यत्. A. अकमत-
अकम्यत. Perf. लिट् P. अकाम. A. अकमे. Aor. लुङ्—P.
अकमीत्. A. अकंस्त. Fu. लृट्—P. कमिष्यति A. कंस्यते.
Per Fu. लुट्—P. कमिता—A. कन्ता. Con लृङ्—P. अकमि-
षत् A. अकंस्यत. Ben. आशिषि लिङ्—कम्यात्-कंसीष्ट. Pas.
कर्मणि—कम्यते. Cau. निजन्त -कमयति-ते, Aor. निच्-
लुङ्—अचिकमत-त. Des. सनन्त—चिकमिषति-चिकंसते.
Fre. यङन्त—अकम्यते. Kri. क्त्य—कमितव्यः, कमणीयः.
PP. निष्ठा—कान्तः. IP. क्ता—कमित्वा-कान्त्वा-कन्त्वा.
Inf. लुसुन्—कमितुम्.

कम्—with आ (ज्योतिरुदगमनार्थे)—आकमते सूर्यः
(उदयति इत्यर्थः). But. आकामति धूमो हर्म्यतलात्.
अप्रतिबन्धार्थे, उत्साहार्थे, स्फीतिार्थे च अनुपसर्गात् कम्धातो-
रात्मनेपदं स्यात्. क्वचि कमते बुद्धिः (न प्रतिहन्यत इत्यर्थः).
अध्ययनाय कमते (उत्सृजते). कमन्तेऽस्मिन् शास्त्राणि

(स्कीतानि भवन्तीत्यर्थः). अप्रतिबन्धादिष्वर्थेषु उप-पराभ्या-
मेव क्रमेरात्मनेपदम्, न तूपसर्गान्तरपूर्वात्. उपक्रमते. परा-
क्रमते. नेह —संक्रामति. with उप and प्र (प्रारम्भाय) —
उपक्रमते भोक्तुम्, प्रक्रमते भोक्तुम्. But. प्रक्रामति (गच्छति).
उपक्रामति (आगच्छति).

क्रम—with वि (पादविहरणार्थे) विक्रमते वाजी (सुष्ठु
पदानि विलिपतीत्यर्थः). But. विक्रामति सन्धिः (द्विधा-
भवति).

क्री—कथा U. अ. द्रव्यविनिमये, to buy, to purchase.

परस्मैपद

Pre लट्—क्रीणाति	क्रीणीतः	क्रीणन्ति
क्रीणासि	क्रीणीथः	क्रीणीथ
क्रीणामि	क्रीणीवः	क्रीणीमः

आत्मनेपद

क्रीणीते	क्रीणाते	क्रीणते
क्रीणीषे	क्रीणाथे	क्रीणीध्वे
क्रीणी	क्रीणीवहे	क्रीणीयहे

परस्मैपद

Pot. विधि क्रीणीयात्	क्रीणीयाताम्	क्रीणीयुः
—लिट्—क्रीणीयाः	क्रीणीयातम्	क्रीणीयात
क्रीणीयाम्	क्रीणीयाव	क्रीणीयाम

आत्मनेपद

क्रीणीत	क्रीणीयाताम्	क्रीणीरन्
क्रीणीयाः	क्रीणीयायाम्	क्रीणीध्वम्
क्रीणीय	क्रीणीवहि	क्रीणीमहि

Imp. लोट्—क्रीणातु-क्रीणीताम्. क्रीणीहि-क्रीणीष्व
क्रीणानि-क्रीणैः. Impf. लङ् अक्रीणात्-अक्रीणीत, अक्रीणाः
अक्रीणीयाः, अक्रीणाम्-अक्रीणि, अक्रीणीव-अक्रीणीवहि.

परस्मैपद

Perf. क्तिट्—चिक्राय	चिक्रियतुः	चिक्रियुः
चिक्रयिष्य	} चिक्रियथुः	चिक्रिय
चिक्रेय		
चिक्राय	} चिक्रियिष्व	चिक्रियिम
चिक्राय		

आत्मनेपद

चिक्रिये	चिक्रियात	चिक्रियिरे
चिक्रियिष्वे	चिक्रियाथे	चिक्रियिष्वे
चिक्रिये	चिक्रियिष्वहे	चिक्रियिमहे

परस्मैपद

Aor. लुङ्	अक्रेषीत्	अक्रेष्टाम्	अक्रेषुः
	अक्रेषीः	अक्रेष्टम्	अक्रेष्ट
	अक्रेषम्	अक्रेष्व	अक्रेष्व

आत्मनेपद

अक्रेष्ट	अक्रेयाताम्	अक्रेषत
अक्रेष्टाः	अक्रेयाथाम्	अक्रेड्दुम्
अक्रेपि	अक्रेष्वहि	अक्रेषहि

Pu. लृट्, क्रेष्यति-क्रेष्यते. Per Pu. लृट्, क्रेता. Con. लृङ् - अक्रेष्यत्-अक्रेष्यत. Ben आशिषि-लिङ्—क्रीयात् क्रेषीष्ट. Pas. कर्मणि क्रीयते Cau. णिजन्त—क्रापयति-ते, Aor. णि व् लुङ्—अचिक्रपत् .त. Des. सनन्त चिक्रीयति ते. Fre. यङन्त—चेक्रीयते. Kri. कृत्य—क्रेतव्यः, क्रेयणीयः. PP. निष्ठा—क्रीतः. 1P. क्रा—क्रीत्वा. Inf. तुमुन्—क्रेतुम्.

क्री—with परि, वि, अव = परिक्रीणीते, शतेन शताय वा विक्रीणीते, अवक्रीणीते.

क्रीड्—भा P. से. विहारे, to play. Pre. लृट्—क्रीडति. Pot. विधिलिङ्—क्रीडित् Imp. लोट्—क्रीडतु. Impf. लृङ्—अक्रीडत्. Perf. लिट्—चिक्रीड. Aor. लुङ्—अक्रीडीत् Fu. लृट्—क्रीडिष्यति, Per Fu. लृट्—क्रीडिता. Con. लृङ् अक्रीडिष्यत्. Pas. भावे—क्रीड्यते. Aor. भावे लुङ्—अक्रीडि. Cau. णिजन्त—क्रीडयति. Aor. णिच् लुङ्—अचिक्रीडत्. Des. सनन्त—चिक्रीडिषति. Fre. यङन्त—चेक्रीड्यते. Kri. कृत्य—क्रीडितव्यः. PP. निष्ठा—क्रीडितः. 1P. क्रा—क्रीडित्वा. Inf. तुमुन् क्रीडितुम्.

क्रीड्—with-आ, अनु, सम्, परि = आक्रीडते, अनु-क्रीडते, संक्रीडते, परिक्रीडते.

क्रुध्—दिवा P. अ. क्रोधे, to be angry. Pre. लट्—
 क्रुध्यति. Pot. विधिलिङ् क्रुध्येत्. Impf. लङ्—अक्रुध्यत्.
 Perf. लिट्—चुक्रोध. चुक्रोधिय. चुक्रोध (चुक्रुधिव 1st.
 Du). Aor. लुङ्—अक्रुधत्. Fu. लृट्—क्रोत्स्यति. Per.
 Fu. लुट्—क्रोद्वा. Con. लृङ्—अक्रोत्स्यत्. Ben. आशिषि-
 लिङ्—क्रुध्यात्. Pas. भावे—क्रुध्यते. Aor. भावे लुङ्—
 अक्रोधि. Cau. णिजन्त—क्रोधयति. Aor. णिच्-लुङ्—अचु-
 क्रुधत्. Des. सनन्त—चुक्रुत्सति. Fre. यङन्त—चोक्रुध्यते.
 PP. निष्ठा—क्रुधः. IP. क्ता—क्रुद्धा. Inf. तुमुन्—क्रोधुम्.
 देवदत्ताय क्रुध्यति. देवदत्तमभिक्रुध्यति.

क्रुग्—भा P. अ. आह्वाने, रोदने च, to call, to cry.
 Pre. लट्—क्रोशति. Pot. विधिलिङ्—क्रोशेत्. Imp.
 लोट्—क्रोशतु. Impf. लङ्—अक्रोशत्. Perf. लिट्—
 चुक्रोश (चुक्रुशतुः 3rd Du). चुक्रोशिय. चुक्रोश (चुक्रुशिव
 1st. Du). Aor. लुङ्—अक्रुशत्. Fu. लृट्—क्रोत्स्यति. Per.
 Fu. लुट्—क्रोष्टा. Con. लृङ्—अक्रोत्स्यत्. Ben. आशिषि-
 लिङ्—क्रुश्यात्. Pas. कर्मणि क्रुश्यते. Aor. कर्मणि-
 लुङ्—अक्रोशि. Cau. णिजन्त—क्रोशयति. Aor. णिच्-
 लुङ्—अचुक्रुशत्. Des. सनन्त—चुक्रुशति. Kri. क्त्य—
 क्रोष्टव्यः. PP. निष्ठा—क्रुष्टः. IP. क्ता—क्रुद्धा. Inf.
 तुमुन्—क्रोष्टुम्.

क्लिग्—दिवा A. से. उपतापे, to be afflicted, to
 suffer. Pre. लट्—क्लिश्यते. Pot. विधिलिङ्—क्लिश्येत्.
 Imp. लोट्—क्लिश्यताम्. Impf. लङ्—अक्लिश्यत्. Perf.

लिट्—चिक्रिशे. Aor. लुङ्—चक्रेगिष्ट. Fu. लृट्—
क्रेगिष्यते. Per Fu. लुट्—क्रेगिता. Con. लृङ्—चक्रे-
गिष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—क्रेगिषीष्ट. Pas. कर्मणि—
क्रिय्यते. Aor. कर्मणि-लुङ्—चक्रेगि. Cau. णिजन्त—
क्रेगयति. Aor. णिच्-लुङ्—अचिक्रिशत्. Des. सगन्त—
चिक्रिशिष्यते—चिक्रेगिष्यते. Fro यङ्न्त—चेक्रिय्यते. PP.
निष्ठा- क्लिष्टः-क्रिशितः. IP. क्ता—क्लिष्टा-क्रिशित्वा. Inf.
तुमुन्—क्रेगितुम्.

क्षप्—क्षुग P. से. प्रेरणे, to send. Pre. लट्—
क्षपयति. Perf. लिट्—क्षपयाम्-अकार-आस बभूव. Aor.
लुङ्—अचिक्षपत्. Fu. लृट्—क्षपयिष्यति. Pas. कर्मणि—
क्षप्यते. Des. सगन्त—चिक्षपयिष्यति. PP. निष्ठा—क्षपितः.
IP. क्ता—क्षपयित्वा. Inf. तुमुन्—क्षपयितुम्.

क्षपयामास तं कालं क्षण्णमाप्नो द्विजोत्तमः. क्षपयति गरम्.

क्षम्—(क्षमूष्) भा A. वे. सहने, to bear. Pre
लट्—क्षमते. Pot. विधिलिङ् क्षमेत. Imp. क्कोट्—
क्षमताम्. Impf. लङ्—अक्षमत. Perf. लिट्—अक्षमे,
अक्षमाते, अक्षमिरे. अक्षमिषे—अक्षमे, अक्षमाथे अक्षमिध्वे-
अक्षन्ध्वे. अक्षमे, अक्षमिवहे-अक्षगवहे, अक्षमिमहे-अक्ष-
गमहे. Aor. लुङ्—अक्षमिष्ट-अक्षंस्त. Fu. लृट्—अक्षमिष्यते-
अक्षंष्यते. Per Fu. लुट्—अक्षमिता क्षन्ता. Con. लृङ्—अक्ष-
मिष्यत-अक्षंष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—अक्षमिषीष्ट-अक्षीष्ट.
Pas. कर्मणि—अक्ष्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अक्षमि. Cau.
णिजन्त—अक्षयति. Aor. णिच्-लुङ्—अचिक्षमत-त. Des.

सनन्त—चिञमिषते-चिञंसते. Fre. यङन्त—चङ्म्यते. Kri. कृत्य—चन्तव्यः. PP. निष्ठा—चान्तः. IP. क्ता—चान्त्वा-चमित्वा. Inf. तुमुन्—चमितुम्-चन्तुम्.

जम् (जम्)—दिवा P. वे. सहने, to bear. Pre. लट्—जाम्यति. Pot. विधिलिङ्—जाम्येत्. Imp. लोट्—जाम्यतु. Impf. लङ्—अजाम्यत्. Perf. लिट्—जजाम. चञमिष-चञम्य, चजाम-चजम, चञमिव चञगव. Aor. लुङ्—अजमत्. Fu. लृट्—जमिष्यति-जंस्यति. Per Fu. लुट्—जमिता-जन्ता. Ben. आशिषि लिङ्—जम्यात्. Pas. कर्मणि—जम्यते. Cau. णिजन्त—जमयति, Aor. णिच्-लुङ्—अचिजमत्. Des. सनन्त—चिञमिषति-चिञंसति. Inf. तुमुन्—चमितुम्-चन्तुम्.

‘अपितः जाम्यतेः जान्तिः, जमूषः जमतेः जमा’.

जि—ञ्वा P. अ. जये, to wane, to decay. Pre. लट्—जयति. Pot. विधिलिङ्—जयेत्. Imp. लोट्—जयतु. Impf. लङ्—अजयत्. Perf. लिट्—चिजाय, चिजियतुः, चिजियुः, चिजियिष-चिजेथ (यन्नि भारद्वाज-नियमाद् इङ्विकल्पः, क्वादिनियमाद् वमयोस्तु नित्यम्), चिजियथुः, चिजिय. चिजाय, चिजियिव, चिजियिम. Aor. लुङ्—अजैषीत्. अजैषीः. Fu. लृट्—जेष्यति. Per Fu. लुट्—जेता, Ben. आशिषि लिङ्—जीयात्. Pas. कर्मणि—जीयते (अन्तर्भावितण्यर्थे अयं सकर्मकः, ‘न जीयते इत्यञ्जरम्’ इति भाष्ये दर्शनात्). Cau. णिजन्त जाययति, Aor. णिच्-लुङ्—अचिजयत्. Des. सनन्त—चिजीषति. Fre.

यङन्त—चेत्तोयते. PP. निष्ठा—क्षीणः-क्षितः. IP. क्वा—
चित्त्वा. Inf. तुमुन् - चेतुम्.

क्षि स्वा P. अ. हिंसायाम्, to destroy. Pre. लट्—
क्षिणीति. Pot. विधिलिङ्—क्षिणुयात्. Imp. लोट्—
क्षिणीतु. Impf. लङ्—अक्षिणीत्.

‘इमां हृदि व्यायतपातमक्षिणीत्’.

‘न तद्वयगः शस्त्रभृतां क्षिणीति’.

क्षि लुट् P. अ. निवासगत्योः, to dwell, to go.
Pre. लट्—क्षियति. Pot. विधिलिङ्—क्षियेत्. Imp.
लोट्—क्षियतु. Impf. लङ्—अक्षियत्. Perf. लिट्—
क्षिणाय, क्षिणियतुः, क्षिणियुः. क्षिणयिष-क्षिणेष, Per Fu.
लुट्—क्षेता. PP. निष्ठा—क्षीणो देवदत्तः. अकर्मकत्वाद्-
गत्यर्थत्वाद् वा कर्त्तरि क्तः. ‘निष्ठायामण्यदर्थे’ इति दीर्घः.
‘क्षियोदीर्घाद्’ इति निष्ठानत्वम्. ण्यदर्थे—भावे कर्मणि
च दीर्घा न भवति. भावे क्षितम्. ‘आक्रोशे दैन्ये वा,’ क्षीणा-
युर्वृषणः, क्षितायुर्वृषणः.

क्षिप्—दिवा P, अ. प्रेरणे, to send, क्षेपणे ; to
throw. Pre. लट्—क्षिप्यति. Impf लङ्—अक्षिप्यत्.
Perf. लिट्—क्षिपेत्, क्षिपितुः, क्षिपिषुः. क्षिपेपिथ. क्षिपि-
पिथ. Aor. लुङ्—अक्षेप्सीत्, अक्षेप्ताम्, अक्षेप्सुः. Per
Fu. लुट्—क्षेप्ता. Ben. आशिषि लिङ्—क्षिप्यात्. Pas.
कर्मणि—क्षिप्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अक्षेपि. Cau.
णिजन्त क्षेपयति, Aor. णिच्-लुङ्—अक्षिपत्.

Des. सनस्त—चिञिषति. Fre. यङन्त—चेत्तिष्यते. IP निष्ठा—चिप्तः. IP. क्ता चिष्टा. Inf. तुमुन्—जेप्तम्.

‘हाविमावभसि लिप्य गले बध्वा महाशिलाम्’.

‘स्वरेण नीचेन शपिं कुपिं क्षपिम्’

इति पाठादयम् अनिट्.

क्षिप्—तुदा U. अ. प्रेरणे, to send क्षेपणे, to throw.

Pre. लट्—क्षिपति-ते. Pot. विधिलिङ्—क्षिपेत्-क्षिपेत.
Imp. लोट्—क्षिपतु-ताम्. Impf. लङ्—अक्षिपत् त.
Perf. लिट्—चिक्तेष-चिक्क्षिपे चिक्क्षेपिथ-चिक्क्षिपिथे. चिक्क्षि-
पिव-चिक्क्षिपिवहे. Aor. लुङ्—अक्षेप्सीत्-अक्षिप्त, अक्षेप्ताम्-
अक्षिप्ताताम्. Fu. लृट्—क्षेप्स्यति-ते. Per Fu. लुट्—क्षेप्सा.
Ben. आशिषि लिङ्—क्षिप्यात्-क्षिप्सीष्ट. Pas. कर्मणि—
क्षिप्यते. Cau. गिजन्त—क्षेपयति, Aor. गिच्-लुङ्—
अचिक्क्षिपत्. Des. सनस्त चिञिषति ते. Fre. यङन्त—
चेत्तिष्यते. Inf. तुमुन्—जेप्तम्.

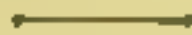
क्षुम्—भा A. से. संचलने, to disturb. संचलनं
प्रकृतिविपर्यासो गमनं च. Pre. लट्—क्षोभते. Perf. लिट्—
क्षुक्षुभे. Aor. लुङ्—अक्षुभत्-अक्षोभिष्ट. Fu. लृट्—क्षोभि-
ष्यते. Per Fu. लुट्—क्षोभिता. Ben. आशिषि लिङ्—
क्षोभिषीष्ट. Pas. कर्मणि—क्षुभ्यते, Aor, कर्म लुङ्—
अक्षोभि. Cau. गिजन्त—क्षोभयति ते, Aor. गिच् लुङ्—
अक्षुक्षुभत् त. Des. सनस्त—चक्षोभिषते चक्षुभिषते. Fre.
यङन्त—चोक्षुभ्यते. IP निष्ठा—क्षुभितः, मन्यार्थं तु क्षुब्धः

मन्यः. द्रवद्रव्यसंपृक्ताः सक्तबोमन्यः, मन्यनदण्डश्च. IP.
क्ता—कुभित्वा-क्षोभित्वा. Inf. तुमुन्—क्षोभितुम्.

कुम् दिवा P. से. संचलने, to disturb. Pre. लट्—
कुभ्यति. Perf. लिट् चुक्षोभ. Aor. लुङ् अकुभत्.
Per Fu. लुट्—क्षोभिता. Ben. आशिषि-लिट्—कुभ्यात्.
Pas. कर्मणि कुभ्यते. Cau. णिजस्—क्षोभयति. Des.
सगस्—बुबुभिषति-बुक्षोभिषति. Inf. तुमुन्—क्षोभितुम्.

कुम्—क्रया P. से. संचलने, to disturb. Pre. लट्—
कुभ्नाति. Pot. विधिलिट्—कुम्भीयात्. Imp. लोट्—
कुम्भात्. कुभाण. कुभ्नाति. Impf. लङ्—अकुम्भात्. Perf.
लिट्—बुक्षोभ. बुक्षोभिष. बुक्षोभ. Aor. लुङ्—अकुम्भीत्.
अकुम्भीः. अकुम्भिषम् Per Fu. लुट्—क्षोभिता. Ben.
आशिषि लिङ्—कुभ्यात्. Des. सगस्—बुबुभिषति. PP.
निष्ठा—कुभितः. IP. क्ता—कुभित्वा. Inf. तुमुन्—क्षोभितुम्.

ख

खन् - भ्वा U' से. अवधारणे, to dig. Pre. लट् -
 खनति-खनते. Pot विधिलिङ् खनेत्-खनेत. Imp.
 लोट्—खनतु-खनताम् Perf लिट्—चखान-चख्वे, चख्वतुः-
 चख्वति, चख्वन्तुः-चख्वन्ति. अखनिय चख्विषे, चख्वन्तु चख्वन्ति,
 चख्वन्-चख्विष्वे चख्वान-चख्वन्-चख्वे, चख्वन् चख्वन्हे, चख्वन्म-
 चख्विष्वहे. Aor. लुङ् अखनीत् अखानीत्-अखनिष्ट. Fu.
 लृट्—खनिष्यति खनिष्यते. Per Fu. लृट्—खनिता.
 Ben. आशिषि लिङ् -खायात्-खन्यात् खनिषीष्ट. Pas.
 कर्मणि खायते-खन्यते, Aor. कर्म-लुङ् -अखानि. Cau.
 गिजस्त—खानयति-ते. Aor. गिञ् लुङ्-अचीखनत् त.
 Des. सनस्त—विखनिषति ते. Pre. यङ्-अचंखन्यते-
 चाखायते. PP. निष्ठा -खातः. IP. क्ता—खनित्वा खात्वा.
 Inf. तुमुन्—खनितुम्.

खाद्—भ्वा P. से. भक्षण्णे, to eat. Pre. लट् -
 खादति. Pot. विधिलिङ्—खादेत्. Imp. लोट्—खादतु.
 Impf. लङ्—अखादत्. Perf. लिट्—चखाद, चखादिय.
 Aor. लुङ्—अखादीत्-अखादी, अखादिषम्. Fu. लृट्—
 खादिष्यति. Per. Fu. लृट् -खादिता. Ben. आशिषि-
 लिङ्—खायात्. Pas. कर्मणि -खायते. Aor. कर्म-
 लुङ्—अखादि. Cau. गिजस्त—खादयति अन्नं वटुना. Aor.

णिच्-लुङ् अचखादत्. Des. मनन्त चिखादिषति. Pre. यङन्त चाखाद्यते. PP. निष्ठा खादितः. IP. क्ता—खादित्वा. Inf. तुमुन् खादितुम्.

खिद्—दिवा A. च. दैन्ये, to be depressed, to suffer misery. Pre लट् -खिद्यते, Perf. लिट् -चिखिदे. Aor. लुङ् अखिस्त. Per Fu. खेत्ता. Ben. आशिषि लिङ् खित्सीष्ट. Pas. कर्मणि खिद्यते. Cau. गिजन्त खेदयति, Aor गिच् लुङ्—अधीखिदत्. Des. मनन्त—चिखितुमते. Pre यङन्त—चेखिद्यते. PP. निष्ठा—खिद्यः. IP. क्ता खित्वा. Inf. तुमुन् खेत्तुम्.

खिद् रुधा A. च. दैन्ये. Pre. लट्—खिन्ते.

ख्या—अदा P. च. प्रकथने, to proclaim, to tell. अस्य आर्द्धधातुकमात्रे प्रयोगाभावः. सार्वधातुकमात्रमस्य विषयः. अत एव अस्मात् निडादयः ढजादयश्च न भवन्ति. संपूर्वस्य ख्यातेः प्रयोगोऽपि न भवति, संख्येति प्रयोगस्तु अक्षिड एव नास्येति. Pre लट् -ख्याति. Pot. विधिलिङ्—ख्यायात्. Imp. लोट्—ख्यातु. Impf. लङ् -अख्यात्.

ग

गण—(चदन्तः)—पुरा U. से. संख्याने, to count, to enumerate. इत्थं संख्याने नाम संख्यानिमित्त-ज्ञानविशेषः, भागयोऽवस्थानं च. Pre. लट्—गणयति ते. गणयसि-से गणयामि-गणये. Pot. विधिलिङ्—गणयेत्-त. Imp. लोट्—गणयतु-गणयताम्. Impf. लङ्—अगणयत् त. Perf. लिट्—गणयांश्चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अजगणत्-त, अजी-गणत्-त. Fu. लृट्—गणयिष्यति-ते. Per Fu. लुट् गणयिता. Ben. आशिषि लिङ्—गण्यात्, गणयिषीष्ट. Pas. कर्मणि—गण्यते. Des. सनन्त—जिगणयिषति-ते. Fre. यङन्त—जंगण्यते. PP. निष्ठा—गणितः. IP. क्ता—गणयित्वा, Inf. तुमुन्—गणयितुम्.

गद्—भा P. से. व्यक्तायां वाचि, to say, to speak. Pre. लट्—गदति. Pot. विधिलिङ्—गदेत्. Imp. लोट्—गदतु. Impf. लङ्—अगदत्. Perf. लिट्—जगाद. Aor. लुङ्—अगदीत् अगादीत्. Fu. लृट्—गदिष्यति. Per Fu. लुट्—गदिता. Ben. आशिषि लिङ्—गद्यात्. Pas. कर्मणि—गद्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अगादि. Cau. णिजन्त गादयति, Aor. णिच्-लुङ्—अजीगदत्. Des. सनन्त—जिगदिषति. Kri. कृत्य—गद्यम्. PP. निष्ठा गदितः. IP. क्ता गदित्वा. Inf. तुमुन्—गदितुम्.

गम्—भा P. अ. गतौ, to go. Pre. लट्—
 गच्छति. गच्छसि गच्छामि. Pot. विधिलिङ्—गच्छेत्.
 गच्छेः. गच्छेयम्. Imp. लोट्—गच्छतु. गच्छ. गच्छामि.
 Impf. लङ्—अगच्छत्. अगच्छः. अगच्छम्. Perf. लिट्—
 जगाम, जग्मतुः, जग्मुः. जगन्-जगमिध, जग्मयुः, जग्म.
 जगाम-जगम, जग्मिव, जग्मिम. Aor. लुङ्—अगमत्.
 अगमः. अगमम्. Fu. लट्—गमिष्यति. गम्धातोः सकारा-
 देरिट् परस्मैपदेषु. Per Fu. लुट्—गन्ता. Con. लृङ्—
 अगमिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—गम्यात्. Pas. कर्मणि—
 गम्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अगामि. Cau. निजन्त—गम-
 यति-ते. Aor. निच्-लुङ्—अजीगमत-त. Des. सजन्त—
 जिगमिषति. Fre. यङन्त—गत्यर्थाद् धातोः कौटिल्यार्थं
 एव यङ् भवति, न तु क्रियासमभिहारे. कुटिलं गच्छति
 इति—जङ्गम्यते. Kri. क्त्य—गन्तव्यः. PP. लिङ्—गतः.
 IP. क्ता—गत्वा. Inf. तुमुन्—गन्तुम्.

The cau. too with the prep.—आ, may follow
 the Atm., if it means to have patience ; आगमयस्व
 तावत्, wait a little.

With prep. सम्, it follows the Atm., if in-
 transitive ; संगच्छते, Aor. लुङ् समगत-समगंस्त.

गर्ज्—भा P. से. शब्दे, to roar. Pre. लट्—
 गर्जति. Pot. विधिलिङ्—गर्जेत्. Imp. लोट् गर्जतु.
 Impf. लङ्—अगर्जत्. Perf. लिट्—जगर्ज. Aor. लुङ्—
 अगर्जीत्. Per Fu. लुट्—गर्जिता. Ben. आशिषि लिङ्—

गर्ज्यात्. Pas. कर्मणि—गर्ज्यते. Cau. गिजस्त—गर्जयति.
Aor. गिच्-लुङ्—अजगर्जत्. Des. मनस्त जिगर्जिषति.
PP. निष्ठा—गर्जितः. IP. क्ता—गर्जित्वा. Inf. तुमुन् -
गर्जितुम्.

गा—(गाङ्)—भा A. च. गतौ, to go.

Pre. लट्—	गाते	गाते	गाते
	गाथे	गाथे	गाथे.
	गै	गावहे	गामहे.
Pot. विधिलिङ्—	गेत	गेयाताम्	गेरन्.
	गेथाः	गेयाथाम्	गेध्वम्.
	गेय	गेवहि	गेमहि.

Imp. लोट्—गाताम्. गास्व, गै. Impf. लङ्—अगात,
अगाथाः, अगे. Perf. लिट् जगे, जगाते, अगिरे. अगिषे,
जगाथे, अगिध्वे. जगे, जगिवहे, जगिमहे. Aor. लुङ्—
अगाम्. अगास्याः, अगासि. Fu. लृट्—गास्यते. Per Fu.
लुट्—गाता. Con. लृङ्—अगास्यत. Ben. आशिषि-लिङ्—
गासीष्ट. Pas. कर्मणि—गीयते. Aor. कर्म-लुङ्—
अगाथि Cau. गिजस्त—गापयति. Aor. गिच्-लुङ्—
अजीगपत्. Des. सनस्त—जिगासते. Fro. यङ्—जिगीयते.
Inf. तुमुन्—गातुम्.

गाह्—(गाह्)—भा A. ने. विलोडने, to agitate ;
प्रवेशे, to dive, to bathe. Pre. लट्—गाहते. Pot.
विधिलिङ् गाहेत. Imp. लोट्—गाहताम् Impf.

लङ्—अगाहत. Perf. लिट्—जगाहे. जगाहिषे, जघात्ते, जगाहाये, जगाहिध्वे-जगाहिद्वे-जघाद्वे. जगाहे. Aor. लुङ्—अगाढ-अगाहिष्ट, अघात्ताताम्-अगाहिषाताम्, अघात्त-अगाहिषत. अगाढाः-अगाहिष्ठाः, अघात्तायाम्-अगाहिषायाम्, अघाद्वम्-अगाहिध्वम्-द्वम्, अघात्ति-अगाहिषि. Fu. लृट्—गाहिष्यते-घाज्यते. Per Fu. लुट्—गाहिता-गाढा. Con. लृङ्—अगाहिष्यत अघाज्यत. Ben. आशिषि लिङ्—गाहिषीष्ट-घात्तीष्ट. Pas. कर्मणि गाह्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अगाहि. Cau. निजन्त—गाहयति-ते. Aor. निच्-लुङ्—अजीगहत्-त. Des. समन्त—जिघात्तते जिगा-हिषते. Fre. यङन्त—जामाह्यते. PP. निष्ठा—गाढः. IP. क्ता—गाहित्वा-गाढ्वा. Inf. तुमुन्—गाहितुम्-गाढुम्.

गुप्—(गुप्) भ्वा P. वे. रक्षणे, to defend, to protect, Pre. लट् गोपायति. Pot. विधिलिङ्—गोपायेत्. Imp. लोट् गोपायतु. Impf. लङ्—अगोपायत्. Perf. लिट् गोपायांचकार-जुगोप, गोपायांचकतुः, जुगुपतुः, गोपायांचकर्त्तु-जुगोपिष जुगोप्थ. गोपायांचकार-जुगोप, गोपायांचकव जुगुपिव जुगुप्थ. Aor. लुङ्—अगोपायीत्-अगोपीत्-अगौप्तेत्, अगोपायिष्टाम्-अगोपिष्टाम्-अगौप्ताम्. Fu. लृट्—गोपायिष्यति-गोपिष्यति-गोप्स्यति. Per Fu. लुट्—गोपायिता-गोपिता-गोप्ता. Con. लृङ्—अगोपायिष्यत्-अगोपिष्यत् अगोप्स्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—गोपाय्यात्-गुप्यात्. Pas. कर्मणि—गोपाय्यते-गुप्यते. Aor. कर्म लुङ्—अगोपायि-अगोपि. Cau. निजन्त गोपाययति-

ते-गोपयति-ते. Aor. णिच्-लुङ्—अजुगोपायत्-त-अजृगुपत्-
त. Des. सनन्त—जुगोपायिषति-जुगुप्सति-जुगुपिषति-जुगो-
पिषति. Pre. यङन्त जोगुप्यते. Kri. कृत्य—गोपायितव्यः-
गोपितव्यः-गोप्तव्यः,-गोपनीयः, गोप्यः. PP. निष्ठा गोपायितः
गुप्तः. IP. क्ता—गोपायित्वा-गुपित्वा-गोपित्वा-गुप्त्वा. Inf.
तुमुन्—गोपायितुम्-गोपितुम्-गोमुम्.

The desiderative form of this verb, Atm.
means 'to reproach'. निन्दार्थे गुप्-धातुर्नित्यसनन्तः,
अस्माद् नित्यमेव निन्दार्थे आत्मनेपदम्. सनोऽत आनाड्धातु-
कत्वाच्चेट्. Pre. णट्—जुगुप्सते. Pot. विधिलिङ् -
जुगुप्सेत्. Imp. लोट्—जुगुप्सताम्. Impf. लङ् अजु-
गुप्सत्. Perf. लिट् जुगुप्सांचक्रे. Aor. लुङ्—अजुगुप्सिष्ट.
Pu. खट्—जुगुप्सिष्यते. Per Pu. लुट् जुगुप्सिता. Ben.
आशिषि लिङ् जुगुप्सिषीष्ट. Pas. कर्मणि—जुगुप्सयते. Cau.
णिजन्त—जुगुप्सयते. Kri. कृत्य—जुगुप्सितव्यः. PP. निष्ठा—
जुगुप्सितः. Inf. तुमुन् जुगुप्सितुम्.

गुह्—(गुह्)—भा U. से. संवरणे. to hide, to
cover, to keep secret. Pre. खट्—गूहति-गूहते. Pot.
विधिलिङ्—गूहेत्-त. Imp. लोट् गूहतु-गूहताम्. Impf.
लङ् अगूहत्-त. Perf. लिट्—जुगूह-जुगूहे, जुगूहतुः-
जुगूहाते, जुगूह-जुगूहिरे, जुगूहिय-जुगोद-जुगूहिषे-जुघुसे,
जुगूहयुः—जुगूहाये, जुगूह-जुगूहिध्वे-जुघुध्वे. जुगूह-जुगूहे,
जुगूहिव-जुगूह-जुगूहिवहे-जुगूहहे, जुगूहिम-जुगूह्य-जुगु-
हिमहे-जुगूह्यहे. Aor. लुङ्—अगूहात्-अघुजत्-अगूहिष्ट-

अगूढ-अधुक्त. Pu. लृट्—गूह्यति-घोह्यति-गूह्यते-
घोह्यते. Per Fu. लृट् गूहिता-गोढ़ा. Ben आशिषि
लिङ्—गुह्यात्-गूहिषीष्ट घुक्षीष्ट. Pas. कर्मणि—गुह्यते. Aor.
कर्म-लुङ्—अगूहि. Cau. णिजन्त—गूहयति-ते. Aor.
णिच्-लुङ्—अजृगुहत्-त. Des. मनन्त—अधुक्तति-ते. Fro.
यङन्त—जोगुह्यते. PP. निष्ठा—गूढः. IP. क्ता—गूहित्वा-
गूहित्वा-गूढ्वा. Inf. तुमुन्—गूहितुम्-गोढुम्.

गृह्—भा A. वे. ग्रहणे to take. Pre. लट्—गर्हते.
Pot. विधिलिङ् गर्हेत्. Imp. लोट्—गर्हताम्. Impf.
लङ्—अगर्हेत्. Perf. लिट्—जगृहे. जगृहिवे-जगृहे.
जगृहिव्ये-जगृहिट्—जगृहे. जगृहे, जगृह्वहे-जगृहिवहे.
Aor. लुङ्—अगर्हिष्ट-अष्टत, अगर्हिषाताम्-अष्टताताम्,
अगर्हिषत-अष्टतन्त. अगर्हिष्ठाः-अष्टतयाः, अगर्हिषायाम्
—अष्टतायाम्. अगर्हिषि-अष्टति, अगर्हिष्वहि-अष्टतावहि,
अगर्हिषहि-अष्टतामहि. Fu. लृट्—गर्ह्यते-घर्ह्यते.
Per Fu. लृट्—गर्हिता-गर्हा. Con. लृङ्—अगर्ह्यत-
अघर्ह्यत. Ben. आशिषि लिङ्—गर्हिषीष्ट-ष्टीष्ट. Pas.
कर्मणि—गृह्यते, Cau. णिजन्त—गर्हयति-ते. Des.
मनन्त—जिगर्हिषते-जिष्टते. Fre. यङन्त—जरीगृह्यते.
IP. क्ता—गर्हित्वा-गर्हा. Inf. तुमुन् गर्हितुम्.

गू—तुदा P. से. निगरणे, to devour, to swallow.
Pre. लट्—गिरति गिलति. Pot. विधिलिङ् गिरेत्
गिलेत्. Imp. लोट्—गिरतु-गिलतु. Impf. लङ्—
अगिरत्-अगिलत्. Perf. लिट्—जगार-जगाल. अगारिथ-

जगलिष्य. अगार-अगाल, जगरिष-जगलिष. Aor. लुङ्
अगारीत्-अगालीत्, अगारिष्टाम् अगालिष्टाम्. अगारीः,
अगाली, अगारिष्टम्-अगालिष्टम्. अगारिषम्-अगालिषम्,
अगारिष्व-अगालिष्व.

Fu. लृट्	गरिष्यति	गरीष्यति,
	गलिष्यति	गलीष्यति.

Per Fu. लृट्—	गरिता	गरीता,
	गलिता	गलीता.

Con. लृङ्—	अगरिष्यत्	अगरीष्यत्,
	अगलिष्यत्	अगलीष्यत्.

Ben. आशिषि लिङ्—गीर्ष्यात्. Pas. कर्मणि—गीर्यते,
Aor. कर्म-लुङ्—अगारि, अगालि. Cau. णिजन्त —गारयति-
गालयति, Aor. णिच्-लुङ्—अजीगरत्-अजीगलत्. Des.
सन्त जिगरिषति-जिगलिषति. Pre. यङ्जन्त—जिगिष्यते.
PP. निष्ठा -गीर्णः. Inf. तुमुन्—गरितुम्-गलितुम्, गरीतुम्-
गलीतुम्.

गृ with अव	अवगिरते	अवगिलते.
,, ,, सम्	संगिरते	संगिलते.

नित्यं शब्दं संगिरन्ते वैयाकरणाः.

गृ—क्रया P. से, शब्दे, to sound, to speak.
Pre. लृट्—गृणाति. Pot. विधिलिङ्—गृणीयात्. Imp.
लोट्—गृणातु. गृणीहि. गृणानि. Impf. लङ्—अगृह्यात्.

Perf. लिट्—जगार. Aor. लुङ्—अगारीत्. Fu. लृट्—गरिष्यति-गरीष्यति. Per Fu. लुट्—गरिता-गरीता. Con. लृङ्—अगरिष्यत्-अगरीष्यत्. Pas. कर्मणि—गीर्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अगारि. Cau. णिजन्त गारयति, Aor. णिच्-लुङ्—अजीगरत्. Des. सनन्त—जिगरिषति. PP. निष्ठा—गीर्णः. Inf. तुमुन् गरितुम्-गरीतुम्.

गै—भा P. अ. शब्दे to sing. Pre. लट्—गायति. Pot. विधिलिङ्—गायेत्. Imp. लोट्—गायतु. Impf. लङ्—अगायत्. Perf. लिट्—जगौ. Aor. लुङ्—अगासीत्. Fu. लृट्—गास्यति. Per Fu. लुट्—गाता. Con. लृङ्—अगास्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—गेयात्. Pas. कर्मणि—गीर्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अगायि. Cau. णिजन्त—गापयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अजीगपत् त. Des. समन्त—जिगासति. Pre. यङन्त—जगीर्यते. Kri. कृत्य—गातव्यः, गानीयः, गीयः. PP. निष्ठा—गीतः. IP. क्ता—गीत्वा, प्रगाय, Inf. तुमुन्—गातुम्.

घन्य्—(घञि) भा A. से. कौटिल्ये, to be crooked. Pre. लट्—घन्यते. Pot. विधिलिङ्—घन्येत. Imp. लोट्—घन्यताम्. Impf. लङ्—अघन्यत्. Perf. लिट्—जघन्ये. Aor. लुङ्—अघन्यिष्ट. Fu. लृट्—घन्यिष्यते. Per Fu. लुट्—घन्यिता. Con. लृङ्—अघन्यिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—घन्यिषीष्ट. Pas. कर्मणि—घन्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अघन्यि. Cau. णिजन्त—घन्ययति-ते, Aor. णिच् लुङ्—अजघन्यत्-त. Des. सनन्त—जिघन्यिषते

Pre. यङ्—जायन्त्याते. Kri. कृत् यन्वितव्यः. PP. निष्ठा -यन्वितः. IP. क्ता -यन्वित्वा. Inf. तुमुन् -यन्वितुम्.

यन्थ्—क्रया I. से. सन्दर्भे, to tie, to fasten—

Pre. लट्—	यथाति यथासि यथामि	यथीतः यथीथः यथीवः	यथन्ति यथीथ यथीमः
Pot. विधिलिङ्—	यथीयात् यथीयाः यथीयाम्	यथीयाताम् यथीयातम् यथीयाव	यथीयुः यथीयात यथीयाम.
Imp. लोट् -	यथासु यथान यथानि	यथीताम् यथीतम् यथाव	यथन्तु गथीत यथाम
Impf. लङ्—	यथयात् यथयाः यथयाम्	यथयीताम् यथयीतम् यथयीव	यथयन् यथयीत यथयीम
Perf. लिट् -	जयन्थ	{ जयन्थतुः जयथतुः	{ जयन्थुः जयथुः
	जयन्थिथ	{ जयन्थ्युः जयथ्युः	{ जयन्थ जयथ
	जयन्थ	{ जयन्थिव जयथिव	{ जयन्थिम जयथिम

केचित्—प्रथमपुरुषैकवचने जयथ, सप्तमपुरुषैकवचने—
जयथ जयाथ, एवम् चतुर्मादिषु -येथतुः, येथुः, इति वदन्ति
तद्वाक्यादौ अनुकृत्वादप्रमाणमिति प्रामाणिकाः. Aor. लुङ्—
अयन्यीत्. Fu. लृट्—अन्यिष्यति. Per Fu. लुट्—
अन्यिता. Con. लृङ्—अयन्यिष्यत्. Ben. आशिषि-
ल्लिङ्—अय्यात्. यथाः. यण्यासम्. Pas. कर्मणि—अय्यते,
Aor. कर्म-लुङ् अयन्यि. Cau. पिजन्त अयन्यति, Aor.
णिच् लुङ् अजयन्यत्. Des. सनन्त—जियन्यिषति. Fre.
यङन्त—आयय्यते. Kri. कृत्—अन्यितव्यः. PP. निष्ठा -
अयितः. IP. क्ता—अयित्वा अन्यित्वा. Inf. तुमुन् -
अन्यितुम्.

यस्—भ्वा A. से. अदने. to swallow, to eat.
Pre. लृट्—असते. Pot. विधिलिङ्—असेत. Imp. लोट्—
असताम्. Impf. लङ्—अग्रसत. Perf. लिट्—अग्रसे.
Aor. लुङ्—अग्रसिष्ट. Fu. लृट्—अग्रसिष्यते. Per Fu.
लुट्—अग्रसिता. Con. लृङ्—अग्रसिष्यत्. Ben. आशिषि-
ल्लिङ्—अग्रसिषीष्ट. Pas. कर्मणि—अग्रस्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
अग्रसि. Cau. पिजन्त—अग्रसयति पिण्डं देवदत्त, Aor.
णिच्-लुङ्—अजिग्रसत्. Des. सनन्त—जिग्रसिषते. PP.
निष्ठा—अग्रस्तः. IP. क्ता—अग्रसित्वा-अग्रस्त्वा. Inf. तुमुन्—
अग्रसितुम्.

यह्—क्रया U. से. उपादने. to take,

परस्मैपद.

Pre. लट्—

गृह्णाति	गृह्णीतः	गृह्णन्ति
गृह्णामि	गृह्णीथः	गृह्णीथ
गृह्णामि	गृह्णीवः	गृह्णीमः

आत्मनेपद.

गृह्णीते	गृह्णाते	गृह्णते
गृह्णीषे	गृह्णाथे	गृह्णीध्वे
गृह्णे	गृह्णीवहे	गृह्णीमहे

Pot. विधिलिङ् गृह्णीयात्—गृह्णीत.

परस्मैपद.

Imp. लोट्—

गृह्णातु	गृह्णीताम्	गृह्णन्तु
गृह्णात	गृह्णीतम्	गृह्णीत
गृह्णानि	गृह्णाव	गृह्णाम

आत्मनेपद.

गृह्णीताम्	गृह्णाताम्	गृह्णताम्
गृह्णीष्व	गृह्णाथाम्	गृह्णीध्वम्
गृह्णे	गृह्णावहे	गृह्णामहे

परस्मैपद.

Impf. लङ्—

अगृह्णात्	अगृह्णीताम्	अगृह्णन्
अगृह्णाः	अगृह्णीतम्	अगृह्णीत
अगृह्णाम्	अगृह्णीव	अगृह्णीम

आत्मनेपद.

अगृहीत	अगृह्णाताम्	अगृह्णत
अगृहीयाः	अगृह्णायाम्	अगृहीध्वम्
अगृहि	अगृहीवहि	अगृहीमहि

परस्मैपद

Perf. लिट्—	जयाह	जगृहन्तुः	जगृहुः
	जयन्तिथ	जगृह्युः	जगृह
	जयाह	जगृहिव	जगृहिम.

आत्मनेपद

जगृहे	जगृहाते	जगृहिरे
जगृहिषे	जगृहाथे	जगृहिध्वे
जगृहे	जगृहिवहे	जगृहिमहे

Aor. लुङ्—अग्रहीत्-अग्रहीष्ट. अग्रहीः-अग्रहीष्ठाः.
 अग्रहीध्वम्-अग्रहीष्वि. Fu. लृट्—अग्रहीष्यति-अग्रहीष्यते. Per
 Fu. लुङ्—अग्रहीता. Con. लुङ्—अग्रहीष्यत्-अग्रहीष्यत.
 Ben. आशिषि लिङ्—अगृह्यात् अग्रहीषीष्ट. Pas. कर्मणि—
 अगृह्याते, Aor. कर्म लुङ्—अग्राहि. Cau. णिजन्त—अग्राहयति
 -ते, Aor. णिच् लुङ्—अजिग्रहत्-त. Des. सनन्त -
 जिघृक्षति-ते. Fre. यङन्त—जरीगृह्याते. PP. निष्ठा—
 अगृहीतः. IP. क्ता—अगृहीत्वा. Inf. तुमुन्—अग्रहीतुम्.

ग्ले—भा P. अ. हर्षस्ये, to droop, to be weary.

Pre. लट् ग्लायति. Pot विधिलिङ् ग्लायेत् Imp.
लोट्—ग्लायत् Impf. लङ् अग्लायत् Perf. लिट्—

जग्लौ	जग्लतुः	जग्लुः
जग्लाय } जग्लिथ }	जग्लयुः	जग्ल
जग्लौ	जग्लिव	जग्लिम

Aor. लुङ्—अग्लासीत्	अग्लासिष्टाम्	अग्लासिषुः
अग्लासीः	अग्लासिष्टम्	अग्लासिष्ट
अग्लासिषम्	अग्लासिष्व	अग्लासिष

Fu. लृट्—ग्लास्यति. Per Fu. लुट्—ग्लाता. Con.
लृङ्—अग्लास्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—ग्लायत् ग्लेयात्.
Pas कर्मणि—ग्लायते, Aor. कर्म-लुङ्—अग्लायि. Cau.
णिजन्त ग्लपयति ते, ग्लापयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—
अजिग्लपत्. Des. सनन्त जिग्लासति. Fre. यङन्त—
जाग्लायते. Kri. क्त्य—ग्लातव्यः, ग्लानीयः, ग्लेयः. PP.
निष्ठा ग्लानः. IP. क्ता—ग्लात्वा, प्रग्लाय. Inf. तुमुन्
ग्लातुम्. अनुपसर्गादणिचि ङ्स्वो वा.

घुष्—(घुषिर्) भ्वा P. से. अविशब्दने विशब्दने
प्रतिज्ञानं तच्च शब्देन स्वाभिप्रायप्रकाशनम्. अस्माद् अस्मिन्नर्थे
यथाप्रयोगं घुषिर् इति धातुर्वर्त्तते. शब्दमात्रे, to sound,
to declare. Pre. लट्—घोषति. Pot. विधिलिङ्—
घोषेत् Imp लोट् घोषतु. Impf. लङ् अघोषत्. Perf.
लिट्—जुघोष. Aor. लुङ् -अघोषीत्-अघुषत् अघोषिष्टाम्-
अघुषताम्. Fu. लृट्—घोषिष्यति. Per Fu. लुट् घोषिता.
Con. लृङ्—अघोषिष्यत्. Ben आशिषि लिङ् घुष्यात्
Pas. कर्मणि—घुष्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अघोषि. Cau.
णिजन्त -घोषयति. Aor. णिच्-लुङ्—अजृघुषत्. Des.
समन्त -जुघुषिषति-जुघोषिषति. Fre. यङन्त—जीघुष्यते.
Kri. कृत्य घोषितव्यः, घोषणीयः. PP. निष्ठा--घुष्टा रज्जुः
(अविशब्दनार्थे). घुषितं वाक्यम् (शब्देन प्रकटीकृताभि-
प्रायम्). with सम् संघुष्टः, संघुषितः. JP. क्ता—घुषित्वा-
घोषित्वा. Inf. तुमुन् घोषितुम्. अविशब्दनार्थे निष्ठायास-
नित् ; संपूर्वघेद् वा इट्.

घुष् (घुषिर्) -चुरा U. से. अविशब्दने, to proclaim
aloud. Pre. लट्—घोषयति-ते. Perf. लिट्—घोषयां
घकार-चक्रे-आस-बभूव. Aor. लुङ् अजृघुषत्-त. Fu.
लृट्—घोषयिष्यति-ते. Per Fu. लुट्—घोषयिता. Con.
लृङ् -अघोषयिष्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—घुष्यात्

घोषयिषीष्ट. Des. सनस्त - जुषुधयिषति-ते. Inf. तुमुन्—
घोषयितुम्. चौरादिकस्य घुषिर्-धातोर्निष्ठायामिट्, निष्ठा—
घुषितः, -अवघुषितम्.

घ्रा—भा P. अ. गन्धोपादाने, to smell, to per-
ceive odour. Pre. लट्—

	जिघ्रति	जिघ्रतः	जिघ्रन्ति
	जिघ्रमि	जिघ्रथः	जिघ्रथ
	जिघ्रामि	जिघ्रावः	जिघ्रामः
Pol. विधिलिङ् -	जिघ्रेत्	जिघ्रेताम्	जिघ्रेयुः
	जिघ्रेः	जिघ्रेतम्	जिघ्रेत
	जिघ्रेयम्	जिघ्रेष	जिघ्रेम
Imp. लोट्—	जिघ्रतु.	जिघ्र.	जिघ्राणि.
Impf. लङ् -	अजिघ्रत्	अजिघ्रः,	अजिघ्रम्.
Perf. लिट्—	जघ्रौ	जघ्रतुः	जघ्रुः
	जघ्रिथ	जघ्रयुः	जघ्र
	जघ्राथ		
	जघ्रौ	जघ्रिव	जघ्रिम.
Aor. लुङ् -	अघ्रात्	अघ्राताम्	अघ्रुः
	अघ्रासीत्		
		अघ्रासिष्टाम्	अघ्रासिषुः
	अघ्राः	अघ्रातम्	अघ्रात
	अघ्रासीः		
	अघ्राम्	अघ्राव	अघ्राम
	अघ्रानिधम्	अघ्रासिष्व	अघ्रासिष्व

Fu. लृट् प्रास्यति. Per Fu. लुट्—प्राप्ता. Con.
लृङ्—अप्रास्यत्. Ben. आशिषि लिङ् प्रायात्-प्रेयात्
Pas. कर्मणि—प्रायते, Aor. कर्म-लुङ् अप्रायि. Cau.
णिजन्त—प्रापयति ते, Aor. णिच् लुङ्—अजिघ्रपत्-त,
अजिघ्रपत्-त. Des. सगन्त—जिघ्रासति. Fre. यङ्गन्त—
जिघ्रीयते. PP. निष्ठा -प्रातः-प्राणः. IP. क्ता—प्रात्वा-
प्राप्ताय. Inf. तुमुन्—प्रातुम्.

च

चकाम् — अदा P. से. दीप्तौ, to shine.

Pre. लट् —	चकास्ति	चकास्तः	चकासति
	चकास्म	चकास्यः	चकास्य
	चकास्मि	चकास्वः	चकास्मः
Pot. विधिलिङ्	चकास्यात्	चकास्याताम्	चकास्युः.
Imp. लोट् —	चकास्तु	चकास्ताम्	चकासतु
	चकाधि	चकास्तम्	चकास्त
	चकामानि	चकासाव	चकासाम

धि च-इतिस्लोपे चकाधि इति. यथा तु भाष्यं तथा चकाधि इत्येव भवितव्यम्.

Impf लङ् —	अचकात्	}	अचकास्ताम्	अचकासुः
	अचकाद्			
	अचकाः	}	अचकास्तम्	अचकास्त
	अचकात् द			
	अचकासम्		अचकास्व	अचकास्म

Perf. लिट् — चकामांचकार, चकामामास, चकासांबभूव.

Aor. लुङ्—अचकासीत्	अचकासिष्टाम्	अचकासिषुः
अचकासीः	अचकासिष्टम्	अचकासिष्ट
अचकासिषम्	अचकासिष्व	अचकासिष

Fu. लृट्—चकासिष्यति. Per. Fu. लृट्—चकासिता.
 Con. लृङ्—अचकासिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—चका-
 स्यात्, चकास्यास्ताम्. Pas. भावे—चकास्यते, Aor. भावे-
 लुङ् अचकासि. Cau गिजन्त—चकासयति, Aor. गिच्-
 लुङ्—अचीचकासत्-अचचकासत्. Des. सनन्त—चिचका-
 सिष्यति. PP. निष्ठा—चकासितः. IP. क्ता—चकासित्वा.
 Inf. तुमुन्—चकासितुम्.

चक्ष्—(चक्षिङ्)—चदादि—A. च. व्यक्तायां चाचि,
 दर्शनेऽपि. अयं धातुः प्रायेण चा-(चाङ्) पूर्वः. to speak,
 to say, to see.

Pre. लट्—	आचष्टे	आचक्षते	आचक्षते
	आचक्षे	आचक्षथे	आचक्ष्ते
	आचक्षे	आचक्ष्वहे	आचक्ष्वहे.

Pot. विधिलिङ्—	आचक्षीत	आचक्षीयाताम्	आचक्षीरन्
	आचक्षीयाः	आचक्षीयायाम्	आचक्षीध्वम्
	आचक्षीय	आचक्षीवहि	आचक्षीमहि

Imp. लोट्—	आचष्टाम्	आचक्षताम्	आचक्षताम्
	आचक्ष्व	आचक्षथाम्	आचक्ष्वम्
	आचक्षे	आचक्ष्वहे	आचक्ष्वमहे

Impf. लङ्—	आचष्ट	आचक्षताम्	आचक्षत
	आचष्टाः	आचक्षायाम्	आचक्षुः
	आचक्षि	आचक्ष्वहि	आचक्ष्वहि

लिटि परे चक्षिङ्धातोः स्याने स्या (स्याञ्) आदेशः
स्वशा (स्वशाञ्) आदेशश्च वा भवतः ।

Perf. लिट्—चक्ष्—

3rd. Pers.	आचक्षे	आचक्षते	आचक्षिरे
------------	--------	---------	----------

प्रथम-पुरुष.

2nd. Pers.	आचक्षिषे	आचक्ष्याथे	आचक्षिध्वे
------------	----------	------------	------------

मध्यम-पुरुष.

1st. Pers.	आचक्षे	आचक्षिष्वहे	आचक्षिमहे
------------	--------	-------------	-----------

उत्तमपुरुष.

स्या-आदेश उभयपदी.

परस्मैपद—	आचक्ष्यौ	आचक्ष्यतुः	आचक्ष्युः
	आचक्ष्विथ	} आचक्ष्युः	आचक्ष्व
	आचक्ष्याथ		
	आचक्ष्वी	आचक्ष्विथ	आचक्ष्विम

आत्मनेपद—	आचक्ष्ये	आचक्ष्याते	आचक्ष्विरे
	आचक्ष्विषे	आचक्ष्याथे	आचक्ष्विध्वे
	आचक्ष्ये	आचक्ष्विष्वहे	आचक्ष्विमहे

स्वशा (स्वशाञ्)-आदेश उभयपदी.

परस्मैपद —

आचक्ष्णी	आचक्षतुः	आचक्षुः
आचक्षिष्य	आचक्ष्युः	आचक्ष
आचक्षाय		
आचक्ष्णी	आचक्षिव	आचक्षिम

आत्मनेपद.

आचक्षे	आचक्षते	आचक्षिरे
आचक्षिषे	आचक्षथे	आचक्षिध्वे
आचक्षे	आचक्षिवहे	आचक्षिमहे

लुङ् लट्-लुट्-लृङि आशिषि लिङि च परे चलिङ्-धातोः स्याने नित्यमेव स्या (स्याञ्) आदेशः क्शा (क्शाञ्) आदेशश्च भवतः, वर्जनार्थं तु एतौ आदेशौ न स्तः. Aor. लुङ्—अख्यत्-अख्यत, अक्शामीत्-अक्शास्त. वर्जनार्थं तु, अचलिष्ट. Fu. लृट्—स्यास्यति-स्यास्यते, क्शास्यति-ते. Per Fu. लुट्—स्याता-क्शाता. Con. लृङ्—अख्यास्यत्-त, अक्शास्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ् स्यायात्-स्येयात्-स्यासीष्ट, क्शायात्-क्षेयात्-क्शासीष्ट. Pas. स्यायते-क्शायते. Aor. लुङ्—अख्यायि. Cau. निजन्त—ख्यापयति--ते, क्शापयति ते, Aor. निच्-लुङ् अचिख्यपत् अचिक्शपत्. Des. सनन्त—चिख्यासति-ते, चिक्शासति-ते. Fre. यङन्त—चाख्यायते-चाक्शायते. PP. निष्ठा—ख्यातः. Inf. तुमुन्—ख्यातुम्.

चट्—भा P. से. भेदने, to break. Pre. लट्—चटति. Perf. लिट् चचाट. Aor. लुङ्—अचटीत्.

Fu. लृट् चटिष्यति. Per Fu. लुट्—चटिता. PP. निष्ठा—चटितः. IP. क्ता—चटित्वा. Inf. तुमुन् चटितुम्.

चम्—भा P. से. चदने, to eat. Pre. लृट्—चमति, but after the prep.—आ, आचामति. Pot. विधिलिङ्—आचामेत्. Imp. लोट् आचामतु. Impf. लङ्—आचामत्. Perf. लिट्—चचाम, चेमतुः, चेतुः. चेमिथ—चचमिथ. चचाम. Aor. लुङ्—अचमोत्. Fu. लृट्—चमिष्यति. Per Fu. लुट्—चमिता. Pas. कर्मणि—चम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अचामि. Cau. णिजन्त—चामयति, Aor. णिच् लुङ्—अचीचमतु. Des. सनन्त—चिचमिषति. Kri. क्त्य—आ + चम् = आचमनीयः. PP. निष्ठा—चान्तः. IP. क्ता—चान्त्वा, चमित्वा. Inf. तुमुन्—चमितुम्.

चर्—भा P. से. गतौ, to walk. Pre. लृट्—चरति. Perf. लिट्—चचार. Aor. लुङ्—अचरोत्. Fu. लृट्—चरिष्यति. Per Fu. लुट्—चरिता. Con. लृङ्—अचरिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—चर्यात्. Pas. कर्मणि—चर्यते, Aor. कर्म लुङ्—अचारि. Cau. णिजन्त—चारयति. Des. सनन्त—चिचरिषति. PP. निष्ठा—चरितः. Inf. तुमुन्—चरितुम्. With—आ, Kri. क्त्य—आचरणीयः.

चल्—भा P. से. कम्पने, to shake, to go. Pre. लृट्—चलति. Perf. लिट्—अचाल. Aor. लुङ्—अचालीत्. Fu. लृट्—चलिष्यति. Per Fu. लुट्—चलिता. Con. लृङ्—अचलिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—चल्यात्.

Pas. कर्मणि—चल्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अचानि. Cau. णिजन्त (कम्पनाद्ये) चलयति ते. (अन्यार्थे) चास्तयति-ते. Des. सनन्त विचलिषति. PP. निष्ठा—चलितः. Inf. तुमुन्—चलितुम्.

चि—स्वा U. अ. अयमे, to collect. Pre. लट्—चिनोति-चिनुते. Pot. विधिलिङ् चिनुयात् चिन्वीत. Imp. लोट्—चिनोतु-चिनुताम्. Impf. लङ्—अचिनोत्-अचिनुत. Perf. लिट् चिकाय-चिचय, चिक्ये-चिच्ये. Aor. लुङ्—अचैषीत्-अचैष्ट. Fu. लृट्—चेष्यति-ते. Per Fu. लुट्—चेसा. Con. लृङ् अचेष्यत्-त. Ben. आशिषि-लिङ्—चीयात्-चेषोष्ट. Pas. कर्मणि—चीयते, Aor. कर्म-लुङ्—अचायि. Cau. णिजन्त—चापयति, चाययति, Aor. णिच्-लुङ् अचीचयत्-अचीचयत्. Des. सनन्त—चिचीपति-ते, चिकीपति-ते. Fre. यङ्जन्त—चेचीयते. Kri. कृत्य—चेतव्यः, अयनीय, चेयः. PP. निष्ठा—चितः. 1P. क्ता—चित्वा. Inf. तुमुन् चेतुम्.

चित्—भ्वा P. से. सज्जाने, to think. Pre. लट्—चेतति. Pot. विधिलिङ् चेतत्. Imp. लोट्—चेततु. Impf. लङ्—अचेतत्. Perf. लिट्—चिचेत, चिचिततुः चिचेतिथ, चिचितथुः. चिचेत, चिचितिव. Aor. लुङ्—अचेत्सीत्-अचेत्सीः. अचेतिषम्. Fu. लृट् चेतिष्यति. Per Fu. लुट्—चेतिता. Con. लृङ्—अचेतिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—चित्यात्. Pas. कर्मणि—चित्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अचेति. Cau. णिजन्त—चेतयति. Aor. णिच्-

लुङ् अर्चोचितत्. Des. मनस्त चिचेतिषति. Fre. यङस्त चिचित्यते. Kri. कृत्य चेतितव्यः, चेतनीयः, चेत्यः. PP. निष्ठा -चित्तः. IP. क्ता चेतित्वा, चितित्वा. Inf. तुमुन्—चेतितुम्.

चिन्त्—(चिति) चुग U. से. चिन्तायाम्, to think, to remember. Pre. लट् चिन्तयति-ते, चिन्तति. Pot. विधिनिङ् चिन्तयेत् त, चिन्तेत्. Imp. लोट्—चिन्तयतु ताम्, चिन्ततु. Impf. लङ् -अचिन्तयत् त, अचिन्तत्. Perf. लिट् चिन्तयां चकार-चक्रे-आस-बभूव, विचिन्त. Aor लुङ् अविचिन्तत्-त, अचिन्तोत्. Fu. लृट्—चिन्तयिष्यति-ते, चिन्तिष्यति. Per Fu. लुट् चिन्तयिता, चिन्तिता. Ben. आगिधि-निङ् चिन्त्यात्-चिन्तयिषोष्ट. Pas कर्मणि -चिन्त्यते. Aor. कर्म-लुङ् अचिन्ति. Des. मनस्त -विचिन्तयिषति ते, विचिन्तिषति. Kri. कृत्य—चिन्तयितव्यः, चिन्तितव्यः, चिन्तनीयः. PP. निष्ठा—चिन्तितः. IP. क्ता चिन्तयित्वा. Inf. तुमुन्—चिन्तयितुम्-चिन्तितुम्.

चुट्—चुग U. से. प्रेरणे, to drive. निज्जासायें द्विकर्मकः. देवदत्तम् अर्थं चोदयति. Pre. लट्—चोदयति-ते. Perf. लिट्—चोदयां चकार-चक्रे-आस-बभूव. Aor. लुङ् अचुटत् त. Fu. लृट्—चोदयिष्यति-ते. Per Fu. लुट्—चोदयिता. PP. निष्ठा चोदितः. Inf. तुमुन्—चोदयितुम्.

चुम्ब्—(चुम्बि) भ्वा P. से चुम्बने, to kiss. Pre. लट्—चुम्बति. Perf. लिट्—चुम्ब. Aor. लुङ्—अचुम्बीत्.

Per Fu. लुट्—चुम्बिता. Pas. कर्मणि—चुम्ब्यते. Cau. निजन्त चुम्बयति. PP. निष्ठा—चुम्बितः. IP. क्ता—चुम्बित्वा. Inf. तुमुन्—चुम्बितुम्.

चुर्—चुग U. से. स्तेये, to steal or rob. Pre. लट् चोरयति-ते. Perf. लिट् चोरयां-चकार-चक्रे-आस-यभूव. Aor.—लुङ्—अचुचुरत्-त. Fu. लृट्—चोरयिष्यति ते. Ben आशिषि लिङ्—चोर्यात्, चोरयिषीष्ट. Pas. कर्मणि—चोर्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अचोरि. Des. सनन्त—चुचोरयिषति ते. PP. निष्ठा—चोरितः. IP. क्ता—चोरयित्वा. Inf. तुमुन्—चोरयितुम्.

चूर्ण्—चुरा U. से. मंचूर्णने, to crush, to powder. Pre. लट्—चूर्णयति-ते. Perf. लिट्—चूर्णयां-चकार-चक्रे-आस-यभूव. Aor. लुङ्—अचुचूर्णत्-त. Fu. लृट्—चूर्णयिष्यति-ते. PP. निष्ठा—चूर्णितः. IP. क्ता—चूर्णयित्वा. Inf. तुमुन्—चूर्णयितुम्.

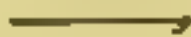
चेष्ट्—च्वा A. से. चेष्टायाम्, to stir. Pre. लट्—चेष्टते. Perf. लिट्—चिचेष्टे. Aor. लुङ्—अचेष्टिष्ट. Per Fu. लृट्—चेष्टिता. Ben. आशिषि लिङ्—चेष्टिषीष्ट. Pas. भावे—चेष्ट्यते. Cau. निजन्त चेष्टयति. Des. सनन्त—चिचेष्टिषति. PP. निष्ठा—चेष्टितः. IP. क्ता—चेष्टित्वा. Inf. तुमुन्—चेष्टितुम्.

च्यु—च्वा A. अ. गतौ, to go. to drop down. Pre. लट्—अवते. Pot. विधिलिङ् अवेत. Imp.

लोट्—अवताम्. Impf. लङ्—अवत. Perf. लिट्—
 बुभुवे. बुभुविषे. Aor. लुङ्—अवोष्ट. Fu. लृट्—
 अवोष्यते. Per Fu. लुट्—अवोता. Con. लृङ्—अवोष्यत.
 Ben. आशिषि-लिङ्—अवोषीष्ट. Pas. कर्मणि—अव्यते.
 Cau. णिजन्त—आवयति. Aor. णिच्-लुङ्—अबुअवत्,
 अचिअवत्. Des. सनन्त—बुभुषते. Fre. यङन्त—बोअ-
 यते. PP. निष्ठा—अुतः. Inf. तुमुन्—अोतुम्.

अ्युत्—(अ्युतिर)—भा P. से. आसेचने, to sprin-
 kle. Pre. लट्—अ्योतति. Perf. लिट्—बुअ्योत, बुअ्यु-
 ततुः. बुअ्योतिष, बुअ्युतयुः. बुअ्योत, बुअ्युतिष. Aor.
 लुङ्—अअ्युतत्-अअ्योतीत्. Fu. लृट्—अ्योतिष्यति. Per
 Fu. लृट्—अ्योतिता. Con. लृङ्—अअ्योतिष्यत्. Ben.
 आशिषि-लिङ्—अ्युत्यात्. Pas. कर्मणि—अ्युत्यते. Aor.
 कर्म-लुङ्—अअ्योति. Cau. णिजन्त—अ्योतयति. Aor.
 णिच्-लुङ्—अबुअ्युतत्. Des. सनन्त—बुअ्योतिषति-बुअ्युति-
 षति. Fre. यङन्त—बोअ्युत्यते. PP. निष्ठा—अ्युतितः.
 IP. क्ता—अ्योतित्वा-अ्युतित्वा. Inf. तुमुन्—अ्योतितुम्.

छ

छद्—चुरा U. से. अपवारणे, to cover, to conceal. Pre. लट्—छादयति-ते, छदति-छदते. Perf. लिट्—छादयांचकार-चक्रे-आस-वभूव, चच्छाद-चच्छदे. Aor. लुङ्—अचिच्छदत्-त, अच्छादीत्-अच्छदीत्-अच्छदिष्ट. Fu. लृट्—छादयिष्यति-ते, छदिष्यति-ते. Per Fu. लुट्—छादयिता-छदिता. Con. लृङ्—अच्छादयिष्यत्-त, &c. Ben. आशिषि-लिट्—छाद्यात्-छादयिषीष्ट, छद्यात्-छदिषीष्ट. Pas. कर्मणि—छाद्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अच्छादि. Des. सनन्त—चिच्छादयिषति-ते. Kri. क्त्य—छादयितव्यः. PP. निष्ठा—छादितः-छन्नः. IP. क्ता—छादयित्वा. Inf. तुमुन्—छादयितुम्.

छिद्—(छिदिर्)—रुधा U. अ. द्वेधीकरणे, to cut. Pre. लट्—छिनत्ति-छिन्ते. Pot. विधिलिट्—छिन्यात्, छिन्दीत्. Imp. लोट्—छिनतु-छिन्ताम्. छिन्धि-छिन्स्व. छिनदानि-छिनदे. Impf. लङ्—अच्छिनत्-अच्छिन्त. अच्छिनः-अच्छिनत्-अच्छिन्याः. अच्छिनदम्-अच्छिग्दि. Perf. लिट्—चिच्छेद-चिच्छिदे. चिच्छेदिय-चिच्छिदिषे. चिच्छेद-चिच्छिदे. Aor. लुङ्—अच्छिदत्-अच्छेत्सीत्, अच्छिन्न. Fu. लृट्—छेत्स्यति-छेत्स्यते. Per Fu. लुट्—छेत्ता. Con. लृङ्—अच्छेत्स्यत्-त. Ben. आशिषि-लिट्—छिद्यात्-छेत्सीष्ट. Pas. कर्मणि—छिद्यते.

Aor. कर्म-लुङ्—अच्छेदि. Can. गिजन्त—छेदयति ते.
 Aor. णिच् लुङ्—अविच्छिदत् त. Des. सनन्त
 विच्छिन्नसति विच्छिन्नसते. Fre. यङन्त—विच्छिद्यते. PP.
 निष्ठा—कितः. IP. क्त्वा—कित्वा. Inf. तुमुन्—कैत्तुम्.

छी—दिवा P. अ. छेदने, to cut. Pre. लट्—
 छति. छसि. छामि. Pot. विधि-लिट्—छेत्. छेः. छेयम्.
 Imp. लोट्—छतु. Impf. लङ्—अच्छत्. Perf.
 लिट्—अच्छौ, अच्छतुः. अच्छिद्य-अच्छाय, अच्छयुः.
 अच्छौ, अच्छिव. Aor. लुङ्—अच्छात्-अच्छासीत्. अच्छा-
 ताम्-अच्छासिटाम्. अच्छुः-अच्छासिषुः. अच्छाः-अच्छासीः.
 अच्छाम् अच्छासियम्. Fu. लृट्—कास्यति. Per Fu.
 लुट्—कामा. Con. लृङ्—अच्छास्यत्. Ben. आशिषि-
 लिङ्—कायात्. Pas. कर्मणि—कायते. Aor. कर्म-
 लुङ्—अच्छायि. Can. गिजन्त—काययति. Aor. णिच्-
 लुङ्—अविच्छयत्. Des. सनन्त—विच्छासति. Fre.
 यङन्त—वाच्छायते PP. निष्ठा कितः, कृतः. IP. क्त्वा—
 कित्वा, कृत्वा. Inf. तुमुन्—कातुम्.

ज

जक्ष्—अदा P. से. भक्षणइसनयोः, to eat, to laugh.

Pre. लट्—जक्षति, जक्षितः, जक्षति. जक्षिषि, जक्षिष्यः,
जक्षिष्य. जक्षिमि, जक्षिष्वः, जक्षिमः.

Pot. विधि-निङ्—जक्ष्यात्, जक्ष्याताम्, जक्ष्युः, जक्ष्याः
जक्ष्यातम्, जक्ष्यात. जक्ष्याम्, जक्ष्याव, जक्ष्याम.

Imp. लोट्—जक्षितु, जक्षिताम्, जक्षतु. जक्षिहि, जक्षितम्,
जक्षित जक्षाणि, जक्षाव, जक्षाम.

Impf. लङ्—अजक्षत्)
अजक्षीत्) अजक्षिताम्, अजक्षुः.
अजक्षः)
अजक्षीः) अजक्षितम्, अजक्षित.
अजक्षम्, अजक्षिष्व, अजक्षिम.

Perf. लिट्—जजक्ष, जजक्षतुः ; जजक्षिष्य, जजक्षथुः ; जजक्ष,
जजक्षिष्व. Aor. लुङ्—अजक्षीत्. अजक्षीः. अजक्षिष्वम्. Fu.
लृट्—जक्षिष्यति. Per Fu लुट्—जक्षिता. Con. लृङ्—
अजक्षिष्यत्. Ben. आशिषि निङ्—जक्ष्यात्, जक्ष्यास्ताम्. Pas.
कर्मणि—जक्ष्यते. Aor. कर्म-लुङ् अजक्षि. Cau. गिजक्ष—
जक्षयति, Aor. गिष्-लुङ् अजजक्षत्. Des. समन्त—
जिजक्षिषति. Fre. यङन्त जाजक्ष्यते. Kri. कृत्य—जक्षि-
सथ्यः. PP. निष्ठा—जक्षितः. IP. भ्रा—जक्षित्वा. Inf.
जक्षितुम्.

जन्—(जनी) दिवा A. से. प्रादुर्भावे, प्रादुर्भावे उत्पत्तिरभिव्यक्तिर्वा. अत्रायम् सकर्मकः, यदा तु अन्तर्भावितव्यर्थं उत्पादनायाम् अभिव्यञ्जनायां वा वर्तते तदा सकर्मकः.

‘अजा ह्यग्नेरजनिष्ट गर्भम्’

to be born, to spring up. Pre. लट्—जायते. Pot. विधिलिङ्—जायेत. Imp. लोट्—जायताम्. जायस्व. जायै. Impl. लङ्—अजायत Perf. लिट् जज्ञे, जज्ञाते, जज्ञिरे. जज्ञिषे, जज्ञाथे. जज्ञे, जज्ञिष्वहे. Aor. लुङ्—अजनि-अजनिष्ट, अजनिषाताम्. अजनिष्ठाः, अजनिषायाम्. अजनिषि, अजनिष्वहि. Fu. लृट्—जनिष्यते. Per Fu. लुट् जनिता. Con. लृङ्—अजनिष्यत. Ben. आशिषि-लिङ् जनिषीष्ट. Pas. भावे—जायते, जन्यते. Aor. भावे-लुङ्—अजनि. Cau. णिजन्त—जनयति. Aor. णिच्-लुङ् अजीजनत् (एयस्तात् कर्मणि Pre. जन्यते-जायते Aor—अजनि-अजानि). Des. सनन्त—जिजनिषते. Fre. यङन्त—जाजायते जज्जन्यते, Kri. क्त्य जन्यः, जननीयम्. PP. निष्ठा जातः. IP. क्ता—जनित्वा. Inf. तुमुन्—जनितुम्. शृङ्गाच्छरी जायते.

जन्—जुङ् P. से. जनने, to be born. Pre. लट् जजन्ति, जजातः, जजति. जजसि, जजाथः, जजाथ. जजन्मि, अजन्मः Pot. विधिलिङ्—जजन्यात्-जजायात्. Imp. लोट् जजन्तु, Perf. लिट् जजान. Fu. लृट्—जनिष्यति, इत्यादि.

जप् — भ्वा P. से, व्यक्तायां वाचि, to speak ; मानसे च, to mutter. Pre. लट् जपति. Impf. लङ् अजपत्. Perf. लिट् -जजाप, जपत्. Aor. लुङ् -अजपीत्-अजापीत्. Fu. लृट् -जपिष्यति, Per Fu. लुट् -जपिता. Con. लृङ् -अजपिष्यत्. Ben. आशिषि-लिट् जप्यात्. Pas कर्मणि जप्यते. Aor कर्म-लुङ्-अजापि. Cau. णिजन्त आपयति. Aor. णिच्-लुङ् अजीजपत्. Des. सनन्त जिजपिषति. Fre. यङन्त जञ्जप्यते. PP. निष्ठा-जपितः. IP. क्ता -जपित्वा. Inf. तुमुन् -जपितुम्.

जल्प् — भ्वा P. से, व्यक्तायां वाचि, to prattle, to speak. Pre. लट् -जल्पति. Perf. लिट् -जजल्प. Aor. लुङ् -अजल्पीत्. Fu. लृट् -जल्पिष्यति. Per Fu. लुट् -जल्पिता. Ben. आशिषि लिङ् -जल्पयात्. Pas. कर्मणि-जल्प्यते. Aor. कर्म लुङ्-अजल्पि. Cau. णिजन्त-जल्पयति पुचं देवदत्तं यज्ञदत्तः. Aor. णिच् लुङ्-अजजल्पत्. Des. सनन्त-जिजल्पति. PP. निष्ठा-जल्पितः. Inf. तुमुन्-जल्पितुम्.

जागृ — अदा P. से, निद्राचये, to wake. Pre. लट् -जागर्ति, जागृतः, जायति. जागर्षि, जागृषः, जागृथ जागर्मि, जागृवः, जागृमः. Pot. विधि-लिट् -जागृयात्. जागृयाः जागृयाम्. Imp, लोट्-जागर्तु, जागृताम्, जाग्रतु. जागृहि. जागराणि. Impf. लङ् अजागः, अजागृताम्, अजागरुः. अजागः. अजागरम्. Perf. लिट् -जागरांचकार-जजागर, जागरांचकतुः-जजागरतुः, जागरां-

चक्रुः-जजागरुः- जागरांचकर्थ-जजागरिय, जागरांचक्रथुः-
जजागरथुः, जागरांचक्र जजागर, जागरांचकार जजागार
जजागर, जागरांचक्रव-जजागरिव, जागरांचक्रम-जजागरिम.
Aor. लुङ् अजागरीत् अजागरीः, अजागरिषम्. Fu.
लृट् -जागरिष्यति. Per Fu. लुट्—जागरिषा. Con.
लृङ् -अजागरिष्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—जागयात्
जागयाः, जागयांसम्. Pas. भावे—जागयते. Aor.
कर्म-लुङ् अजागारि. Cau. णिजस्त -जागरयति. Aor.
णिच्-लुङ्—अजजागरत्. Des. सनस्त जिजागरिषति.
IP. निष्ठा—जागरितः. IP. क्ता—जागरित्वा. Inf. तुमुन्—
जागरितुम्.

जि—भ्वा P. अ जयेऽर्थ—जय उत्कर्षप्राप्तिः. अत्र
अकर्मकः, to excel. Pre. लट्—जयति. Pot. विधि-
लिट्—अयेत्. Imp. लोट्—जयतु. Impf. लङ्—
अजयत्. Perf. लिट्—जिगाय, जिग्यतुः. जिगयिष्य-
जिगीष जिगाय, जिग्यिष. Aor. लुङ्—अजैषीत्. अजैषीः
अजैषम्. Fu. लृट्—जैष्यति. Per Fu. लुट्—जैता.
Con. लृङ्—अजैष्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—जीयात्.
Pas. भावे—जीयते. Aor. भावे-लुङ्—अजायि. Cau.
णिजस्त—जापयति. Aor. णिच्-लुङ्—अजीजपत्. Des.
सनस्त—जिगीषति Fre. यङ्—अजीयते. Kri. क्त्य—
जितव्यः. PP. निष्ठा -जितः. IP. क्ता—जित्वा. Inf
तुमुन्—जितुम्.

with परा = पराजयते ॥

with वि = विजयते ॥

जयिर्जयाभिभवयोरायोऽर्थोऽसावकर्मकः ।

सत्कर्षप्राप्तिरायोऽर्थो द्वितीयेऽर्थे सकर्मकः ॥

जि—भा P. से. to conquer (अभिभवेऽर्थे = अभि-
भवो न्युनीकरणम्) सर्वे जयतिषत्. अध्ययनात् पराजयते
(पराजिरत्र न्युनीभावार्थे) अध्येतुं ग्लायति इत्यर्थः.

जीव्—भा P. से. प्राणधारणे, to live. Pre. लट्—
जीवति Pot विधि-लिट् जीवेत्. Imp लोट्—जीवतु.
जीव जीवानि. Impf. लङ्—अजीवत्. Perf. लिट्—
जिजीव. Aor. लुङ्—अजीवीत्. Fu. लृट्—जीविष्यति.
Per Fu. लुट्—जीविता. Con. लृङ्—अजीविष्यत्. Ben.
आशिषि लिङ्—जीव्यात्. Pas. भावे—जीव्यते. Cau.
णिजन्त—जीवयति. Aor. णिच् लुङ्—अजिजीवत्-अजी-
जिवत्. Des. सनन्त जिजीविषति. Pre. यङन्त—जिजी-
व्यते. Kri. क्त्य—जीवितव्यम्. PP. निष्ठा—जीवितः.
IP. क्ता—जीवित्वा, सपजीव्य. Inf. तुमुन्—जीवितुम्.

जृम्—(जृभि)—भा A. से. गात्रविनासे, to
yawn. Pre. जृम्भते. Pot. विधि-लिट्—जृम्भेत. Imp.
लोट्—जृम्भताम्. Impf. लङ्—अजृम्भत्. Perf. लिट्—
जजृम्भे. Aor. लुङ्—अजृम्भिष्ट. Fu. लृट्—जृम्भिष्यते.
Per Fu. लुट्—जृम्भिता. Con. लृङ्—अजृम्भिष्यत्. Ben.
आशिषि-लिट्—जृम्भिषीष्ट. Pas. भावे जृम्भते. Aor.
भावे लुङ्—अजृम्भि. Cau. णिजन्त—जृम्भयति. Aor.
णिच् लुङ्—अजजृम्भत्. Des. सनन्त—जिजृम्भिषते. PP.
निष्ठा—जृम्भितः. Inf. तुमुन्—जृम्भितुम्.

जृ—(जृष्) दिवा P से. वयोहानौ, to grow old. Pre. लट्—जीर्यति, जीर्यत. जीर्यसि. जीर्यामि. Pot. विधि-लिट् जीर्यत्. Imp. लोट्—जीर्यतु. Impf. लङ्—अजीर्यत् Perf. लिट्—अजजर, अजरसुः-अजरतुः, अजरुः-अरुः. अजरिथ-अरिथ, अजरथुः-अरथुः, अजर-अर. अजार-अजर, अजरिव अरिव, अजरिम-अरिम. Aor. लुङ्—अजारीत्-अजरत्, अजारिष्टाम्-अजरताम् अजारीः-अजरः. अजारिषम्-अजरम्. Fu. लृट्—अरिष्यति-अरीष्यति. Per Fu. लुट् अरिता-अरीता. Con. लृङ्—अजरिष्यत्-अजरीष्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—जीर्यात्. Pas. भावे—जीर्यते. Aor. भावे-लुङ् अजारि. Cau. णिजन्त अरयति, Aor. णिच् लुङ्—अजीजरत्. Des. सनन्त—जिजीर्यति जिजरिषति-जिजरीषति. Fre. यङन्त—जिजीर्यते. PP. निष्ठा—जीर्णः. IP. क्ता अरित्वा-अरीत्वा, Inf. तुमुन्—अरितुम्-अरीतुम्.

जृ—क्रया P. से. to grow old. Pre. लट्—जृणाति.

जृ—चुरा P. से. to grow old. Pre. लट् जारयति or जरति. Perf. लिट्—जारयाचकार. Per Fu. लुट्—जारयिता.

निरनुबन्धकजृधातुर्नास्तीति सिद्धान्तः.

ज्ञा—क्रया P. अ. अवबोधने, to know. Pre. लट् जानाति, जानीतः, जानन्ति. जानामि, जानीथ, जानीथ.

जानामि, जानीवः. Pot. विधिलिङ् -जानीयात्. जानीयाः.
जानीयाम्. Imp. लोट् -जानातु. जानोहि. जानानि.
Impl. लङ् -अजानात्, अजानाः, अजानाम्. Perf.
लिट् जज्ञौ, जज्ञतुः, जज्ञः. जज्ञिय or जज्ञाय, जज्ञयुः, जज्ञ.
जज्ञौ, जज्ञिव, जज्ञिम. Aor. लुङ् अज्ञासीत्. अज्ञासीः. अज्ञा-
सिषम्. Fu. लृट् -ज्ञास्यति. Per Fu लुट् -ज्ञाता. Con.
लृङ् -अज्ञास्यत्. Ben. आशिषि लिङ् -ज्ञायात्-ज्ञेयात्.
ज्ञायाः-ज्ञेयाः. ज्ञायासम्, ज्ञेयासम्. Pas. कर्मणि -ज्ञायते.
Aor. कर्म लुङ् -अज्ञायि. Cau. णिजन्त- -ज्ञापयति, Aor.
णिच् लुङ् -अजिज्ञपत्. Des. सनन्त जिज्ञासते. Fre.
यङन्त -आज्ञायते. Kri. कृत्य ज्ञातव्यः. PP. निष्ठा -
ज्ञातः. IP. ज्ञा—ज्ञात्वा. Inf. तुमुन् ज्ञातुम्.

अप + ज्ञा = अपजानीते, शतमपजानीते (अपलपति इत्यर्थः) ।

सर्पिषो जानीते, अत्र अकर्मकत्वादात्मनेपदम् ॥

सम् + ज्ञा = सञ्जानीते, माया वा भातरं सञ्जानीते ।

प्रति + ज्ञा = प्रतिजानीते, शतं प्रतिजानीते ॥

उत्कण्ठापूर्वकस्मरणार्थे तु —

मातुः सञ्जानाति or माता सञ्जानाति or भातरं सञ्जानाति ।

एवं प्रति-योगेऽपि ॥

धर्मं जानीते, अत्र क्रियाफलस्य कर्तृगामित्वादात्मनेपदम् ।

स्वयं जानाति or जानीते, कर्तृभिप्रायत्वे उपपदेन द्योत्यमाने
तद्विकल्पः ॥

Des. सनन्त—धर्मं जिज्ञासते, अत्र सकर्मकादात्मनेपदम् ।

अनु + ज्ञा = अनुजिज्ञासति, सकर्मकात् परस्मैपदम् ॥

शौषधस्य अनुजिज्ञासते (शौषधेन प्रवर्तितुमिच्छति इत्यर्थः),
अत्र अकर्मकत्वनिवन्धनादात्मनेपदम् ।

Cau. शिजस्त—मारणार्थं - ज्ञपयति, शत्रुं संज्ञपयति (मारयति इत्यर्थः) ॥

सौषणार्थं—विष्णुं विज्ञपयति (संसौषयति इत्यर्थः) ।

निगमनार्थं—रूपं प्रज्ञपयति (रूपं दर्शयति इत्यर्थः) .

बोधनार्थं ज्ञपयति-ज्ञापयति, तद्-ज्ञापयति आचार्यः ।

Des. सनस्त—जिज्ञपयिषति-शीलति. PP. निष्ठा—ज्ञप्त-
ज्ञापितः. Inf. तुमुन् -ज्ञापयितुम्-ज्ञपयितुम् ॥

ज्ञा—चुरा I° से. नियोगे. अत्र नियोगः प्रेरणम्,
to direct, to command. प्रायेणायम् आङ्पूर्वः. Pro.
लट्—आज्ञापयति-ते. Pot. विधिलिङ् आज्ञापयेत्-त.
Imp. लोट् -आज्ञापयतु ताम्. Impf. लङ्—आज्ञा
पयत्. Perf. लिट् -आज्ञापयां चकार-चक्रे. Aor.
लुङ्—आजिज्ञपत् त. Fu. लृट् आज्ञापयिष्यति-ते. Per
Fu. लुट्—आज्ञापयिता. Con. लृङ् आज्ञापयिष्यत्-
त. Ben. आशिषि लिङ् आज्ञाप्यात्, आज्ञापयिषीष्ट.
Pas. कर्मणि—आज्ञाप्यते. Aor कर्म लुङ् आज्ञापि.
Cau-Aor. णिच्-लुङ् आजिज्ञपत्. Des. सनस्त
आजिज्ञपयिषति-ते, शीलति ते. PP. निष्ठा ज्ञप्तः ज्ञापितः.
IP. क्ता ज्ञापयित्वा. Inf. तुमुन् ज्ञापयितुम्.

ज्वर्—भ्वा P. से. रोगे, to be hot with fever or
passion, to suffer. Pre. लट् ज्वरति Pot विधि-लिङ्—
ज्वरेत्. Imp. लोट् ज्वरतु. Impf. लङ्—अज्वरत्. Perf.

लिट्—जज्वार. Aor. लुङ्—अज्वारीत्. Fu. लृट्—
ज्वरिष्यति. Per Fu. लुट्—ज्वरिता. Con. लृङ्—
अज्वरिष्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—ज्वर्यात्. Pas. भावे—
ज्वर्यते. Aor. भावे-लुङ्—अज्वारि. Cau. णिजन्त—
ज्वरयति. Aor. णिच्-लुङ्—अजिज्वरत्. Des. सनन्त
जिज्वरिषति. Fre. यङन्त जाज्वर्यते. PP. निष्ठा--जूर्णः.
IP. क्ता—ज्वरित्वा. Inf. तुमुन्—ज्वरितुम्.

ज्वल्—भा P. से दीप्तौ, to burn. Pre. लृट्—
ज्वलति. Perf. लिट्—जज्वाल. जज्वलित्य. जज्वाल. Aor.
लुङ्—अज्वालीत्. Fu. लृट्—ज्वलिष्यति. Per Fu.
लृट्—ज्वलिता. Con. लृङ्—अज्वलिष्यत्. Ben. आशिषि-
लिट्—ज्वल्यात्. Pas. भावे ज्वल्यते. Aor. भावे-लुङ्—
अज्वालि. Cau. णिजन्त—ज्वलयति-ज्वालयति, (with—
उपसर्ग—प्रज्वलयति). Aor. णिच् लुङ्—अजिज्वलत्. Des.
सनन्त जिज्वलिषति. Fre. यङन्त—जाज्वल्यते. PP.
निष्ठा—ज्वलितः. Inf. तुमुन्—ज्वलितुम्.

ड

डो—भा, दिवा A. से विहायसा गतौ, to fly. Pro.
 लट्—डयते इति भादिः, डीयते इति दिवादिः, एवं
 सर्वत्र. Pot. विधि लिङ् डयेत-डीयेत. Imp. लोट्—
 डयताम्-डीयताम्. Impt. लङ् अडयत-अडीयत. Perf.
 लिट्—डिद्ये. डिद्यिषे. डिद्ये. Aor. लुङ् अडयिष्ट.
 Fu. लृट् डयिष्यते. Per Fu. लुट्—डयिता. Con.
 लृङ्—अडयिष्यत. Ben. आशिषि-लिङ्—डयिषीष्ट. Pas.
 भावे—डीयते. Aor. भावे-लुङ् -अडायि. Cau. णिजन्त—
 डाययति. Aor. णिच्-लुङ् -अडोडयत्. Des. सनन्त—डिड-
 यिषते. Fre. यङ्जन्त—डोडयते. PP. निष्ठा—डयितः-डीनः.
 IP. क्ता डयित्वा. Inf तुमुन्—डयितुम्. प्रोड्डीनोड्डीन-
 संड्डीनान्येताः स्वगगतिक्रिया, डत् + डो = उड्डीयते, उड्डीनः,
 उड्डीयमानः, जानमादाय उड्डीयताम्, डयते गृध्रः, हंसाः
 प्रड्डीनाः.

ट

टौक्—भा A. से. गतो, to go, to approach.
 Pre. लट्—टौकते. Perf. लिट्—डुटौके. Aor. लुङ्—
 षटौकिष्ट. Fu. लृट्—टौकिष्यते. Per Fu. लुट्—
 टौकिता. Con. लृङ्—षटौकिष्यत. Ben. आशिषि-लिङ्—
 टौकिषीष्ट. Pas. कर्मणि—टौक्यते. Aor. कर्म-लुङ्—
 षटौकि. Des. सनत्स—डुटौकियते. PP. निष्ठा—टौकितः.
 Inf. तुमुन्—टौकितुम्.

त

तच्छ्—(तच्) भा P. वे. तनूकरणे, to hew, to
 cut.

Pre. लट्—तच्छति

or

तच्छोति

तच्छोधि

तच्छतः

or

तच्छुतः

तच्छुथः

तच्छन्ति

or

तच्छवन्ति

तच्छथ

	or	
तक्षसि	तक्षथः	तक्षथ
तक्षामि	{ तक्षावः	{ तक्षामः
or	{ or	{ or
तक्ष्णोमि	{ तक्ष्णुवः	{ तक्ष्णुमः

Pot. विधिलिङ्—तक्षेत्-तक्ष्णुयात्. Imp. लोट्—तक्षतु-
तक्ष्णोतु. तक्ष-तक्ष्णुहि. तक्षाणि-तक्ष्णवानि. Impf. लङ्—
अतक्षत्-अतक्ष्णोत्. Perf. लिट्—ततक्ष, ततक्षतुः. ततक्ष-
ततक्षिथ, ततक्षथुः ; ततक्ष, ततक्ष्व-ततक्षिव. Aor. लुङ्—

अतक्षीत्	अतक्षिष्टाम्	अतक्षिथुः
	or	
अताक्षीत्	अताष्टाम्	अताक्षुः
अतक्षीः	अतक्षिष्टम्	अतक्षिष्ट
	or	
अताक्षीः	अताष्टम्	अताष्ट
अतक्षिषम्	अतक्षिष्व	अतक्षिष
	or	
अताक्षम्	अताक्ष्व	अताक्ष

Fu. लृट्—तक्षिष्यति-तक्ष्यति. Per Fu. लुट्—तक्षिता-
तष्टा. Con. लृङ्—अतक्षिष्यत्-अतक्ष्यत्. Ben. आशिषि-
लिङ्—तक्ष्यात्. Pas. कर्मणि—तक्ष्यते. Aor. कर्म-लुङ्—
अतक्षि. Cau. णिजन्त तक्षयति. Aor. णिच्-लुङ्—अत-
तक्षत्. Des. सनन्त तितक्षिषति. Fre यङन्त—तातक्ष्यते.
PP. निष्ठा—तष्टः. IP. क्ता—तक्षित्वा तष्टा. Inf.

तमुन्—तच्चितुम् तष्टुम्. तनूकरणार्थे (सूक्ष्मीकरणार्थे)
लट् लिङ् लोट् लङ् लु पक्षे 'नु':—यथा-तच्छोति तच्चति
इत्यादि. अन्यार्थे तु वाग्भिः संतच्चति, भर्त्सयति इत्यर्थः.

तङ्—चुरा U. से. आघाते, to beat. Pre. लट्—
ताडयति ते. Pot. विधिलिङ् -ताडयेत् त. Imp. लोट्—
ताडयतु-ताम्. Impf. लङ्—अताडयत् त. Perf. लिट्—
ताडयामि अकार चक्रे-आस-अभूव. Aor. लुङ्—अतीतङत्-त.
Fu. लृट्—ताडयिष्यति ते. Per Fu. लुट् ताडयिता.
Con. लृङ् अताडयिष्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—
ताड्यात्-ताडयिषीष्ट. Pas. कर्मणि ताड्यते. Aor. कर्म-
लुङ् -अताडि. Caus. णिजन्त ताडयति-ते. Des. सम्भन्त—
तिताडयिषति-ते. Fre. यङ्जन्—ताताड्यते. Kri. कृत्य—
ताडयितव्यः. PP. निष्ठा ताडितः. IP. क्ता—ताडयित्वा.
Inf. तुमुन् ताडयितुम्.

तन्—तना U. से. विस्तारे, to stretch, to
spread. Pre. लट्—

{ तनोति	तनुतः	तन्वन्ति
{ तनुते	तन्वाते	तन्वते
{ तनोषि	तनुथः	तनुथ
{ तनुषे	तन्वाथे	तनुध्वे
{ तनोमि	तनुवः-तन्वः	तनुम-तन्मः
{ तन्वे	तनुवहे-तन्वहे	तनुमहे-तन्महे

Pot. विधिलिङ्—तनुयात् तन्वीत. तनुयाताम्-तन्वी-
याताम्. तनुयाः-तन्वीयाः. तनुयाम् तन्वीथ. Imp. लोट्—
तनोतु-तनुताम्. तनुताम्-तन्वाताम् तनु तनुष्व. तनवानि-
तनवै. Impf. लिङ्—अतनोत्-अतनुत, अतनुताम् अतन्वाताम्.
अतन्वन् अतन्वत. अतनोः-अतनुथाः, अतनुतम् अतन्वाथाम्.
अतनवम्-अतन्वि, अतनुव-अतन्व अतनुवहि-अतन्वहि.

Perf. लिट्	{ तनान	तैनतुः	तैनुः
	{ तैने	तैमाते	तैनिरे
	{ तैनिय	तैनयुः	तैन
	{ तैनिषे	तैनाथे	तैनिध्वे
	{ तनान-तनन	तैनिव	तैनिम
	{ तैने	तैनिवहे	तैनिमहे

Aor. लुङ्—	{ अतानीत्	{ अतानिष्टाम्-	{ अतानिषुः-
	{ अतनीत्	{ अतनिष्टाम्	{ अतनिषुः
		ro	
	{ अतनिष्ट-	अतनिषाताम्	अतनिषत
	{ अतत		
	{ अतानीः-	{ अतानिष्टम्-	{ अतानिष्ट-
	{ अतनीः	{ अतनिष्टम्	{ अतनिष्ट
		or	
	{ अतनिष्ठाः-	अतनिषायाम्	अतनिष्वम्
	{ अतथाः		
	{ अतानिषम्	{ अतानिष्व-	{ अतानिष
	{ अतनिषम्-	{ अतनिष्व	{ अतनिष
		or	
	अतनिषि	अतनिष्वहि	अतनिषहि

Fu. लृट् तनिष्यति-तनिष्यते. Per Fu. लुट् तनिता.
 Con. लृङ्—अतनिष्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—तन्यात्-
 तनिषीष्ट. Pas. कर्मणि तायते-तन्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
 अतानि. Ciu. णिजन्त तानयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—
 अतोतनत्-त. Des. सनन्त -

तितनिषति ते, तिनांसति-ते, तितंसति-ते. Fre.
 यङ्—तन्तन्यते. PP निष्ठा ततः. IP. क्ता -तनित्वा-
 तत्वा. Inf. तुमुन् तनितुम्.

सम् + तन् = सततम्-सन्ततम्.

वि + तन् + त्वा = वितत्य.

तप्—भ्या P. अ संतापे, to shine, to heat, to
 burn. Pre. लृट् तपति. Pot. विधिलिङ्—तपेत्. Imp.
 लोट्—तपतु. Impf. लृङ् अतपन् Perf. लिट्—तताप,
 तपतुः, तपुः. तपिथ-तपथ, तपथुः, तप तताप-ततप, तपिब,
 तपिभ. Aor. लुङ्—अतासोत्, अतासाम्. Fu. लृट्—
 तप्यति. Per Fu. लुट् तप्ता. Con. लृङ्—अतप्यत्.
 Ben. आशिषि लिङ् तप्यात्. Pas. कर्मणि—तप्यते.
 Aor. कर्म-लुङ् अतापि. Caus. णिजन्त तापयति.
 Aor. णिच् लुङ्—अतोतपत् Des. सनन्त -तितसति. Fre.
 यङ्—तातप्यते. Kai कृत्य तपनीयः. PP. निष्ठा -
 तप्तः. IP. क्ता तप्ता. Inf. तुमुन् तप्तुम्.

उत् + तप् = उत्तपते. दीप्यते इत्यर्थः.

वि + तप् = वितपते (पाणिम्)

अत्र अकर्मकत्वात्खाङ्गकर्मकत्वाच्चात्मनेपदम्.

उक्तपति सुवर्णम्. अत्र अस्वाङ्गकर्मकत्वात्तात्त्रनेपटम्.

निस् + तप् - निष्टपति. पौन पुन्यभिचार्य षः. निष्टमम्.

तप्—दिवा A. अ. to be powerful. अस्य ऐश्वर्यार्थे वा आत्मनेपदं श्यन् च. Pre. लट् तप्यते. Perf. लिट्—तेपे. तेपिपे. Aor. लुङ्—अतप्त, अतप्ताताम्. Fu. लृट्—तप्स्यते. Per Fu. लुट् तप्ता. Ben. आशिषि लिङ्—तप्सीष्ट. Pas. कर्मणि—तप्यते. Caus. णिजन्त - तापयति, Aor. णिच्-लुङ्—अतीतपत्. Des समन्त—तितप्सते. Pre. यङ्जन्त—तातप्यते. PP. मिष्ठा—तप्तः. IP. क्ता—तप्ता. Inf. तुमुन्—तप्तुम्.

तप्—चुरा U. अ. दाहे, to heat. Pre. लट्—तापयति-ते. Perf. लिट्—तापयां चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अतीतपत्-त. Fu. लृट्—तप्सति-ते. Per Fu. लुट्—तप्ता.

तर्क—चुरा U. से. वितर्कार्थे, to reason. Pre. लट्—तर्कयति-ते. Perf. लिट्—तर्कयां चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अततर्कत्-त. Fu. लृट्—तर्कयिष्यति ते. Per Fu. लुट्—तर्कयिता. PP. मिष्ठा तर्कितः. IP. क्ता—तर्कयित्वा. Inf. तुमुन्—तर्कयितुम्.

तर्ज—भा P. से. भर्त्सने, to threaten, to censure, चुरा A. to blame. Pre. लट्—तर्जति-तर्जयते. Perf. लिट्—ततर्ज-तर्जयां चक्रे. Aor. लुङ्—अतर्जीत्-अततर्जत. Fu. लृट्—तर्जिष्यति-तर्जयिष्यते. Per Fu. लुट्—तर्जिता तर्जयिता. Pas. कर्मणि—तर्ज्यते. PP. मिष्ठा तर्जितः. Inf. तुमुन्—तर्जितुम्-तर्जयितुम्.

तिज्—धा A. से, निगाने, to be sharp. The Desiderative of this root means 'to endure, to forbear'. चमार्यं नित्यसनस्तोऽयम्. Pre. लट्—तितिक्षते. तितिक्षसे. तितिक्षे. Pot. विधिलिङ्—तितिक्षेत्. Imp. लोट्—तितिक्षताम्. Impf. लङ्—अतितिक्षत्. Perf. लिट्—तितिक्षां चक्रे. Aor. लुङ्—अतितिक्षिष्ट. Fu. लृट्—तितिक्षिष्यते. Per. Fu. लुट्—तितिक्षिता. Con. लृङ्—अतितिक्षिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—तितिक्षिषीष्ट. Pas. कर्मणि—तितिक्ष्यते. Cau. णिजन्त—तितिक्षयति. Kri. क्त्य—तितिक्षितव्यः. PP. निष्ठा—तितिक्षितः. Inf. तुमुन्—तितिक्षितुम्.

तिज्—धुरा P. से, निगाने, to sharpen. Pre. लट्—तेजयति. Pot. विधिलिङ्—तेजयेत्. Imp. लोट्—तेजयतु. Impf. लङ्—अतेजयत्. Perf. लिट्—तेजयां चकार. Aor. लुङ्—अतोतिजत्. Fu. लृट्—तेजयिष्यति. Per Fu. लुट्—तेजयिता. Inf. तुमुन्—तेजयितुम्.

कुसुमचापमतेजयदंशुभिर्हिमकरः ।

शार्तुनोत्तेजयामि सुहृदः परिमोक्षणाय ॥

तुद्—तुदा U. अ. व्यथने to strike, to wound.

Pre. लट्—	तुदति-ते.	तुदसि से.	तुदामि-तुदे.
Pot. विधिलिङ्-	तुदेत् त.	तुदेः-थाः.	तुदेयम्-तुदेय.
Imp. लोट्—	तुदतु-ताम्.	तुद स्व.	तुदानि-तुदे.
Impf. लङ् -	अतुदत् त.	अतुदः थाः	अतुदम्-अतुदे

Perf. लिट् - तुतोद तुतुदे. Aor. लुङ् - अतोत्सीत्-
अतुत्त. Fu. लृट् - तोत्स्यति ते. Per Fu. लुट् - तोत्सा.
Con. लृङ् - अतोत्स्यत् त. Ben. आशिषि लिङ् - तुद्यात्
तोत्सीष्ट. Pas. कर्मणि - तुद्यते. Aor. कर्म-लुङ् - अतोदि.
Cau. णिजन्त - तोदयति-ते. Aor. णिच्-लुङ् - अतूतुदत्-त.
Des. सनन्त - तुतुत्सति ते. Fre. यङन्त तोतुद्यते PP.
निष्ठा - तुवः. IP. क्ता - तुत्त्वा. तुदामि भर्माणि वाक्शरेः.
वहन्तं किं तुदसि भोः.

तुल्—चुरा U. मे, लम्बाने, to raise, to weigh.
Pre. लट् - तोलयति-ते. Pot. विधिलिङ् - तोलयेत् त.
Imp. लोट् - तोलयतु-ताम् Impf. लङ् - अतोलयत् त.
Perf. लिट् - तोलयां चकार चक्रे-आम-बभूव Aor. लुङ् -
अतूतुलत्-त. Fu. लृट् - तोलयिष्यति-ते. Per Fu.
लुट् - तोलयिता. Con. लृङ् - अतोलयिष्यत्-त. Ben.
आशिषि लिङ् - तोम्यात्-तोलयिषीष्ट. Pas. कर्मणि -
तोल्यते. Aor कर्म-लुङ् - अतोलि. Cau. णिजन्त
तोलयति-ते. Des. सनन्त तुतोलयिषति. PP. निष्ठा -
तोलितः. IP. क्ता - तोलयित्वा, Inf. तुमुन् - तोलयितुम्.
धनुस्तोलयिष्यामि पाणिना.

तुष्—दिवा P. अ तुष्टौ, to be pleased or satis-
fied. Pre. लट् - तुष्यति Pot. विधिलिङ् - तुष्येत्. Imp.
लोट् - तुष्यतु. Impf. लङ् - अतुष्यत् Perf. लिट् -
तुतोष. Aor लुङ् - अतुपत्. Fu. लृट् - तोच्यति.
Per Fu. लुट् - तोष्टा. Con. लृङ् - अतोच्यत् Ben.

आशिषि लिङ्—तुष्यात्. Pas. कर्मणि तुष्यते. Aor.
कर्म-लुङ्—अतोषि. Cau. णिजन्त—तोषयति ते. Aor.
णिच्-लुङ्—अतूषुषत् Des. सनन्त—तुतुजति PP.
निष्ठा.—तुष्टः. Inf. तुमुन्—तोष्टुम्.

तृप्—दिवा P. से. प्रीणने, इह प्रीणनं तृप्तिस्तर्पणं च
to become satisfied, to delight. Pre. लट्—तृप्यति.
Pot. विधिलिङ्—तृप्येत्. Imp. लोट्—तृप्यतु. Impf.
लङ्—अतृप्यत्. Perf. लिट्—तर्पे, ततृपतुः, ततृपुः.
तर्पिष्य-तर्पय तत्रप्य, ततृपयुः, ततृपः तर्पे, ततृपिव,
ततृपिम. Aor. लुङ्—अतृपत्-अतर्पोत्-अत्रार्पोत्-अतार्पोत्.
Fu. लृट्—तर्पिष्यति त्रप्स्यति-तर्प्स्यति Per Fu. लुट्—
तर्पिता-तर्प्ता-त्रप्ता. Con लृङ्—अतर्पिष्यत्-अतर्प्स्यत्-अत्र-
प्स्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—तृप्यात्. Pas. कर्मणि—
तृप्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अतर्पि. Cau. णिजन्त—तर्पयति,
Aor. णिच्-लुङ्—अतर्पत्-अतीतृपत्. Des. सनन्त—तित-
र्पिषति-तितृपति Pre. यङन्त—तरीतृप्यते. PP. निष्ठा—
तृप्तः. IP. क्ता—तर्पित्वा-तृप्त्वा. Inf. तुमुन्—तर्पितुम् त्रप्सुम्-
तर्प्सुम्. नाग्निस्तृप्यति काष्ठानाम्.
पितुन् अतार्पोत्.

तृष्—(अ तृष्)—दिवा P. से. पिपासायाम्, to be
thirsty. Pre. लट्—तृष्यति. Per Fu. लुट्—तर्पिता.
PP. निष्ठा—तृपितः IP. क्ता—तृषित्वा-तर्पित्वा.

तृ—भा P. से. प्रवनतरणयोः, to swim, to cross.
Pre. लट्—तरति. Pot. विधिलिङ्—तरेत्. Imp. लोट्—

तरत्. Impf. लङ् अतरत्. Perf. लिट्—ततार,
 तेरतुः, तेरुः, तेरिथ, तेरथुः, तेर. ततार-ततर, तेरिथ,
 तेरिम. Aor. लुङ्—अतारीत्, अतारिष्टाम्, अतारिषुः,
 अतारीः, अतारिष्टम्, अतारिष्ट. अतारिषम्, अतारिष्व,
 अतारिष. Fu. लृट्—तरिष्यति-तरीष्यति. Per Fu.
 लुट्—तरीता-तरिता. Con. लृङ्—अतरिष्यत्-अतरीष्यत्.
 Ben. आशिषि लिङ्—तीर्यात्. Pas. कर्मणि—तीर्यते,
 Aor कर्म-लुङ्—अतारि. Cau. णिजन्त—तारयति, Aor.
 णिच्-लुङ्—अतीतरत्. Des. सनन्त—तितरीष्यति-तितरिष्यति-
 तितरीषति. Fre. यङन्त—ततीर्यते. Kri. कृत्य—तीर्यः.
 PP. निष्ठा—तीर्णः. IP.—क्ता तीर्त्वा. Inf. तुमुन्—तरि-
 तुम्-तरीतुम्-तर्तुम्. If used in the Atmanapada, it
 forms—

वि + अति = Pre. सट्—व्यतितरते. Pot. विधिलिङ्—
 व्यतितरेत्. Imp. लोट्—व्यतितरताम्. Impf. लङ्—
 व्यत्यतरत्. Perf. लिट्—व्यतितरे. Aor. लुङ्—व्यत्य-
 तीर्ष्ट-व्यत्यतरिष्ट-व्यत्यतरीष्ट. Fu. लृट्—व्यतितरिष्यते-
 व्यतितरीष्यते. Per Fu. लुट्—व्यतितरीता-तरिता. Ben.
 आशिषिलिङ्—व्यतितरिषीष्ट-तरीषीष्ट-तीर्षीष्ट.

त्यज्—भा P. अ. हानौ, to abandon. Pre.
 सट्—त्यजति. Pot. विधिलिङ्—त्यजेत्. Imp. लोट्—
 —त्यजतु. Impf. लङ्—अत्यजत्. Perf. लिट्—तत्याज,
 तत्यजतुः, तत्यजुः, तत्यजिथ-तत्यक्थ, तत्यजथुः, तत्यज.
 तत्याज-तत्ताज, तत्यजिव, तत्यजिम Aor. लुङ्—अत्याजीत्.

अत्याचो, अत्याचम्. Fu. लृट्—त्यज्यति. Per Fu. लुट्—
—त्यक्ता. Con. लृङ्—अत्यज्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—
त्यज्यात्. Pas. कर्मणि—त्यज्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
अत्यार्जि. Cau. णिजन्त—त्याजयति, Aor. णिच्-लुङ्—
अतित्यजत्. Des. सनस्त—तित्यजति. Fre. यङ्-स्त—तात्य-
ज्यते. PP. निष्ठा—त्यक्तः. IP. क्ता—त्यक्ता. Inf. तुमुन्—
त्यक्तुम्.

लुट्—तुदा P. से, छेदने. to cut. Pre. लृट्—
लुटति-लुट्यति. Pot. विधिलिङ्—लुटेत्-लुट्येत्. Imp. लोट्—
लुटन्-लुट्यतु. Impf. लङ्—अलुटत्-अलुट्यत्. Perf.
लिट्—लुटोत्. Aor. लुङ्—अलुटोत्. Fu. लृट्—लुटि-
ष्यति. Per Fu. लृट्—लुटिता. Con. लृङ्—अलुटिष्यत्.
Ben. आशिषि लिङ्—लुट्यात्. Pas. कर्मणि लुट्यते, Aor.
कर्मलुङ्—अलोटि. Cau. णिजन्त—लोटयति, Aor. णिच्-
लुङ्—अलुलुटत्. Des. सनस्त—लुलुटिषति. PP. निष्ठा—
लुटितः. IP. क्ता—लुटित्वा. Inf. तुमुन्—लुटितुम्.

लुट्—चुरा A. से. छेदने, to cut. Pre—लृट्—
लोटयते.

लै — भ्रा A. अ. पालने, to protect. Pre. लृट्—
त्रायते. Pot. विधिलिङ्—त्रायेत्. Imp. लोट्—त्रायताम्.
Impf. लङ्—अत्रायत्. Perf. लिट्—तत्रे. तत्रिषे. तत्रे.
Aor. लुङ्—अत्रास्त. Fu. लृट्—त्रास्यते. Per Fu. लृट्—
त्राता. Con. लृङ्—अत्रास्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—
त्रासीष्ट. Pas. कर्मणि—त्रायते, Aor. कर्म-लुङ्—अत्रायि.

Cau. णिजन्त वापयति, Aor. णिच्-लुङ्—अतिवपत्.
Des. मनन्त तित्वासते Fre. यङ्न्त तात्रायते. Kri.
कृत्य वातव्यः. PP. निष्ठा—वाचः वातः. Inf. तुमुन्
—वातुम्.

त्वर्—(अ त्वरा)—भा A. से. सञ्चरे, to hurry.
Pre. लट्—त्वरते. Pot. विधिलिङ्—त्वरेत. Imp. श्लोट्
त्वरताम्. Impf. लङ्—अत्वरत. Perf. लिट्—तत्वरि.
Aor. लुङ्—अत्वरिष्ट. Fu. लृट्—त्वरिष्यते. Per. Fu.
लुट् त्वरिता. Con. लृङ्—अत्वरिष्यत. Ben. आशिषि
लिङ्—त्वरिषीष्ट. Pas. कर्मणि—त्वर्यते, Aor. कर्म-लुङ्
अत्वरि-अत्वारि. Cau. णिजन्त—त्वरयति, Aor. णिच्-
लुङ्—अतत्वरत्. Des. सनन्त—तित्त्वरिषते. Fre. यङ्न्त
—तात्वर्यते. PP. निष्ठा—तूर्णः-त्वरितः. Inf. तुमुन्—
त्वरितुम्.

द

दद्—भा A. से. दाने, to give. Pre. लट्—ददते.
ददसे. ददे. Pot. विधिलिङ्—ददेत. Imp. लोट्—
ददताम्. Impf. लङ्—अददत. Perf. लिट्—दददे.
दददिषे. दददे. Aor. लुङ्—अददिष्ट. Fu. लृट्—ददिष्यते.
Per Fu. लुट्—ददिता. Con. लृङ्—अददिष्यत. Ben.

आशिषि लिङ् -ददिषीष्ट. Pas. कर्मणि—दध्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अदादि. Cau. णिजन्त—दादयते, Aor. णिच्-लुङ्—अदीददत्. Des. सनन्त—दिददिषते. Fre. यङन्त—दादध्यते. PP. निष्ठा—ददितः. Inf. तुमुन्—ददितुम्.

दध्—भा A. सं. धारणे, to hold. Pre. लट्—दधते. Perf. लिट्—देधे. Aor. लुङ्—अदधिष्ट. Per Fu. लुट्—दधिता. Ben. आशिषि लिङ्—दधिषीष्ट. Pas. कर्मणि—दध्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अदाधि. Cau. णिजन्त—दाधयते. Des. सनन्त—दिदधिषते. Inf. तुमुन्—दधितुम्.

दंश्—भा P. अ. दंशने, (दंशनं दंष्ट्रा) to bite. Pre. लट्—दशति. Pot. विधिलिङ्—दशेत्. Imp. लोट्—दशतु. Impf. लङ्—अदशत्. Perf. लिट्—ददंश, ददशतुः-ददंशतुः. ददंशिय-ददष्ट, ददशयुः-ददशयुः. ददंश, ददशिव ददंशिव. Aor. लुङ्—अदांशोत्. अदांजी. अदांशम्. Fu. लृट्—दंशति. Per Fu. लुट्—दंष्टा. Con मृङ्—अदंशत्. Ben. आशिषि लिङ्—दश्यात्. Pas. कर्मणि—दश्यते. Aor. कर्म लुङ्—अदंशि. Cau. णिजन्त—दंशयति. Aor. णिच्-लुङ्—अददंशत्. Des. सनन्त—दिददति. Fre. यङन्त—दन्दश्यते. PP. निष्ठा—दष्टः. IP. क्ता—दष्टा. Inf. तुमुन्—दंष्टुम्.

दंश्—(दंशि) चुरा A. अ. दंशने, to bite. Pre. लट्—दंशयते-दंशति. Ben. आशिषि लिङ्—दंशयिषीष्ट-दंश्यात्. Pas. कर्मणि—दंश्यते. PP. निष्ठा—दंष्टः. IP. क्ता—दंष्टा. Inf. तुमुन्—दंष्टुम्.

दम्—दिवा P. से. उपगमने, to tame, to be tamed, to conquer. Pre. लट्—दाम्यति. Pot. विधिलिङ्—दाम्येत् Imp. लोट्—दाम्यतु. Impf.—लङ्—अदाम्यत्. Perf. लिट्—ददाम, देमतुः देमिष, देमथुः, ददाम, देमिव. Aor. लुङ्—अदमतु. Fu. लृट्—दमिष्यति. Per Fu लुट्—दमिता. Con. लृङ्—अदमिष्यत् Ben. आशिषि लिङ्—दम्यात्. Pas. कर्मणि—दम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अदमि-अदामि. Cau. णिजन्त दमयति, Aor. णिच्-लुङ्—अदीदमतु. Des. ममन्त—दिदमिषति. Fro. यङन्त—दंदम्यते. PP. निष्ठा दास्तः-दमितः. IP. क्ता—दात्वा-दमित्वा. Inf. तुमुन्—दमितुम्.

दरिद्रा—अदा P. से. दुर्गता, to be poor. Pre. लट्—दरिद्राति, दरिद्रितः, दरिद्रति. दरिद्रामि, दरिद्रियः, दरिद्रिय. दरिद्रामि, दरिद्रिवः, दरिद्रिमः. Pot. विधिलिङ्—दरिद्रियात्, दरिद्रियाताम्, दरिद्रियुः, दरिद्रियाः, दरिद्रियातम्, दरिद्रियात. दरिद्रियाम्, दरिद्रियाव, दरिद्रियाम. Imp. लोट्—दरिद्रातु, दरिद्रिताम्, दरिद्रतु. दरिद्रिहि, दरिद्रितम्, दरिद्रित. दरिद्राणि, दरिद्राव, दरिद्राम. Impf. लङ्—अदरिद्रात्, अदरिद्रिताम्, अदरिद्रुः, अदरिद्राः, अदरिद्राम्. Perf. लिट्—ददरिद्रौ-दरिद्रांचकार. Aor. लुङ्—अदरिद्रौत्-अदरिद्रासौत्. अदरिद्रौः-अदरिद्रासौः, अदरिद्रिषम्-अदरिद्रासिषम्. Fu. लृट्—दरिद्रिष्यति. Per Fu. लुट्—दरिद्रिता. Con. लृङ्—अदरिद्रिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—दरिद्र्यात्. Pas. कर्मणि—दरिद्र्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अदरिद्रि-अदरिद्रायि. Cau. णिजन्त—दरिद्रयति, Aor.

णिच्-लुङ्—अदिदग्निद्रत् Des. सनस्त—दिदग्निद्रासति-
दिदग्निद्रिषति (न दग्निद्रायके लोपो दग्निद्राणं च नेष्यते ।
दिदग्निद्रासतोत्येके दिदग्निद्रिषतीति वा ॥). PP. निष्ठा—
दग्निद्रितः. Inf. तुमुन्—दग्निद्रितुम्.

दह्—भा P. अ भस्मीकरणं, to burn, to rain.
Pre. लट् दहति Pot. विधिलिङ् दहेत्. Imp. लोट्—
दहतु Impf. लङ्—अदहत. Perf. लिट्—
ददाह. देहतुः. देहिय-ददाम्. देहयुः ददाह, देहिव.
Aor. लुङ्—अधार्क्षत्, अदाग्धाम्, अधाक्षुः, अधाक्षीः,
अदाग्धम्, अदाग्ध अधाक्षम, अधाक्ष्व. अधाक्ष्म. Fu. लट्—
धक्षति. Per Fu. लृट् दग्धा Con लृङ् अधक्षत्.
Pas. कर्मणि दह्यते. Aor. कर्म-लुङ् अदाहि. Cau.
णिजन्त—दाहयति Aor णिच्-लुङ् अदोदहत. Des.
सनस्त—दिधक्षति. Pre यङन्त ददह्यते. PP. निष्ठा—
दग्धः. IP. क्ता दग्धा Inf तुमुन् दग्धुम्.

दा (दाण्)—भा P. अ दानं, to give. Pre.
लट्—यच्छति यच्छसि यच्छामि Pot. विधिलिङ्—
यच्छेत्. यच्छेः. यच्छेयम्. Imp. लोट् यच्छतु. यच्छ.
यच्छानि Impf. लङ् अयच्छत्. अयच्छः, अयच्छम्. Perf.
लिट् ददौ. ददतुः. ददिय ददाथ. ददयुः ददौ. ददिन.
Aor. लुङ्—अदात्, अदाताम्, अदुः अदा. अदातम्, अदात.
अदाम्, अदाव, अदाम. Fu लृट् दास्यति. दास्यसि दास्यामि.
Per Fu लृट् दाता. दातामि. दातास्मि. Con. लृङ्—
अदास्यत् Ben. आशिषि लिङ् देयात्. देयाः देयासम्.
Pas. कर्मणि दीयते. Aor. कर्म लुङ् अदायि. Cau.

णिजन्त—दापयति, Aor. णिच्-बुड्—अटोदपत्, Des.
 सनन्त—दित्सति, Pre. गडन्त देदोयते Kri कृत्य—
 दातव्य, दानोयः, देयः, PP. निष्ठा—दत्तः, 1P. ज्ञा—
 दत्त्वा, Inf. तुमुन्—दातुम्.

दा (दाञ्)—बुड् U. दाने to give.

PARASMAIPADA.

Pre. णट्—दटाति	दत्तः	ददति
ददासि	दत्तः	दत्त
ददामि	ददः	दत्तः

ATMANEPADA.

दत्ते	ददाते	ददते
दत्ते	ददाथे	दद्वे
ददे	दद्वे	दद्वे

PARASMAIPADA.

Pot. विधिलिङ्—दद्यात्	दद्याताम्	दद्यः
दद्याः	दद्यातम्	दद्यात
दद्याम्	दद्याव	दद्याम

ATMANEPADA.

ददीत	ददीयाताम्	ददीरन्
ददीयाः	ददीयाथाम्	ददीध्वम्
ददीय	ददीवहि	ददीमहि.

PARASMAIPADA.

Imp. लोट् ददातु	दत्ताम्	ददतु
देहि	दत्तम्	दत्त
ददानि	ददाव	ददाम.

ATMANEPADA.

दत्ताम्	ददाताम्	ददताम्
दत्स्व	ददायाम्	ददध्वम्
ददे	ददावहे	ददामहे.

PARASMAIPADA.

Impf. लङ्-अददात्	अदत्ताम्	अददुः
अददाः	अदत्तम्	अदत्त
अददाम्	अदद	अदद्य

ATMANEPADA.

अदत्त	अददाताम्	अददत
अदद्याः	अददायाम्	अददध्वम्
अददि	अददहि	अदद्यहि.

Perf. लिट् -ददौ ददे. ददतुः-ददाते. ददाथ-ददिष-
ददिवे, ददथुः-ददाथे ; ददौ-ददे. ददिव-ददिवहे.
Aor. लुङ्-अदात्-अदित, अदाताम्-अदिषाताम्, अदुः-
अदिषत. अदाः-अदिषाः, अदाम्-अदिषि. Fu. लृट्-
दास्यति-दास्यते. Per Fu. लुट् दाता. Con. लृङ्-
अदास्यत्-अदास्यत. Ben. आशिषि लिङ् देयात् दासीष्ट.
Pas. कर्मणि-दीयते, Aor. कर्म-लुङ्-अदायि. Cau.

णिजन्त—दापयति, Aor. णिच् लुङ्—अदीदपत्. Des. सनन्त—दिक्षति-ते. Pre यङन्त - देदीयते. 1P. निष्ठा—दत्तः. 1P. क्ता --दत्त्वा, प्रदाय Inf. तुमुन् दातुम्. After आ + दा = विद्याम् आदत्ते, व्याददते पिपीलिकाः पतंगस्य सुखम् ; but स्वाङ्गविकसनार्थे न, यथा—स्वमुखं व्याददाति.

दान्—धा U to straighten (आर्जये नित्य सनन्तोऽयम्). Pre. लट् - दीदांसति-दीदांसते. Pot. विधिलिङ्—दीदासेत् त. Imp लोट्--दीदांसतु-ताम्. Impt. लङ् अदीदांसत् त Perf. लिट् दीदामाचकार-चके. Aor. लुङ्—अदीदांसीत्-सिष्ट. Fu. लृट् दीदांसिष्यति-ते Inf. तुमुन् -दीदांसितुम्.

दिव्—दिवा P. से. क्रीडा-विजिगीषा-व्यवहार-द्युति स्तुति-मोद-मद-स्वप्न-कान्ति-गतिषु, to play, to desire to overcome, to sell, to shine, to praise, to delight, to be mad, to be sleepy, to love, to go etc. Pre. णट् दीव्यति. दीव्यसि दीव्यामि Pot. विधिलिङ्—दीव्येत् दीव्येयम्. Imp. लोट् दीव्यतु. दीव्य. दीव्यानि. Impt. लङ् अदीव्यत् अदीव्यः अदीव्यम् Perf. लिट्—दिदेव, दिदिवतुः. दिदेविय, दिदिवयुः. दिदेव, दिदिविव. Aor. लुङ् -अदेवीत्. अदेवीः. अदेविषम्. Fu. लृट् देविष्यति. Per Fu. लृट् देविता. Con. लृङ्—अदेविष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् दीव्यात्. Pas. भावे (क्रीडार्थे)—दीव्यते. Aor. लुङ् -अदेवि. C III णिजन्त देवयति. Aor. णिच् लुङ्—अदीदिवत् Des. सनन्त दिदेविषति-दुद्युषति.

Pre. यङन्त देदीव्यते. PP. निष्ठा द्यून् (अविजिगीषायाम्), द्यूतः (विजिगीषायाम्). IP. क्ता देवित्वा-द्यूत्वा. Inf. तुमुन् देवितुम्. अच्चेः अचान् वा दीव्यति. शतस्य दीव्यति. शतस्य शतं वा प्रतिदीव्यति.

दिव्—चुग U. सं. परिकूजने, to lament. Pre. लट्—देवयति-ते. Perf. लिट्—देवयामि चकार-चक्रं. Inf. तुमुन् देवयितुम्.

दिग्—तृटा U. अ. अतिमर्जने, to produce, to grant, to allow. Pre. लट्—दिशति-दिशते. Pot. विधिलिङ्-दिशेत्-दिशेत. Imp.—लीट् दिशतु, दिशताम्. Impf. लङ्—अदिशत्-अदिशत. Perf. लिट्—दिदेश-दिदिशे, दिदिशुः-दिदिशिरे दिदेशिष-दिदिशिषे. दिदेश-दिदिशे. Aor. लुङ्—अदिक्षत्-अदिक्षत, अदिक्षताम्-अदिक्षाताम् अदिक्षः-अदिक्षथाः. अदिक्षम् अदिक्षि, अदिक्षाव-अदिक्षार्वाङ्. Fu. लट्—देक्षति-देक्षते. Per Fu. लुट्—देष्टा. Con. लङ्—अदेक्षत्-त. Ben. आशिषि लिङ् दिक्ष्यात्-दिक्षीष्ट. Pas. कर्मणि दिक्ष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अदेक्षि. Cau. णिजन्त देक्षयति-ते. Aor णिच्-लुङ्—अदीदिशत् त. Des. सनन्त—दिदिक्षति-दिदिक्षते. Pre. यङन्त -देदिक्ष्यते. PP. निष्ठा दिष्ट. IP. क्ता—दिष्टा. Inf. तुमुन्—देष्टुम्.

दीच्—भ्वा A सं मोग्धा-इज्या-उपनयन-नियम-व्रत-आदेशेषु, to shave, to sacrifice, to invest with a sacred thread, to dedicate oneself to, to teach. Pre. लट्—दीक्षते. Perf. लिट्—दिदीक्षे. Aor. लुङ्—

अदीक्षिष्ट. Fu. नृट् - दीक्षिष्यते. Per Fu. लुट्—
 दीक्षिता. Con. लृङ् अदीक्षिष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—
 दीक्षिषीष्ट. Pas. कर्मणि—दीक्ष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
 अदीक्षि. Cau. णिजन्त - दीक्षयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—
 अदिदीक्षत्-त. Des सनन्त—दिदीक्षिषते. PP. निष्ठा—
 दीक्षितः. IP. क्ता—दीक्षित्वा. Inf. तुमुन्—दीक्षितुम्.

दीप्—दिवा A. वे. दीप्सी, to shine, to burn.
 Pre. लट्—दीप्यते. Pot. विधिलिङ् - दीप्येत. Imp.
 लोट्—दीप्यताम्. Impf. लङ्—अदीप्यत. Perf. लिट्—
 दिदीपे. Aor. लुङ्—अदीपि-अदीपिष्ट. Fu. लृट्—दीपि-
 ष्यते. Per Fu. लुट्—दीपिता. Con. लृङ्—अदीपिष्यत.
 Ben. आशिषि लिङ्—दीपिषीष्ट. Pas. भावे—दीप्यते,
 Aor. भावे-लुङ्—अदीपि. Cau. णिजन्त दीपयति-ते,
 Aor. णिच्-लुङ्—अदीदिपत्-अदिदीपत्. Des. सनन्त—
 दिदीपिषते. Fre. यङन्त—देदीप्यते. PP. निष्ठा—दीप्तः.
 Inf. तुमुन्—दीपितुम्.

दुष्—दिवा P. अ. वेकली (वेकल्यं विकृतिः), to wrong,
 to be impure, Pre. लट् दुष्यति. Pot. विधिलिङ्—
 दुष्येत्. Imp. लोट्—दुष्यतु. Impf. लङ्—अदुष्यत्.
 Perf. लिट्—दुदोष. Aor. लुङ्—अदुषत्, अदुषताम्,
 अदुषन् अदुषः. अदुषम्. Fu. लृट्—दोष्यति. Per Fu.
 लुट्—दोष्टा. Con. लृङ्—अदोष्यत्. Ben. आशिषि
 लिङ्—दुष्यात्. Pas. कर्मणि—दुष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
 अदोषि. Cau. णिजन्त - दूषयति-दोषयति, Aor. णिच्-

लुङ्—अदूदयत्. Des. सनस्त—दुदुक्षति. Pre. यङ्—
दोदुष्यते. Kri. क्त्य दोषणीयः. PP. निष्ठा—दुष्टः. Inf.
तुमुन्—दोषुम्.

क्रोधः चिक्षं दूषयति दोषयति वा.

दुह्—अदा I. अ प्रपूरणे, दोहने, to fill up, to
milk, to make a profit.

Pre. सट्—

PARASMAIPADA.

दोग्धि	दुग्धः	दुहन्ति
धोचि	दुग्धः	दुग्ध
दोघि	दुहः	दुघः

ATMANEPADA.

दुग्धे	दुहति	दुहते
धुक्षे	दुहाये	धुग्धे
दुहे	दुहहे	दुह्यहे

PARASMAIPADA

Pot. विधिलिङ्—

दुह्यात्	दुह्याताम्	दुह्युः
दुह्याः	दुह्यातम्	दुह्यात
दुह्याम्	दुह्याव	दुह्याम

ATMANEPADA.

दुहीत	दुहीयाताम्	दुहीरम्
दुहीथाः	दुहीयायाम्	दुहीध्वम्
दुहीय	दुहीवहि	दुहीमहि

PARASMAIPADA.

Imp. लोट्—

दोग्धु	दुग्धाम्	दुहन्तु
दुग्धि	दुग्धम्	दुग्ध
दोहानि	दोहाव	दोहाम

ATMANEPADA.

दुग्धाम्	दुहाताम्	दुहताम्
धुक्	दुहायाम्	धुग्धम्
दोहे	दोहावहे	दोहामहे

PARASMAIPADA.

Impf. लङ्—

अधोक्-ग्	अदुग्धाम्	अदुहन्
अधोक्-ग्	अदुग्धम्	अदुग्ध
अदोहम्	अदुह	अदुह्य.

ATMANEPADA.

अदुग्ध	अदुहाताम्	अदुहत
अदुग्धाः	अदुहायाम्	अधुग्धम्
अदुहि	अदुहहि	अदुह्यहि

PARASMAIPADA.

Perf. लिट्—

दुदोह	दुदुहतुः	दुदुहः
दुदोहिष	दुदुहसुः	दुदुह
दुदोह	दुदुहिव	दुदुहिम

ATMANEPADA.

दुदुहे	दुदुहते	दुदुहरे
दुदुहिषे	दुदुहाये	दुदुहिष्ये
दुदुहे	दुदुहिवहे	दुदुहिमहे.

PARASMAIPADA.

Aor — लुङ् —

अधुक्षत्	अधुक्षताम्	अधुक्षन्
अधुक्षः	अधुक्षतम्	अधुक्षत
अधुक्षम्	अधुक्षाव	अधुक्षाम

ATMANEPADA.

अदुग्ध	}	अधुक्षताम्	अधुक्षन्त
अधुक्षत			
अदुग्धाः	}	अधुक्षायाम्	{
अधुक्षथाः			
अधुक्षि	}	अदुहहि	{
		अधुक्षावहि	अधुक्षामहि

Fu. लृट्—धीष्यति-धीष्यते. धीष्यसि-धीष्यसे. धीष्यामि-धीष्ये. Per Fu लुट् दीग्धा. Con. लृङ्—अधीष्यत्-अधीष्यत. Ben. आशिषि लिङ् दृष्ट्यात्-धुक्षीष्ट. Pas. कर्मणि दुह्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अदोहि. Cau. गिजन्त—दोहयति. Aor. गिच्-लुङ्—अदृदहत्. Des. सनन्त—दधुक्षति-दधुक्षते. Fre. यङन्त—दोदुह्यते. Kri. क्त्य—दोग्धव्यः, दोहनीयः. PP. निष्ठा—दुग्धः. IP. क्ता—दुग्धा. Inf. लुमुन्—दोग्धुम्.

अयं द्विकर्मकः गां पयो दोग्धि. अग्रधानकर्मणि लादयः—
दुह्यते गौः पयो देवदत्तेन. अदोहि गौः.

गौणे कर्मणि दुह्यादेः प्रधःने नी-ह-कृष् वक्षाम्,
बुद्धिभक्षार्थयोः शब्दकर्मणां च निजेष्वया ;
प्रयोज्य-कर्मण्यन्येषां एवन्तानां लादयो मताः.

हृ—तुदा A, अ. आदरे. to honor, to regard,
to care, to worship. It is chiefly used with
the preposition आ. Pre. लट्—आद्रियते. आद्रियसे.
आद्रिये. Pot. विधिलिङ्—आद्रियेत. Imp. लोट्—
आद्रियताम्. Impf. लङ्—आद्रियत. Perf. लिट्—
आदद्रे. आदद्रिवे. आदद्रे. Aor. लुङ्—आहत, आहवाताम्.
आहवाः. आहवि. Fu. लृट्—आदरिष्यते. Per Fu.
लुट्—आदर्ता. Con. लृङ्—आदरिष्यत. Ben. आशिञि
लिट्—आदृषीष्ट. Pas. कर्मणि आद्रियते, Aor. कर्म-
लुङ्—आदारि. Cau. णिञस्त—आदरयति ते, Aor. णिच्-
लुङ्—आदीदरत्-त Des. सनस्ता आदिदरिषते. Fre.
यङस्त—आदेद्रीयते. Kai. कृत्य—आदर्तव्यः, आदरणीयः.
PP. निष्ठा—आहतः. IP. क्ता—हत्वा, with आ = आहृत्य.
Inf. तुमुन्—आदर्तुम्.

हृप्—दिवा P. अ. हर्षणमोहनयोः, to be glad,
to be proud. Pre. लट्—हृष्यति. like हृष. PP.
निष्ठा—हसः.

दृश्—(दृशिर्)—भा P. अ. प्रेक्षणे to see, to
know, to visit. Pre. लट्—पश्यति. पश्यसि. पश्यामि.

Pot. विधिलिङ्—पश्येत्. पश्येः. पश्येयम्. Imp. लोट्—
 पश्यतु. पश्य. पस्यानि. Impf. लङ्—अपश्यत्. अपश्यः.
 अपश्यम्. Perf. लिट्—ददर्श, ददृशतुः, ददृशुः. ददर्शिय-
 ददृश, ददृशयुः. Aor. लुङ्—अद्राक्षीत्-अदर्शत्, अद्रा-
 क्षाम्-अदर्शताम्, अद्राक्षुः-अदर्शन्. अद्राक्षीः-अदर्शः, अद्राक्षम्-
 अदर्शयितुम्, अद्राक्ष-अदर्शय. अद्राक्षम्-अदर्शयम्, अद्राक्ष्व-अदर्शयिष्व,
 अद्राक्ष्व-अदर्शयिष्व. Fu. लृट्—द्रक्ष्यति. द्रक्ष्यसि. द्रक्ष्यामि. Per
 Fu. लृट्—द्रष्टा. द्रष्टासि. द्रष्टाभिः. Con. लृङ्—अद्रक्ष्यत्,
 अद्रक्ष्यताम्, अद्रक्ष्यन्. अद्रक्ष्यः, अद्रक्ष्यतम्, अद्रक्ष्यत. अद्रक्ष्यम्,
 अद्रक्ष्याव, अद्रक्ष्याम. Ben. आशिषि लिङ्—दृश्यात्. दृश्याः.
 दृश्यासम्. Pas. कर्मणि—दृश्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अदर्शिय.
 Cau. शिजन्त—दर्शयति-ते, Aor. शिच्-लुङ्—अदीदृशत्-
 अददर्शत्. Des. सनन्त—दिदृक्षते. Fre. यङन्त—दरीदृ-
 क्षते. Kri. कृत्य—दृष्टव्यः, दर्शनीयः, दृश्यः. PP. निष्ठा—
 दृष्टः. IP. क्ता—दृष्टा, संदृश्य. Inf. तुमुन्—दृष्टुम्.

पश्यन्ति भृत्या राजानम्, दर्शयते भृत्यान्-भृत्यै राजा.

ट्—कृया P. से. विदारणे to tear, to divide. Pre.
 लट्—दृणाति. दृणासि. दृणामि. Pot. विधिलिङ्—दृणीयात्.
 दृणीयाः. दृणीयाम्. Imp. लोट्—दृणातु, दृणीताम्.
 दृणीहि. Impf. लङ्—अदृणात्, अदृणीताम्. अदृणाः,
 अदृणीतम्, अदृणाम्, अदृणोव. Perf. लिट्—ददार, ददृतुः-
 ददरतुः. ददरिय, ददयुः-ददरयुः. ददार, दद्विव-ददरिव.
 Aor. लुङ्—अदारीत्. अदारीः. अदारिषम्. Fu. लृट्—
 दरिष्यति-दरीष्यति. Per Fu. लृट्—दरिषा-दरीषा. Con.
 लृङ्—अदरीष्यत्-अदरिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—दीर्यात्.

Pas. कर्मणि -दीर्यते, Aor. कर्म लुङ्—अदारि. Cau. णिजन्त—दारयति (भयार्थं), दारयति, Aor. णिच्-लुङ् अददरत्. Des. सनन्त दिदरिषति-दिदरीषति दिदीर्षति. Fre. यङन्त देदीर्यते. PP. निष्ठा—दीर्णः (विदीर्णः). IP. क्ता—वि + दृ = विदीर्य व्यसदीर्णं मनो मम जालं विदीर्य.

द्युत् -भा A से दीप्तौ, to shine Pre. लृट् -द्योतते. Pot. विधिलिङ् -द्योतेत. Imp. लोट् द्योतताम्. Impf. लङ् अद्योतत. Perf. लिट् -दिद्युते. Aor. लुङ् -अद्युतत्-अद्योतिष्ट (the Verb द्युत् optionally admits the लुङ् परस्मैपद). Fu. लृट् -द्योतिष्यते. Per Fu. लृट् -द्योतिता. Con. लृङ् -अद्योतिष्यत. Ben. आशिषि लिङ् -द्योतिषीष्ट. Pass. भावे -द्युन्यते, Aor. भावे-लुङ् -अद्योति. Cau. णिजन्त—द्योतयति, Aor. णिच् लुङ्—अदिद्युतत् Des. सनन्त दिद्युतिषते-दिद्योतिषते. Fre. यङन्त—देद्युन्यते. PP. निष्ठा -द्युतितम्-द्योतितम्. IP. क्ता -द्युतित्वा-द्योतित्वा. Inf. तुमुन्—द्योतितुम्.

दु—भा P. अ गतौ, to melt, to rush, to run. Pre. लृट् द्रवति Pot. विधिलिङ्—द्रवेत्. Imp. लोट्—द्रवतु. Impf. लङ् अद्रवत्. Perf. लिट् द्रुद्राव, दद्रुवतुः. दुद्दीय, दुद्रुवयुः. दुद्राव, दुद्रुव. Aor. लुङ् अदुद्रुवत्. अदुद्रुवः. अदुद्रुवम्. Fu लृट्—द्रोष्यति. Per Fu. लृट्—द्रोता. Con. लृङ् -अद्रोष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—द्रूयात्. Pas. भावे द्रूयते, Aor. भावे लुङ् अद्रावि. Des. सनन्त दुद्रुषति. Fre. यङन्त—दोद्रूयते PP. निष्ठा—द्रुतः.

दुह्—दिवा P. वे. जिघांसायाम्, to bear malice or hatred. Pre. लट्--दुह्यति Pot. विधिलिङ्--दुह्येत्, Imp. लोट्--दुह्यतु. Impf. लङ्--अदुह्यत्. Perf. लिट् दुद्रोह, दुद्रुहत्. दुद्रोह्य-दुद्रोह्य-दुद्रोह, दुद्रुह्यः. दुद्रोह, दुद्रुहिव-दुद्रुह. Aor. लुङ्--अदुहत्. Fu. लृट् द्रोहिष्यति-धोष्यति. Per Fu लृट्--द्रोहिता द्राग्धा द्रोढा. Con. लृङ् अद्रोहिष्यत्-अधोष्यत्. Ben. आगिषि लिङ् दुह्यात्. Pas. भावे-दुह्यते, Aor. भावे-लुङ्--अद्रोहि. Cau. गिजस्त द्रोहयति, Aor. गिच् लुङ्--अदुद्रुहत्. Des. सनस्त दुद्रोहिषति-दुद्रुहिषति-दुधुक्षति. Pre. यङस्त-दोद्रुह्यते. PP. निष्ठा दुग्धः-द्रूढः. IP. क्ता-दुहित्वा-द्रोहित्वा-दुग्धा-दुद्धा. Inf. तुमुन्--द्रोहितुम्-द्रोघुम्-द्रादुम्. देवदत्ताय दुह्यति. उपसर्गपूर्वः दुहधातुः सकर्मकः. अभि+दु=देवदत्तम् अभि दुह्यति.

द्विष्--अदा U. अ. अप्रीती, to hate. Pre. लट्--द्वेष्टि-द्वेष्टे, द्विष्टः-द्विषाते, द्विषन्ति-द्विषते. द्वेष्टि द्वेष्टे, द्विष्ट-द्विषाये, द्विष्ट-द्विड्द्वे. द्वेष्टि-द्विषे, द्विष्यः-द्विष्यहे; Pot. विधिलिङ्--द्विष्यात्-द्विषीत-द्विष्याः द्विषीयाः. Imp. लोट् द्वेष्टु-द्विष्टाम्, द्विष्टाम्-द्विषाताम्, द्विषन्तु-द्विषताम्. द्विड्द्वि-द्विष्य, द्विष्टम् द्विषायाम्, द्विष्ट द्विष्टम्. द्वेषाणि-द्वेषै, द्वेषाव द्वेषावहे, द्वेषाम-द्वेषामहे.

Impf. लङ्--अद्वेष्ट-ङ्-अद्विष्ट, अद्विष्टाम् अद्विषाताम्, अद्विषुः-अद्विषन्-अद्विषत. अद्वेष्ट-ङ्-अद्विष्टाः, अद्विष्टम्-अद्विषायाम्. अद्वेष्टम्-अद्विषि, अद्विष्य-अद्विष्यहि. Perf. लिट्--

दिद्वेष-दिद्विषे, दिद्विषतुः-दिद्विषाते. दिद्वेषिष्य-दिद्विषिषे,
 दिद्विष्युः-दिद्विषाये. दिद्वेष दिद्विषे, दिद्विषिष्य-दिद्विषिष्यहे.
 Aor. लुङ्—अद्विषत्-अद्विषत, अद्विषताम्-अद्विषाताम्,
 अद्विषन्-अद्विषन्त. अद्विषः-अद्विषयाः, अद्विषतम्-अद्वि-
 षायाम्. अद्विषम्-अद्विसे, अद्विषाव अद्विषावहि. Fu. लृट्—
 द्वेष्यति-द्वेष्यते. Per Fu. लृट्—द्वेषा. Con. लृङ्—
 अद्वेष्यत्-अद्वेष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—द्विष्यात्-द्विषीष्ट.
 Pas. कर्मणि—द्विष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अद्वेषि. Cau.
 णिजन्त—द्वेषयति, Aor. णिच्-लुङ्—अद्विषत्. Des.
 समन्त—द्विषन्ति-द्विषन्ते. Pre. यङन्त देद्विष्यते. PP.
 निष्ठा—द्विष्टः. IP क्ता—द्विष्टा. Inf. तुमुन्—द्वेषुम्.

ध

धा—(दुधान्) जुहु U. ध. धारणपोषणयोः, to place,
 to grant, to maintain. This verb is conjugated
 like दा. It should be remembered, however, that
 the aspiration of the final ध्, if lost, must be
 thrown forward on the initial द्.

Pre. लृट्—दधाति-धत्ते, धत्तः-दधाते दधति-दधते.
 दधामि-धत्ते, धत्य-दधाये, धत्य-धदध्वे. दधामि दधे, दध्वः-

दध्वहे. Pot. विधिलिङ्—दध्यात्-दधीत. दध्याः-दधीयाः.
 दध्याम्-दधीय. Imp. लोट्—दधातु-धत्ताम्, धत्ताम्-दधाताम्.
 धेहि-धत्स्व, धत्त-धदध्वम्. दधानि-दधे. Impf. लङ्—अद-
 धात्-अधत्त, अधत्ताम्-अदधाताम् अदधुः-अदधत. अदधाः-
 अधत्थाः, अधत्तम्-अदधायाम्, अधत्त-अधदध्वम्. अदधाम्-
 अदधि. अदध्व-अदध्वहि. Perf. लिट्—दधी-दधे, दधतुः-
 दधाते, दधुः-दधिरे. दधाय-दधिय-दधिषे, दधयुः-दधाये, दध-
 दधिष्वे. दधी-दधे. दधिव-दधिवहे. Aor. लुङ्—अधात्-
 अधित, अधाताम् अधिषाताम्. अधाः-अधिषाः, अधातम् अधि-
 षायाम्. अधाम्-अधिवि, अधाव-अधिवहि. Fu. लृट्—
 धास्यति-धास्यते. Per Fu. लुट्—धाता. Con.—लृङ्—
 अधास्यत्-अधास्यत. Ben. आशिषि लिङ्—धेयात्-धासीष्ट.
 Pas. कर्मणि—धीयते, Aor. कर्म-लुङ्—अधायि. Cau.
 णिजन्त—धापयति-धापयते, Aor. चिच्-लुङ्—अदीधपत्-त.
 Des. सनन्त—धित्सति-धित्सते. Fre. यङन्त—देधीयते.
 PP. लिङ्—हितः. 1P. क्ता—हित्वा, प्र + धा = प्रधाय. Inf.
 तुमुन्—धातुम्.

धाव्—भा U. से. गतिपुत्रोः, to flow, to run, to
 wash. Pre. लट्—धावति-ते. Pot. विधिलिङ्—
 धावेत्-त. Imp. लोट्—धावतु-ताम्. Impf. लङ्—
 अधावत्-त. Perf. लिट्—दधाव-दधावे, दधावतुः-दधा-
 वाते. Aor. लुङ्—अधावीत्-अधाविष्ट. अधावीः-अधाविष्ठाः.
 अधाविषम् अधाविषि. Fu. लृट्—धाविष्यति-ते. Per
 Fu. लुट्—धाविता. Con. लृङ्—अधाविष्यत्-त. Ben.
 आशिषि-लिङ्—धाव्यात्-धाविषीष्ट. Cau. णिजन्त—धाव-

यति-ते. Aor. णिच्-लुङ् अदीधवत् त. Des. सनन्त—
दिधाविषति-दिधाविषते. Pre यङन्त दाधायते PP.
निष्ठा—धीतः-धावितः. IP. क्ता धावित्वा धीत्वा. Inf.
तुमुन्—धावितुम्.

धु—स्वा U. अ कम्पने to shake. Pro. लट्--धुनोति-
धुनुते. Pot. विधिलिङ्—धुनुयात्-धुन्वीत्. Imp. लोट्—
धुनोतु धुनुताम्. Impf. लङ्—अधुनोत्-अधुनुत. Perf.
लिट्—दुधाव-दुधुवे. दुधविष-दुधोष दुधुविषे. Aor. लुङ्--
अधीषीत्-अधीष्ट. Fu. लृट्—धीष्यति-ते. Per Fu लृट् -
धीता. Con. लृङ्—अधीष्यत्-त. Ben. आशिषि-लिट्—
धूयात्-धीषीष्ट. Pas. कर्मणि -धूयते, Aor. कर्म-लुङ्—
अधावि. Cau. णिजन्त -धावयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—
अदूधवत्. Des. सनन्त—दुधूषति-ते. Pre. यङन्त—
दोधूयते. PP. निष्ठा -धूतः. IP. क्ता धूत्वा.

धू—-तुदा P. से. विधूनने, to shake. Pre. लट्—
धुवति. Pot. विधिलिङ्—धुवेत्. Imp. लोट् धुवतु.
Impf. लङ्—अधुवत्. Perf. लिट् दुधाव, दुधुवतुः.
दुधुविष. दुधाव. Aor. लुङ्—अधुवीत् Fu. लृट् धुवि-
ष्यति. Per Fu. लृट्—धुविता. Con. लृङ् अधुविष्यत्.
Ben. आशिषि-लिट्—धूयात्. Pas. कर्मणि धूयते,
Aor. कर्म-लुङ्—अधावि. Cau. णिजन्त धावयति.
Aor. णिच्-लुङ्—अदूधवत्. Des. सनन्त—दुधूषति.
Pre. यङन्त—दोधूयते. PP. निष्ठा -धूतः. IP. क्ता—
धूत्वा.

धू (धूञ्)—स्वा U. वे. कम्पने, to shake. Pre. लट्—धूनाति धूनीते. Pot. विधिलिङ्—धूनुयात्-धून्वीत्. Imp. लोट्—धूनीतु-धूनीताम्. Impf. लङ्—अधूनीत्-अधूनुत. Perf. लिट्—दुधाव-दुधुवे, दुधवतु दुधुवाते. दुध-विद्य दुधुविके, दुधुवयुः-दुधुवाये. दुधाव-दुधुवे, दुधुविव-दुधुविवहे. Aor. लुङ्—अधावीत्-अधविष्ट-अधोष्ट, अधा-विष्टाम्. Fu. लृट्—धोष्यति-धविष्यति-धोष्यते-धविष्यते. Per Fu. लुट्—धोता-धविता. Con. लृङ्—अधोष्यत्-अधविष्यत्-अधोष्यत-अधविष्यत. Ben. आगिषि लिङ्—धूयात्-धोषीष्ट धविषीष्ट. Pas. कर्मणि—धूयते, Aor. कर्म-लुङ्—अधावि. Cau. शिजन्त—धूनयति. Aor. शिच्-लुङ्—अदूधुमत्. Des. सनन्त दुधूयति-ते. Fre. यङन्त—दोधूयते. PP. निष्ठा—धूतः. IP. क्ता—धूत्वा.

धू (धूञ्)—अया U. वे. कम्पने, to shake. Pre. लट्—धुनाति धुनीते. Pot. विधिलिङ्—धुनीयात् धुनीत. Imp. लोट्—धुनातु-धुनीताम्. Impf. लङ्—अधुनात्-अधुनीत. Perf. लिट्—दुधाव दुधुवे like स्वादि. Aor. लुङ्—अधावीत्-अधविष्ट अधोष्ट like स्वादि. Fu. Per Fu, Con, Ben, Pas, Cau, Des, Fre, and IP. like स्वादि. PP. निष्ठा—धूनम्.

धू (धूञ्)—शुग U. वे. कम्पने, to. shake. Pre. लट्—धूनयति-ते.

धूनीति सम्पकवमानि धुनीत्यशोकं
सूतं धुनाति धुवति स्फुटितातिमुक्तम्.

वायुर्विधूनयति चम्यकपुष्परेशून्,
यत्कानने धवति चन्दनमञ्जरीम्.

धृ (धृञ्)—भा U. से. अवस्थाने, धारणे, to exist, to hold, to bear, to support. भादौ अवध्वंस-
नार्थकः चुरादौ धारणार्थकश्च धृञ् धातुर्नास्ति. Pre.
लट्—धरति-धरते. Pot. विधिलिङ्—धरेत् धरेत्. Imp.
लोट्—धरतु धरताम्. Impf. लङ्—अधरत् अधरत. Perf.
लिट्—दधार-दधे. दधतुः-दधाने. दधर्थ-दध्वे. दधार दधे,
दध्व-दध्वहे. Aor. लुङ्—अधार्षीत् अधृत. Fu. लृट्—
धरिष्यति-धरिष्यते. PerFu. लुट्—धर्ता. Con. लृङ्—
अधरिष्यत्-त. Ben. आशिधि लिङ्—धियात् ध्वीष्ट. Pas.
कर्मणि—धियते, Aor. कर्म-लुङ्—अधारि. Can. णिजन्त -
धारयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अदीधरत् Des. सनन्त—
दिधरिष्यति-ते. Fre. यङ्-लृङ्—देधीयते. PP. निष्ठा—
धृतः. IP. क्ता—धृत्वा. Inf. तुमुन्—धर्तुम्.

भक्तस्य धारयते मोक्षं हरिः.

ध्मा—भा P. अ. शब्दाग्निसंयोगयोः, to blow as a
conch, to blow fire. Pre. लट्—धमति. Pot. विधि-
लिङ्—धमेत्. Imp. लोट्—धमतु. Impf. लङ्—अधमतु.
Perf. लिट्—दधौ. Aor. लुङ्—अधासीत्. Fu. लृट्—
धास्यति. PerFu. लुट्—धाता. Con. लृङ्—अधास्यत्.
Ben. आशिधि लिङ्—धायात्-धेयात्. Pas. कर्मणि—
धायते, Aor. कर्म-लुङ्—अधायि. Cau. णिजन्त—धापयति,
Aor. णिच्-लुङ्—अदिधपत्. Des. सनन्त दिधासति.

Fre. यङन्त—देधीयते. PP. निष्ठा ध्यातः. IP. क्ता—
ध्यात्वा. Inf. तुमुन्—ध्यातुम्. ध्या—इति शब्दार्थे, अग्नि-
संयोगार्थे च. इहाग्निसंयोगः सुखवायुनाऽग्निसंयोगः. शङ्कं
धमति. नाग्निं सुखेनोपधमेत्.

ध्यै—भ्वा P. च. चिन्तायाम्, to think of. Pre.
लट्—ध्यायति. Pot. विधिलिङ्—ध्यायेत्. Imp. लोट्—
ध्यायतु. Impf. लङ्—अध्यायत्. Perf. लिट्—दध्यौ,
दध्यतुः. दध्याव-दध्यिथ. दध्यौ, दध्यिथ. Aor. लुङ्—अध्यासीत्.
Fu. लृट्—ध्यास्यति. Per Fu. लुट्—ध्याता. Con लृङ्—
अध्यास्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—ध्यायात्-ध्येयात्. Pas.
कर्मणि—ध्यायते, Aor. कर्म-लुङ्—अध्यायि. Cau. णिजन्त
—ध्यापयति, Aor. णिच्-लुङ्—अदिध्यपत्. Des. समन्त—
दिध्यासति. Fre यङन्त—दाध्यायते. PP. निष्ठा—ध्यातः.
IP. क्ता—ध्यात्वा. Inf. तुमुन्—ध्यातुम्.

ध्वन्—भ्वा P. से, शब्दे, to sound, to echo. Pre.
लट्—ध्वनति. Perf. लिट्—दध्वान. Aor. लुङ्—अध्व-
नीत्-अध्वानीत्. Fu. लृट्—ध्वमिष्यति. Per Fu. लुट्—
ध्वनिता. Pas. भावे—ध्वन्यते. Cau. णिजन्त—ध्वानयति
(ध्वनयति घण्टाम्—to ring a bell). PP. निष्ठा—
ध्वनितः. Inf तुमुन्—ध्वनितुम्.

नद् (णद्)—भा P. अव्यक्ते शब्दे, to hum, to sound. Pre. लट्—नदति. Impf. लङ्—अनदत्. Perf. लिट्—ननाद, नैदतुः, नैदुः, नैदिष. ननाद ननद, नैदिष. Aor. लुङ्—अनदीत्-अनादीत्. Fu. लृट्—नदिष्यति. Ben. आशिषि लिङ्—नद्यात्. Pas. भावे—नद्यते, Aor. भावे-लुङ्—अनादि. Cau. णिजन्त—नादयति, Aor. णिच्-लुङ्—अनीनदत्. Des. सनन्त—निनदिषति. Fre. यङन्त—नानद्यते. PP. निष्ठा—नदितः. IP. क्ता—नदित्वा. Inf. तुमुन्—नदितुम्.

प्र + नद् = प्रणदति, प्रणनाद.

प्र + नि + नद् = प्रणिनदति, प्रण्यनदत्.

नन्द् (नदि)—भा P. से. आनन्दे, सम्पृष्टौ, to be pleased, to thrive. Pre. लट्—नन्दति. Impf. लङ्—अनन्दत्. Perf. लिट्—ननन्द. Aor. लुङ्—अनन्दीत्. Fu. लृट्—नन्दिष्यति. Ben. आशिषि लिङ्—नन्यात्. Pas. भावे—नन्द्यते. Cau. णिजन्त—नन्दयति, Aor. णिच्-लुङ्—अननन्दत्. Des. सनन्त—निनन्दिषति. Fre. यङन्त—नानन्द्यते. PP. निष्ठा—नन्दितः. Inf. तुमुन्—नन्दितुम्.

नम्—भा P. अ. प्रहृत्वे, शब्दे, to bow, to salute, to sound. Pre. लट्—नमति. Pot. विधिलिङ्—नमेत्. Imp. लोट्—नमतु. Impf. लङ्—अनमत्. Perf. लिट्—ननाम, नैमत्. नैमिथ-ननम्य. ननाम ननम. Aor. लुङ्—अनंसीत्, अनंसिष्टाम्, अनंसिषुः, अनंसीः, अनंसिषम्, अनंसिष्व. Fu. लृट्—मंस्यति. Per Fu. लुट्—नमसा. Con. लृङ्—अमंस्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—नम्यात्. Pas. कर्मणि—नम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अनामि. Cau. णिजन्त --नमयति-नामयति (but प्र + नम् = प्रणमयति), Aor. णिच्-लुङ्—अनीनमत्. Des. सनस्त—निनंसति. Fre. यङ्न्त—मनम्यते. PP. निष्ठा नतः, प्र + नम् = प्रणतः. IP. क्ता—नत्वा, प्र + नम् = प्रणत्य-प्रणम्य. Inf. तुमुन्—नस्तुम्.

नर्द—भा P. छे. शब्दे, to roar, to sound. Pre. लट्—नर्दति. Perf. लिट्—ननर्द. Aor. लुङ्—अनर्दीत्. Fu. लृट्—नर्दिष्यति. Per Fu. लुट्—नर्दिता. Con. लृङ्—अनर्दिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—नर्द्यात्. Pas. भावे—नर्द्यते, Aor. भावे-लुङ्—अनर्दि. Cau. णिजन्त—नर्दयति, Aor. णिच्-लुङ्—अननर्दत्. Des. सनस्त—निनर्दिषति. Fre. यङ्न्त—ननर्द्यते. PF. निष्ठा—नर्दितः. Inf. तुमुन्—नर्दितुम्.

नश् (णश्)—दिवा P. अ, अदर्शने, वलाद्यार्धधातुके परे रधादित्वाद् इङ्बिकल्पः. to perish, to be lost. Pre. लट्—नश्यति. Pot. विधिलिङ्—नश्येत्. Imp. लोट्—

नश्यत्. Impf. लङ्—अनश्यत्. Perf. लिट्—ननाश, नेशत्; नेशु नेशिय-ननष्ट, नेशयु, नेश. ननाश ननश, नेशिव-नेश. Aor. लुङ्—अनशत्-अनेशत्. अनशः-अनेशः. अन-शम्-अनेशम्. Fu. लृट्—नशिष्यति-नङ्क्ष्यति. Per Fu. लुट्—नशिता-नष्टा. Con. लृङ्—अनशिष्यत्-अनङ्क्ष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् नश्यात्. Pas. भावे—नश्यते, Aor. भावे-लुङ्—अनाशि. Cau. णिजन्त—नाशयति, Aor. णिच् लुङ्—अनीनशत्. Des. समस्त—निनशिषति-निनङ्क्षति. Fre. यङन्त—नानश्यते. PP. निष्ठा—नष्टः. IP. क्ता—नशित्वा-नष्टा-नष्टा. Inf. तुमुन्—नशितुम्-नष्टुम्.

नह् (गृह्)—दिवा U. अ. बन्धने, to bind. Pre. लट्—नहति-ते. Perf. मनाह-नेहे. नमह-नेहिथ-नेहिषे मनाह-नमह-नेहे. Aor. लुङ्—अनात्सीत्-अनह, अनाहाम्-अनत्साताम्, अनात्सुः-अनत्सत. अनात्सीः-अनडाः, अनाहम्-अनत्सायाम्, अनाह-अनहम्. अनात्सम्-अनत्सि, अनात्सव-अनत्सहि, अनात्सव-अनत्सहि. Fu. लृट्—नह्यति-ते. Per Fu. लुट्—नहा. Ben. आशिषि लिङ्—नह्यात्-नत्सीष्ट. Pas. कर्मणि—नह्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अनाहि. Cau. णिजन्त नाहयति-ते, Aor. णिच् लुङ्—अनी-नहत् त. Des. समस्त—निनहति-ते. Fre. यङन्त—नानह्यते. PP. निष्ठा—नहः. IP. क्ता—नहा, संनह.

निज् (निजिर्)—लुङ् U. अ. शौचपोषणयोः, to cleanse, to wash, to be purified, to nurture. Pre. लट्—नेनेक्ति-नेनिकं, नेनिकुः-नेनिजाते, नेनिजति-

नेनिजते. नेनेत्ति-नेनित्ते, नेनिक्यः-नेनिजाये. नेनेत्तिम्-नेनिजे,
 नेनिज्यः-नेनिज्यहे. Pot. विधिलिङ्—नेनिज्यात्-नेनिजीत,
 नेनिज्याताम्-नेनिजीयाताम्. नेनिज्याः-नेनिजीयाः. नेनिज्याम्-
 नेनिजीय. Imp. लोट्—नेनेत्तु-नेनिक्ताम्. नेनिग्धि-नेनिज्य.
 नेनिजानि-नेनिजे. Impf. लङ्—अनेनेक्-अनेनित्त, अने-
 नित्ताम् अनेनिजाताम्, अनेनित्तुः-अनेनिजत अनेनेक्-अने-
 निक्याः. अनेनिजम्-अनेनिजि. Perf. लिट्—निनेज-निनिजे,
 निनिजतुः-निनिजाते. निनेजिष-निनिजिषे, निनिज्युः-
 निनिजाये. निनेज-निनिजे. निनिजिष-निनिजिषहे. Aor.
 लुङ्—अनिजत्-अनेत्तीत्-अनित्त, अनिजताम्-अनेत्ताम्-अनि-
 ज्ताम्, अनिजन्-अनेत्तुः-अनित्तत. अनिजः-अनेत्तीः-अनिक्याः,
 अनिजतम्-अनेत्तम्-अनिजायाम्. अनिजम्-अनेत्तम् अनिजि,
 अनिजाव अनेत्त्व-अनिज्यहि, Fu. लृट्—नेज्यति-नेज्यते.
 Per Fu. लुट्—नेक्ता. Con. लृङ्—अनेज्यत्-त. Ben.
 आशिषि लिङ्—निज्यात्-निजीष्ट. Pas. कर्मणि—निज्यते,
 Aor. कर्म लुङ्—अनेजि. Cau. णिजन्त—नेजयति-ते, Aor.
 णिष्-लुङ्—अनीनिजत्-त. Des. सनन्त—निनिजति-निनि-
 जते. Pre. यङन्त—नेनिज्यते. PP. निष्ठा नित्तः. IP. क्ता
 —निक्ता. Inf. तुमुन्—नेक्तुम्.

निन्द् (णिदि)—भ्वा P. से. कुत्सायाम्, to
 blame, to find fault with. Pre. लृट्—निन्दति. Pot.
 विधिलिङ्—निन्देत्. Imp. लोट्—निन्दतु. Impf. लङ्—
 अनिन्दत्. Perf. लिट्—निनिन्द, निनिन्दतुः. निनिन्दिष,
 निनिन्द्युः. निनिन्द, निनिन्दिष. Aor. लुङ्—अनिन्दीत्.
 Fu. लृट्—निन्दिषति. Per Fu. लृट्—निन्दिता. Con,

लृङ्—अनिन्दिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—निन्द्यात्. Pas. कर्मणि—निन्द्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अनिन्दि. Cau. णिजन्त—निन्दयति, Aor. णिच् लुङ्—अनिनिन्दत्. Des. सनन्त—निनिन्दिषति. PP. निष्ठा—निन्दितः. IP. ज्ञा—निन्दित्वा. Inf. तुमुन्—निन्दितुम्.

प्र + निन्द = प्रणिन्दति. प्रणिन्दितः-प्रनिन्दितः.

नी (णीज्)—भा U. द्विकर्मकः, प्रापणे, to lead, to carry off, to marry, to settle. Pre. लृट्—नयति-ते. Pot. विधिलिङ्—नयेत्-त. Imp. लोट्—नयतु-नयताम्. Impf. लङ् अनयत्-अनयत. Perf. लिट्—निनाय-निन्ये, निन्यतुः-निन्यात, निन्युः-निन्यिरे. निनयिथ-निनेथ निन्यिषे, निन्यथुः निन्याथे, निन्य-निन्यिष्वे. निनाय-निनय-निन्ये, निन्यिष-निन्यिष्वे, निन्यिम-निन्यिमहे. Aor. लुङ्—अनयीत्-अनेष्ट. Fu. लृट्—नैष्यति-नैष्यते. Per Fu. लुट्—नैता. Con. लृङ्—अनैष्यत्-त. Ben.—आशिषि लिङ्—नीयात्-नैषीष्ट. Pas. कर्मणि-नीयते, Aor. कर्म-लुङ्—अनायि. Cau. णिजन्त—नाययति-ते, Aor. णिच् लुङ्—अनीयत्-त. Des. सनन्त—निनीषति-ते. Fre. यङ्न्त—नैनीयते. Kri. कृत्य—नैतव्यः, PP. निष्ठा—नीतः. IP. ज्ञा—नीत्वा. Inf. तुमुन्—नैतुम्. नाययति अजां यज्ञ-दत्तेन देवदत्तः. Atmanepada.—शास्त्रं नयते (पूजार्थं), पुत्रमुदानयते (उत्क्षेपणार्थं), मानवकमुपनयते (आचार्य-करणार्थं), नयते शास्त्रे (प्रमेयनिश्चयार्थं), अत्र अकर्मकः कर्मकरानुपनयते (वेतनार्थं), ऋणं विनयते (निर्यातनार्थं), शतं विनयते (धर्मादिविनियोगार्थं).

नुद् (णट्)—तुदा U. च. घेरणे, to throw, to put. Pre. लट्—नुदति ते. Like. तुदति. Perf. लिट्—नुनोद-नुनुदे. Aor. लुङ्—अनौक्षीत्-अनुत्त. Fu. लृट्—नोक्ष्यति-ते. Ben. आशिषि-लिट्—नुद्यात्. Pas. कर्मणि—नुद्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अनोदि. Cau. णिजस्त—नोदयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अनुनुदत्-त. Des. सनस्त—नुनुत्सति-ते. Fre. यङस्त—नोनुद्यते. PP. निष्ठा—नुत्तः-नुत्तः. IP. क्ता—नुस्वा.

नृत् (नृती)—दिवा P. से. नृती, to dance. Pre. लट्—नृत्यति. Pot. विधिलिट्—नृत्येत्. Imp. लोट्—नृत्यतु. Impf. लङ्—अनृत्यत्. Perf. लिट्—ननर्त, ननृततुः. ननर्तिय. ननर्त. Aor. लुङ्—अनर्तौत्, अनर्तिष्टाम्. Fu. लृट्—नर्तिष्यति-नर्त्यति. Per Fu. लुट्—नर्तिता. Ben. आशिषि-लिट्—नृत्यात्. Pas. (भावे)—नृत्यते, Aor भावे-लुङ्—अनर्ति. Cau. णिजस्त—नर्तयति-ते, कर्त्तृभिप्राये क्रियाफले यत्र परस्मैपदं प्राप्तं तत्र 'न पादम्याङ्' (१।३।८८) इत्यादिना निषिध्यते. Aor. णिच्-लुङ्—अनोनृतत्-अननर्तत्. Des. सनस्त—निनर्तिषति-निनृत्सति. Fre. यङस्त—नरोनृत्यते. PP. निष्ठा—नृत्तः. IP. क्ता—नर्तित्वा. Inf. तुमुन्—नर्तितुम्. प्रनृत्यति. नृत्यम् = पदार्थाभिनयः. नृत्तम् = गान्धाभिनयमात्रम्.

प

पच्—भ्वा I. अ पाके, to cook, to digest. Pre. लट्—पचति-पचते. Pot. विधिलिङ् पचेत् त Imp. लोट् पचतु पचताम् Impf. लङ् अपचत् त. Perf. लिट्—पपाच-पेचे, पेचतुः-पेचाते : पेचिथ-पपक्ष-पेचिपे, पेचथुः-पेचाथे , पपाच पपच-पेच, पेचिव पेचिवहे. Aor. लुङ्—अपाचीत्-अपक्त, अपाचीः-अपक्थाः. अपाक्तम्-अपत्ति. Fu लृट् -पच्यति-पच्यते. Per Fu. लुट्—पक्ता. Con. लृङ् अपच्यत्-अपच्यत. Ben. आशिषि-लिङ्—पच्यात्-पचीष्ट Pas कर्मणि पच्यते, Aor. कर्म-लुङ् अपाचि. Cau. गिजस्त -पाचयति-ते, Aor. गिच्-लुङ्—अपीपचत्-त Des सनस्त- पिपचति-ते. Pre. यङ्स्त पापच्यते. Kri. कृत्य पचनीयः. PP. निष्ठा—पक्तः. IP. ज्ञा—पक्ता. Inf. तुमुन्—पक्तुम्.

पठ्—भ्वा P. से. प्यक्षायां वाचि, to read, to study. Pre. लट्—पठति. Pot. विधिलिङ्—पठेत् Imp. लोट्—पठतु. Impf. लङ्—अपठत्. Perf. लिट्—पपाठ. पेठतुः. पेठिथ. पपाठ, Aor. लुङ्—अपठीत्-अपाठीत्. Fu लृट् पठिष्यति. Per Fu. लुट्—पठिता. Con. लृङ्—अपठिष्यत्. Ben. आशिषि निङ्—पठ्यात्. Pas. कर्मणि—पठ्यते. Aor, कर्म लुङ्—अपाठि. Cau. गिजस्त -पाठयति. Aor. गिच्-लुङ्—अपीपठत्. Des. सनस्त पिपठिषति

Pre. यङन्त—पाठयन्ते Kri. कृत्य पठितव्य, पठनीयः.
PP. निष्ठा—पठितः. IP. क्ता पठित्वा. Inf. तुमुन्—
पठितुम्.

पत् (पतन्)—भा P से. पतने, to fall, to fly.
Pre. लट्—पतति. Pot विधिलिङ्—पतेत्. Imp. लोट्
—पततु. Impf. लङ्—अपतत्. Perf. लिट् पपात,
पेततुः. पतिथ, पेतथुः. पपात पपत, पतिव. Aor. लुङ्—
अपसत्, अपसताम्, अपसन्. अपस. अपसतम्. अपसम्,
अपसाव. Fu. लृट्—पतिष्यति. Per Fu. लृट्—पतिता.
Con. लृङ्—अपतिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—पत्यात्.
Pas. भावे पत्यते, Aor भावे-लुङ्—अपाति. Cau. गिजस्त
—पातयति, Aor. गिच् लुङ्—अपीपतत्. Des. सनस्त—
पिपतिषति-पिस्तति. Fre. यङन्त—पनीपत्यते. PP.
निष्ठा—पतितः. IP. क्ता—पतित्वा. Inf. तुमुन्—पतितुम्.
नरकं पतितः = नरकपतितः. स्वर्गपतितः.

पत—चुरा P. से. गतौ (अदन्तोऽयम्), to go. Pre.
लट्—पतयति-पतति. Perf. लिट्—पतयां चकार. Like.
कथ.

पद्—दिवा A. अ. गतौ, to go. Pre. लट्—पद्यते.
Pot. विधिलिङ्—पद्येत. Imp. लोट्—पद्यताम्. Impf.
लङ्—अपद्यत. Perf. लिट् पेदे. पेदिषे. Aor. लुङ्—
अपादि, अपसाताम्. Fu. लृट्—पत्यते. Per Fu. लृट्
—पत्ता. Con लृङ्—अपत्यन् Ben. आशिषि लिङ्—
पत्सीष्ट. Pas. कर्मणि पद्यते. Aor. कर्म-लुङ् अपादि.

Can. निजन्त—पादयति. Aor. णिच् लुङ्—अपीपदत्.
Des. सनन्त—पित्तते. Fre. यङन्त—पनीपयते. PP. निष्ठा—
—पचः. IP. क्ता—पत्वा. Inf. तुमुन्—पत्तुम्.

पण्—पन्—भा A से. सुती. to praise. आभ्यां-
सुत्यर्थे एव आयप्रत्ययः, आयप्रत्ययान्तादेव परस्मैपदम्.
निडादौ आयप्रत्ययो भवति न भवति च. Pre लट्—पणा-
यति, पनायति. Pot. विधिलिङ्—पणायेत् पनायेत्. Imp.
लोट्—पणायतु, पनायतु. Impf. लङ्—अपणायत्, अप-
नायत्. व्यवहाराद्यर्थे पणते इत्यादि. Perf. लिट्—पणा-
याचकार पणे. Aor. अपणायीत्-अपणिष्ट. Fu. लृट्—
पणायिष्यति-पणिष्यते. Per Fu. लुट्—पणायिता पणिता.
Con लृङ् अपणायिष्यत्-अपणिष्यत्. Ben आशिषि लिङ्
—पणायात्-पणिषीष्ट. Pas कर्मणि—पण्यते, Aor. कर्म-
लुङ्—अपानि. Cau. णिजन्त—पाणयति, Aor. णिच्-
लुङ्—अपीपणत्. Des. सनन्त—पिपणिषते. Fre. यङन्त—
—पम्पण्यते. PP. निष्ठा—पणायितः-पणितः. IP. क्ता—
पणायित्वा-पणित्वा. Inf. तुमुन्—पणितुम्-पणायितुम्.

पा—भा P. च. पाने, to drink. Pre. लट्—
पिबति. पिबसि. पिबामि. Pot. विधिलिङ्—पिबेत्. पिबेः.
पिबेयम्. Imp. लोट्—पिबतु. पिब. पिबानि. Impf. लङ्—
अपिबत्. अपिब; अपिबम्. Perf. लिट्—पपी, पपतुः, पपुः.
पपिथ-पपाथ, पपयुः, पपी पपिव. Aor. लुङ्—अपात्,
अपाताम्, अपुः, अपाः, अपाम्. Fu. लृट्—पास्यति. Per
Fu. लुट्—पाता. Con. लृङ् अपास्यत्. Ben. आशिषि

लिङ् पेयात्. Pas. कर्मणि पीयते, Aor. कर्म लुङ्—
अपायि. Cau. निजन्त—पाययति (निगरणार्थं पापयते
to swallow), Aor. निच्-लुङ् - अपीप्यत्. Des. सनन्त—
पिपासति. Fre. यङन्त—पेपीयते. Kri. कृत्य—पातव्यः,
पानीयः, पेयः. PP. निष्ठा—पीतः. IP. क्ता—पीत्वा, प्र +
पा = प्रपाय. Inf. तुमुन् पातुम्.

पा—अदा P. अ. पालने, to protect. Pre. लट्—
पाति. Pot. विधिलिङ् -पायात्. Imp. लोट्—पातु.
पाहि. Impf. लङ्—अपात्. Perf. लिट्—पपी. Aor.
लुङ् अपासीत्. Fu. लृट्—पास्यति. Per Fu. लुट्—पामा.
Con. लृङ् -अपास्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—पायात्.
Pas. कर्मणि—पायते, Aor. कर्म-लुङ्—अपायि. Cau.
निजन्त—पालयति, Aor. निच्-लुङ्—अपीपलत्. Des.
सनन्त—पिपासति. PP. निष्ठा—पातः. Inf. तुमुन्—
पातुम्.

पाल—बुरा U. रक्षणे to protect. Pre. लट्—
पालयति-ते. Pot. विधिलिङ्—पालयेत्-त. Imp. लोट्
पालयतु-ताम्. Impf. लङ्—अपालयत्-त. Perf. लिट्
—पालयां चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अपीपलत्-त. Fu.
लृट् पालयिष्यति-ते. Per. Fu. लुट्—पालयिता. Con.
लृङ् अपालयिष्यत्-त. Ben आशिषि लिङ्—पास्यात्-
पालयिषीष्ट. Pas. कर्मणि—पाल्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अपालि.
PP. निष्ठा पालितः. IP. क्ता—पालयित्वा. Inf. तुमुन्—
पालयितुम्.

पिष् (पिण्लृ)—रुधा P. अ. सच्चूर्णने, to grind, to hurt Pre लट् पिनष्टि. पिंष्टः, पिंषन्ति. पिनचि. पिंष्टः, पिंष्ट पिनचि. पिंष्यः, पिंष्यः. Pot. विधिलिङ्—पिंष्यान्. पिंष्या. पिंष्याम्. Imp. लोट्—पिनष्टु. पिण्ड पिनषाणि. Impf. लङ्—अपिनट्, अपिंष्टाम्. अपिनट्, अपिंष्टम्. अपिनयम्, अपिंष्य. Perf. लिट्—पिपेष, पिपिषतुः पिपेपिथ, पिपिषथुः. पिपेष, पिपिषिव. Aor. लुङ्—अपिषत्. अपिष. अपिषम्. Fu. लृट्—पेष्यति. Per Fu. लुट्—पेष्टा. Con. लृङ्—अपेष्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—पिष्यात्. Pas. कर्मणि—पिष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अपेपि. Cau. गिजन्त—पेषयति, Aor. गिच्-लुङ् अपीपिषत्. Des. समन्त—पिपिष्यति. Pre. यङन्त—पेपिष्यते. PP. निष्ठा—पिष्टः. IP. क्ता—पिष्टा. Inf. तुमुन्—पेष्टुम्.

पीङ्—चुरा U. से. पीडायाम्, to press. to hurt. Pre. लट्—पीडयति-ते. Pot. विधिलिङ्—पीडयेत्-त. Imp. लोट्—पीडयतु. पीडयताम्. Impf. लङ्—अपीडयत्-त. Perf. लिट्—पीडयांचकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अपीपिडत्-त-अपिपीडत्-त. Fu. लृट्—पीडयिष्यति-ते. Per Fu. लुट्—पीडयिता. Con. लृङ्—अपीडयिष्यत्-त. Ben. आशिषि-लिट्—पीष्यात्-पीडयिषीष्ट. Pas. कर्मणि—पीष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अपीडि. Des. समन्त पिपीडयिष्यति-ते PP. निष्ठा—पीडितः. IP. क्ता—पीडयित्वा. Inf. तुमुन्—पीडयितुम्.

पुष्—भा P. से. पुष्टौ, to nourish, to develop. Pre. लट् पोषति. Pot. विधिलिङ्—पोषेत्. Imp. लोट्—पोषतु. Impf. लङ् अपोषत्. Perf. लिट् पुपोष, पुपुषतुः. पुपोषिथ, पुपुषथुः. पुपोष, पुपुषिथ. Aor. लुङ्—अपोषीत्. अपोषीः. अपोषिषम्. Fu. लृट्—पोषिष्यति. Per Fu. लुट् पोषिता. Cou लृङ् अपोषिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—पुष्यात्. Pas. कर्मणि—पुष्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अपोषि. Cau. णिजन्त पोषयति. Aor. णिच्-लुङ्—अपूपुषत्. Des. सनन्त—पुपुषिषति-पुपोषिषति. Fre. यङन्त -पोपुष्यते. Kri. क्त्य -पोषणीयः. PP. निष्ठा—पुषितः. IP. क्ता -पोषित्वा Inf. तुमुन् -पोषितुम्.

पुष्—दिवा P. च. पुष्टौ, to nourish, to develop. Pre. लट्—पुष्यति. Pot. विधिलिङ्—पुष्येत्. Imp. लोट् पुष्यतु. Impf. लङ्—अपुष्यत्. Perf. लिट्—पुपोष. पुपोषिथ. पुपोष. Aor. लुङ्—अपुषत्. अपुषः. अपुषम्. Fu. लृट्—पोष्यति. Per Fu. लुट्—पोष्टा. Con. लृङ्—अपोष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—पुष्यात्. Pas. कर्मणि—पुष्यते. Aor. कर्म-लुङ् अपोषि. Cau. णिजन्त—पोषयति. Aor. णिच्-लुङ् अपूपुषत्. Des. सनन्त—पुपुषति. Fre. यङन्त पोपुष्यते. PP. निष्ठा—पुष्टः.

पुष्—क्या P. से. पुष्टौ, to nourish. Pre. लट्—पुष्याति. पुष्यीतः. पुष्यान्ति. पुष्यामि. पुष्यीथः. पुष्यीथ. पुष्यामि. पुष्यीथः. Pot. विधिलिङ् पुष्यीयात्. पुष्यीयाताम्. पुष्यीयुः. पुष्यीयाः. पुष्यीयाम्. Imp. लोट् -पुष्यातु. पुष्यी-

ताम्, पुष्णन्तु. पुष्णात्. पुष्णानि. Impf. लङ् -अपुष्णात्, अपुष्णीताम्, अपुष्णन् अपुष्णाः. अपुष्णाम्, अपुष्णीव, अपुष्णीम. Perf. लिट्—पुपोष, पुपुषतुः, पुपुषुः. पुपोषिथ, पुपुषथुः, पुपुष. पुपोष, पुपुषिव, पुपुषिम. Aor. लुङ् अपोषीत् like पोषति.

पुष्—पुषा U. से. धारणे, to promote, to maintain. Pre.—पोषयति ते. पोषयत्वाभरणम्. Perf. लिट्—पोषयां-चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अपुपुषत्.

पुष्प्—दिवा P. से. विकसने, to open, to blow. Pre. लट्—पुष्पति. Pot. विधिलिङ्—पुष्पेत्. Imp. लोट्—पुष्पतु. Impf. लङ्—अपुष्पात्. Perf. लिट्—पुपुष्, पुपुष्थिथ, पुपुष्प. Aor. लुङ् अपुष्पीत्. Fu. लृट्—पुष्पिष्यति. Per Fu. लृट्—पुष्पिता. Ben आशिषि लिङ् पुष्पात्. Pas. भावे—पुष्पाते, Aor. भावे-लुङ्—अपुष्पि. Cau. निजन्त—पुष्पयति. Aor. निच्-लुङ्—अपुपुष्पत्. Des. सनन्त—पुपुष्पिषति. Fre. यङन्त—पोपुष्पाते, PP. निष्ठा—पुष्पितः. IP. क्ता—पुष्पित्वा. Inf. तुमुन्—पुष्पितुम्.

पू (पूङ्)—भ्वा A. से. पवने, to purify, to winnow, to invent. Pre. लट्—पवते. Pot. विधिलिङ्—पवेत्. Imp. लोट्—पवताम्. Impf. लङ्—अपवत. Perf. लिट्—पुपुवे, पुपुविषे. Aor. लुङ्—अपविष्ट. Fu. लृट्—पविष्यते. Per Fu. लृट्—पविता. Ben. आशिषि लिङ्—पविषीष्ट. Pas. कर्मणि—पूयते,

Aor. कर्म-लुङ् अपावि. Cau. णिजन्त पावयति. Aor. णिच्-लुङ् -अपीपवत्. Des. सनन्त -पिपविषते. Fr. यङन्त-पीपयते. PP. निष्ठा पूतः-पवितः. IP. क्ता—पूत्वा-पवित्वा. Inf. तुमुन् -पवितुम्.

पू (पूज्) -अथा I. से. पवने (पवनं पूतीकरणम्, सकर्मकोऽयम्, to purify. Pre. लट् -पुनाति-पुनीते. पुनात्यग्निम्, पुनीते आत्मानम्, पुनासि-पुनीषे पुनामि-पुने. Pot. विधिसिङ् पुनीयात्-पुनीत. पुनीयाः-पुनीयाः. पुनीयाम्-पुनीय. Imp लोट्-पुनातु-पुनीताम्. पुनीहि-पुनीष्व. पुनानि-पुनै. Impf. लङ्-अपुनात्-अपुनीत, अपुनीताम्-अपुनाताम्. अपुनाः-अपुनीयाः, अपुनीतम्-अपुनायाम् अपुनाम्-अपुनि, अपुनीव-अपुनीवहि. Perf. लिट्-पुपाव-पुपुवे, पुपुवुः-पुपुविरे. पुपविथ-पुपुषिषे. पुपुवे-पुपाव, पुपुविथ-पुपुविषे. Aor. लुङ् अपावीत्-अपविष्ट, अपाविष्टाम्-अपविषातान्, अपाविषुः-अपविषत. Fu. लृट्-पविष्यति-ते. Ben. आशिषि लिङ् पूयात्-पविषीष्ट. Cau. णिजन्त -like वृङ्. Des. सनन्त पुपूषति-ते. Fr.—like. पूज्. PP. निष्ठा पूतः (विनाशार्थं पूनः). IP. क्ता—पूत्वा. Inf. तुमुन् -पवितुम्.

पूज्—चुरा U. से. पूजायाम्, to adore, to receive with honour, to present with. Pre. लट्—पूजयति ते. Perf. लिट्—पूजयां चकार-चक्रे. Aor. लुङ् अपूपुजत्-त. Fu. लृट्—पूजयिष्यति-ते. PP. निष्ठा—पूजितः. IP. क्ता—पूजयित्वा. Inf. तुमुन्—पूजयितुम्.

पूर् (पूरौ)—दिवा A मे. आप्यायने, to satisfy.
 Pre. लट्—पूर्यते. Perf. निट्—पुपूरे. Aor. लुङ्—अपूरिष्ट-
 अपूरि. Per Fu. लुट्—पूरिता. Ben. आशिषि लिङ्—
 पूरिषीष्ट. Pas. कर्मणि—पूर्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अपूरि,
 Cau. णिजन्त—पूरयति, Aor. णिच्-लुङ्—अपूपुरत्. Des.
 सनन्त—पुपूरिषते. Fre. यङन्त—पोपूर्यते. PP. निष्ठा—
 पूर्णः. Inf. तुमुन्—पूरितुम्.

पूर (पूरौ)—चुरा. U. से. आप्यायने, to fill.
 Pre. लट्—पूरयति-ते. Perf. निट्—पूरयां चकारचक्रे.
 Aor. लुङ्—अपूपुरत्-त. PP. निष्ठा पूरितः. IP. क्ता—
 पूरयित्वा. Inf. तुमुन् पूरयितुम्.

पृ (पृङ्)—तुदा A. च. व्यायामे, प्रायेणायं व्याङ्-
 पूर्वः, to be busy, to be active, (mostly used with
 व्या). Pre. लट्—व्याप्रियते. Pot. विधिलिङ्—व्याप्रियेत.
 Imp. लोट्—व्याप्रियताम्. Impf. लङ्—व्याप्रियत. Perf.
 लिट्—व्यापप्रे. व्यापप्रिवे. व्यापप्रे. Aor. लुङ्—व्यापृत,
 व्यापृषाताम्, व्यापृषत. व्यापृथा व्यापृषि. Fu. लट्—
 व्यापरिष्यते. Per Fu. लुट्—व्यापर्ता. Con. लङ्—व्यापरि-
 ष्यत. Ben. आशिषि-लिङ् व्यापृषीष्ट. Pas. भावे—
 व्याप्रियते. Cau. णिजन्त—व्यापारयति, Aor. णिच्-लुङ्—
 व्यापीपरत्. Des. सनन्त व्यापुपूर्यते. Fre. यङन्त—
 व्यापेप्रीयते. PP. निष्ठा—व्यापृतः. IP. क्ता—व्यापृत्य. Inf.
 तुमुन्—व्यापर्तुम्.

पृ—स्त्रा. P. अ. to be satisfied. प्रीत्यर्थे. Pre. लट्—
 -पृणोति. Pot. विधिलिङ्. पृण्यात्. Imp. लोट्—
 पृणोतु. Impf. लङ्—अपृणोत्. Perf. लिट्—पपार,
 पप्रतुः. पपर्य, पप्रथुः. पपार, पप्रिव. Aor. लुङ् अपा-
 रीत्. Fu. लृट् परिष्यति. Per. Fu. लुट् पती.
 Con. लृङ्—अपरिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—प्रियात्.
 Pas. भावे प्रियते. Cau. णिजन्त पारयति, Aor. णिच्-
 लुङ्—अपीपरत्. Des. सनन्त -पुपृषति. Fre. यङन्त—
 पेप्रीयते. PP. निष्ठा—पृतः. IP. क्ता—पृत्वा. Inf.
 तुमुन्—पर्तम्.

पृ—क्रा P. से. पालनपूरणयोः to guard, to fill,
 Pre. लट्—पृणाति. Pot विधिलिङ् पृणीयात्. Imp.
 लोट्—पृणातु. पृणीहि. पृणानि. Impf. लङ्—अपृणात्.
 Perf. लिट्—पपार, पपरतुः-पप्रतुः, पपरुः-पप्रुः. पपरिष्य,
 पपरथुः-पप्रथुः, पपर, पप्र. पपर-पपार, पपरिव-पप्रिव, पपरिम-
 पप्रिम. Aor. लुङ्—अपारीत्, अपारिष्टाम्. Fu. लृट्—
 परिष्यति-परीष्यति. Per Fu लुट् -परिता-परीता. Con.
 लृङ्—अपरिष्यत्-अपरीष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—पूर्यात्.
 Pas. कर्मणि—पूर्यते. Cau. णिजन्त—पारयति, Aor.
 णिच्-लुङ्—अपीपरत्. Des. सनन्त—पिपरिषति-पिपरीषति-
 पुपूर्यति. Fre. यङन्त—पोपूर्यते. PP. निष्ठा—पूरतः.
 IP. क्ता—पूरत्वा.

पृ—जुङ् P. से. पालनपूरणयोः, to guard, to fill,
 Pre. लट्—पिपति, पिपूरतः, पिपुरति. पिपर्वि, पिपूर्यः,

पिपूर्य. पिपर्मि, पिपूर्वः, पिपुर्मः. Pot विधिलिङ्—पिपू-
र्यात्, पिपूर्याताम् पिपूर्याः, पिपूर्याम्. Imp. लोट्—पिपुर्तु,
पिपुर्ताम्. पिपूर्हि पिपराणि. Impf. लङ्—अपिपः, अपि-
पुर्ताम्, अपिपरुः. अपिपः, अपिपुर्तम्. अपिपरम्, अपिपूर्व,
अपिपुर्म. Perf. लिट्—पपार-पपर, पप्रिव-पपरिव; पप्रिम-
पपरिम. like पृणाति.

पू—पूर U. से. पूरणे, to fill. Pre. लट्—पार-
यति. Etc.

प्याय् (ओप्यायी)—भा A. अ. वृद्धौ. to grow,
to swell, to increase. Pre. लट्—प्यायते. Pot.
विधिलिङ्—प्यायेत्. Imp. लोट्—प्यायताम्. Impf. लङ्
—अप्यायत. Perf. लिट्—पिप्ये, पिप्याते, पिप्यिरे. पिप्यिषे.
पिप्ये, पिप्यिवहे, पिप्यिमहे. Aor. लुङ्—अप्यायि-अप्या-
यिष्ट. Fu. लृट्—प्यायिष्यते. Per Fu. लुट्—प्यायिता.
Con. लृङ्—अप्यायिष्यत. Ben आशिधि-लिङ्—प्यायि-
षीष्ट. Pas. भावे—प्याय्यते, Aor. भावे-लुङ्—अप्यायि.
Cau. निजन्त—प्याययति, Aor. निष्-लुङ्—अपिप्ययत्.
Des. सनन्त—पिप्यायिषते. Fre. यङन्त—पिपीयते. PP.
निष्ठा—प्यानः-पीनः. स्वाङ्गे पीनम्. उपसर्गाच्च—प्रप्याम',
आपूर्वात्—आपीनः चन्धु, आपीनमुधः. IP. क्ता—प्यायित्वा.
Inf. तुमुन्—प्यायितुम्.

प्रच्छ् (क्)—तुदा P. अ. शीषायाम्, to ask. Fre.
लट्—पृच्छति पृच्छसि. पृच्छामि. Pot. विधिलिङ्—पृच्छेत्.
पृच्छे. पृच्छेयम्. Imp. लोट्—पृच्छतु. पृच्छ. पृच्छानि

Impf. लङ्—अपृच्छत्. अपृच्छः. अपृच्छम्. Perf. लिट्—
 अपृच्छ. अपृच्छिष्य-अपृच्छ अपृच्छ, अपृच्छिष्व. Aor. लुङ्—
 अप्राचीत् अप्राष्टाम्, अप्राक्षुः. अप्राचीः, अप्राष्टम्, अप्राष्ट.
 अप्राक्षम्, अप्राक्ष, अप्राक्षम्. Fu. लृट्—प्रक्ष्यति, प्रक्ष्यतः.
 प्रक्ष्यसि. प्रक्ष्यामि. प्रक्ष्यावः. Per Fu लुट्—प्रष्टा. प्रष्टासि.
 प्रष्टामि. Con. लृङ्—अप्रक्ष्यत्. अप्रक्ष्यः. अप्रक्ष्यम्. Ben.
 आशिषि-लिट्—पृच्छात्. पृच्छाः. पृच्छासम्. Pas. कर्मणि
 पृच्छ्यते. Cau. णिजन्त प्रक्ष्ययति, Aor. णिच्-लुङ्—
 अप्रप्रक्ष्यत्. Des. सनन्त—पिपृच्छिष्यति. Fre. यङन्त—
 परीपृच्छ्यते. Kri. कृत्य—प्रष्टव्यः. PP. निष्ठा—पृष्टः. IP.
 क्ता—पृष्टा. Inf. तुमुन्—प्रष्टुम्.

प्रथ्—भा A. से. प्रख्याने, to become famous, to
 increase, to rise. Pre. लट्—प्रथते. Pot. प्रथेत्. Imp.
 लोट्—प्रथताम्. Impf. लङ्—अप्रथत्. Perf. लिट्—
 अप्रथे. Aor. लुङ्—अप्रथिष्ट. Fu. लृट्—प्रथिष्यते. Per
 Fu. लुट्—प्रथिता. Con. लृङ्—अप्रथिष्यत्. Ben.
 आशिषि लिङ्—प्रथिषीष्ट. Pas. कर्मणि—प्रथ्यते, Aor. कर्म-
 लुङ्—अप्राथि. Cau. णिजन्त—प्रथयति, Aor. णिच्-लुङ्—
 अप्रप्रथत्. Des. सनन्त—पिप्रथिष्यते. PP. निष्ठा—प्रथितः.
 IP. क्ता—प्रथित्वा. Inf. तुमुन्—प्रथितुम्.

प्रथ्—चुरा U. से. प्रख्याने, to become famous.
 Pre. लट्—प्राथयति-ते. Perf. लिट्—प्राथयां चकार-
 चक्रे. Aor. लुङ्—अपप्रथत्. Per Fu. लुट्—प्राथयिता.
 etc.

प्री (प्रीङ्)—दिवा A. च. प्रीतौ, to be satisfied, to feel affection. Pre. लट् प्रीयते. Pot. विधिलिङ्—प्रीयेत. Imp. लोट्—प्रीयताम्. Impf. लङ् अप्रीयत. Perf. लिट्—पिप्रिये. Aor. लुङ्—अप्रेष्ट. Fu. लृट्—प्रेष्यते. Per Fu. लुट्—प्रेता. Con. लृङ्—अप्रेष्यत. Ben. चायिणि लिङ्—प्रेषीष्ट. Pas.—प्रीयते (भावे). Cau. णिजन्त—प्राययति, Aor. णिच्-लुङ्—अपिप्रयत्. Des. समन्त—पिप्रीषते. Fre. यङ्जन्त—पेप्रीयते. PP. निष्ठा—प्रीतः. IP. क्ता—प्रीत्वा. Inf. तुमुन्—प्रेतुम्.

प्री (प्रीञ्)—क्ता U. च. तर्पये, काङ्क्षो च, काङ्क्षितः—कामना, to please, to take delight in, to desire. Pre. लट्—

प्रीणाति	प्रीणीतः	प्रीषन्ति
प्रीणीते	प्रीणाते	प्रीषते
प्रीणासि	प्रीणीथः	प्रीणीथ
प्रीणीषे	प्रीणाथे	प्रीणीध्वे
प्रीणामि	प्रीणीवः	प्रीणीमः
प्रीषे	प्रीणीवहे	प्रीणीमहे

Pot. विधिलिङ्—प्रीणीयात्-प्रीणीत, प्रीणीयाताम्-प्रीणीयाताम्, प्रीणीयुः-प्रीणीरन्. प्रीणीयाः-प्रीणीयाः, प्रीणीयातम्-प्रीणीयाथाम्. प्रीणीयाम्-प्रीणीय, प्रीणीयाव-प्रीणीवहि. Imp. लोट्—प्रीणातु-प्रीणीताम्. प्रीणीहि-प्रीणीष्व. प्रीणानि-प्रीषे.

Impf. लङ्—अप्रीणात्-अप्रीणीत. अप्रीणाः-अप्रीणीयाः. अप्री-
णाम्-अप्रीणि. Perf. लिट्—पिप्राय-पिप्रिये, पिप्रियतुः-पिप्रि-
याते. पिप्रियथ-पिप्रेथ पिप्रियिथे, पिप्रियथुः-पिप्रियाथे. पिप्राय-
पिप्रय-पिप्रिये, पिप्रियिव-पिप्रियिवहे. Aor. लुङ्—अप्रीषीत्-
अप्रीष्ट. अप्रीषीः-अप्रीष्टाः. अप्रीषम्-अप्रीषि. Fu. लृट्—प्रेष्यति-
प्रेष्यते. Per Fu. लुट्—प्रेषा. Con. लृङ्—अप्रेष्यत्-
अप्रेष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—प्रीयात्-प्रीषीष्ट. Pas. भावे
—प्रीयते. Cau. गिजन्त—प्रीणयति, Aor. गिच्-लुङ्—
अपिप्रीणात्. Des. सनन्त—पिप्रीषति-ते. Fre. यङन्त—पेप्री-
यते. PP. निष्ठा—प्रीतः. IP. क्ता—प्रीत्वा. Inf. तुमुन्—
प्रेतुम्.

प्लु (लुङ्)—भा A. अ. गतौ, to float, to
fly, to jump. Pre. लट्—प्लवते. Pot. विधिलिङ्—
प्लवेत्. Imp. लोट्—प्लवताम्. Impf—लङ् अप्लवत.
Perf. लिट्—पुप्लुवे. Aor. लुङ्—अप्लोष्ट. Fu. लृट्—
प्लोष्यते. Per Fu. लुट्—प्लोता. Con. लृङ्—अप्लोष्यत्.
Ben. आशिषि लिङ्—प्लोषीष्ट. Pas. कर्मणि—प्लूयते. Aor.
कर्म-लुङ्—अप्लावि. Cau. गिजन्त—प्लावयति, Aor. गिच्-
लुङ्—अपुप्लवत्. Des. सनन्त—पुप्लूषते. Fre. यङन्त—
प्लोप्लूयते. PP. निष्ठा—प्लुतः. IP. क्ता—प्लुत्वा. Inf.
तुमुन्—प्लेतुम्.

फ

फल् (जि फला)—भ्वा P. से. विसरणे, to burst open. Pre. लट्—फलति. Pot. विधिलिङ्—फलेत्. Imp. लोट् फलतु. Impf. लङ्—अफलत्. Perf. लिट्—पफाल, फेलतुः. फेलिथ, फेलथुः. पफाल-पफल, फेलिव Aor. लुङ्—अफालीत्. Fu. लृट्—फलिष्यति. Per Fu. लुट्—फलिता. Con. लृङ्—अफलिष्यत्. Ben. आगिषिलिङ्—फल्यात्. Pas भावे—फल्यते. Aor भावे—लुङ्—अफालि. Cau. गिजस्त—फालयति. Aor. गिश्—लुङ्—अपौफलत्. Des. मनस्त पिफलियति. Fre. यङ्—अपुल्यते. PP. निष्ठा—फुलः. उत् + फल = उत्फुलः, सम् + फल = संफुलः, अन्योपसर्गपूर्वकाश्च भवति - प्र + फल = प्रफुलतः. IP. क्ता—फलित्वा. Inf. तुमुन्—फलितुम्.

शतधास्व फलेत् मूर्धा. हृदयं मे फलति सहस्रधा ॥

फल—भ्वा P. से. निष्पत्तौ, to go, to result, to be successful Pre. लट्—फलति. Like. फल् (जिफला), but—PP. निष्ठा—फलितः.

फलगति न पथ्यानि विषद्रुमाः ॥ तस्य विद्या फलिष्यति ॥
फलितम् अस्माकं कपटप्रबन्धेन ॥

फुल—भ्वा P. अ. विकसने, to open, to blow. Pre. लट्—फुलति.

प्रफुल्लम्—फुल्लधातोः अच्प्रत्ययः-
लोभद्रुमं सानुमतः प्रफुल्लम्.

व

वध्—भा A. to loathe. से (बन्धने) सनि परे नेट्.
 चित्तविकारार्थे नित्यसुनन्तोऽयम्. Pre. लट्—वीभक्षते.
 Perf. लिट् वीभक्षां चक्रे-बभूव-आप्त. Aor लुङ् अवी-
 भक्षिष्ट. Pu. लृट् -वीभक्षिष्यते. Per Pu. लुट् वीभक्षिता
 Con. लृङ् -अवीभक्षिष्यत् Ben आशिषि लिङ् वीभ-
 क्षिषीष्ट. Pas भावे वीभक्ष्यते. PP. निष्ठा वीभक्षितः.
 Inf. तुमुन् -वीभक्षितुम्.

बन्ध्—क्या P. बन्धने, to bind. Pre. लट्
 बध्नाति. बध्नामि. बध्नामि, बध्नीवः. Pot. विधिलिङ्
 बध्नीयात् बध्नीयाः बध्नीयाम् Imp. लोट् बध्नातु. बध्नीताम्
 बधान, बध्नीतम्. बध्नामि, बध्नाव. Impf. लङ् अबध्नात्.
 अबध्नीताम्. अबध्नाः, अबध्नीतम्. अबध्नाम्, अबध्नीव. Perf.
 लिट् बबन्ध, बबन्धतुः. बबन्धिथ-बबन्ध, बबन्धयुः. बबन्ध, बब-
 न्धिथ Aor. अभान्त्सीत् अवान्दाम्. अभान्त्सुः. अभान्त्सीः.
 अवान्दम्. अवान्द. अभान्त्सम्. अभान्त्स्व. अभान्त्स्य. Pu.
 लृट् -भन्त्स्यति. Per Pu. लुट्—बन्धा. Con. लृङ् -
 अभन्त्स्यत्. Ben. आशिषि लिङ् बध्यात् Pas कर्मणि -
 बध्यते. Aor. कर्म-लुङ् -अबन्धि. Cau. णिजन्त—बन्धयति,
 Aor. णिच्-लुङ् अबबन्धत्. Des सनन्त—बिभन्त्सति
 Fre. यङन्त -आबध्यते. PP. निष्ठा—बद्धः. IP.
 क्ता—बद्धा. Inf. तुमुन्—बन्धुम्.

बाध्—भा A से लोड़ने, लोड़न-प्रतिघाल, to
 oppress, to torment. Pre. लट्—बाधते Pot. विधि-

लिङ्—वाधत. Imp. लोट्—वाधताम्. Impf. लङ्—
अवाधत. Perf. लिट्—अवाधि. Aor. लुङ्—अवाधिष्ट.
अवाधिष्ठाः अवाधिवि. Pu. लट्—वाधिष्यते. Per Fu.
लुट्—वाधिता. Con लङ्—अवाधिष्यत्. Ben. आशिषि
लिङ्—वाधिषीष्ट. Pas कर्मणि—वाध्यते, Aor. कर्म लुङ्—
अवाधि. Cau. णिजन्त—वाधयति-ते, Aor. णिच् लुङ्—
अववाधत्-त. Des. सनन्त—विवाधिषते Fre. यङन्त—
वावाध्यते. Kri. कृत्य—वाधितव्यः, वाधनीयः. PP. निष्ठा—
वाधितः. IP. क्ता—वाधित्वा. Inf. तुमुन्—वाधितुम्.

बुध्—भा P. से. अवगमनै, to know, to perceive.
Pre. लट्—बोधति. Pot. विधिलिङ्—बोधेत् Imp.
लोट्—बोधतु. Impf. लङ्—अबोधत् Perf. लिट्—
बुबोध. Aor. लुङ्—अबोधीत् Pu लट्—बोधिष्यति
Per Fu. लुट्—बोधिषा. Con. लङ्—अबोधिष्यत्. Ben.
आशिषि लिङ्—बुध्यात् Pas. कर्मणि—बुध्यते Aor. कर्म-
लुङ्—अबोधि. Cau. णिजन्त—बोधयति, Aor. णिच् लुङ्—
अबूबुधत्. Des. सनन्त—बुबोधिषति बुबुधिषति. Fre.
यङन्त—बोबुध्यते. Kri. कृत्य—बोधितव्यः, बोधनीयः, बोध्य.
PP. निष्ठा—बोधितः बुधितः. IP. क्ता—बोधित्वा बुधित्वा.
Inf. तुमुन्—बोधितुम्.

बुध् (बुधिर्)—भा U. से. बोधने, to know.
Pre. लट्—बोधति-बोधते. Pot. विधिलिङ्—बोधेत्-बोधत.
Imp लोट्—बोधतु-बोधताम्. Impf. लङ्—अबोधत् अ-
बोधत. Perf. लिट्—बुबोध बुबुधे. Aor. लुङ्—अबुधत्-

अबोधीत्-अबोधित्. Fu. लट् बोधियति-ते. Per Fu. लुट्—बोधिता. Con. लृङ्—अबोधियत्-त. Ben आशिषि लिङ्—बुध्यात्-बोधिषीष्ट. Pas. कर्मणि—बुध्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अबोधि. Cau. णिजन्त -बोधयति ते. Aor. णिच्-लुङ्—अबुबुधत्-त. Des. सनन्त बुबोधियति-ते बुबुविपति-ते. Fre. यङन्त बोबुध्यते. Kri. कृत्य PP—IP and Inf—like बुध्.

बुध्—दिवा A. अ. अवगमने, to know, to perceive, to understand. Pre. लट्—बुध्यते. Pot. विधिलिङ् बुध्येत. Imp. लोट्—बुध्यताम्. Impf. लङ्—अबुध्यत. Perf. लिट्—बुबुधे. Aor. लुङ्—अबोधि-अबुध, अभुत्साताम्, अभुत्सत, अबुधा, अभुत्सायाम्, अभुदम्, अभुत्सि, अभुत्सहि, अभुत्सहि. Fu. लट् भोत्स्यते. Per Fu. लुट् बोधा. Con. लृङ्—अभोत्स्यत. Ben. आशिषि लिङ् भुत्सीष्ट. Pas. कर्मणि—बुध्यते, Aor. कर्म-लुङ् अबोधि. Cau. णिजन्त—बोधयति (अस्य ण्यन्ता-त्परस्मैपदमेव), Aor. णिच्-लुङ्—अबुबुधत्. Des. सनन्त—बुभुक्षते. Pre. यङन्त -बोबुध्यते. Kri. कृत्य—बोद्व्य. PP. निष्ठा बुधः. IP. क्ता—बुधा. Inf. तुमुन्—बोदुम्.

ब्रू (ब्रूञ्)—अदा U. से. व्यक्तायां वाचि, to speak.
Pre. लट्—

PARASMAITPADA. •

ब्रवीति
आह

ब्रुतः
आहतुः

ब्रुवन्ति
आहुः

ब्रवीषि	ब्रूयः	ब्रूय
आत्य	आहयुः	
ब्रवीमि	ब्रूवः	ब्रूमः

ATMANEPADA.

ब्रूते	ब्रूयते	ब्रूवते
ब्रूषे	ब्रूयथे	ब्रूध्वे
ब्रूवे	ब्रूवहे	ब्रूमहे

Per. विधिलिङ् ब्रूयात्-ब्रूवीत, ब्रूयाताम्-ब्रूवीयाताम्.
 ब्रूया-ब्रूवीयाः, ब्रूयातम्-ब्रूवोयायाम् ब्रूयाम्-ब्रूवीय, ब्रूयाव-
 ब्रूवावहे Imp लोट् ब्रूवीतु-ब्रूताम्, ब्रूताम्-ब्रूवाताम्, ब्रूवन्तु-
 ब्रूवन्ताम् ब्रूहि-ब्रूध्व, ब्रूतम्-ब्रूवायाम्, ब्रूत-ब्रूध्वम् ब्रूवाणि-
 ब्रूवै, ब्रूवाव-ब्रूवावहे, ब्रूवाम्-ब्रूवामहे. Impf. लङ्—अब्रूवीत्-
 अब्रूत अब्रूवी-अब्रूयाः, अब्रूवम्-अब्रूवि.

Per. लिट् -

PARASMAIPADA.

उवाच	उचतुः	उचुः
उवचिथ-उवक्य	उचयुः	उच
उवाच-उवच	उचिव	उचिम

ATMANEPADA.

उचे	उचाते	उचिरे
उचिथे	उचाथे	उचिध्वे
उचे	उचिवहे	उचिमहे

Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

अवोचत्	अवोचताम्	अवोचन्
अवोचः	अवोचतम्	अवोचत
अवोचम्	अवोचाव	अवोचाम

ATMANEPADA.

अवोचत	अवोचेताम्	अवोचन्त
अवोचथाः	अवोचेथाम्	अवोचध्वम्
अवोचे	अवोचावहि	अवोचामहि

1st. लृट् वक्ष्यति-वक्ष्यते. Per Fut. लुट् वक्ताः
 वक्तामि-वक्तामिः वक्तामि-वक्तामि. Con. लृङ् अवक्ष्यत्
 अवक्ष्यत. Ben आशिषि लिङ् उच्यत् वक्षीष्ट. सञ्चा-
 यक्षीष्टाः; सञ्चामम्-वक्षीय. Pas. कर्मणि उच्यते, Aor.
 कर्म लुङ् अवाचि. Cau. गिञन्त—वाचयति ते, Aor. गिञ्-
 लुङ् अवोचत्-त. Des सनन्त विवक्षति विवक्षते. Fre.
 गृह्णन्त वावक्ष्यते. Kai. कृत्य वक्तव्यः, प्रवचनोयः. PP.
 निष्ठा उक्तः. 1st. क्ता -उक्ता. Inf. तुमुन्—वक्तुम्.

भ

भक्ष्—पुश 1st. से. भक्षणे, to eat. Pre. लृट्—
 भक्षयति-ते. Pot. विधिलिङ् भक्षयेत्-त. Imp. लोट्—
 भक्षयतु भक्षयताम्. Impf. लङ् अभक्षयत्-त. Perf.

लिट्—भक्षयांचकार-चक्रे-आस-वभूव. Aor. लुङ्-व-भ-
 भक्षत्-त. Fu. लृट्—भक्षयिष्यति-ते. Per Fu. लुट्
 भक्षयिता. Con. लृङ् चभक्षयिष्यत्-त. Ben. आशिषि-
 निङ्—भक्ष्यात्-भक्षयिषीष्ट. Pas. कर्मणि—भक्ष्यते, Aor.
 कर्मलुङ्—चभक्षि. Cau. णिजन्त -भक्षयति (भक्षयति
 पिण्डीं देवदत्तः, भक्षयति पिण्डीं देवदत्तेन ॥). Des. सनन्त
 विभक्षयिषति-ते. Kri. कृत्य भक्षयितव्यः, भक्षणीयः.
 PP. निष्ठा भक्षितः. IP. क्ता—भक्षयित्वा. Inf. तुमुन्—
 भक्षयितुम्.

भक्षति-भक्षते इत्यपि ॥

भज्—भा U. अ. सेवायाम्, विभागे, to serve,
 to share. Pre. लट्—भजति-भजते. Pot विधिलिङ्
 भजेत् भजेत. Imp. लोट् भजतु-भजताम्. Impf. लङ्
 चभजत्-त. Perf. लिट् वभाज-भेजे, भेजतु-भेजाते, भेजु-
 भेजिरे भेजिष-वभक्ष-भेजिये, भेजयु-भेजाघे, भेज-भेजिध्वे.
 वभाज-भेजे, भेजिव-भेजिवहे, भेजिम-भेजिमहे. Fu. लृट्
 भक्ष्यति-भक्ष्यते. Per Fu. लुट् भक्ता. Con. लृङ्—चभ-
 क्ष्यत्-त. Ben. आशिषि निङ् भक्ष्यात्-भक्षीष्ट. Pas.
 कर्मणि—भक्ष्यते, Aor. कर्म-लुङ् चभाजि Cau णिजन्त
 —भाजयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—चवीभजत्-त. Des.
 सनन्त—विभक्षति-ते. Fre. यङन्त वाभक्ष्यते Kri. कृत्य
 —वि+भक्तव्यः, वि+भक्ष्यः. PP. निष्ठा—भक्तः, वि+भक्तः
 IP. क्ता—भक्ता. Inf. तुमुन् भक्तुम्.

भञ्ज् (भञ्जी)—रुधा P. अ. आमर्दने, to break,
 to disappoint. Pre. लट्—भमक्ति, भङ्गः, भञ्जति.

भनत्ति, भङ्ग्यः, भङ्ग्य. भनत्तिम, भङ्गवः, भङ्गमः. Pot. विधि-
 लिङ्—भङ्ग्यात्. Imp. लोट् भनक्तु भङ्गि. भनजानि.
 Impf. लङ् अभनक्, अभङ्गाम्, अभङ्गन्. अभनक्. अभन-
 जम्. Perf. लिट्—वभङ्ग, वभङ्गतुः. वभङ्गिथ-वभङ्ग्य, वभङ्गयुः,
 वभङ्ग. वभङ्ग. वभङ्गिव. Aor. लुङ् अभङ्गीत्, अभङ्गाम्.
 Fu. लृट्—भङ्गति. Per Fu. लुट् भङ्गा. Con. लङ्—
 अभङ्ग्यत्. Ben. आशिषि लिङ् भङ्ग्यात्. Pas. कर्मणि
 —भङ्ग्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अभङ्गि-अभाजि. Cau. गिजन्त
 —भङ्गयति, Aor. गिच्-लुङ्—अवभङ्गत्. Des. सनन्त
 —विभङ्गति Fre. यङन्त वभङ्ग्यते. PP. निष्ठा—भङ्गः.
 IP क्ता भङ्क्ता-भङ्क्ता. Inf. तुमुन् भङ्क्तुम्.

भण्—भा P. से. शब्दे, to sound, to speak. Pre.
 लट्—भणति. Perf. लिट्—वभाण. Aor. लुङ्—अभानीत्-
 अभणीत्. Fu. लृट् भणिष्यति. Per Fu. लुट् भणिता.
 Pas. कर्मणि—भण्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अभाणि. Cau.
 गिजन्त भाणयति, Aor. गिच्-लुङ्—अवीभणत् Des.
 सनन्त—विभणिषति. Fre. यङन्त—वम्भण्यते. PP.
 निष्ठा भणितः. IP. क्ता—भणित्वा. Inf. तुमुन्—भणितुम्.

भर्त्सन्—चुरा A. से. भर्त्सने, to abuse, to deride,
 to threaten. Pre लट्—भर्त्सयते. Perf. लिट्—भर्त्सयां-
 चक्रे-आस-वभूव. Aor. लुङ्—अवभर्त्सत. Fu. लृट्—
 भर्त्सयिष्यते. Ben. आशिषि लिङ्—भर्त्सयिषीष्ट. Pas.
 कर्मणि—भर्त्स्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अभर्त्सि. Des. सनन्त—
 विभर्त्सिषते. PP. निष्ठा भर्त्सितः. IP. क्ता—भर्त्सित्वा.
 Inf. तुमुन्—भर्त्सितुम्.

भा—अदा P. अ. दीप्तौ, to shine, to appear. Pre. लट् भाति. Pot. विधिलिङ्—भायात्. Imp. लोट् भातु. Impf. लङ् अभ्रात्, अभ्राताम्, अभुः-अभ्रान् Perf. लिट् अभौ, अभतुः, अभुः, अभिद्य-अभाद्य, अभद्युः, अभ. अभौ, अभिव, अभिम. Aor लुङ् अभ्रासीत्, अभ्रासीः, अभ्रासिद्यम्. Fu लृट् भास्यति. Ter Fu लृट् भाता Con. लृङ् अभ्राप्यत् Ben. आशिषि लिङ्—भायात् Pas. भावे भायते, Aor भावे-लुङ् अभ्रायि. Cau. णिजन्त भापयति, Aor. णिच्-लुङ्—अब्रीभपत्. Des सनन्त विभासति. Pre. यङन्त बाभायते. PP. निष्ठा भातः. Inf. तुमुन्—भातुम्.

वि + अति + भा = व्यतिभाति.

भाष्—भा A. से. व्यक्तायां वाचि, to speak, to say, to call. Pre. लट्—भाषते. Perf लिट् बभाषे. Aor. लुङ् अभ्राषिष्ट. Fu. लृट्—भाषिष्यते. Per Fu. लृट् भाषिता. Con. लृङ् अभ्राषिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ् भाषिषोष्ट. Pas. कर्मणि भाष्यते, Aor. कर्म-लुङ् अभ्राषि Cau. णिजन्त भाषयति, Aor. णिच्-लुङ्—अवरावत्-त-अब्रीभपत्-त. Des सनन्त विभाषिषते. Pre. यङन्त बाभाष्यते. Kri. कृत्य भाषितव्यः. PP. निष्ठा भाषितः. IP. क्ता भाषित्वा. Inf. तुमुन् भाषितुम्.

भास्—भा A. से. दीप्तौ, o shine. Pre. लट्—भासते. Cau. णिजन्त—भासयति, Aor. णिच्-लुङ्—अब्रीभमत्-अवभासत

भिच्—भा A. से. भिच्चायाम्, to beg, to obtain.
 Pro. लट्—भिचते. Pot. विधिलिङ्—भिक्षेत. Imp.
 लोट्—भिचताम्. Impf. लङ्—अभिचत. Perf. लिट्—
 विभिचे. Aor. लुङ्—अभिचिष्ट. Fu. लृट्—भिचिष्यते.
 Per Fu. लुट्—भिचिता. Con. लृङ्—अभिचिष्यत. Ben.
 आशिषि-लिट्—भिचिषीष्ट. Pas. कर्मणि—भिच्यते, Aor.
 कर्म-लुङ्—अभिचि. Cau. णिजन्त—भिचयति, Aor.
 णिच्-लुङ्—अविभिचत्. Des. सनन्त—विभिचिष्यते.
 Fre. यङन्त—वेभिष्यते. Kri. क्त्य—भिचितव्यः. PP.
 निष्ठा—भिचितः. IP. क्ता—भिचित्वा. Inf. तुमुन्—
 भिञ्जितुम्.

भिद्—(भिदिर्) रुधा U. च. भेदने, to separate,
 to break down.

Pre. लट्—

PARASMAIPADA.

भिजति	भिजतः	भिजन्ति
भिजसि	भिजस्यः	भिजन्व
भिजन्ति	भिजन्तः	भिजन्वः

ATMANEPADA.

भिजते	भिज्जाते	भिज्यते
भिजसे	भिज्जाथे	भिज्ये
भिज्ये	भिज्जहे	भिज्यहे

Pot. विधिलिङ्—भिज्यात्-भिज्जीत. भिज्याः-भिज्जीयाः.
 भिज्याम्-भिज्जीय. Imp. लोट् भिजन्तु-भिज्जताम्. भिज्जि-

भित्स्व. भिनदानि-भिनदे. Impf. लङ्—अभिमत्-अभिन्त.
अभिनत्-अभिनः-अभिन्याः. अभिनदम्-अभिन्दि. Perf. लिट्
विभेद-विभिदे, विभिदतुः-विभिदाने. विभेदिथ विभिदिषे.
विभिदथुः-विभिदाथे. विभेद-विभिदे. विभिदिव-विभिदिवहं.

Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

{ अभैक्षीत्	{ अभैक्षाम्	{ अभैक्षुः
{ अभिदत्	{ अभिदताम्	{ अभिदन्
{ अभैक्षीः	{ अभैक्षम्	{ अभैक्ष
{ अभिदः	{ अभिदतम्	{ अभिदत
{ अभैक्षम्	{ अभैक्ष्य	{ अभैक्ष्म
{ अभिदम्	{ अभिदाव	{ अभिदाम

ATMANEPADA.

अभिन्न	अभिक्ताताम्	अभिक्तात
अभित्याः	अभिक्तायाम्	अभिहम्
अभित्सि	अभित्सवहि	अभित्सवहि

Fu. लृट्—भेक्ष्यति-भेक्ष्यते. भेक्ष्यसि-भेक्ष्यसे. भेक्ष्यामि
भेक्ष्ये. Per Fu. लुट्—भेक्षा भेक्षासि-भेक्षासे. भेक्षासि-
भेक्षाहे. Con. लृङ्—अभेक्ष्यत्-अभेक्ष्यत. Ben. आशिषि
लिङ् भिद्यात्-भिक्षीष्ट. भिद्याः-भिक्षीष्ठाः. भिद्यासम्-भिक्षीय.
Pas. कर्मणि—भिद्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अभेदि. Cau
णिजन्त भेदयति, Aor. णिच्-लुङ्—अवीभिदत्. Des.
सन्त विभिक्तिते. Fre. यङन्त—विभिद्यते. Kri. कृत्य
भेक्ष्यः, भेदनीयः, भेद्यः. PP. निष्ठा—भिक्षः, शकलार्थ—
भिक्षम् शकलम्. IP. क्ता—भिक्षा. Inf. तुमुन्—भेक्षुम्.

भौ (त्रिभौ)—जुहो P. अ. भये, to fear, to
be anxious about.

Pre. लट्—

विभेति	विभितः	विभ्यति
	विभोतः	
विभेषि	विभिद्यः	विभिद्य
	विभीयः	विभीय
विभेमि	विभिवः	विभिमः
	विभीवः	विभीमः

Pot. विधिशिङ्—

{ विभियात्	{ विभियाताम्	{ विभियुः
{ विभीयात्	{ विभीयाताम्	{ विभीयुः
{ विभियाः	{ विभियातम्	{ विभियात
{ विभीयाः	{ विभीयातम्	{ विभीयात
{ विभियाम्	{ विभियाव	{ विभियाम
{ विभीयाम्	{ विभीयाव	{ विभीयाम

Imp. लोट्—

विभेतु	{ विभिताम्	विभ्यतु
	{ विभीताम्	
{ विभिहि	{ विभितम्	{ विभित
{ विभीहि	{ विभीतम्	{ विभीत
विभयानि	विभयाव	विभयाम

Impf. लङ्—

अविमेत्	{ अविभिताम्	अविभयुः
	{ अविभीताम्	

अविभेः	{ अविभितम् अविभोतम्	{ अविभित अविभोत
अविभयम्	{ अविभिव अविभीव	{ अविभिस अविभीम

Perf. लिट्—

विभाय	विभ्यतुः	विभ्युः
विभयिष्ठ-विभेय	विभ्यथुः	विभ्य
विभाय-विभय	विभ्यिव	विभ्यिस

विभयांचकार-आस बभूव. Fu. लृट् भेष्यति. भेष्यसि. भेष्यामि. Per Fu. लुट्—भेत्ता. भेत्तासि. भेत्तास्मि. Con. लृङ्—अभेष्यत्. अभेष्यः. अभेष्यम्. Ben. आशिषि लिङ्—भीयात्. भीयास्ताम्. भीयासुः. भीयाः. भीयासम्. Pas भावे—भीयते. Aor. भावे-लुङ्—अभायि. Cau. गिजन्त--भाय-यति-भापयते-भीषयते, Aor. गिच्-लुङ्—अवीभयत्-अवीभयत-अविभीषत. Des. सनन्त—विभीषति. Fre. यङ्गन्त—वेभीयते. Kri. क्त्य--भेतव्यः. PP. निष्ठा—भीतः. Inf. तुमुन्—भेतुम्.

चोराद् विभेति.

भुज्—रुधा 1'. अ. पालनाभ्यवहारयोः, to protect, to eat, to enjoy, to govern.

Pre. लट्—

PARASMAIPADA.

भुनक्ति	भुङ्क्तः	भुङ्कन्ति
भुनक्ति	भुङ्क्त्यः	भुङ्क्ष्व
भुनक्तिम	भुङ्क्वः	भुङ्क्ष्वः

ATMANEPADA.

भुङ्क्ते	भुञ्जते	भुञ्जते
भुङ्क्ष्वे	भुञ्जाथे	भुङ्क्ष्वे
भुङ्क्ष्वे	भुङ्क्ष्वहे	भुङ्क्ष्वहे

Pot. विधिलिङ् - भुङ्क्ष्यात्-भुञ्जीत. भुङ्क्ष्याः-भुञ्जीयाः.
 भुङ्क्ष्याम्-भुञ्जीय. Imp. लोट्—भुनक्तु-भुङ्क्ताम्, भुङ्क्ताम्-
 भुञ्जाताम्. भुञ्जन्तु-भुञ्जताम्. भुङ्क्ष्वि भुङ्क्ष्व, भुङ्क्त-भुङ्क्ष्वम्.
 भुनजानि-भुनजे.

PARASMAIPADA.

Impf. लङ्—

अभुनक्	अभुङ्क्ताम्	अभुञ्जन्
अभुनक्	अभुङ्क्तम्	अभुङ्क्त
अभुनजम्	अभुङ्क्ष्व	अभुङ्क्ष्व

ATMANEPADA.

अभुङ्क्त	अभुञ्जाताम्	अभुञ्जत
अभुङ्क्ष्याः	अभुञ्जाथाम्	अभुङ्क्ष्वम्
अभुञ्जि	अभुङ्क्ष्वहि	अभुङ्क्ष्वहि

Perf. लिट्—बुभोज-बुभुजे, बुभुजतुः-बुभुजानि. बुभोजिथ-
 बुभुजिषे, बुभुजयुः-बुभुजाथे. बुभोज-बुभुजे, बुभुजिव-बुभुजिवहे.

Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

अभौक्षीत्	अभौक्ताम्	अभौक्षुः
अभौक्षीः	अभौक्तम्	अभौक्त
अभौक्षम्	अभौक्ष्व	अभौक्ष्व

ATMANEPADA.

अभुक्त	अभुक्ताताम्	अभुक्षत
अभुक्थाः	अभुक्तायाम्	अभुग्ध्वम्
अभुक्षि	अभुक्ष्वहि	अभुक्ष्वहि

Fu. लृट् -भोजयति-भोजयते. Per Fu. लृट् भोक्ता. Con
लृङ् अभोजयत् अभोजयत. Ben. आगिषि-लिङ् भुज्यात्
भुजीष्ठ. Pas. कर्मणि -भुज्यते, Aor. कर्म-लुङ् अभोजि
Cau. निजस्त-भोजयति-ते, Aor. निव्-लुङ्-अवभुजत्-त
Des. सतस्त-बुभुक्षति-ते. Fre. यङस्त-बोभुज्यते. Kri.
कृत्य-भोक्तव्यः. PP. निष्ठा भुक्तः. IP. क्ता-भुक्ता.
Inf. तुमुन् भोक्तुम्.

बुभुजे पृथिवीपालः पृथिवीमेव केवलाम्.

हृदी जनो दुःखगतानि भुङ्क्ते.

भू—भा P. से. सप्तायाम्, to be. Pre. लृट् —

भवन्ति	भवतः	भवन्ति
भवमि	भवयः	भवय
भवामि	भवावः	भवामः

Pot. विधिलिङ्—

भवेत्	भवेताम्	भवेयुः
भवेः	भवेतम्	भवेत
भवेयम्	भवेव	भवेम

Imp. लोट्—

भवतु	भवताम्	भवस्तु
भव	भवताम्	भवत
भवानि	भवाव	भवाम

Impf. लङ्—

अभवत्	अभवताम्	अवभन्
अभवः	अभवतम्	अभवत
अभवम्	अभवाव	अभवाम

Perf. लिट्—

बभूव	बभूवतुः	बभूवुः
बभूविष	बभूवयुः	बभूव
बभूव	बभूविव	बभूविम

Aor. लुङ्—

अभूत्	अभूताम्	अभूवन्
अभूः	अभूतम्	अभूत
अभूवम्	अभूव	अभूम्

Fu. लृट्—

भविष्यति	भविष्यतः	भविष्यन्ति
भविष्यसि	भविष्यथः	भविष्यथ
भविष्यामि	भविष्यावः	भविष्यामः

Per Fu. लुट्—

भविता	भवितारी	भवितारः
भवितासि	भवितास्यः	भवितास्व
भवितास्मि	भवितास्वः	भवितास्मः

Con. लृङ्—

अभविष्यत्	अभविष्यताम्	अभविष्यन्
अभविष्यः	अभविष्यतम्	अभविष्यत
अभविष्यम्	अभविष्याव	अभविष्याम

Ben. आशिषि लिङ्—

भूयात्	भूयास्ताम्	भूयासुः
भूयाः	भूयास्तम्	भूयास्त
भूयासम्	भूयास्व	भूयास्व

Pas.—(भावे)—अकर्मकधातुभ्यो भावे कर्तरि च लकारा भवन्ति. तच्च भावे प्रथमपुरुषैकवचनमेव. सकर्मकधातुभ्यः कर्मणि कर्तरि च लकारा भवन्ति. तत्र कर्मणि एकवचन-द्विवचनबहुवचनानि स्युः. लट्—लिङ् (विध्यर्थे)—लोट्—लङ् च परेषु य (यक्) भावे कर्मणि च. भावे कर्मणि च आत्मनेपदं भवति.

Pre. लट्—भूयते (देवदत्तेन-भूयते, त्वया भूयते, मया भूयते). Pot. विधिलिङ्—भूयेत. Imp. लोट्—भूयताम्. Impf. लङ्—अभूयत. Perf. लिट्—बभूवे. Aor. लुङ्—अभावि. Fu. लृट्—भाविष्यते-भविष्यते. Per Fu. लुट्—भाविता-भविता. Con. लृङ्—अभाविष्यत-अभविष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—भाविषीष्ट-भविषीष्ट.

भूयते भवता मासम् । अकर्मकधातुभिर्योगि—“कास भावाध्यगन्तव्यदेशवाचकानां कर्मसंज्ञा ॥”

Pas. (कर्मणि)—भू—may be used in the कर्म-वाच्ये after certain prepositions. Thus—अनु + भू = अनुभूयते, अनुभूयेते, अनुभूयन्ते. अनुभूयसे, अनुभूयध्वे. अनु-भूये, अनुभूयावहे, अनुभूयामहे.

त्वम् अनुभूयसे. अहम् अनुभूये.

Pot. विधिलिङ्—अनुभूयेत. अनुभूयेथाः. अनुभूयेय. Imp. लोट्—अनुभूयताम्. अनुभूयस्व. अनुभूये. Impf. लङ्

अन्वभूयत. अन्वभूयथाः. अन्वभूये. Perf. लिट्—अनु-
वभूवे. अनुवभूविषे. अनुवभूवे. Aor. लुङ्—अन्वभावि, अन्व-
भाविषाताम्-अन्वभविषाताम्. अन्वभाविष्ठाः-अन्वभविष्ठाः.
अन्वभाविविषि-अन्वभविषि. Fu. लृट्—अनुभाविष्यते-अनुभवि-
ष्यते. Per Fu. लृट् अनुभाविता-अनुभविता. Con. लृङ्—
अन्वभाविष्यत-अन्वभविष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—अनु-
भाविषीष्ट-अनुभविषीष्ट.

अनुभूयते आनन्दः रामेण, त्वसा अनुभूयते आनन्दः, मया
अनुभूयते आनन्दः ॥ त्वम् अनुभूयसे ॥ अहम् अनुभूये ॥

Part. Pre. भूयमानः. Part. Fu. लृट्—भविष्यमाणः.
PP. निष्ठा—भूतः.

Oau. णिजन्त—

PARASMAIPADA.

Pre. लट्—भावयति. भावयसि. भावयामि. Pot. विधि-
लिङ्—भावयेत्. भावयेः. भावयेयम्. Imp. लोट्—भावयतु.
भावय. भावयानि. Impf. लङ्—अभावयत्. अभावयः.
अभावयम्. Perf. लिट्—भावयां वकार-पास-वभूव. Aor. लुङ्
—अवीभवत्. अवीभवः. अवीभवम्. Fu. लृट्—भाव-
यिष्यति. भावयिष्यसि. भावयिष्यामि. Per Fu. लृट्—भाव-
यिता. भावयितासि. भावयितामि. Con. लृङ्—अभाव-
यिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—भाव्यात्. भाव्याः. भाव्यामम्.

ATMANEPADA.

Pre. लट्—भावयते, भावयसे, भावये. Pot. विधिलिङ्
—भावयेत. भावयेथाः. भावयेथ. Imp. लोट्—भावयताम्.

भावयस्व. भावयै. Impf. लङ् अभावयत. अभावयथाः.
अभावये. Perf. लिट् भावयां चक्रे-आस बभूव. Aor.
लुङ्—अर्वाभवत. अर्वाभवथाः. अर्वाभवे. Fu. लृट् भाव-
यिष्यते. भावयिष्यसे. भावयिष्ये. Per Fu लृट्—भावयिता.
भावयितासे. भावयिताहे. Con. लृङ्—अभावयिष्यत. अभाव-
यिष्यथाः. अभावयिष्ये. Ben. आशिषि-लिट्—भावयिषीष्ट.
भावयिषीष्टाः. भावयिषीय.

Causative Passive (एयन्तात् कर्मवाच्ये) .Pro. लट्—
भाव्यते. भाव्यसे भाव्य. Pot. विधिलिट्—भाव्येत. भाव्येथाः.
भाव्येय. Imp लोट् भाव्यताम्. भाव्यस्व. भाव्यै. Impf. लङ्
—अभाव्यत. अभाव्यथाः. अभाव्ये. Perf. लिट्—भावयां चक्रे-
आस-बभूवे. Aor. अभावि, अभावयिषाताम्-अभाविषाताम्.
अभावयिष्ठाः-अभाविष्ठाः. अभावयिषि-अभाविषि. Fu.
लृट् भावयिष्यते-भाविष्यते. भावयिष्यसे-भाविष्यसे. भावयिष्ये-
भाविष्ये. Per Fu. लृट्—भावयिता-भाविता. भावयितासे-
भावितासे. भावयिताहे भाविताहे. Con. लृङ्—अभावयिष्यत-
अभाविष्यत. अभावयिष्यथाः-अभाविष्यथाः. अभावयिष्ये-अभा-
विष्ये. Ben. आशिषि-लिट्—भावयिषीष्ट-भाविषीष्ट. भाव-
यिषीष्टा. भाविषीष्टाः. भावयिषीय-भाविषीय.

Des. सनन्त—

PARASMAIPADA.

Pro. लट् बुभूषति. बुभूषसि. बुभूषामि.

Pot. विधिलिट् बुभूषेत् बुभूषेः. बुभूषेयम्.

Imp लोट् बुभूषतु बुभूष. बुभूषाणि.

Impf. लङ् अबुभूषत्. अबुभूषः. अबुभूषम्.

Perf. लिट्—बुभूषांचकार-आस-बभूव. बुभूषांचकर्थ-
आमिथ बभूविथ. बुभूषांचकार-आस-बभूव.

Aor. लुङ् अवबुभूषीत्. अवबुभूषीः. अवबुभूषिषम्.

Fu. लृट् बुभूषिष्यति. बुभूषिष्यसि. बुभूषिष्यामि.

Per Fu लृट्—बुभूषिता. बुभूषितासि. बुभूषितामि.

Con. लृङ् अवबुभूषिष्यत्. अवबुभूषिष्यः. अवबुभूषिष्यम्.

Ben. आशिषि-लिट्—बुभूष्यात्. बुभूष्याः. बुभूष्यामम्.

ATMANEPADA.

Pre. लट् बुभूषते बुभूषसे बुभूषे.

Pot. विधिलिट् -बुभूषेत. बुभूषेथाः. बुभूषेथ.

Imp. लोट्—बुभूषताम्. बुभूषस्व. बुभूषै.

Perf लिट् बुभूषांचक्रे-आस-बभूव.

Aor. लुङ्—अवबुभूषिष्ट अवबुभूषिष्ठाः. अवबुभूषिषि.

Fu. लृट्—बुभूषिष्यते. बुभूषिष्यसे. बुभूषिष्ये.

Per Fu. लृट्—बुभूषिता. बुभूषितासे. बुभूषिताहे.

Con. लृङ् अवबुभूषिष्यत्. अवबुभूषिष्यथाः. अवबुभूषिष्ये.

Ben. आशिषि-लिट्-बुभूषिषोष्ट. बुभूषिषीष्ठाः. बुभूषिषीथ.

Desiderative Passive (सनस्तात् कर्मवाच्ये)—

Pre. लट्—बुभूष्यते. बुभूष्यसे. बुभूष्ये.

Pot. विधिलिट् बुभूष्येत. बुभूष्येथाः. बुभूष्येथ.

Imp. लोट्—बुभूष्यताम्. बुभूष्यस्व. बुभूष्यै.

Impf. लङ्—अवबुभूष्यत्. अवबुभूष्यथाः. अवबुभूष्ये.

Perf. लिट्—बुभूषांचक्रे-आस-बभूव.

Aor. लुङ् अवबुभूषि. अवबुभूषिष्ठाः. अवबुभूषिषि.

Fu. लृट्—बुभूषिष्यते. बुभूषिष्यसे. बुभूषिष्ये.

Per Fu. लुट्—बुभूषिता. बुभूषितासे. बुभूषिताहे.

Con. लृट्—अबुभूषिष्यत. अबुभूषिष्यथाः. अबुभूषिष्ये.

Ben. आशिषि लिङ्—बुभूषिषीष्ट. बुभूषिषीष्ठाः. बुभू-
षिषीय.

Fro. यङ्—

Pre लट्—बोभूयते, बोभूयेते, बोभूयन्ते. बोभूयसे, बोभू-
येथे, बोभूयध्वे बोभूये, बोभूयावहे, बोभूयामहे.

Pot. विधिलिङ्—बोभूयेत, बोभूयेयाताम्, बोभूयेरन्.
बोभूयेथाः, बोभूयेयायाम्, बोभूयेध्वम्, बोभूयेय, बोभूयेवहि,
बोभूयेमहि.

Imp. लोट्—बोभूयताम्, बोभूयेताम्, बोभूयन्ताम्.
बोभूयस्व, बोभूयेयाम्, बोभूयध्वम्, बोभूय, बोभूयावहे, बोभू-
यामहे.

Impf. लङ्—अबोभूयत. अबोभूयेताम्, अबोभूयन्त.
अबोभूयथाः, अबोभूयेयाम्, अबोभूयध्वम्, अबोभूये, अबो-
भूयावहि, अबोभूयामहि.

Perf. लिट्—बोभूयांचक्रे-आस-बभूव.

Aor. लुङ्—अबोभूयिष्ट. अबोभूयिषाताम्, अबोभूयिषत.
अबोभूयिष्ठाः, अबोभूयिषाथाम्, अबोभूयिषध्वम्, अबोभूयिषि,
अबोभूयिष्वहि, अबोभूयिषमहि.

Fu. लृट्—बोभूयिष्यते. बोभूयिष्यसे. बोभूयिष्ये.

Per Fu. लुट्—बोभूयिता. बोभूयितासे. बोभूयिताहे.

Con. लृङ्—अबोभूयिष्यत. अबोभूयिष्यथाः. अबोभूयिष्ये.

Ben. आशिषि निङ् बोभूयिषीष्ट, बोभूयिषीयास्ताम्, बोभूयिषीरन्, बोभूयिषीष्ठाः, बोभूयिषीयास्याम्, बोभूयिषीध्वम्, बोभूयिषीय, बोभूयिषीवहि, बोभूयिषीमहि.

Kri. कृत्य—भवितव्यः, भवनीयः, भव्यः. Pre. Par.—(अत्) भवत्. Fu. Par.—(अत्) भविष्यत्. IP. ज्ञा—भूत्वा, अनु + भू = अनुभूय. Pre. Par.—(आन) भूयमानः. Fu. Par.—(आन) भविष्यमाणः. PP. निष्ठा—भूतः. Inf. लुप्तम्—भवितुम्, (णिच्) भावयितुम्.

भू—चुरा A. to obtain. भू may be used in the Atmanepada after certain prepositions. Even by itself it is used in the sense of obtaining. Pre. लट्—भावयते भवत. भावयसे भवसे. भावये-भवे. Pot. विधिलिङ्--भावयेत-भवेत. Imp. लोट् भावयताम्-भवताम्. Impf. लङ् -अभावयत-अभवत. Perf. लिट्—भावया चक्रे-आम-बभूव, बभूवे. Aor. अबोभवत-अभविष्ट. Fu. लृट्—भावयिष्यते भविष्यते. Per Fu. लुट्—भावयिता-भविता. Con. लृङ्—अभावयिष्यत-अभविष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—भावयिषीष्ट-भविषीष्ट. Pas. —भाव्यते-भूयते.

भूष्—भा P. से. अलङ्कारे, to adorn. Pre. लट्—भूषति. Pot. विधिलिङ् भूषेत्. Imp. लोट्—भूषतु. Impf. लङ्—अभूषत्. Perf. लिट्—बभूष, बभूषिष्य, बभूष. Aor. लुङ्—अभूषीत्, अभूषीः, अभूषिषम्. Fu. लृट्—भूषिष्यति. Per Fu. लुट्—भूषिता. Con. लृङ्—अभूषिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् -भूष्यात्. Pas. कर्मणि -भूष्यते, Aor. कर्म-लुङ् -अभूषि. Cau. णिजन्त भूषयति. Aor. णिच्-

लुङ्—अवभूषत्. Des. सनन्त -वभूषिषति. Fre. यङन्त
—बोभूष्यते. Kri. कृत्य भूषितव्यः, भूषणीयः. PP. निष्ठा
—भूषितः. IP. क्ता भूषित्वा. Inf. तुमुन्—भूषितुम्.

भूष्—चुरा U. से. अलङ्कारे, to adorn. Pre. लृट्
—भूषयति-ते. Pot. विधिलिङ्—भूषयेत्-त Imp. लोट्
भूषयतु-भूषयताम्. Impf. लृङ्—अभूषयत्-त. Perf.
लिट्—भूषयांचकार-अके-आस-वभूव. Aor. लुङ्—अवु-
भूषत्-त. Fu. लृट्—भूषयिष्यति-ते. Per Fu. लुट्
—भूषयिता. Con. लृङ्—अभूषयिष्यत्-त. Pas. कर्मणि
—भूष्यते, Aor. कर्म लुङ्—अभूषि. Des. सनन्त—वभू-
षयिषति-ते. Fre. यङन्त—बोभूष्यते. Kri कृत्य -भूष-
यितव्यः. PP. निष्ठा—भूषितः. IP. क्ता भूषयित्वा.
Inf. तुमुन्—भूषयितुम्.

भृ (भृज्)—भा U. अ. भरणे, to nourish,
to fill, to carry. Pre. लृट्—भरति-भरते. Pot. विधि-
लिङ्—भरेत्-भरत. Imp. लोट् भरतु भरताम्. भर-भरस्व.
भराणि-भरै. Impf. लृङ्—अभरत्-अभरत. अभराः-अभ-
रथाः. अभरम्-अभरे. Perf. लिट्—वभार-वभ्रे, वभ्रतुः-
वभ्राते. वभर्ष वभृषे, वभ्रयुः-वभ्राये. वभार-वभ्रे, वभृव-
वभ्रवहे Aor. लुङ्—अभार्षीत्-अभृत. अभार्षीः-अभृथाः.
अभार्षम्-अभृषि. Fu. लृट्—भरिष्यति-भरिष्यते. Per Fu.
लुट्—भर्ता. Con. लृङ् अभरिष्यत्-त. Ben. आशिषि-
लिङ्—भ्रियात्-भृषीष्ट Pas. कर्मणि—भ्रियते, Aor. कर्म-
लुङ्—अभारि. Cau. णिजन्त—भारयति, Aor. णिच्-

लुङ्—अक्षीभरत्. Des. मनस्त विभरिषति ते-बुभूर्षति-ते.
 Pre. यङ्—वैभ्रीयते. Kri. कृत्य—भर्तव्यः. भरणीयः.
 PP. निष्ठा—भृतः. Inf. तुमुन्—भर्तुम्.

दरिद्रान् भर कौन्तेय ॥

भृ (भृञ्)—जुहो U. च. 'स्य' परे ङट्. धारण-
 पोषणयोः, to carry, to nourish.

Pre. लट्—

PARASMAIPADA.

विभर्ति	विभृतः	विभ्रति
विभर्षि	विभृत्यः	विभृत्य
विभर्मि	विभ्रवः	विभ्रमः

ATMANEPADA.

विभृते	विभ्राते	विभ्रते
विभृषे	विभ्राथे	विभृध्वे
विभ्रे	विभ्रवहे	विभ्रमहे

Pot. विधिलिङ्—विभृयात्-विभ्रीत विभृयाः-विभ्रीयाः.
 विभृयाम्-विभ्रीय. Imp. लोट् विभर्तु-विभृताम्, विभृताम्-
 विभ्राताम् विभ्रतु-विभ्रताम्. विभृहि-विभृष्व, विभृतम्-
 विभ्रायाम्. विभराणि-विभरै, विभराय-विभरावहे.

Impf. लङ्—

PARASMAIPADA.

अविभः	अविभृताम्	अविभरुः
अविभः	अविभृतम्	अविभृत
अविभरम्	अविभ्रव	अविभ्रम

ATMANEPADA.

अविभृत	अविभ्राताम्	अविभ्रत
अविभृताः	अविभ्रायाम्	अविभृध्वम्
अविभि	अविभृवहि	अविभृमहि

Perf. लिट्—

PARASMAIPADA.

बभार	बभ्रतुः	बभ्रुः
बभयँ	बभ्रयुः	बभ्र
बभार-बभर	बभूव	बभूम
विभरांचकार	विभरांचक्रतुः	विभरांचक्रुः
विभरांचकर्थ	विभरांचक्रयुः	विभरांचक्र
विभरांचकार	विभरांचक्रव	विभरांचक्रम

एवम्—

—आस	—आसतुः	—आसुः
—बभूव	—बभूवतुः	—बभूवुः

ATMANEPADA.

बभ्रे	बभ्राते	बभ्रिरे
बभ्रुवे	बभ्राथे	बभ्रुद्वे
बभ्रे	बभ्रवहे	बभ्रमहे
विभरांचक्रे	विभरांचक्राते	विभरांचक्रिरे
विभरांचकृषे	विभरांचक्राथे	विभरांचकृद्वे
विभरांचक्रे	विभरांचक्रवहे	विभरांचक्रमहे

—आस-बभूव Like—Parasmaipada.

Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

अभाषीत्	अभाष्टाम्	अभाषुः
अभाषीः	अभाष्टम्	अभाष्ट
अभाषम्	अभाष्व	अभाषी

ATMANEPADA.

अभृत	अभृषाताम्	अभृषत
अभृषाः	अभृषायाम्	अभृदम्
अभृषि	अभृष्वहि	अभृषहि

Fu. लृट्—भरिष्यति-भरिष्यते. Por Fu. लुट्—भर्ता. भर्तासि-भर्तासे भर्तास्मि-भर्ताहे. Con. लृङ्—अभरिष्यत्-अभरिष्यत. अभरिष्यः अभरिष्यथाः. अभरिष्यम्-अभरिष्ये. Ben. आर्गिषि लिङ् -भ्रियात्-भृषीष्ट. भ्रियाः-भृषीष्ठाः. भ्रियासम्-भृषीय. Pas. कर्मणि—भ्रियते, Aor. कर्म-लुङ् अभारि. Cau. णिजन्त—भारयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अवीभरत्-त. Des. सनन्त—बुभृषति-ते. Fre. यङन्त—वर्भ्रीयते. Kri. कृत्य—भर्तव्यः, भरण्यः. PP. निष्ठा भृतः. Inf. तुमुन्—भर्तुम्.

धुरं धरिष्या विभरावभूव.

भृज् (भृजी)—स्वा A से भर्जने, to parch, to fry. Pre. लृट्—भर्जते. Pot. विधिलिङ्—भर्जेत. Imp. लोट्—भर्जताम्. Impf. लङ् अभर्जत. Perf. लिट्—वभृजे. Aor. लुङ्—अभर्जिष्ट. Fu. लृट् भर्जिष्यते. Per Fu. लुट्—भर्जिता. Con. लृङ्—अभर्जिष्यत. Ben.

आशिषि लिङ्—भर्जिषीष्ट. Pas. कर्मणि—भृज्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अभर्जि. Cau. णिजन्त भर्जयति-ते. Aor. णिच्-लुङ् अवीभृजत्-अवभर्जत्. Des. सनस्त—विभर्जिषते. Pre. यङस्त वरीभृज्यते. Kri. कृत्य—भर्जितव्यः, भर्जनीयः. PP. निष्ठा—भृक्तः. IP. क्ता—भर्जित्वा-भृक्ता. Inf. तुमुन् भर्जितुम्.

भ्रंश्—भा A. से. अवसंसने, (अस्य भादिपाठस्तु मैत्रेयप्रभृतिसम्मतः) to escape, to decline Pre लट्—भ्रंशते. Pot. विधिलिङ्—भ्रंशेत. Imp. लोट्—भ्रंश-ताम्. Impf. लङ्—अभ्रंशत्. Perf. लिट्—वभ्रंशे. Aor. लुङ्—अभ्रंशत्-अभ्रंशिष्ट. Fu. लृट्—भ्रंशिष्यते. Per Fu. लृट्—भ्रंशिता. Con. लृङ्—अभ्रंशिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—भ्रंशिषीष्ट. Pas. भावे भ्रंश्यते. Aor. भावे-लुङ्—अभ्रंशि. Cau. णिजन्त—भ्रंशयति, Aor. णिच्-लुङ्—अवभ्रंशत्. Des. सनस्त—विभ्रंशिषते. Pre. यङस्त—वाभ्रंश्यते. PP. निष्ठा—भ्रष्टः. IP. क्ता—भ्रंशित्वा-भ्रष्टा. Inf. तुमुन्—भ्रंशितुम्.

भ्रंश्—दिवा P. से. अधःपतने, to fall, to decline, to escape. Pre. लट्—भ्रंशति. Pot. विधिलिङ्—भ्रंशेत. Imp. लोट्—भ्रंशतु. Impf. लङ्—अभ्रंशत्. Perf. लिट्—वभ्रंश, वभ्रंशतुः. वभ्रंशिय, वभ्रंशयुः. वभ्रंश, वभ्रंशिव. Aor. लुङ्—अभ्रंशत्-अभ्रंशः. अभ्रंशम्. Fu. लृट्—भ्रंशिष्यति. Per Fu. लृट्—भ्रंशिता. Con. लृङ्—अभ्रंशिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—भ्रंशिषीष्ट. Pas. भावे भ्रंश्यते, Aor. भावे लुङ्—अभ्रंशि. Cau. णिजन्त

—भ्रंशयति. Aor. णिच्-लुङ् अवभ्रंशत्. Des. सनन्त
 विभ्रंशिषति. Pre यङन्त वाभ्रश्यते. Kri. कृत्य—
 भ्रंशितव्यः. PP. निष्ठा—भ्रष्टः. 1P. क्ता भ्रंशित्वा-भ्रष्टा.
 Inf. तुमुन्—भ्रंशितुम्.

भ्रंस् —भ्वा A. and टिवा P. to fall down. Pre.
 लट् -भ्रंसते-भ्रप्यति. Same as भ्रंश्.

भ्रम्—भ्वा P. से. चलने, to roam, to totter, to
 surround.

Pre. लट्—

{ भ्रमति	{ भ्रमतः	{ भ्रमन्ति
{ भ्रम्यति	{ भ्रम्यतः	{ भ्रम्यन्ति
{ भ्रमामि	{ भ्रमयः	{ भ्रमथ
{ भ्रम्यसि	{ भ्रम्यथः	{ भ्रम्यथ
{ भ्रमामि	{ भ्रमावः	{ भ्रमामः
{ भ्रम्यामि	{ भ्रम्यावः	{ भ्रम्यामः

Pot. विधिलिङ्—भ्रमेत्-भ्रम्येत्. Imp लोट्—भ्रमतु-
 भ्रम्यतु. Impf. लङ्—अभ्रमतु-अभ्रम्यतु.

Perf. लिट्—

वभ्राम	{ वभ्रमतुः	{ वभ्रमुः
	{ भ्रेमतुः	{ भ्रेमुः
{ वभ्रमिथ	{ वभ्रमथुः	{ वभ्रम
{ भ्रेमिथ	{ भ्रेमथुः	{ भ्रेम
{ वभ्राम	{ वभ्रमिव	{ वभ्रमिम
{ वभ्रम	{ भ्रेमिव	{ भ्रेमिम

Aor. लुङ्—अभ्रमीत् अभ्रमीः अभ्रमिषम्. Fu. लृट्—
 अभ्रमिषति. Per Fu. लृट् अभ्रमिता. Con. लृङ्—अभ्र-
 मिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् अभ्रम्यात्. Pas. कर्मणि—
 अभ्रम्यते, Aor. कर्म लुङ्—अभ्रामि. Cau. णिजन्त—अभ्रम-
 यति, Aor. णिच्-लुङ् अविभ्रमत्. Des. सनन्त—विभ्रमि-
 षति, Fre. यङन्त बभ्रम्यते. Kri. कृत्य—अभ्रमितव्य. PP. निष्ठा—अभ्रान्तः. IP. क्ता—अभ्रमित्वा-अभ्रान्त्वा. Inf. तुमुन्—अभ्रमितुम्.

अभ्रम्—दिवा P. से. चलने, to roam. Pre. लट्
 —अभ्रम्यति-अभ्रमति. Pot. विधिलिङ् अभ्रम्येत्-अभ्रमेत्.
 Imp लोट्—अभ्रम्यतु-अभ्रमतु. Impf. लङ्—अभ्राम्यत्-
 अभ्रमत्. Perf. लिट् बभ्राम (same as भ्रा -
 अभ्रम्).

Aor. लुङ्—

अभ्रमत्	अभ्रमताम्	अभ्रमन्
अभ्रमः	अभ्रमतम्	अभ्रमत
अभ्रमम्	अभ्रमाव	अभ्रमाम

Fu. लृट्—अभ्रमिषति. Per Fu. लृट् अभ्रमिता.
 Con. लृङ्—अभ्रमिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—अभ्रम्यात्.
 Pas. कर्मणि—अभ्रम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अभ्रामि. Cau.
 णिजन्त—अभ्रमयति (अभ्रामयति), Aor. णिच्-लुङ् अवि-
 भ्रमत्. Des. सनन्त विभ्रमिषति. Fre. यङन्त बभ्रम्य-
 ते. Kri. कृत्य अभ्रमितव्यः. PP. निष्ठा—अभ्रान्तः. IP.
 क्ता अभ्रमित्वा-अभ्रान्त्वा. Inf. तुमुन्—अभ्रमितुम्.

लोकैऽस्मिन् भ्रमाम्येकः ॥ बभ्राम तत्र तत्रैव ॥ दृष्टि-
भ्राम्यति मे ॥ भ्रमुः शिलोच्चयांस्तुङ्गान् ॥ तत्रैवाविभ्रमद्वी ॥
उत्तिष्ठत्य भ्रामयेद्देहम्. भ्रामयित्वा शतगुणम् ॥ भ्रान्तं
देशमनेकदुर्गविषमम्.

भ्रञ्ज् तदा U. च. पाके, to fry.

Pre. लट्—

PARASMAIPADA.

भृञ्जति	भृञ्जतः	भृञ्जन्ति
भृञ्जसि	भृञ्जथः	भृञ्जथ
भृञ्जामि	भृञ्जावः	भृञ्जामः

ATMANEPADA.

भृञ्जते	भृञ्जते	भृञ्जन्ते
भृञ्जसे	भृञ्जथे	भृञ्जध्वे
भृञ्जे	भृञ्जावहे	भृञ्जामहे

Pot. विधिलिङ्—

PARASMAIPADA.

भृञ्जेत्	भृञ्जेताम्	भृञ्जेयुः
भृञ्जेः	भृञ्जेतम्	भृञ्जेत
भृञ्जेयम्	भृञ्जेव	भृञ्जेम

ATMANEPADA.

भृञ्जेत	भृञ्जेयाताम्	भृञ्जेरन्
भृञ्जेथाः	भृञ्जेयाथाम्	भृञ्जेध्वम्
भृञ्ज्य	भृञ्जेवहि	भृञ्जेमहि

Imp. लोट्—

PARASMAIPADA.

भृञ्जतु	भृञ्जताम्	भृञ्जन्तु
भृञ्ज	भृञ्जतम्	भृञ्जत
भृञ्जानि	भृञ्जाव	भृञ्जाम

ATMANEPADA.

भृञ्जताम्	भृञ्जेताम्	भृञ्जन्ताम्
भृञ्जस्व	भृञ्जेथाम्	भृञ्जध्वम्
भृञ्जे	भृञ्जावहे	भृञ्जामहे

Impf. लङ्—

PARASMAIPADA.

अभृञ्जत्	अभृञ्जताम्	अभृञ्जन्
अभृञ्जः	अभृञ्जतम्	अभृञ्जत
अभृञ्जम्	अभृञ्जाव	अभृञ्जाम

ATMANEPADA.

अभृञ्जत	अभृञ्जेताम्	अभृञ्जन्त
अभृञ्जथाः	अभृञ्जेथाम्	अभृञ्जध्वम्
अभृञ्जे	अभृञ्जावहि	अभृञ्जामहि

PARASMAIPADA.

Perf. क्तिट्—

{ वभर्ज	{ वभर्जतुः	{ वभर्जुः
{ वभ्रञ्ज	{ वभ्रञ्जतुः	{ वभ्रञ्जुः
{ वभर्जिथ वभर्ह	{ वभर्जथुः	{ वभर्ज
{ वभ्रञ्जिथ-वभ्रष्ट	{ वभ्रञ्जथुः	{ वभ्रञ्ज
{ वभर्ज	{ वभर्जिव	{ वभर्जिम
{ वभ्रञ्ज	{ वभ्रञ्जिव	{ वभ्रञ्जिम

ATMANEPADA.

{ वभर्जे	{ वभर्जाते	{ वभर्जिरे
{ वभ्रउजे	{ वभ्रउजाते	{ वभ्रउजिरे
{ वभर्जिषे	{ वभर्जाये	{ वभर्जिध्वे
{ वभ्रउजिषे	{ वभ्रउजाये	{ वभ्रउजिध्वे
{ वभर्ज	{ वभर्जिवहे	{ वभर्जिमहे
{ वभ्रउजे	{ वभ्रउजिवहे	{ वभ्रउजिमहे

Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

{ अभर्षीत्	{ अभर्षाम्	{ अभर्षुः
{ अभ्राणीत्	{ अभ्राणाम्	{ अभ्राणुः
{ अभर्षीः	{ अभर्षम्	{ अभर्ष
{ अभ्राणीः	{ अभ्राणम्	{ अभ्राण
{ अभर्षाम्	{ अभर्ष्व	{ अभर्ष्व
{ अभ्राणम्	{ अभ्राण्व	{ अभ्राण्व

ATMANEPADA.

{ अभर्ष	{ अभर्षीताम्	{ अभर्षत
{ अभ्रष्ट	{ अभ्रष्टाताम्	{ अभ्रष्टत
{ अभर्षीः	{ अभर्षीयाम्	{ अभर्षुम्
{ अभ्रष्टाः	{ अभ्रष्टायाम्	{ अभ्रष्ट्वम्
{ अभर्षि	{ अभर्ष्वहि	{ अभर्ष्वहि
{ अभ्रष्टि	{ अभ्रष्ट्वहि	{ अभ्रष्ट्वहि

Fu. लृट्—भर्ष्यति-भ्रष्यति-भर्ष्यते-भ्रष्यते. Per Fu.

लृट्—भर्षी-भ्रष्टा. Con. लृङ्—अभर्ष्यत्-अभ्रष्टव-अभर्ष्यत

अभ्रक्षत. Ben. आशिषि लिङ्—P—भृञ्ज्यात्. भृञ्ज्याः. भृञ्ज्यासम्. A.—भर्त्सीष्ट-भृत्सीष्ट, भर्त्सीयास्ताम्-भृत्सीयास्ताम्. भर्त्सीष्टाः; भृत्सीष्टाः. भर्त्सीयि-भृत्सीय. Pas. कर्मणि—भृञ्ज्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अभर्जि (Cau. णिजन्त भर्जयति-भ्रज्जयति, Aor. णिच्-लुङ्—अवभर्जत्-अवभ्रज्जत्-त. Des. सनन्त—P—विभर्त्सति-विभ्रक्षति-विभर्जिषति विभ्रज्जिषति. A.—विभर्त्सते-विभ्रक्षते विभर्जिषते-विभ्रज्जिषते. Fic. यङन्त—वरीभृञ्ज्यते. PP. निष्ठा—भृष्टः. (Cf. भ्रष्ट., भ्रष्टवान्). Inf. तुमुन्—भर्तुम्-भ्रष्टुम्.

भ्राज्—भा A. से. दीप्ति, to shine. Pre. लट् + भ्राजते. Imp. लोट् भ्राजताम्. Impf. लङ्—अभ्राजत. Perf. लिट्—बभ्राजे-भ्रेजे. Aor. लुङ्—अभ्राजिष्ट. Fu. लृट्—भ्राजिष्यते. Per Fu. लुट्—भ्राजिता. Con. लृङ्—अभ्राजिष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—भ्राजिषीष्ट. Pas. भावे—भ्राज्यते, Aor. भावे-लुङ्—अभ्राजि. Cau. णिजन्त—भ्राजयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अविभ्रजत्-अवभ्राजत्. Des. सनन्त—विभ्राजिषते. Fic. यङन्त—वाभ्राज्यते. PP. निष्ठा—भ्राजितः. IP. क्ता—भ्राजित्वा. Inf. तुमुन्—भ्राजितुम्. अग्नेभ्राजन्ते अर्चयः. भ्राजसे विद्यथा च तपमा च. भ्राजमानो यथा रविः.

म

मण्ड् (मडि)—भा P. से. भूषायाम्, to decorate.
 Pre. लट् - मण्डयति. Perf लिट् ममण्ड. Aor. लुङ् -
 अमण्डीत्. Fu. लृट् - मण्डिष्यति. Per Fu. लृट्—मण्डिता.
 Con. लङ्—अमण्डिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् मण्ड्यात्.
 Pas. कर्मणि—मण्ड्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अमण्डि. Cau.
 णिजन्त मण्डयति, Aor. णिच्-लुङ्—अममण्डत्. Des.
 सनन्त—मिमण्डिषति. Fre. यङन्त - मामण्डयते. PP.
 निष्ठा—मण्डितः. IP. क्ता—मण्डित्वा. Inf. तुमुन् -
 मण्डितुम्.

मण्ड् (मडि)—चुरा P. से. भूषायाम्, to decorate,
 to adorn. Pre. लट्—मण्डयति.

मद् (मदी)—दिवा P. से. हर्षे, to be glad.
 श्यन्परे लट्-लिङ्-(विधिलिङ्) लोट्-लङि परे मद्-
 धातोरुपधादीर्घो भवति. Pre. लट् - माद्यति. Perf. लिट् -
 ममाद. Aor. लुङ् - अमदत्, अमादीत्-अमदीत्. Fu. लृट् -
 मदिष्यति. Per Fu. लृट् मदिता Con. लङ्—
 अमदिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—मद्यात्. Pas. भावे
 —मद्यते. Aor. भावे-लुङ्—अमादि. Cau. णिजन्त—
 मादयति, Aor. णिच्-लुङ् अमामदत्. Des. सनन्त—
 मिमदिषति. Fre. यङन्त—मामद्यते. PP. निष्ठा—मत्तः.
 IP. क्ता—मदित्वा. Inf. तुमुन्—मदितुम्. धर्मात् प्रमाद्यति.

मद् (मदी)—भा P. से हर्षग्लेपनयोः, to be proud, to be poor, to be glad Pre. लट् मदति. Cau. णिजन्त मदयति (हर्षयति. ग्लेपयति, ग्लेपनं = दैन्यम्). अन्याये तु—मादयति. चित्तविकारमुत्पादयतीत्यर्थः.

मद्—बुधा A. से. तृप्तियोगे, to please. Pro. लट् मादयते. Perf लिट्—मादयां चक्रे-आप्त-बभूव. Aor. लुङ्—अमीमदत. Fu लृट् मादयिष्यते. Inf. तुमुन्—मादयितुम्.

मन्—दिवा A. अ. ज्ञाने, to know, to think. Pre लट्—मन्यते. मन्यसे. मन्ये. Pot. विधिलिङ्—मन्येत. मन्येथाः. मन्येय. Imp. लोट्—मन्यताम्. मन्यस्व. मन्ये. Impf लङ् अमन्यत. अमन्यथाः. अमन्ये Perf. लिट् मेने, मेनाते, मेनिरे. मेनिषे. मेने. Aor. लुङ् अमंस्त. अमंसाताम्. अमंस्याः. अमंसि. Fu लृट्—मंस्यते. Per Fu. लुट् मन्ता. Con. लृङ्—अमंस्यत. Ben आशिषि-लिङ्—मसीष्ट. Pas कर्मणि—मन्यते. Cau णिजन्त—मानयति-ते. Aor. णिच्-लुङ्—अमीमनत्. Des. सनस्त—मिमंसते. Kri कृत्य मन्तव्यः. मननीयः. PP. निष्ठा—मतः. IP. क्ता मत्वा Inf. तुमुन्—मन्तुम्. न त्वां हृणं मन्ये. न त्वां हृणाय मन्ये

मन् (मनु)—तना A. से, अवबोधे, to consider. Pre लट् मनते. मन्वाते. मनुषे. मन्वाथे. मन्वे. मनुवहे Pot विधिलिङ्—मन्वात. मन्वोथाः. मन्वीय. Imp. लोट् मनुताम्. मनुष्व मनवै. Impf लङ् अमनत अमनथाः. अमन्वि. Perf. लिट् मेने Aor. लुङ् अमनिष्ट-अमत. अमनिष्ठाः. अमयाः. अमनिषि Fu. लृट्—मनिष्यते. Per Fu. लुट् -

मनिता. Con. लृङ्—अमनिष्यत् Ben. आशिषि-लिङ्—
मनिषीष्ट. Pas. कर्मणि मन्यते, Aor. कर्म लुङ्—अमानि.
Cau. णिजन्त मानयति. Des मनन्त मिमनिषते. Fre.
यङन्त—ममन्यते. Kri. कृत्य—मननीयः. PP. निष्ठा—
मतः. IP. द्वा मनिता-मत्वा. Inf तुमुन् मनितुम्.

मन्त्—(मलि)—दुग्ग U. से. गुगपरिभाषणे, to
consult, to advise, to speak privately. Pre
लट्—मन्वयति-ते. Impf. लङ्—अमन्वयत् त. Perf.
लिट्—मन्वयांचकार चक्रे-आप्त-बभूव. Aor. लुङ्—अम-
मन्वत्-त Pu लृट्—मन्वयिष्यति-ते. Per Pu. लृट्—
मन्वयिता. Con लृङ्—अमन्वयिष्यत्-त. Ben. आशिषि-
लिङ्—मन्वयात्-मन्वयिषीष्ट. Pas. कर्मणि मन्वते. Aor.
कर्म-लुङ्—अमन्ति. Cau. Aor. —णिच्-लुङ् अममन्वत्-
त. Des. सनन्त—मिमन्तिषति-ते PP. निष्ठा—मन्वित
IP. क्वा मन्वयित्वा. Inf तुमुन् मन्वयितुम्.

मन्य्—भा-क्या P. विनोदने, to shake, to churn,
to destroy. Pre. लट्—मन्यति-मष्टाति. Pot. विधिलिङ्
—मन्येत् मष्टीयात्. Imp लोट्—मन्यतु-मष्टातु. Impf.
लङ्—अमन्यत्-अमष्टात्. Perf. लिट् ममन्य, ममन्यतुः.
Aor. लुङ्—अमन्यीत्. Fu. लृट्—मन्यिष्यति. Per
Pu. लृट्—मन्यिता. Con. लृङ्—अमन्यिष्यत्. Ben.
आशिषि लिङ् मय्यात्-मन्यात्. Pas. कर्मणि—मन्यते-
मन्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अमन्यि. Cau. णिजन्त—
मन्ययति. Aor. णिच् लुङ्—अममन्यत्. Des सनन्त—

मिमन्थिषति. Fre. यङन्त - मामन्थते. Kai कृत् -मन्थि-
तव्यः, मन्थनीयः, मन्था.. PP. निष्ठा मथित,-मन्थितः.
IP. क्ता -मथित्वा-मन्थित्वा, प्र+मन्थ् = प्रमथ Inf. तुमुन्
—मन्थितुम्.

मरज्—तुदा P. च. शुद्धौ, to purify, to bathe,
to sink. Pre लट् मज्जति, मज्जत, मज्जन्ति. मज्जसि.
मज्जामि. Pot. विधिलिङ्—मज्जेत्. Imp लोट्—मज्जतु.
Impf. लङ्—अमज्जत्. Perf. लिट् ममज्ज, ममज्जतुः.
ममज्जिय-ममज्जय, ममज्जयुः. ममज्ज, ममज्जिव Aor लुङ्

अमाङ्क्षीत्, अमाङ्क्षाम्, अमाङ्क्षुः अमाङ्क्षीः अमाङ्-
क्षम्. Fu. लृट् मङ्क्ष्यति. Per Fu. लुट् मङ्क्षा.
Con. लृङ्—अमङ्क्ष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ् मङ्क्ष्यात्.
Pas. कर्मणि—मङ्क्ष्यते, Aor. कर्म-लुङ् अमङ्क्षि. Cau.
णिजन्त—मज्जयति, Aor णिच् लुङ् अममज्जत्. Des.
सन्त—मिमङ्क्षति. Fre. यङन्त मामङ्क्षते. PP. निष्ठा
मग्नः. IP. क्ता—मङ्क्ता-मक्ता. Inf. तुमुन्—मङ्क्षुम्.

मह्—भा P. चुग U. से. पूजायाम्, to honour,
to delight, to increase. Pre लट् महति-महयति-ते.
Perf. लिट्—ममाह-महयाच्चकार-चक्रे, महतुः-महयाच्चकतुः-
चक्राते. Aor. लुङ्—अमहीत्-अमोमहत्. Fu. लृट्—
महिष्यति महयिष्यति ते Per Fu लुट्—महिता-मह-
यिता. Des सन्त—मिमहिष्यति मिमहयिष्यति-ते. Fre.
यङन्त—मामह्यते. PP. निष्ठा महितः महयितः. IP.
क्ता—महित्वा महयित्वा. Inf. तुमुन्—महितुम् महयितुम्

मही—कण्ठादि A. महीङ् पूजायाम्, to honour.
Pre. लट्—महीयते. Imp लोट् महीयताम्

मा—अदा P. अ. मान्, to measure. Pre. लट्
—माति. Pot विधिलिङ्—मायात्. Imp. लोट् मातु-
Impf. लङ् अमात्. Perf. लिट् -ममौ, ममतु. ममाय-
ममिथ, ममथुः. ममौ, ममिव. Aor. लुङ् -अमासीत्.
अमासीः, अमासिषम्. Fut. लृट्—मास्यति Per Fut. लुट्
—माता. Con लृङ् -अमास्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—
मेयात्, मेयास्ताम्, मेयास्तु. Pas. कर्मणि—मीयते, Aor.
कर्म-लुङ्—अमायि. Caus. गिजन्त मापयति, Aor.
णिच्-लुङ् -अमीमपत्. Des. सनन्त मित्सति Pre.
ममीयते. PP. निष्ठा मितः. IP. क्ता--मित्रा, प्र+मा =
प्रमाय. Inf. तुमुन् मातुम्

मा (माङ्)—जङ् A. अ. मान्, to measure.
Pre. लट्—मिमीते, मिमाते, मिमते. मिमीधे, मिमाधे,
मिमिध्वे. मिमे, मिमीवहे. Pot. विधिलिङ्—मिमीत.
मिमीथाः, मिमीथ. Imp. मिमीताम्, मिमाताम्, मिम-
ताम्. मिमीष्व. मिमै. Impf. लङ् अमिमीत, अमि-
माताम्, अमिमत अमिमीथाः, अमिमायाम्, अमिमिध्वम्
अमिमि, अमिमिध्वहि. Perf. लिट्—ममे, ममाते, ममिरे
ममिधे, ममाधे, ममिध्वे. ममे, ममिवहे, ममिमहे. Aor.
लुङ्—अमास्त, अमासाताम्, अमामत. अमास्थाः, अमा-
सायाम्, अमाध्वम् अमामि, अमास्वहि, अमास्वहि Fut.
लृट्—मास्यते. Per Fut. लुट्—माता. Con. लृङ् अमा-

स्यत. Ben. आशिषि लिङ् मामीष्ट. Pas. कर्मणि—
मीयते, Aor. कर्म-लुङ् अमायि. Cau. णिजन्त माप-
यति, Aor. णिच् लुङ् अमीमपत् Des. सगन्त मित्सते.
Fre. यङन्त मीमीयते. Kri. कृत्य मातव्यः. PP. निष्ठा
—मित. IP. क्ता—मित्वा. Inf. तुमुन्—मातुम्.

मा (माङ्)—दिवा A. अ. मन्त्रे, to measure.
Pre. लट् मायते. Pot विधिलिङ् मायेत. Imp.
लोट् -मायताम् Impf. लङ् -अमायत Perf. लिट् -
ममे. Aor. लुङ्—अमास्त. Fu. लृट्—मास्यते. Per
Fu. लुट् माता. Ben. आशिषि लिङ्—मासीष्ट. etc.

मान्—भा A. से. जिज्ञासायाम्, नित्यसनन्तोऽयम्,
सनोऽव अनार्धधानुकत्वाद् नेट् to seek knowledge, to
search, Pre. सट् मीमासते Pot. विधिलिङ्—मीमांसेत.
Imp. लोट् मीमासताम्. Impf. लङ्—अमीमांसत. Perf.
लिट् -मीमांसांश्चभूव आस-चक्रे. Aor. लुङ्—अमीमांसिष्ट.
Fu. लृट्—मीमांसिष्यते. Per Fu. लुट् - मीमांसिता. Ben.
आशिषि-लिङ् -मीमांसिषीष्ट. Pas कर्मणि—मीमांस्यते,
Aor. कर्म लुङ्—अमीमांसि. Cau. णिजन्त -मीमासयति.
Aor. णिच्-लुङ् अमीमांसत्. Kri. कृत्य—मीमांसि-
तव्यम्. PP. निष्ठा—मीमांसितः. IP. क्ता—मीमांसित्वा.
Inf. तुमुन्—मीमांसितुम्.

मान्—चुरा U. भा P. से. पूजायाम्, to honour,
Pre. सट् मानयति-त-मानति. Aor. लुङ्—अमीमनत् त-
अमानीत्. Pas. कर्मणि मान्यते, Aor. कर्म-लुङ्—

अमानि. Kri. कृत्य—मानयितव्यः-मानितव्यः, माननीयः.
Inf. तुमुन्—मानयितुम्-मानितुम्.

मार्ज^१—चुरा P. से. संमार्जने, to purify, to
wipe. Pre. लट् मार्जयति-ते. Pot. विधिलिङ्—मार्जयेत्-
त. Imp. लोट् मार्जयतु-ताम्. Impf. लङ्—अमार्जयत्-
त. Perf. लिट्—मार्जयाच्चकार-चक्रे-आस-वभूव. Aor.
लुङ्—अममार्जत्-त. 1st a. लृट् मार्जयिष्यति-ते. Per-
Fu. लुट्—मार्जयिता. Con. लृङ् अमार्जयिष्यत्-त. Ben.
आशिषि लिङ्—मार्ज्यात्-मार्जयिषीष्ट. Pas. कर्मणि -
मार्ज्यते, Aor कर्म-लुङ्—अमार्जि. Cau. गिजन्त—मार्ज-
यति-ते. Des. सनन्त—मिमार्जयिषति ते. Kri. कृत्य—
मार्जयितव्यः, मार्जनीयः. PP. लिङा—मार्जितः. 1st P. क्ता
—मार्जयित्वा, संमार्ज्य. Inf तुमुन् - मार्जयितुम्.

मि (डुमिञ्)—स्वा 1st. प्रक्षेपणे, to throw.
Pre. लट्—मिनोति-मिनुते, मिनुतः-मिन्वाते, मिन्वन्ति-
मिन्वते. मिनोषि-मिनुषे, मिनुथ-मिनुध्वे. मिनोमि-मिन्वे,
मिनुवः-मिन्वः-मिनुवहे-मिन्वहे, मिनुमः-मिन्मः-मिनुमहे-
मिन्महे. Pot. विधिलिङ् मिनुयात्-मिन्वीत. मिनुयाः-
मिन्वीथाः. मिनुयाम् मिन्वीय. Imp. लोट् मिनोतु-
मिनुताम्. मिनु मिनुष्व. मिन्वानि-मिन्वै. Impf. लङ्—
अमिनोत्-अमिनुत. अमिनोः-अमिनुथाः. अमिनवम्-
अमिन्वि. Perf. लिट् ममौ-मिम्ये, मिम्यतुः-मिम्याते,
मिम्युः-मिम्यिरे. ममाथ ममिथ-मिम्यिषे, मिम्यथुः-मिम्याथे,
मिम्य-मिम्यध्वे-ट्. ममौ-मिम्ये, मिम्यिव-मिम्यिवहे, मिम्यिम-

मिथ्यमहे. Aor. लुङ् अमासीत् अमास्त, अमासिष्टाम्-
अमासाताम्. Fu. लृट् मास्यति-मास्यते. Per Fu.
लुट् माता Con. लृङ्—अमास्यत्-त Ben. आशिषि लिङ्
—मीयात्-मासीष्ट. Pas कर्मणि—मीयते, Aor. कर्म-लुङ्
—अमायि. Cau. णिजन्त—मापयति, Aor. णिच्-लुङ्—
अमीमपत्. Des. सजन्त मिश्रति-ते. Pre. यङन्त -
मेमीयते. Kri. कृत्य-- मातव्यः, मानीयः. PP. निष्ठा -
मितः. 1P. क्ता—मित्रा Inf तुमुन् मातुम्.

मिद् (त्रिमिदा)—भा A. से स्नेहने, to be
wet. Pre. लट्—मेदते. Perf लिट्—मिमिदे. Aor.
लुङ् अमिदत्-अमिदिष्ट. Fu. लृट्—मेदिष्यते, Per Fu.
लुट् मेदिता. Con. लृङ् अमेदिष्यत्. Ben. आशिषि
लिङ् मेदिषीष्ट. Pas. भावे मिद्यते, Aor. भावे-
लुङ् अमेदि. Cau. णिजन्त—मेदयति-ते. Aor. णिच्-
लुङ् अमीमिदत्-त. Des. सजन्त मिमिदिषते. Pre
यङन्त मेमिद्यते. Kri. कृत्य मेदितव्यम्. PP. निष्ठा
मेदितः-मिद्यः. 1P. क्ता मेदित्वा-मिदित्वा. Inf. तुमुन्
—मेदितुम्.

मिद् (त्रिमिदा)—टिवा P. से स्नेहने, to melt.
Pre लट् मेद्यति. Pot विधिलिङ् मेद्येत्. Imp. लोट्—
मेद्यतु. Impl. लङ्—अमेद्यत्. Perf. लिट् मिमेद,
मिमिदिथ. Aor लुङ् अमिदत्. Fu. लृट्—मेदिष्यति
Per Fu. लुट्—मेदिता Con. लृङ् अमेदिष्यत्. Ben.
आशिषि लिङ् मिद्यात्. Pas. भावे मिद्यते. Aor भावे-
लुङ्—अमेदि. Cau. णिजन्त—मेदयति. Aor. णिच्-लुङ्

—अमीमिटत्. Des. मनस्त—मिमिदिषति-मिमिदिषति.
 PP. निष्ठा—मिदितः मिदितः. IP. क्वा—मिदित्वा-मिदित्वा.
 Inf. तुमुन्—मिदितुम्.

मिल्—तुदा U. से. सङ्गमने, to join, to come
 together. Pre. लट्—मिलति-ते. Pot. विधिलिङ्—
 मिलेत्-त. Imp. लोट् मिलतु-मिलताम्. Impf. लङ्
 —अमिलत्-त. Perf. लिट्—मिमेल-मिमिले. Aor. लुङ्
 —अमेलीत्-अमेलिष्ट. Fu लृट्—मेलिष्यति-ते. Per Fu.
 लुट् मेलिता Con. लृङ्—अमेलिष्यत्-त. Ben. आशिषि
 लिङ्—मिष्यात्-मिलिषीष्ट. Pas. भावे मिष्यते, Aor.
 भावे-लुङ्—अमेलि. Cau. निजस्त—मेलयति-ते, Aor.
 णिच्-लुङ्—अमीमिलत्-त. Des. मनस्त—मिमिलिषति-
 ते मिमेलिषति-ते. Pre. यङस्त—मिमिष्यते Kri. कृत्य—
 मेलितव्य, मेलनीयः. PP. निष्ठा—मिलितः. IP. क्वा
 मिलित्वा, संमिष्य. Inf. तुमुन्—मेलितुम्. मिलनं संमि-
 लनम् इत्यनेके वदन्ति, अपाणिनीयं तत्. पाणिनीयमते तु
 मेलनं सम्मेलनम् इत्यत्र.

मी (मीङ्)—दिवा A. अ. हिंसायाम्, अच हिं-
 सागच्चेन प्राणविज्ञेवोऽभिधीयते, to kill. Pre. लट्—मीयते.
 Pot. विधिलिङ्—मीयेत. Imp लोट् मीयताम्. Impf.
 लङ्—अमीयत. Perf. लिट् मिम्ये. Aor. लुङ्—अमेष्ट.
 Fu लृट्—मिष्यते. Per Fu. लुट्—मेता. Con. लृङ्—
 अमिष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—मेषीष्ट. Pas. कर्मणि—
 मीयते, Aor. कर्म-लुङ्—अमायि. Cau. निजस्त—माययति.

Des. सनन्त मित्मते. Fre. यङस्त मेमीयते. PP. निष्ठा मीनः. 1P. क्ता-मीत्वा. Inf. तुमुन् -मेतुम्.

मी (मीञ्) -क्या U. अ. हिंसायाम्, to kill. Pre. लट् मीनाति मीनीते, मीनीतः-मीनाते. मीनामि-मीनीये. मीनीयः-मीनाये. मीनामि-मीने, मीनीवः-मीनीवहे. Pot. विधिलिङ् मीनीयात्-मीनीत. Imp. लोट्-मीनातु-मीनीताम्. Impf. लङ् -अमीनात्-अमीनीत. Perf. निट्-ममी-मिम्ये, मिम्यतुः-मिम्याते. ममाय ममिथ-मिम्ये, मिम्यथुः-मिम्याथे. ममी-मिम्ये, मिम्यिव-मिम्यिवहे. Aor. लुङ् अमामीत् अमास्त. Fu. लृट्-मास्यति-मास्यते. Per Fu. लुट्-माता. Ben. आशिषि-लिङ्-मीयात्-मासीष्ट. Pas. कर्मणि मीयते, Aor. कर्म लुङ् अमायि. Cau. गिञन्त-मापयति, Aor. गिच्-लुङ् अमीमपत्. Des. सनन्त-मित्मते. Fre. यङस्त-मेमीयते. PP. निष्ठा मीतः. 1P. क्ता-मीत्वा, प्रमाय. Inf. तुमुन् -मातुम्.

मील्—भा P. से निमेषणे, to close (as the eyes), to meet. Pre. लट्-मीलति. Perf. निट्-मिर्मिल. Aor. लुङ् अमीलीत्. Fu. लृट्-मीलिष्यति. Cau. गिञन्त-मीलयति, Aor. गिच्-लुङ्-अमिमीलत्-अमीमिलत्. Des. सनन्त-मिमीलिषति. PP. निष्ठा-मीलितः. 1P. क्ता मीलित्वा. Inf. तुमुन् -मीलितुम्.

मुच् (मुच्छ्)—तुदा U. अ. मोक्षणे, to loosen, to set free, to leave. Pre. लट्-मुञ्चति-ते. Pot.

विधिलिङ् -मुञ्चेत्-त. Imp. लोट्—मुञ्चतु-ताम्. Impf. लङ्—अमुञ्चत् त. Perf. लिट् मुमोच-मुमुचे. Aor. लुङ्—अमुचत्-अमुक्त. Fu. लृट्—मोच्यति-ते. Per Fu. लुट्—मोक्ता. Con. लृङ् अमोच्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—मुञ्चात् मुक्षीष्ट. Pas. कर्मणि—मुच्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अमोचि. Cau. णिजन्त मोचयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अमृमुचत्-त. Des. सनन्त—मुमुच्यति-ते. Fre. यङन्त—मोमुच्यते. PP. निष्ठा—मुक्तः. IP. क्ता—मुक्ता. Inf. तुमुन्—मोक्तुम्.

मुण्ड् (मुडि)—भा P. से. खण्डमे. to shave, to grind. Pre. लट्—मुण्डति. Perf. निट्—मुमुण्ड. Aor. लुङ्—अमुण्डीत्. Fu. लृट् मुण्डयति. Cau. णिजन्त मुण्डं करोति—मुण्डयति. PP. निष्ठा—मुण्डितः. IP. क्ता—मुण्डित्वा.

मुद्—भा A. से. हर्षे, to rejoice, to be glad. Pre. लट्—मोदते. Pot. विधिलिङ् मोदेत. Imp. लोट्—मोदताम्. Impf. लङ्—अमोदत. Perf. लिट्—मुमुदे, मुमुदाते. मुमुदिषे, मुमुदाधे. मुमुदे मुमुदिवहे. Aor. लुङ्—अमोदिष्ट. Fu. लृट्—मोदिष्यते. Per Fu. लुट्—मोदिता. Con. लृङ् अमोदिष्यत. Ben. आशिषि लिङ्—मोदिषीष्ट. Pas. कर्मणि मुद्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अमोदि. Cau. णिजन्त—मोदयति, Aor. णिच्-लुङ् अमृमुदत् Des. सनन्त—मुमुदिषते-मुमोदिषते. Fre. यङन्त—मोमुद्यते. Kri. कृत्य मोदनीयः. PP. निष्ठा मुदितः. IP. क्ता—मुदित्वा मोदित्वा. Inf. तुमुन् मोदितुम्.

मुह्—दिवा P. वे. वैचिह्ये, वैचिह्यमविवेकः, to be foolish, to faint, to swoon. Pre लट् मुह्यति. Pot. विधिलिङ् मुह्येत्. Imp लोट् मुह्यतु. Impf. लङ्—अमुह्यत्. Perf. लिट् मुमोह, मुमुहतुः. मुमोहिष-मुमोग्ध-मुमोढ, मुमुहयुः. मुमोह, मुमुहिव-मुमुह. Aor. लुङ् अमुहत्. Fu. लृट् मोहिष्यति-मोह्यति. Per Fu. लृट् मोहिता-मोग्धा-मोढा. Con. लृङ् अमोहिष्यत्-अमोह्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—मुह्यात्. Pas. भावे-मुह्यते. Aor. भावे-लुङ् अमोहि. Cau. गिजस्त मोहयति, परि+मुह्=परिमोहयति-ते, Aor. गिच्-लुङ्—अमुमुहत्. Des. सनस्त मुमुहिषति-मुमोहिषति-मुमुहति. Fre. यङस्त—मोमुह्यते. Kri. कृत्य मोहनीयः. PP. निष्ठा—मोहितः मुग्धः-मूढः. 1P. ज्ञा मोहित्वा-मुहित्वा-मुग्ध्वा-मूढ्वा. Inf. तुमुन्—मोहितुम्-मोग्धुम्-मोढुम्.

मृ—तुदा A. च. प्राणत्यागि, ह्ये परे इट् भवति. लट्, लिङ्, लोट्, लङ्. लुङ्पु आत्मनेपदम्, अन्यत्र परस्मैपदमेव. To die, to perish. Pre. लट्—म्रियते. Pot. विधिलिङ्—म्रियेत. Imp. लोट् म्रियताम्. Impf. लङ् अम्रियत. Perf. लिट्—ममार, ममृतुः. मम्रिष, मम्रथुः. समार, मम्रिव. Aor. लुङ्—अमृत, अमृषाताम्. Fu. लृट्—मरिष्यति. Per Fu. लृट्—मर्ता. Con. लृङ्—अमरिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् मृषीष्ट. Pas. भावे—म्रियते. Aor. भावे-लुङ् अमारि. Cau. गिजस्त—मारयति. Aor. गिच् लुङ् अमीमरत्-त. Des. सनस्त—मुमूर्षति. Fre. यङस्त—मम्रोयते. Kri. कृत्य -

मर्त्यः. P.P. निष्ठा—मृतः. IP. ज्ञा—मृत्वा. Inf. तुमुन्—मर्तुम्.

मृग (अदन्तः)—चुरा A. से. अन्वेषणे, to seek, to hunt. Pre. लट् -मृगयते. Perf. लिट् -मृगयां चक्रे. Aor. लुङ् अममृगत. Fu. लृट् मृगयिष्यते. Per Fu. लुट् मृगयिता. Inf. तुमुन् मृगयितुम्.

मृग्-धातुः कण्डादिः, तेन मृग्यति इत्यादयः.

मृज् (मृजू)—अदा P. वे. शुद्धौ, to wipe off, to cleanse. Pre. लट् मार्ष्टि, मृष्टः, मृजन्ति-मार्जन्ति. मार्चि, मृष्टः, मृष्ट-मार्ज्मि, मृज्वः, मृज्मः. Pot. विधिलिङ् मृज्यात्, मृज्याः, मृज्याम्. Imp. लोट्—मार्ष्टु, मृष्टाम्, मृजन्तु-मार्जन्तु मृष्टि, मृष्टम्, मृष्ट-मार्जानि, मार्जाव, मार्जाम्. Impf. लङ् अमार्ष्टि, अमृष्टाम्, अमृजन्-अमार्जन्. अमार्ष्टु, अमृष्टम्, अमृष्ट-अमार्जम्, अमृज्व, अमृज्म. Perf. लिट्—ममार्ज, ममार्जतुः-ममृजतुः, ममार्जुः-ममृजुः, ममार्जिष्य-ममार्ष्टि, ममार्जिषुः-ममृजिषुः, ममार्ज, ममार्जिव-ममृजिव-ममृज्व. Aor. लुङ्—अमार्जीत्-अमार्चीत्, अमार्जिष्टाम्-अमार्ष्टाम्, अमार्जिषुः-अमार्चुः, अमार्जीः-अमार्चीः, अमार्जिषम् अमार्चम्. Fu. लृट् -मार्जिष्यति-मार्च्यति. Per Fu. लुट् -मार्जिता-मार्ष्टि. Con. लृङ्—अमार्जिष्यत् अमार्च्यत् Ben. आशिषि लिङ्—मृज्यात्, मृज्यास्ताम्. Pas. कर्मणि—मृज्यते, Aor. कर्म-लुङ् अमार्जि. Cau. णिजन्त मार्जयति, Aor. णिच्-लुङ्—अमीमृजत्-अममार्जत्. Des. सन्त-मिमृक्षति-मिमार्जिषति. Pre. यङन्त—मरीमृज्यते. Kri. कृत्य—

मार्जितव्यः मार्ष्टव्यः, मार्जनीयः, मृज्यः. PP. निष्ठा -मृष्टः.
IP. क्ता -मार्जित्वा-मृष्टा. Inf. तुमुन् -मार्जितुम्-मार्ष्टुम्.

मृज् (मृजू)—चुरा U. वे. शौचान्नहारयोः, to
wipe off, to adorn. Pre. लट् मार्जयति-ते मार्जति.
Perf. लिट् मार्जयां चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अममा-
र्जत्-त. Fu. लृट्—मार्जयिष्यति-ते मार्ष्यति-ते. Per Fu.
लुट्—मार्जयिता मार्जिता-मार्ष्टा. etc.

मृदु—अथा P. से. लोदे (पेषणे-इत्यर्थः), to press,
to crush, to rub off. Pre लृट्—मृद्वति, मृद्वीत,
मृद्वन्ति. मृद्वामि मृद्वामि. Pot. विधिलिङ्—मृद्वीयात्
Imp. लोट् मृद्वान्. मृदान्. मृद्वामि. Impf. लङ्—अमृ-
द्वान्. अमृद्वान्. अमृद्वाम्, अमृद्वीव. Perf. लिट् ममर्द,
ममृदत्तः, ममृदुः. ममर्दिथ, ममृदयुः, ममृद. ममर्द, ममृ
दिथ, ममृदिम. Aor. लुङ्—अमर्दीत्. Fu. लृट्—मर्दि-
ष्यति. Per Fu. लुट्—मर्दिता. Con. लृङ्—अमर्दि-
ष्यत्. Ben आगिषि लिङ्—मृद्यात्. Pas. कर्मणि
मृद्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अमर्दि. Cau. णिजन्त मर्दयति,
Aor. णिच् लुङ्—अममर्दत् अमीमृदत्. Des. सनन्त
मिमर्दिषति. Fre. यङन्त—मरोमृद्यते. Kri. कृत्य—
मर्दितव्यः, मर्दनीयः. PP. निष्ठा—मृदितः. IP. क्ता—
मृदित्वा. Inf. तुमुन् मर्दितुम्.

मृश्—तृटा P. अ. आमर्शने, आमर्शनं स्पर्शः, to
touch. Pre. लट् मृशति. Perf. लिट् ममर्श.

Aor. लुङ्—अमाचीत्-अमाचीत्-अमृजत्. Fu लृट्-मर्षति-मर्षति. Per Fu. लुट्—मर्षी-मर्षा. Pas. कर्मणि—मृष्यते, Aor. कर्म-लुङ् अमर्षि. Cau. गिजन्त—मर्षयति, Aor. गिच्-लुङ्—अमीमृषत्-त-अममर्षत्-त. Des. सनन्त मिमृक्षति. Kri. कृत्य—मर्षनीयः. PP. निष्ठा—मृष्टः. IP. क्ता—मृष्टा. Inf. तुमुन्—मर्षुम्-मृष्टुम्.

मृष्—भा P. से सेचने सहने च, to sprinkle, to bear. Pre. लट्—मर्षति. Perf. लिट् ममर्ष. Aor. लुङ्—अमर्षीत्. Fu. लृट्—मर्षिष्यति. Per Fu. लुट्—मर्षिता. Ben. आशिषि लिङ्—मृष्यात्. Pas. कर्मणि—मृष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अमर्षि. Cau. गिजन्त मर्षयति, Aor. गिच्-लुङ्—अममर्षत्-अमीमृषत्. Des. सनन्त—मिमर्षिषति. Fre. यङन्त मरीमृष्यते. Kri. कृत्य—मर्षितव्यः, मर्षणीयः. PP. निष्ठा—मर्षितः-मृष्ट. 1P. क्ता—मृषित्वा-मर्षित्वा-मृष्टा. Inf. तुमुन्—मर्षिषु.

मृष्—दिवा U. से. तितिषायाम्. to suffer, to pardon. Pre. लट्—मृष्यति-ते. Pot. विधिर्लिङ् मृष्येत्-त. Imp. लोट्—मृष्यतु मृष्यताम्. Impf. लङ् अमृष्यत्-त. Perf. लिट् ममर्ष-ममृषे. Aor. लुङ् अमृषत्-अमर्षिष्ट. Fu. लृट्—मर्षिष्यति-त. Per Fu. लुट्—मर्षिता. Con. लृङ्—अमर्षिषात्-त. Ben. आशिषि-लिङ्—मृष्यात्-मर्षिषीष्ट. Pas. कर्मणि—मृष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अमर्षि. Cau. गिजन्त मर्षयति-त, Aor. गिच्-लुङ्—अममर्षत्-अमीमृषत्. Des. सनन्त मिमर्षि-

धति-ते. Kri. कृत्य -मर्षितव्यः, मर्षणीयः. PP. निष्ठा—
मर्षितः. II'. क्ता मर्षित्वा मृषित्वा-मृष्टा. Inf. तुमुन्—
मर्षितुम्. परि + मृष्—परिमृषति (क्रियाफलस्य कर्तृगामि-
त्वेऽपि परस्मैपदम्).

मृष्—चुरा U. से. तितिक्षायाम्, to suffer. Pre.
लट्—मर्षयति त-मर्षति-ते. Perf. लिट्—मर्षयाचक्रे-चकार.

य

यज्—भा U. च. देवपूजासङ्गतिकरणदानेषु, to sacri-
fice, to associate with, to give. Pre. लट्—यजति-
यजते. Pot. विधिलिङ्—यजेत्-यजेत Imp. लोट्—यजतु-
यजताम्. Impf. लङ्—अयजत्-त. Perf. लिट्—इयाज-ईजे,
ईजतुः-ईजाते, ईजुः-ईजिरे. इयजिथ-इयष्ट-ईजिथे, ईजयुः-
ईजाथे, ईज-ईजिध्वे. इयज-इयाज-ईज, ईजिथ-ईजिथहे, ईजिम-
ईजिमहे. Aor. लुङ् अयाचीत्-अयष्ट, अयाष्टाम्-अय-
चाताम्, अयाचुः-अयक्षत. अयाचीः-अयष्टाः, अयाष्टम्-अय-
चायाम्, अयाष्ट अयद्धम्. अयाचम्-अयक्षि, अयाक्ष-अयक्षहि,
अयाक्ष अयक्षहि. Pu. लृट् यक्षति-यक्षते, यक्षतः-यक्षते,
यक्षन्ति-यक्षन्ते. यक्षसि-यक्षसे, यक्षथः-यक्षथे, यक्षथ-
यक्षध्वे. यक्षामि-यक्ष्वे, यक्ष्यावः-यक्ष्यावहे, यक्ष्यामः-यक्ष्या-

भङ्गे. Per Fu. लुट् यष्टा. Con. लृङ् अयज्यत्-त.
Ben. आशिषि लिङ् इज्यात्-यज्जीष्ट, इज्यास्ताम्-यज्जी-
यास्ताम्, इज्यासुः-यज्जीरन्. इज्याः-यज्जीष्टाः. इज्यासम्-यज्जीय.
Pas. कर्मणि - इज्यते, Aor. कर्म-लुङ् अयाजि. Cau.
णिजस्त याजयति-ते. Aor. णिच्-लुङ् - अयीयजत्-त.
Des. सनन्त - यियजति ते. Pre यडन्त—यायज्यते. Kri.
कृत्य—यष्टव्यः. यजनीयः. PP. निष्ठा इष्टः. IP. क्ता—
इष्टा. Inf. तुमुन् यष्टुम्.

यत् (यती)—भा A. से. प्रयत्ने, to attempt, to
labour. Pre. लट्—यतते. Pot विधिलिङ् -यतेत्.
Imp. लोट् यतताम्. Impf. लङ् अयतत. Perf.
लिट् -येते. येतिषे. Aor. लुङ्—अयतिष्ट. Fu. लृट् -
यतिष्यते. Per Fu. लुट् यतिता. Ben आशिषि लिङ्
यतिषीष्ट. Pas. भावे यत्यते, Aor. भावे लुङ् -अयाति.
Cau. णिजस्त यातयति-ते, Aor. णिच्-लुङ् -अयीयतत्-त.
Des. मनन्त यियतिषते. Pre. यडन्त—यायत्यते. PP.
निष्ठा—यत्तः, आयत्त. IP. क्ता—यनित्वा. Inf. तुमुन् -
यतितुम्.

यम्—भा P. अ. उपरमे, to stop. Pre. लट्
—यच्छति. Pot. विधिलिङ्—यच्छेत्. Imp. लोट्—
यच्छतु. Impf. लङ्—अयच्छत्. Perf. लिट्—ययाम,
येमतुः, येमुः. येमिथ ययत्य. ययाम Aor. लुङ् अयं-
सीत्. Fu. लृट्—यंस्यति. Per Fu. लुट् यन्ता. Con. लृङ्
—अयंस्यत्. Ben. आशिषि लिङ् यम्यान्. Pas कर्मणि—

यम्यते, Aor. कर्म-लुङ् अयमि-अयामि. Cau. णिजन्त -
यमयति, Aor. णिच् लुङ्—अयीयमत्. Des. सनन्त -
यियंसति. Fre. यङुन्त—यंयम्यते. Kri कृत्य -यन्तव्यः,
यम्यः. PP. निष्ठा—यतः. IP. क्ता—यत्वा, संयम्य, संयत्य.
Inf. तुमुन्—यन्तुम्.

यम्—may be used in the Atm. with the prep.
आ, if it is either intransitive (as आयच्छते तरुः—the
tree spreads), or governs as its object a member
of the agent's body ; (as आयच्छते धानिम् he puts
forth his hand) Likewise with the prep.—आ,
सम्, उद्, if it is used reflectively (as संयच्छते व्रीहीन्,
he heaps together his own rice.) Likewise after
उप, when it means to espouse (as रामः सीतामुपायंसत्,
--Rama married Sita); here the Aor. may also
be उपायत, like उदायत, he divulged another's
faults.

यम्—to feed. Cau. यमयति-ते (भोजयति इत्यर्थः)
भोजनभिक्षार्थं तु—आयामयति-ते.

या—अट् P. अ. प्रापणे, to go. Pre. लट् -
याति. Pot. विधिलिङ्—यायात्. Imp. लोट्—यातु
याहि. याति. Impf. लङ्—अयात्, अयान्-अयुः अयाः
अयाम्. Perf. लिट्—ययौ, ययतुः. ययिष-ययाथ, ययथुः.
ययौ, ययिष. Aor. लुङ्—अयामीत्. अयामीः. अयासिषम्.
Fu. लृट्—यास्यति. यास्यसि. यास्यामि. Per Fu. लुट् -

याता. Con लङ् अयास्यत्. Ben. आशिषि लिङ् -
यायात् यायाः. यायासम्. Pas. कर्मणि—यायते, Aor.
कर्म-लुङ्—अयायि. Cau. गिजन्त यापयति, Aor. लुङ्
—अयीयत् Des. सनन्त यियामति. Pre. यङन्त -
यायायते. Kri. कृत्य यातव्यः. PP. निष्ठा—यातः. IP.
क्ता यात्वा, प्रयाय. Inf. तुमुन् यातुम्.

याच्—भा I. से. याञ्जायाम्, to beg. Pre. लट्—
याचति-ते. Pot. विधिलिङ् याचेत्-त. Imp. लोट्—
याचतु-याचताम्. Impf. लङ् अयाचत्-त. Perf. लिट्
ययाच-ययाचे. Aor. लुङ् अयाचीत्-अयाचिष्ट. Fu.
लृट् याचिष्यति-ते. Per Fu लृट्—याचिता. Con लृङ्
अयाचिष्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—याच्यात्-याचिषीष्ट.
Pas कर्मणि—याच्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अयाचि. Cau.
गिजन्त—याचयति-ते, Aor. गिच-लुङ्—अययाचत्. Des.
सनन्त यियाचिषति-ते. Pre. यङन्त -यायाच्यते. Kri.
कृत्य याचिष्यः, याचनीयः, PP. निष्ठा—याचितः. IP.
क्ता -याचित्वा. Inf. तुमुन् याचितुम्.

यु—अदा P. से. मिश्रणे अमिश्रणे च, to mix, to
join, to separate. Pre. लट्—यौति, युतः, युवन्ति. यौषि.
यौमि. Pot. विधिलिङ्—युयात्, युयाताम्, युयुः. युयाः.
युयाम्. Imp. लोट्—यौतु, युताम्. युहि, युतम्. यावानि,
यावाव. Impf. लङ्—अयौत्, अयुताम्. अयौः. अयावम्.
Perf. लिट् युयाव, युयुवतुः. युयविथ, युयुवथुः. युयाव-
युयव, युयुविव. Aor. लुङ्—अयावीत्. अयावीः. अयाविषम्.

Fu. लट्—यविष्यति. Per Fu. लुट्—यविता. Con. लङ्—अयविष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—यूयात्. Pas. कर्मणि—यूयते, Aor. कर्म लुङ् अयावि. Cau. गिजन्त—यावयति, Aor. गिच्-लुङ् अयीयवत्. Des. सनन्त यियविषति युयुषति. Fre. यङन्त योयूयते. PP. निष्ठा—युतः. IP. क्ता युचा. Inf. तुमुन् यवितुम्.

युज्—दिवा A. अ. समाधौ, to concentrate the mind. Pre. लट् युज्यते. Perf. लिट् युयुजे. Aor. लुङ् अयुक्त. Fu लट् योज्यते Ben. आशिषि लिङ्—युक्षीष्ट. Pas कर्मणि युज्यते, Aor. कर्म लुङ्—अयोजि. Cau. गिजन्त योजयति-त.

युज् (युजिर्)—रुधा U अ योगे, to unite, to put to, to join. Pre. लट् युनक्ति युङ्क्ते. युङ्क्तः युष्मते, युष्मन्ति-युष्मते. युनक्ति युङ्क्ते. युङ्क्थः युष्मथ. युनजिम-युजे, युञ्जुः-युञ्ज्वहे Pot. विब्रिलिङ् युञ्ज्यात्-युञ्जीत. युञ्ज्याः-युञ्जीयाः युञ्ज्याम्-युञ्जीय. Imp. लोट् युनक्तु-युङ्क्ताम्, युङ्क्ताम्-युञ्जाताम्. युङ्ग्धि-युङ्क्व, युङ्क्तम्-युञ्जाथाम्. युनजानि-युनजे, युनजाव-युनजावहे. Impf. लङ्—अयुनक्-अयुङ्क्त. अयुङ्क्ताम्-अयुञ्जाताम्. अयुञ्जन्-अयुञ्जत अयुनक् अयुङ्क्था, अयुङ्क्तम् अयुञ्जाथाम्. अयुनजम्-अयुञ्जि, अयुञ्जु-अयुञ्जुहि. Perf लिट् युयोज युयुजे, युयुजतुः-युयुजाते. युयोजिथ-युयुजिषे, युयुजथः-युयुजाथे युयोज युयुजे, युयुजिव युयुजिवहे. Aor. लुङ्—अयुजत्-अयीचीत्-अयुक्त, अयुजताम्-अयीक्ताम्-अयुजाताम्, अयुजन्-अयीक्षुः-

अयुजत. अयुजः-अयौक्षीः अयुक्थाः, अयुजतम्-अयौक्तम्-
अयुक्षाथाम्. अयुजम्-अयौक्षम्-अयुक्षि, अयुजाव-अयौक्ष-
अयुक्ष्वहि. Fu. लट्—योक्षति-योक्षते. योक्षसि-योक्ष्यसे.
योक्ष्यामि-योक्ष्ये. Per Fu. लुट्—योक्ता. Con. लङ्
अयोक्षत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—युज्यात्-युक्षीष्ट. Pas.
कर्मणि—युज्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अयोजि. Cau. गिजन्त
—योजयति-ते, Aor. गिच्-लुङ्—अयूयुजत्-त. Des.
सनन्त—युयुक्षति-ते. Fre. यङन्त—योयुज्यते. Kri.
कृत्य—योक्तव्यः, योजनीयः, प्रयोज्यः, योम्यः. PP. निष्ठा
युक्त. IP. क्ता—युक्ता, संयुज्य. Inf. तुमुन्—योक्तुम्.

अभियोगार्थं - अभि + युज् = अभियुङ्क्ते. PP. निष्ठा -
अभियुक्तः.

उद्योगार्थं उद् + युज् = उद्युङ्क्ते PP. निष्ठा—उद्युक्तः.

भोजनार्थं उपकारार्थं च—उप + युज् = उपयुङ्क्ते (भुङ्क्ते
उपकरोति वा).

नियोगार्थं नि + युज् = नियुङ्क्ते. PP. निष्ठा—नियुक्तः.

प्रयोगार्थं—प्र + युज् = प्रयुङ्क्ते PP. निष्ठा—प्रयुक्तः.

युज्—बुधा I बन्धने निन्दायां च, to join, to
censure. Pre. लट् योजयति-ते. Perf. लिट्—
योजयां चकार-चक्र. Aor. लुङ्—अयूयुजत् त. Fu. लृट् -
योजयिष्यति ते. Kri. कृत्य—योजयितव्यः. PP. निष्ठा -
योजयितः. IP. क्ता योजयित्वा. Inf. तुमुन् योजयितुम्.

युध्—दिवा A. संप्रहारे, to fight Pre. लट्—
युध्यते. Pot. विधिनिङ्—युध्येत. Imp. लोट् युध्य-

ताम्. Impf. लङ् -अयुध्यत. Perf. लिट्--युयुधे,
युयुधानं. युयुधिषे युयुधाधि. युयुधे, युयुधिवहे Aor. लुङ्
-अयुध, अयुत्साताम्, अयुसत. अयुडाः, अयुत्सायाम्, अयुद्धम्.
अयुत्ति, अयुत्स्वहि. Fu. लृट् योत्स्यते. Per Fu. लुट्
योद्धा. Con. लृङ् अयोत्स्यत. Ben. आशिषि-लिट्
युत्सीष्ट. Pas. कर्मणि युध्यते, Aor. कर्म लुङ् -अयोधि.
Cau. गिजन्त -योधयति-ते, Aor. णिच्-लुङ् अयुयुधत्-त.
Des. सनन्त युयुक्षते. Fre. यङन्त -योयुध्यते. Kri.--
कृत्य योद्धव्यः. PP. निष्ठा-युधः. IP. क्ता-युद्धा. Inf.
तुमुन् योद्धुम्.

र

रक्ष् - भ्वा P से. रक्षायाम्, to. protect. Pre.
लट् रक्षति. Perf लिट्--ररक्ष, ररक्षिय, ररक्ष. Aor.
लुङ् अरक्षोत्, अरक्षिष्टाम्, अरक्षिषुः, अरक्षीः, अरक्षिष्टम्.
अरक्षिषम्, अरक्षिष्व. Fu. लृट्--रक्षिष्यति. Per Fu.
लुट् -रक्षिता. Con लृङ्--अरक्षिष्यत्. Ben. आशिषि
लिट् रक्ष्यात्, रक्ष्यास्ताम्, रक्ष्यासुः. Pas. कर्मणि—
रक्ष्यते. Aor. कर्म-लुङ् अरक्षि. Cau. गिजन्त -रक्षयति,
Aor. णिच्-लुङ् अररक्षत्-त. Des सनन्त रिरक्षिषति.
Fre. यङन्त रारक्ष्यते Kri. कृत्य -रक्षितव्यः, रक्षणीयः. PP.
निष्ठा-रक्षितः. IP. क्ता रक्षित्वा. Inf. तुमुन् रक्षितुम्.

रच (अदन्तः)—चुरा U से प्रतियत्ते, to arrange, to write, to adorn. Pre. लट् रचयति-ते. Perf. लिट् रचयां चकार-चक्रे-आम बभूव Aor. लुङ्—अररचत्-त. Pt. लृट् -रचयिष्यति ते Per Fu. लुट् रचयिता. Con. लृङ् -अरचयिष्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ् रच्यात्-रचयिषीष्ठ Pas कर्मणि रच्यते, Aor. कर्म-लुङ् अरचि. Des. मनन्त विरचयिषति ते Pre. यङ्गन्त वारच्यते. Kri. कृत्य—रचयितव्यः, रचनीयः. PP. निष्ठा रचितः. IP. क्ता—रचयित्वा, विरच्य. Inf. तुमुन्—रचयितुम्.

रञ्ज्—भा U. अ रजि, to tinge, to be coloured, to be pleased. Pre. लट् रजति-रजते Pot. विधि-लिङ्—रजेत् रजेत. Imp. लोट् -रजतु रजताम् Impf. लङ्—अरजत्-अरजत. Perf. लिट् -ररञ्ज-ररञ्जे. ररञ्जतुः-ररञ्जाते. ररञ्जिथ-ररङ्थ-ररञ्जिषे. ररञ्जथुः-ररञ्जाथे ररञ्ज-ररञ्जे. ररञ्जिव-ररञ्जिवहे. Aor. लुङ्—अराङ्क्षीत्-अरङ्क्षा, अराङ्क्षाम्-अरङ्क्षाताम्. अराङ्क्षुः-अरङ्क्षत. अराङ्क्षीः-अरङ्क्ष्याः, अराङ्क्षम् अरङ्क्षायाम्, अराङ्क्ष-अरङ्क्ष्वम्. अराङ्क्षम्-अरङ्क्षि, अराङ्क्ष्व-अरङ्क्ष्वहि. Fu. लृट् रङ्-रङ्गति-ते. Per Fu. लुट् -रङ्क्षा. Con. लृङ्—अरङ्ग्यत्-त. Ben. आशिषि-लिङ् रज्यात्-रङ्क्षीष्ठ. रज्यासुः-रङ्क्षीरन्. रज्याः-रङ्क्षीष्ठाः, रज्यासम् रङ्क्षीय. Pas. कर्मणि—रज्यते, Aor. कर्म-लुङ् अरञ्जि. Can. णिजन्त—रजयति (मृगान्) = to hunt, रञ्जयति (पक्षिणः),

रञ्जयति (रङ्गान् लङ्गदानेन). Aor.—अररञ्जत्-अरिर-
जत्. Des. मनन्त—रिरङ्चति-ते. Fre. यङन्त—रारज्यते.
Kri. कृत्य रञ्जनीयः. PP. निष्ठा—रक्तः. IP. क्ता
रक्ता-रङ्क्ता. Inf. तुमुन्—रङ्कुम्.

रञ्ज्—दिवा U. अ. रागे. to be coloured, to be
pleased, to tinge. Pre. लट् रज्यति-रज्यते. Pot.
विधिलिङ्—रज्येत् रज्येत. Imp लोट् रज्यतु-रज्यताम्
Impf. लङ् अरज्यत्-अरज्यत सर्वे भ्राटिवत्.

रम्—भ्वा A. अ. राभस्ये, राभस्यमुपक्रमः, to begin.
Pre. लट् -आ + रभ = आरभते. Pot. विधिलिङ्—आर-
भेत. Imp. लोट्—आरभताम् Impf. लङ् आरभत.
Perf. लिट् -आरभे. आरभिषे. आरभे, आरभिवहे. Aor.
—आरब्ध. Fu. लृट् आरप्स्यते. Ben आशिषि लिङ्
आरप्सीष्ट. Pas कर्मणि आरभ्यते, Aor. कर्म-लुङ्
आरम्भि. Cau. णिजन्त आरम्भयति, Aor. णिच्-लुङ्
आरगम्भत्. Des. मनन्त आरिष्यते. Fre. यङन्त
आरागम्भते. Kri. कृत्य आरम्भ्यः, आरम्भणीयः. PP.
निष्ठा—आरब्धः. IP. क्ता—रब्धा, आरभ्य. Inf. तुमुन् -
आरब्धुम्.

रम्—भ्वा A. अ. क्रीडायाम्. to sport, to play.
Pre. लट्—रमते. Pot. विधिलिङ् रमेत. Imp लोट्
रमताम्. Impf लङ् अरमत. Perf. लिट् रमे,
रमाति. रमिषे, रमाषे, रमिध्वे. रमे, रमिवहे. Aor. लुङ्
अरंस्तु. अरंस्थाः. अरंसि Fu. लृट् रंस्यते. Per Fu.

लुट् -रस्ता. Con. लुङ् -अरंस्त. Ben. आशिषि-निङ् -
 रंसोष्ट. Pas. भावे -रम्यते, Aor. भावे-लुङ् -अरामि.
 Cau.. गिजन्त -रमयति-ते, Aor. गिच्-लुङ् -अरीरमत्-त.
 Des. सनन्त -रिरंसते. Fre. यङन्त -रंरम्यते. Kri. कृत्य
 -रमणीयः PP. निष्ठा -रतः. IP. क्ता -रत्वा, उप + रम्
 = उपरम्य-उपरत्य. Inf. तुमुन् -रन्तुम्. रम् is used in
 the Parasmaipada after वि, आ, परि and उप. रम्
 may be used optionally in the Parasmaipada with
 the prep उप, if it is intransitive.

वि + रम् = विरमति. आ + रम् = आरमति.

परि + रम् = परिरमति. उप + रम् = उपरमति

(वञ्चदत्तम् उपरमति = उपरमयति इत्यर्थः).

but intransitive—उपरमति-उपरमते.

राज् —भ्वा U. से. दीप्ती, to shine. Pre. लट्—
 राजति-राजते. Pot. विधिलिङ्—राजित्-त. Imp. लोट्
 —राजतु-ताम्. Impf. लङ् -अराजत्-त. Perf. लिट्
 रराज-रराजे-रेजे, रराजतु.-रेजतु:-रराजाति-रेजाते, रराज्यु:-
 रेजु:-रराजिरे-रेजिरे, रराजिय-रेजिय-रराजिये-रेजिये, ररा-
 ज्यु:-रेज्यु:-रराजाथि-रेजाथे, रराज-रेज-रराजिध्वे-रेजिध्वे.
 रराज-रराजे-रेजे, रराजिव-रेजिव-रराजिवहे-रेजिवहे. Aor.
 लुङ्—अराजीत्-अराजिष्ट, अराजिष्टाम्-अराजिषाताम्, अरा-
 जिषु:-अराजिषत. अराजी:-अराजिष्ठाः, अराजिष्टम्-अराजि-
 षाथाम्, अराजिष्ट-अराजिध्वम्. अराजिषम्-अराजिषि, अरा-
 जिष्व-अराजिष्वहि. Fu. लृट्—राजिष्यति-ते. Per Fu.
 लुट् -राजिता. Con. लृङ् अराजिष्यत्-त. Ben. आशिषि

लिङ् राज्यात्-राजिर्षीष्ट. Pas. भावे—राज्यते, Aor. भावे लुङ् अराजि. Cau. गिजन्त राजयति-ते, Aor. गिच्-लुङ्—अरराजत्-त. Des. सनन्त रिराजिषति-ते. Pre. यङन्त—राराज्यते. Kri. कृत्य—राजितव्यः. PP. निष्ठा—राजितः. IP. क्ता ररजित्वा. Inf. तुमुन् राजितुम्.

राध्—दिवा P. च. संसिद्धौ, राधोऽ कर्मकादेव श्यन् (य), हिंसार्थस्य तु सकर्मकत्वाद् न देवादिकमिति बोध्यम्, to make favourable. Pre. लट् राध्यति. Pot. विधिलिङ् राध्येत् Imp. लोट् राध्यतु. Impf. लङ् अराध्यत् Perf. लिट् रराध, रराधतुः. Aor. लुङ् अराधत्मीत्, अराधाम्, अराधु. Fu. लृट्—राह्यति, Per Fu. लृट् राहा. Con. लृङ् अराह्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—राध्यात्. Pas. भावे राध्यते, Aor. भावे-लुङ् अराधि. Cau. गिजन्त राधयति, Aor. गिच् लुङ्—अरीरधत्. Des. सनन्त रिराकति. Pre. यङन्त राराध्यते. Kri. कृत्य आ + राधनीयः. PP. निष्ठा राधः. IP. क्ता—राहा Inf. तुमुन्—रादुम्.

राध्—स्वादि P. च. संसिद्धौ, हिंसायां च, to propitiate, to destroy. Pre. लट्—राधोति Pot. विधिलिङ् राध्नुयात्. Imp. लोट् राधोतु. Impf. लङ्—अराधोत् शेषं राध्यतिवत्. हिंसार्थे तु रराध. रेधतुः, रेधुः रेधिय, रेधयुः, रेध. रराध, रेधिव, रेधिम. सनि—रिक्सति.

रु—अदा P. से. शब्दे, to cry, to shout, to sound in general. Pre. लट्—रौति-रवीति, रुतः रुवीतः, रुवन्ति.

रोपि-रवीपि, रुयः-रुवीयः- रौमि-रवीमि, रुवः-रुवीवः. Pot. विधिलिङ् रुयात्-रुवीयात्, रुयाताम्-रुवीयाताम्, रुयुः-रुवीयुः. रुयाः-रुवीयाः, रुयातम्-रुवीयातम्. रुयाम्-रुवीयाम्, रुयाव-रुवीयाव. Imp. लोट्—रौतु-रवीतु, रुताम्-रुवीताम्, रुवन्तु रुहि-रुवीहि, रुतम्-रुवीतम्. रुवाणि, रुवाव. Impf. लङ्—अरौत्-अरवीत्, अरुताम्-अरुवीताम्, अरुवन्. अरौः-अरवीः, अरुतम्-अरुवीतम्. अरवम्, अरुवीव-अरुव. Perf. लिट्—रुवाव, रुवतुः. रुविय, रुवयुः. रुवाव-रुव, रुविव. Aor. लुङ्—अरावीत्. अरावीः. अराविषम्. Fu. लृट्—रुविष्यति. Per Fu. लृट् रुविता. Con. लृङ् अरुविष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—रुयात्, रुयास्ताम्, रुयासुः. Pas. भावे—रुयते, Aor. भावे-लुङ्—अरावि-अराविष्ट-अरविष्ट. Cau. णिजन्त—रावयति, Aor. णिच्-लुङ्—अरीरवत्. Des. सनन्त—रुवति. Pre. यङ्—रौरुयते. Kri. कृत्य—रुवितव्यः. PP. निष्ठा रुतः. 1P. क्ता रुत्वा. Inf. तुमुन्—रुवितुम्.

रुच्—भा A. से. दीप्तौ, to shine, to be pleased
Pre. लट् रोचते. रोचसे. रोचे. Pot. विधिलिङ् रोचेत
Imp. लोट्—रोचताम्. Impf. लङ्—अरोचत. Perf. लिट्—रुचते, रुचति. रुचिषे, रुचायि. रुचे, रुचिवहे. Aor. लुङ्—अरुचत्-अरोचिष्ट. अरुचः-अरोचिष्ठाः. अरुचम्-अरोचिषि. Fu. लृट्—रोचिष्यते. Per Fu. लृट् रोचिता. Con. लृङ् अरोचिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—रोचिषीष्ट. Pas. भावे—रुचते, Aor. भावे-लुङ् अरोचि. Cau. णिजन्त रोचयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अरुचत्-त. Des.

सनन्त —रुरुचिषते कुरुचिषते. Fre यङ् पौनःपुन्येऽर्थ-
रोरुच्यते. भृगार्थं यङ् न भवति Kri. कृत्य -रोचितव्यः,
रोचनीयः. PP. निष्ठा -रुचितः. IP. क्ता—रुचित्वा-रोचित्वा.
Inf. तुमुन् रोरुचितुम्.

रुद् (रुदिर्)—अदा P. सं. अश्रुविमोचने, to
cry, to weep, to roar. Pre लट्—रोदिति, रुदितः,
रुदन्ति. रोदिषि, रुदिष्यः, रुदिष्य. रोदिमि. रुदिवः, रुदिमः.
Pot. विधिलिङ्—रुद्यात्, रुद्याताम्, रुद्युः रुद्याः, रुद्यातम्,
रुद्यात. रुद्याम्, रुद्याव, रुद्याम. Imp. लोट् रोदितु,
रुदिताम्, रुदन्तु. रुदिहि, रुदितम्, रुदित. रोदानि, रोदाव,
रोदाम. Impf. लङ् अरोदीत्-अरोदन्, अरुदिताम्, अरुदन्.
अरोदीः-अरोदः, अरुदितम्, अरुदित अरोदम्, अरुदिव,
अरुदिम. Perf. लिट्—रुरोद, रुरुदतुः. रुरोदिष्य, रुरुदथुः.
रुरोद, रुरुदिव. Aor. लुङ्—अरोदीत् अरुदन्, अरोदिष्टाम्-
अरुदताम्, अरोदिषुः-अरुदन्. अरोदीः-अरुदः, अरोदिष्टम्-
अरुदतम्. अरोदिषम्-अरुदम्, अरोदिष्व अरुदाव. Fu.
लृट् रोदिष्यति. Per Fu. लृट् -रोदिता. Con. लृङ्
अरोदिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् रुद्यात्, रुद्यास्ताम्, रुद्यातुः.
Pas. भावे—रुद्यते. Aor. भावे-लुङ् अरोदि Cau.
णिजन्त रोदयति, Aor. णिच् लुङ् अरुरुदत्. Des.
सनन्त रुरुदिषति. Fre. यङन्त रोरुच्यते. Kri. कृत्य
रोदिनव्यः. PP. निष्ठा—रुदितः. IP. क्ता—रुदित्वा. Inf.
तुमुन्—रोदितुम्.

रुध् (रुधिर्)—रुधा II. अ. आवरणे,
अयं द्विकर्मकः, व्रजं गां रुणद्धि, to shut up. to oppose,

to hold up, to oppress. Pre. लट् - कण्ठि-कन्थे, कन्थः-
 कन्थानि, कन्थन्ति-कन्थते. कण्ठि-कन्थे, कन्थः-कन्थार्थ, कन्थ-कन्थे.
 कण्ठि कन्थे, कन्थः-कन्थहे. Pot. विधिलिङ् कन्थ्यात्-कन्थीत,
 कन्थ्याताम्-कन्थीयाताम् कन्थ्याः-कन्थोयाः, कन्थ्यातम्-
 कन्थीयायाम्. कन्थ्याम्-कन्थीय, कन्थ्याव-कन्थीवहि. Imp
 लोट्—कण्ठु-कन्थाम्, कन्थाम्-कन्थाताम्, कन्थन्तु-कन्थताम्.
 कन्थि-कन्थ्व, कन्थम्-कन्थायाम् कण्ठाधि-कण्ठे, कण्ठाव-
 कण्ठावहे. Impf. लङ् - अकण्ठत्-दु-अकन्थ, अकन्थाम्-
 अकन्थाताम्, अकन्थन्-अकन्थत अकण्ठत्-दु-अकण्ठः-अकन्थाः,
 अकण्ठम्-अकन्थि, अकन्थ-अकन्थहि. Perf. लिट् करोध-
 कुरुधे, कुरुधतुः-कुरुधाते, कुरुधुः-कुरुधिव कुरुधिष्य-कुरुधिषे,
 कुरुध्युः-कुरुधार्थ, कुरुध कुरुधे, कुरुधिव-कुरुधिवहे. Aor.
 लुङ्—अकुरुधत्-अकरोत्सीत्-अकुरुध, अकुरुधताम् अकरोत्साम्-अकुरुत्-
 साताम्, अकुरुधन्-अकरोत्सुः अकुरुधत, अकुरुधः-अकरोत्सीः-अकुरुधाः,
 अकुरुधतम्-अकरोत्सम्-अकुरुत्मायाम्. अकुरुधम् अकरोत्सम्-अकुरुत्सि,
 अकुरुधाव-अकरोत्स्व-अकुरुत्स्वहि. Pu. लृट् रोत्स्यति-ते. Per-
 Pu. लुट्—रोत्सा. Con. लृङ्—अकरोत्स्यत्-त. Ben.
 आशिषि निङ् - कृष्यात्-कृत्सीष्ट Pas कर्मणि -कृष्यते, Aor.
 कर्म-लुङ्—अकरोधि Cau. गिजन्त रोधयति-ते, Aor. गिञ्-
 लुङ्—अकुरुधत्. Des मनन्त कुरुक्षति-ते. Fre. यङ्—
 रोकृष्यते. Kri. कृत्य रोद्व्यः, रोधनोयः. PP. निष्ठा—
 कुरुः. IP. क्ता—कुरु. Inf. तुमुन्—रोधुम्.

कम्—दिवा P. से विमोहने, to confound. Pre.
 लट्- कृष्यति. Perf. लिट् कुरुप, कुरुपिथ, कुरुप्युः.
 Aor. लुङ् अरोपीत्. etc.

रुह्—भा P. अ बीजजनमनि, प्रादुर्भावे, to grow from seeds, to rise. Pre. लट् रोहति. रोहसि. रोहामि. Pot. विधिलिङ्—रोहेत्. Imp. लोट्—रोहतु. Impf. लङ्—अरोहत्. Perf. लिट् करोह, कुरुहतुः. करोहिथ. करोह, कुरुहिव. Aor. लुङ्—अरुहत्, अरुहताम्, अरुहन्. अरुहः. अरुहम्, अरुहाव. Fu. लृट्—रोष्यति. Per Fu. लुट्—रोटा. Con. लृङ्—अरोष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—रुह्यात्. Pas. भावे—रुह्यते, Aor. भावे-लुङ्—अरोहि. Cau. गिजन्त—रोहयति-रोपयति, Aor. गिच्-लुङ् अरुहत्-अरुहपत्. Des. सनन्त—रुहन्ति Pre. यङन्त रोहन्ते. Kri. क्त्य—रोहणीयः. PP. निष्ठा—रुढः. IP. क्ता—रुढा. Inf. तुमुन् रोढुम्.

रूप्—चुरा U. से. रूपक्रियायाम्, रूपस्य दर्शनम्, करणम् वा, अनेकार्थत्वाद् विचारणेऽपि, to form, to inspect. Pre. लट्—रूपयति-रूपयते-रूपति (नि + रूप् = निरूपयति). Perf. लिट्—रूपयाञ्चकार-चक्रे. Aor. लुङ्—अरुरूपत्-त. Fu. लृट् रूपयिष्यति-ते. Pas. कर्मणि—रूप्यते (नि - रूप् = निरूप्यते.) Kri. क्त्य—नि + रूप् = निरूपणीयः. PP. निष्ठा नि + रूप् = निरूपितः. IP. क्ता—रूपयित्वा. Inf. तुमुन् निरूपयितुम्.

ल

लक्ष्—चुरा U. मे दर्शनाद्नयोः, to notice, to define, to regard. Pre लट् लक्षयति-ते. Perf. लिट् लक्षयाश्चकार-चक्रे. PP. निष्ठा -लक्षितः. Inf. तुमुन्—लक्षयितुम्.

लप्—भा P. से. व्यक्तायां वाचि, to talk in general, to wail. Pre. लट्—लपति. Perf. लिट् ललाप, लेपनुः. Aor. लुङ्—अलपीत् अनापीत्. Fu. लृट्—लपिष्यति. Ben. आशिषि लिङ् लप्यात्. Pas. कर्मणि—लप्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अनापि. Cau. गिजन्त—वि + लप् = विलापयति, Aor. गिच्-लुङ्—अनोलपत्-अनलपत्. Des. सनन्त -लिलपिषति. Kri. कृत्य—लपितव्यः. लपनीयः. PP. निष्ठा -वि + लप् = विलपितः. IP. क्ता—लपित्वा, विलप्य. Inf. तुमुन्—विलपितुम्.

लभ्—भा A. लामे, to get, to take, to have, to be able. Pre लट् लभते. Pot. विधिलिङ् लभेत. Imp. लोट् लभताम्. Impf. लङ् अलभत. Perf. लिट्—लेभे. लेभिषे. Aor. लुङ्—अलब्ध. अलब्धाः. अलप्सि. Fu. लृट् लप्स्यते. Per Fu. लुट् लब्धा. Ben. आशिषि-लिङ् लप्सीष्ट. Pas. कर्मणि लभ्यते. Aor. कर्म-लुङ् अलामि-अलभि, but प्रालभि. Cau. गिजन्त—लभयति, Aor. गिच्-लुङ् अललभत्. Des. सनन्त लिप्सते. Fre. यङन्त लालभ्यते. Kri. कृत्य लब्धव्यः, लभनीयः. PP. निष्ठा—लब्धः. IP. क्ता लब्ध्वा. Inf. तुमुन्—लब्धुम्.

लम्ब् (लवि) भ्वा A लम्बे, to hang down.
 Pre लट् लम्बते Per Fu लुट् लम्बिता Ben.
 आशिषि लिङ् लम्बिषाष्ट Pas कर्मणि लम्बयते,
 Aor कर्म-लुङ् प्रलम्बि. Cau गिजस्त लम्बयति,
 Aor गिच्-लुङ् प्रललम्बत्-त Des सनस्त लिलम्बिषते
 Kri कृत्य लम्बितव्य. PP निष्ठा लम्बितः. IP. क्ता -
 लम्बित्वा Inf. तुमुन् लम्बितुम्.

लप् भ्वा. टिवा U. कान्ती, कान्तिरिह इच्छा, to
 wish, to long for. Pre. लट् लपति-ते-लप्यति-ते.
 Perf. लिट् ललाप-लेपे Aor लुङ् प्रलपीत्-प्रलापीत्-
 प्रलपिष्ट Fu लृट् लपिष्यति-ते Ben आशिषि लिङ्
 लप्यात् लपिषाष्ट. Pas कर्मणि लपयते, Aor कर्म-
 लुङ् प्रलापि Des. सनस्त लिलपिषति-ते. Kri. कृत्य
 लपितव्य. PP निष्ठा लपितः. IP. क्ता लपित्वा.
 Inf. तुमुन्—लपितुम्.

अभि + लप् — अभिलपति-ते.

लसम् भ्वा A. क्रीडायाम्, to play. Pre. लट् -
 वि + लस = विलसति.

लज्ज् — लृटा. A. लाजे, to be ashamed. Pre.
 लट् — लज्जते Perf लिट् — ललजे. Aor लुङ् प्रलज्जिष्ट.
 Fu. लृट् लज्जिष्यते. Per Fu लुट् लज्जिता. Cau.
 गिजस्त — लज्जयति-ते, Aor. गिच् लुङ् प्रललज्जत्-त Des.
 सनस्त लिलज्जिषते. PP. निष्ठा — लज्जितः. Inf. तुमुन्
 — लज्जितुम्.

लिख्—तुदा I. मं लेखने, to write. Per
 लट् लिखति. Pot. विधिलिङ् लिखित्. Imp. लोट्
 लिखतु. Impf. लङ् अलिखत्. Perf. लिट्—लिखेत्
 Aor. लुङ्—अलेखीत्. Fu. लृट् लेखिष्यति. Con. लृङ्—
 अलेखिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् लिख्यात्. Pas. कर्मणि
 लिख्यते. Aor. कर्म लुङ्—अलेखि. Cau. णिजन्त -
 लेखयति. Aor. णिच्-लुङ्—अलीलिखत्. Des. सनस्त
 —लिलिखति-लिलेखिषति. Fre. यङन्त—लेलिख्यते.
 Kri. कृत्य लेखितव्य, लेखनीयः, लेख्यः. PP. लिष्टा—
 लिखितः. IP. क्ता—लिखित्वा-लेखित्वा. Inf. तुमुन्
 —लेखितुम्.

लिप्—तुदा U. च. उपदेहे, to paint. Pre.
 लट्—लिप्सति-ते. Pot. विधिलिङ्—लिप्सित्-त. Imp.
 लोट्—लिप्सतु-लिप्सताम्. Impf. लङ् अलिप्सत्-त. Perf.
 लिट् लिलेप लिलेपिष. लिलेप, लिलिपिव. Aor. लुङ्—
 अलिपत्-अलिपत-अलिप्त, अलिपताम्-अलिपेताम्-अलिप्सा-
 ताम्. अलिपन्-अलिपन्त-अलिपत. Fu. लृट्—लेप्स्यति-ते.
 Per Fu. लृट् लेप्ता. Ben. आशिषि-लिङ् लिप्यात्.
 लिप्सोष्ट. Pas. कर्मणि—लिप्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अलेपि.
 Cau. णिजन्त लेपयति-ते. Aor. णिच्-लुङ्—अलीलिपत्-त.
 Des. सनस्त लिलिप्सति-ते. Fre. यङन्त—लेलिप्यते. Kri.
 कृत्य—लेपनीय. PP. लिष्टा—लिप्तः. IP. क्ता लिप्ता.
 Inf. तुमुन्—लेप्सुम्.

लिह्—अदा U. च. आस्वादने, to lick, to taste.
 P. . लट् लेढि-लेढि, लेढः लिहति. लिहन्ति-लिहते लेचि-

लिह्ते, लीढ - लिहाये, लीढ-लीढे. लेह्य-लिह्ते, लिह् - लिह्ते
 लिह्यः-लिह्यते. Pot. विधिलिङ् लिह्यात्-लिहीत. लिह्या-
 लिहीयाः. लिह्याम्-लिहीय. Imp. लोट्—लेढु-लीढाम्,
 लीढाम्-लिहाताम्, लिहन्तु-लिहताम्. लीढि-लिह्य लीढम्-
 लिहायाम्, लीढ-लीढम्. लेहानि-लेहै. Impf लङ्—अलेट्-
 ह् अलीढ, अलीढाम्-अलिहाताम्, अलिहन्-अलिहत. अलेट्-
 ह्-अलीढा, अलीढम्-अलिहायाम्, अलीढ-अलीढम्. अलेहम्-
 अलिहि, अलिह-अलिहहि. Perf. लिट्—निलेह-निलिह्ते,
 निलिहतुः-निलिहाते. निलेहिय-निलिहिये, निलिहयुः-
 निलिहाये, निलिह-निलिहिये-द्वे. निलेह-निलिह्ते,
 निलिहिव-निलिहिवहे Aor. लुङ्—अलिञत् अलिञत-
 अलीढ, अलिञताम्-अलिञाताम्. अलिञः-अलिञथा-
 अलीढा, अलिञतम्-अलिञायाम्, अलिञत-अलिञध्वम्-
 अलीढम्. अलिञम्-अलिञि, अलिञाय-अलिञावहि-अलि-
 ङहि. Fu. लृट्—लेह्यति-ते. Per Fu लृट्—लेढा.
 Con. लृङ् अनेज्यत्-त Pas. कर्मणि—लिह्यते, Aor.
 कर्म-लुङ् अलेहि. Cau. णिजन्त—लेहयति-ते Aor.
 णिच्-लुङ्—अनीतिहत्-त. Des सनन्त—लिनिञति-ते.
 Fre. यङन्त—लेलिह्यते. Kri. क्त्य—लेढव्यः, लेहनीयः.
 PP. निष्ठा लीढः. IP. क्ता—लीढा Inf. तुमुन्
 लेढुम्-

लुण्ठ् (लुठि)—भा P. से. लुण्ठने, to rob.
 Pre. लृट्—लुण्ठति. Perf. लिट् लुलुण्ठ. Aor. लुङ्—
 अलुण्ठीत्. Fu. लृट्—लुण्ठयति. PP. निष्ठा लुण्ठतः.
 Inf. तुमुन्—लुण्ठितुम्.

लू—अया U. सं. खर्न, to cut off, to divide
 Pre लट् लुनाति लुनीते. लुनासि-लुनीषे. लुनामि लुने.
 Pot विधिलिङ्—लुनीयात्-लुनीत. लुनीयाः-लुनीथा. लुनी-
 याम्-लुनीय. Imp. लोट् लुनातु-लुनीताम्. लुनीहि
 लुनीष्व. लुनानि-लुनै. Impf. लङ्—अलुनात्-अलुनीत, अलुनी-
 ताम्-अलुनाताम्. अलुनाः-अलुनीथाः. अलुनाम्-अलुनि. अलुनीव-
 अलुनीवहि. Perf. लिट्—लुलाव-लुलुवे, लुलुवतु लुलुवाते.
 लुनविष-लुलुविषे, लुलुवयुः-लुलुवाये. लुलाव-लुलव-लुलुवे.
 लुलुविव-लुलुविवहे. Aor. लुङ्—अल्लावीत्-अल्लविष्ट. Fu
 लृट्—लविष्यति-ते. Per Fu. लुट्—लविता. Con. लृङ्
 अल्लविष्यत्-त, Ben. आशिषि लिङ्—लूयात्-लविषीष्ट.
 Pas. कर्मणि—लूयते, Aor. कर्म-लुङ् अल्लावि. Cau.
 णिञस्त—ल्लावयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अल्लोन्नवत्-त.
 Des. सनस्त—लुलूयति ते. Fre. यङ्स्त लोलूयते.
 PP. निष्ठा लूनः. IP. ज्ञा लवित्वा. Inf. तुमुन्
 लवितुम्

लोक—आ A. से. दर्शने, to see. Pre. लट्
 लोकेते. Perf. लिट्—लुलोके. Aor. लुङ्—अलोकिष्ट.
 Fu. लृट्—लोकिष्यते. Per Fu. लुट् लोकिता. Ben.
 आशिषि लिङ्—लोकिषीष्ट. Pas. कर्मणि लोकेते, Aor.
 कर्म-लुङ्—अलोकि. Cau. णिञस्त लोकयति, Aor.
 णिच्-लुङ्—अलुलोकत्. Des. सनस्त लुलोकियते. Fre.
 यङ्स्त—लोलोकेते. Kri. क्त्य—लोकितव्यः, लोकनीय.
 PP. निष्ठा लोकित. IP. ज्ञा लोकित्वा. Inf. तुमुन्
 —लोकितुम्.

लोक्—चुरा U. दासौ, to shine. Pre.
लट्—लोकयति-ते. *etc.*

लोच्—भा A. से. दर्शने, to see. Pre. लट् -
लोचते Perf. लिट्—लुलोचि. Aor. लुङ् अलोचिष्ट.
Fu. लृट् लोचिष्यते. Per Fu लृट् लोचिता. Ben.
आगिषि-लिट् लोचिषीष्ट. Pas. कर्मणि लोच्यते, Aor.
कर्म-लुङ् अलोचि. Cau. गिजस्त-लोचयति, Aor.
गिच्-लुङ् अलुलोचत्. Des. सनस्त लुलोचिषते. Fre.
यङ्—लोलोच्यते. PP. निष्ठा लोचितः. Inf. तुमुन्
—लोचितुम्.

लोच्—चुरा U. से. दीप्तौ, to shine Pre.
लट् लोचयति-ते. *etc.*

लोङ्—भा P. से. उन्मादे, to be mad or foolish.
Pre. लट्—लोडति. Perf. लिट् लुलोड. Aor. लुङ्
अलोडीत्. Fu. लृट्—लोडिष्यति. Cau. गिजस्त लोडयति.
PP. निष्ठा—लोडितः. Inf. तुमुन् लोडितुम्.

वच्—अदा P. च. परिभाषणे, to speak. अस्
लट्-लोट्-लङ् प्रथमपुरुषबहुवचनेषु प्रयोगो न भवति, Pre.
लट्—

वक्ति	वक्ताः	
वक्षि	वक्ष्यः	वक्ष्य
वक्षि	वक्ष्वः	वक्ष्याः

Pot. विधिलिङ्—

वक्ष्यात्	वक्ष्याताम्	वक्ष्युः
वक्ष्याः	वक्ष्यातम्	वक्ष्यात
वक्ष्याम्	वक्ष्याव	वक्ष्याम

Imp. लोट्—

वक्तु	वक्ताम्	
वक्ष्धि	वक्तम्	वक्ता
वक्षानि	वक्ष्याव	वक्ष्याम

Impf. लङ्—

अवक्	अवक्ताम्	
अवक्	अवक्तम्	अवक्ता
अवक्षम्	अवक्ष्व	अवक्ष्याम

Perf. लिट्—

उवाच	उवक्षुः	उवक्षुः
उवक्ष्य-उवक्षिथ	उवक्ष्यः	उवक्ष
उवाच-उवच	उवक्षिथ	उवक्षिम

Aor. लुङ्—

अवोचत्	अवोचताम्	अवोचन्
अवोचः	अवोचतम्	अवोचत
अवोचम्	अवोचाव	अवोचाम

Fu. लृट् -वक्ष्यति. Per Fu लुट् -वक्ता. Con. लृङ्—
अवक्ष्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—उच्यात्, उच्यास्ताम्, उच्यासुः.
उच्याः उच्यासम्. Pas कर्मणि उच्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
अवाचि. Cau. गिजस्त वाचयति, Aor. गिच्-लुङ्—
अगीयचत्. Des. सनन्त विवक्षति. Fre. यङ्-स्त—वावक्ष्यते.
Kri कृत्य वक्तव्यम्, वाच्यम्-वाक्यम्. PP. निष्ठा—उक्तः.
IP क्ता—उक्ता. Inf. तुमुन्—वक्तुम्.

वच्—सुरा U. गिच्पक्षे सेट्, गिजभावे अनिट्.
परिभाषणे, to speak, to read. Pre. लट्—वाच-
यति-ते, etc.

वद्—भा P. से व्यक्तायां वाचि. to say, to tell,
to speak Pre. लट् वदति वदमि. वटामि. Pot.
विधि-लिट्—वदेत्. वदेः. वदेयम्. Imp. लोट्—वदतु.
वद. वदानि. Impf. लङ्—अवदत्. अवद'. अवदम्. Perf.
लिट्—उवाद, ऊदतुः, ऊदुः. उवादिय, ऊदयुः, ऊद उवाद-
उवद, ऊदिव, ऊदिम Aor. लुङ्—अवादीत्, अवादिष्टाम्,
अवादिषुः. अवादीः, अवादिष्टम्, अवादिष्ट. अवादिषम्,
अवादिष्व. अवादिष. Fu. लृट्—वदिष्यति. Per Fu.
लुट् वदिता. Con. लृङ्—अवदिष्यत्. Ben. आशिषि-
लिट् उच्यात्, उच्यास्ताम्, उच्यासुः. Pas कर्मणि उच्यते,

Aor. कर्म-लुङ्—अवादि. Cau निप्रस्त वादयति-वादयते,
Aor. णिच्-लुङ्—अवीवदत्-अवीवदत. Des. सनस्त—
विवादयति. Fre. यङ्—वावद्यते. Kri. कृत्य वदि-
तव्यः, वदनीयः. PP. निष्ठा—उदितः. IP. ज्ञा—
उदित्वा. Inf. तुमुन्—वदितुम्.

भासनार्थे (भासनं दीप्तिः)—वदते व्याकरणे आचार्यः
(भासमानस्तत्र सूत्रार्थं वक्ति इत्यर्थः).

उपसान्त्वनार्थे—भृत्यान् उपवदते (सान्त्वयतीत्यर्थः).

ज्ञानार्थे—वदते आचार्यः (वदितुं ज्ञानातीत्यर्थः).

यत्नार्थे—गेहे वदते (तद्विषयमुत्साहमाविष्करोतीत्यर्थः).

विमत्यर्थे—(विमतिः नानामतिः) गेहे विवदन्ते (विमति-
पतिता विचित्रं भाषन्ते इत्यर्थः).

उपमग्ननार्थे—(उपमग्नं रहसि उपच्छन्दम्) कुलभार्याम्
उपवदते (उपच्छन्दयतीत्यर्थः).

मनुष्याणां समुच्चारणार्थे—(समुच्चारणम्, सम्भूयोच्चारणम्)
सम्प्रवदन्ते राजानः (सम्भूयोच्चारयन्तीत्यर्थः). किन्तु
सम्प्रवदन्ति कुक्कुटाः.

उपसर्गसञ्ज्ञकाद् अनोरकर्मकाद् मनुष्याणामुच्चारणार्थे—अनु-
वदते कठः कलापकस्य (अचानु सादृश्यार्थे—यथा कलापो-
ऽधीयानो वदति तथा कठ इत्यर्थः).

मनुष्याणां समुच्चारणविप्रलापार्थे—विप्रवदन्ते-विप्रवदन्ति मौह-
र्त्तिकाः (युगपद् विरुद्धं भाषन्ते इत्यर्थः). विप्रलापो
विरुद्धभाषणम्. धनकामो न्यायमपवदते (धनार्थं न्यायं
नाद्रियते इत्यर्थः).

वञ्च् — चुरा A. से. प्रलब्धने, to cheat Pre. लट्—
वञ्चयते-वञ्चति. Perf. लिट्—वञ्चयामास *etc.* Aor. लुङ्—
अववञ्चत. Fu. लृट्—वञ्चयिष्यते. Pas. कर्मणि
वञ्चते, Aor. कर्म-लुङ्—अवञ्चि. Kri. क्त्य वञ्चयितव्यः,
वञ्चनीयः. PP. निष्ठा—वक्तः. IP. क्ता--वञ्चयित्वा
वञ्चित्वा-वक्ता. Inf. तुमुन्—वञ्चयितुम्. हेतुमन्तौ—

इन्द्रनीलहृवदः प्रधीयमीराग्नितः कथममी जिघांसतः ।

उत्तमत्रवणबालनिखनाद् वञ्चयन्ति शरभान् करिणवः ॥

वन्द् (वदि)—भा A. से. अभिवादनस्तुत्योः, to
salute, to adore, to praise. Pre. लट्—वन्दते. Perf.
लिट्—ववन्दे. Aor. लुङ्—अवन्दिष्ट. Fu. लृट्—वन्दि-
ष्यते. Per Fu. लृट्—वन्दिता. Pas. कर्मणि—वन्दते.
Aor. कर्म-लुङ्—अवन्दि. Cau. गिजस्त—वन्दयति-ते
Kri. क्त्य—वन्दितव्यः, वन्दनीयः. PP. निष्ठा—वन्दितः.
IP. क्ता—वन्दित्वा. Inf. तुमुन्—वन्दितुम्.

वप्—भा U. अ. बीजसन्ताने, छेदने च, to sow, to
scatter, to throw, to weave, to shave. Pre. लट्—वपति-
ते. Perf. लिट्—उवाप-ऊपे, ऊपतुः-ऊपाते. उवप्थ-उवपिथ-
ऊपिथे, ऊपयुः-ऊपाये. उवाप-उवप-ऊपे, ऊपिव-ऊपिवहे Aor.
लुङ्—अवाप्सोत्-अवप्त, अवाप्ताम्-अवप्ताताम्, अवाप्सुः-अवप्सत.
अवाप्सोः-अवप्साः, अवाप्तम्-अवप्सायाम्, अवाप्त अववप्थम्
अवाप्सम्-अवप्सि, अवाप्सव-अवप्सवहि. Fu. लृट्—वप्स्यति-ते.
Per Fu. लृट्—वप्ता. Con. लृङ्—अवप्सतु-त. Ben.
आशिषि लिङ्—उप्यात् वप्सोष्ट. Pas. कर्मणि—उप्यते,

Aor. कर्म-लुङ्—अवापि Cau. णिजन्त वापयति ते. Des. मनन्त विवपति-ते. Fre. यङन्त वावप्यते Kri. कृत्य वपनीयः. PP. निष्ठा -उपत्तः. IP. क्ता—उष्ठा. Inf. तुमुन्—वमुम्.

वम्—भा P. से. उद्दिरणे, to throw out, to pour out, to vomit. Pre. लट् वमति. Pot. विधिलिङ्—वमेत्. Imp. लोट्—वमत्. Impf. लङ्—अवमत्. Perf. लिट्—ववाम. ववमतुः. वधमिथ, ववमथुः. ववाम, ववमिव. Aor. लुङ्—अवर्मात्, अवमिष्टाम्, अवमिषुः. अवर्मीः. अवमिषम्. Fu. लृट्—वमिष्यति. Per Fu. लुट्—वमिषा. Con. लृङ्—अवमिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—वम्यात्. Pas. कर्मणि—वम्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अवामि. Cau. णिजन्त—वामयति-वमयति. Aor. णिच्-लुङ्—अवीवमत्. Des. मनन्त—विधमिषति. Fre. यङन्त वंवम्यते. Kri. कृत्य—वमितव्यः. वमनीयः. PP. निष्ठा—वान्तः. IP. क्ता वमित्वा-वान्त्वा. Inf. तुमुन् वमितुम्.

वस्—भा P. अ. निवासे, to dwell. Pro. लट्—वसति. Pot. विधिलिङ्—वसेत्. Imp. लोट्—वसत्. वस. वसानि. Impf. लङ्—अवसत्. Perf. लिट्—उवास, ऊषतुः, ऊषुः. उधमिथ-उवस्थ, ऊषथुः, ऊष. उवास, ऊषिव, ऊषिम. Aor. लुङ्—अवाक्सीत्, अवात्ताम्, अवात्सुः. अवाक्सीः, अवात्तम्, अवात्त. अवात्सम्, अवात्स्व, अवात्स्मा. Fu. लृट्—वत्स्यति. वत्स्यसि. वत्स्यामि. Per Fu. लुट्—वस्ता. Con. लृङ्—अवत्स्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—उष्यात्. Pas. भावे—उष्यते, Aor. भावे-लुङ्—अवासि. Cau.

णिजन्त - वासयति-ते, Aor. णिच्-लुङ् अवोवसत् त. Des. सनन्त—विवत्सति. Pre यङ्न्त वावस्यते. Kri कृत्य वास्तव्यम्, वसनीयम् PP. निष्ठा—उषितः. IP. ज्ञा—उषित्वा. Inf. तुमुन् वस्तुम्

वस्—अटा A. से. आच्छादनं. to wear, to put on. Pre लट्—वस्ते. वस्से. वसे Pot विधिलिङ्—वसीत. वसीथाः वसीय. Imp लोट्—वस्ताम् वस्व. वसे. Impf. लङ्—अवस्त. अवस्थाः अवसि. Perf. लिट्—ववसे. ववसिषे. ववसे. Aor. लुङ्—अवसिष्ट अवसिष्ठाः. अवसिषि. Fu. लृट्—वसिष्यते. Per Fu लुट्—वसिता. Ben आशिषि-लिङ् वसिषीष्ट. Pas. कर्मणि—वस्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अवासि. Cau. णिजन्त - वासयति-ते. Aor णिच्-लुङ्—अवोवसत्-त Des. सनन्त विवसिष्यते. Pre. यङ्न्त—वावस्यते. Kri. कृत्य—वसितव्यः. PP. निष्ठा—वसितः. IP. ज्ञा—वसित्वा. Inf तुमुन्—वसितुम्.

वह्—भा U. अ प्रापणे, द्विकर्मकः. to carry, to bear. Pre. लट् वहति-ते. Pot. विधिलिङ्—वहेत्-त. Imp. लोट्—वहतु-वहताम्. Impf. लङ्—अवहत-अवहत.

Perf. लिट्—

(उवाह	(ऊहतुः	(ऊहुः
(ऊहे	(ऊहाते	(ऊहिरे
(उवहिथ-उवाट	(ऊहथुः	(ऊह
(ऊहिषे	(ऊहाये	(ऊहिध्वे-द्वे

{ उवाह	{ ऊहिव	{ ऊहिस
{ ऊहे	{ ऊहिवहे	{ ऊहिसहे

Aor. लुङ्—

{ अवाचीत्	{ अवोढाम्	{ अवाचुः
{ अवोढ	{ अवचानाम्	{ अवचत
{ अवाचीः	{ अवोढम्	{ अवोढ
{ अवोढाः	{ अवचानायाम्	{ अवोढुम्
{ अवाचम्	{ अवच्छ	{ अवच्छ
{ अवचि	{ अवच्छहि	{ अवच्छहि

Pu. लृट् वक्ष्यति-वक्ष्यते. Per Pu. लृट्—वोढा.
 Con लृङ् अवक्ष्यत्-अवक्ष्यत Ben. आशिषि लिङ्—
 उवाहत्-वर्चीष्ट. Pas. कर्मणि उवाहते. Aor. कर्म-लुङ्—
 अवाहि. Cau. गिञस्त वाहयति-ते. Aor गिञ्-लुङ् -
 अवीवहत्-त. Des सनस्त—विवक्षति-ते. Pre. यङ्स्त -
 वावक्षते. Kri. कृत्य—वोढव्यः, वहनीयः. PP. निष्ठा—ऊढः.
 IP. क्ता—ऊढा. Inf. तुमुन् वोढुम्.

प्र + वह् = प्रवहति. परि + वह् = परिवहति.

वा—अदा P. अ. गतिगम्यनयोः, to blow, to
 injure Pre. लृट् -वाति. वामि. वामि. Pot. विधिलिङ्—
 वायात्. वायाताम्, वायुः. वायाः, वायातम्. वायाम्, वायाव.
 Imp लोट् -वान्, वाताम्, वान्तु. वाहि. वानि. Impf.
 लङ्—अवात्. अवानाम्, अवुः-अवान् अवाः. अवाम्. Perf.
 लिट् ववा, ववतुः ववुः. ववाथ-वविथ, ववयुः. ववौ, वविव.

Aor. लुङ्—अवासीत्. अवासौ. अवासिवम्. Fu. लृट्—
वास्यति. Per Fu. लृट्—दाता Con. लृङ्—अवास्यत्.
Ben. आशिषि लिङ्—वायात्. वायास्ताम्. वायासुः. Pas.
कर्मणि वायते, Aor. कर्म-लुङ् अवायि. Cau. णिजन्त—
वापयति, Aor णिच्-लुङ्—अवोवपत्; कम्पनार्थं (to
shake) वाजयति. Des. सनन्त—विवासति. Fre
यङन्त—वेवीयते. Kri कृत्य वातव्यः. PP. निष्ठा—
वातः. IP. क्ता—वात्वा. Inf. तुमुन्—वातुम्.

वाञ्छ् (वाक्छि)—भा P. से. वाञ्छायाम्. to
wish, to desire. Pre लट् वाञ्छति. Pot. विधि लिङ्
—वाञ्छेत्. Imp लोट् वाञ्छतु. Impf. लङ् अदाञ्छत्
Perf. लिट्—ववाञ्छ. ववाञ्छतुः. ववाञ्छिथ. ववाञ्छ. ववा-
ञ्छिव. Aor. लुङ्—अवाञ्छीत्. अवाञ्छीः. अवाञ्छिथम्. Fu
लृट्—वाञ्छिष्यति. Per Fu. लृट्—वाञ्छिता. Ben.
आशिषि-लिङ् वाञ्छात् Pas. कर्मणि—वाञ्छते, Aor.
कर्म-लुङ् अवाञ्छि. Cau णिजन्त—वाञ्छयति, Aor.
णिच्-लुङ्—अववाञ्छत्. Des. सनन्त—विवाञ्छिषति. Kri.
कृत्य—वाञ्छितव्यः, वाञ्छनीयः. PP. निष्ठा—वाञ्छितः.
IP. क्ता—वाञ्छित्वा. Inf. तुमुन्—वाञ्छितुम्.

विज् (विजिर्)—लुङ् U. अ. पृथग्भावे, to
separate.

Pre. लट्—

PARASMAIPADA.

वेवेक्ति	वेविक्तः	वेविजति
वेवेक्षि	वेविक्षथः	वेविक्ष
वेवेज्धि	वेविज्व	वेविज्धि.

ATMANEPADA.

वेविक्षे	वेविज्जाते	वेविजते
वेविक्षे	वेविजाथे	वेविग्धे
वेविजे	वेविज्वहे	वेविज्महे

Pot. विध्निङ्—वेविज्यात्-वेविजीत, वेविज्याताम्-वेवि-
जीयाताम्. वेविज्याः-वेविजीयाः. वेविज्याम्-वेविजीय. Imp.
लोट्—वेवेक्तु-वेविक्षात्. वेविग्धि वेविक्ष. वेविजानि-वेविजे.
Impf. लङ्—अवेवेक्-ग्-अवेविक्ष. अवेवेक्-ग्-अवेविक्षाः.
अवेविजम्-अवेविजि. Perf. लिट्—विवेज-विविजे. विवे-
जिथ-विविजिथे. विवेज-विविजे, विविजिव-विविजिवहे.

Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

{ अविजत्	{ अविजताम्	{ अविजन्
{ अवेक्षीत्	{ अवेक्षाम्	{ अवेक्षुः
{ अविजः	{ अविजतम्	{ अविजत
{ अवेक्षीः	{ अवेक्षम्	{ अवेक्ष
{ अविजम्	{ अविजाव	{ अविजाम
{ अवेक्षम्	{ अवेक्ष्व	{ अवेक्ष्म

ATMANEPADA.

अविक्ष	अविज्याताम्	अविजत
अविक्षाः	अविज्यायाम्	अविग्धम्
अविति	अविज्वहि	अविज्महि

Pres. लट्—वेक्षति-वेक्षते. Per. Fut. लुट्—वेक्षा.
Con. लङ्—अवेक्ष्यत् त. Ben. आशिषि-लिट्—विज्यात्.

विचीष्ट. Pas. कर्मणि—विज्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अवेजि.
 Cau. णिजन्त वेजयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अवोविजत्-त.
 Des. सनन्त—विविजति-ते. Fre. यङन्त—वेविज्यते. Kri.
 कृत्य—वेजनीयः. PP. निष्ठा—विक्तः. IP. क्ता—विक्ता.
 Inf. तुमुन्—वेक्तुम्.

विज् (विजी)—तुदा A. से. ओविजी—भय-
 चलनयोः, to shake, to tremble. प्रायेणायम् उत्पूर्वः.
 Pre. लट्—उद्विजते. Pot. विधिलिङ्—उद्विजेत. Imp.
 लोट्—उद्विजताम्. Impf. लङ्—उद्विजत. Perf.
 लिट्—उद्विजि. Aor. लुङ्—उद्विजिष्ट. Fu. लृट्—
 उद्विजिष्यते. Per Fu. लृट्—उद्विजिता. Con. लृङ्—
 उद्विजिष्यत. Ben. आशिषि-लिट्—उद्विजिषीष्ट. Pas.
 भावे—उद्विज्यते, Aor. भावे लुङ्—उद्वेजि. Cau. णिजन्त
 —उद्वेजयति. Aor. णिच्-लुङ्—उद्वोविजत्. Des. सनन्त
 —उद्विविजिषते. Fre. यङन्त—उद्वेविज्यते. Kri. कृत्य—
 उद्विजितव्यः, उद्वेजनीयः. PP. निष्ठा—उद्विग्न्ः. IP. क्ता
 —विजित्वा. Inf. तुमुन्—उद्विजितुम्.

विज् (विजी)—रुधा P. से. ओविजी-भयचलनयोः,
 to shake, to fear. Pre. लट्—विनक्ति, विङ्क्तः, विञ्चन्ति
 विनक्ति, विङ्क्थः, विङ्क्थ. विनक्षिम्, विञ्चुः, विङ्क्षुमः.
 Pot. विधिलिङ्—विङ्क्ष्यात्. Imp. लोट्—विनक्तु. विङ्क्षि.
 विनजानि. Impf. लङ्—अविनक्, अविङ्क्ष्याम्. Perf.
 लिट्—विवेज, विविजतुः. विविजिथ. विवेज, विविजिव.
 Aor. लुङ्—अविजोत्, अविजिष्टाम्. Fu. लृट्—विजि-

अति. Per Fu. लुट् विजिता. Des. सनत्स - विवि-
जिषति. सर्वे तुदादिवत्.

विद्— अदा P. से. ज्ञाने, to know, to regard.

Pre. लोट्—

{ वेत्ति	{ वित्तः	{ विदन्ति
{ वेद	{ विदतुः	{ विदुः
{ वेत्सि	{ वित्यः	{ वित्य
{ वेत्थ	{ विदधुः	{ विद
{ वेसि	{ विद्वः	{ विद्यः
{ वेद	{ विद्व	{ विद्य

Pot. विधिनिङ् - विद्यात्, विद्याताम्, विद्युः, विद्याः,
विद्याम्.

Imp. लोट्—

{ वेत्तु	{ वित्ताम्	{ विदन्तु
{ विदांकरोतु	{ विदांकुरुताम्	{ विदांकुर्वन्तु
{ विद्वि	{ वित्तम्	{ वित्त
{ विदांकुरु	{ विदांकुरुतम्	{ विदांकुरुत
{ वेदानि	{ वेदाव	{ वेदाम
{ विदांकरवाणि	{ विदांकरवाव	{ विदांकरवाम

Impf. लङ्—

अवेत्-द्	अवित्ताम्	अविदुः
अवेः-अवेत्-द्	अवित्तम्	अवित्त
अवेदम्	अविद्व	अविद्य

Perf. लिट्—

{ विवेद	{ विविदतुः	{ विविदुः
{ विदांचकार	{ विदांचकतुः	{ *विदांचकः
{ विवेदिथ	{ विविदथुः	{ विविद
{ विदांचकर्थ	{ विदांचकथुः	{ विदांचक
{ विवेद	{ विविदिव	{ विविदिम
{ विदांचकार	{ विदांचकव	{ विदांचकम

Aor. लुङ्—अवेदीत्, अवेदिष्टाम्. अवेदीः, अवेदिष्टम्
अवेदियम्, अवेदिष्व. Pu. लट्—वेदिष्यति. Per Fu. लुट्—
वेदिता. Con लृङ्—अवेदिष्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—
विद्यात्, विद्यास्ताम्. Pas. कर्मणि—विद्यते, Aor. कर्म-
लुङ्—अवेदि. Cau. निजस्त—वेदयति, Aor णिच्-लुङ्—
अवीविटत्. Des. सनस्त—विविदिषति. Fre. यङस्त—
वेविद्यते. Kri. कृत्य--वेदितव्यः, वेदनीयः. PP. निष्ठा
विदितः. IP. क्ता विदित्वा. Inf. लुभुन्—वेदितुम्.

सत्तायां विद्यते, ज्ञाने वेत्ति, विन्ते विचारणे ।

विन्दते विन्दति प्राप्नोति, श्यन् लुक् अम् शेषु च क्रमात् ॥

(अकर्मकात्) सम् + विद्—Pre. लट्—संविन्दे, संविदाते,
संविदते-संविदते. Imp. लोट्—संविदताम्-संविदताम्.
Impf. लङ्—समविदत-समविदत. Ben. आशिषि-लिट्
—संवेदिषीष्ट, संवेदिषीयास्ताम्.

विद्—दिवा A. अ. सत्तायाम्, to be, to hap-
pen. Pre. लट्—विद्यते. Pot. विधिलिट् विद्येत. Imp.
लोट्—विद्यताम्. Impf. लङ्—अविद्यत. Perf. लिट्

विविदे. Aor. लुङ्—अवित्त. Fu. लृट्—वेत्स्यते. Per Fu. लुट् वेत्ता. Ben. आशिषि-लिङ् विस्तीष्ट. Pas. कर्मणि—विद्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अवेदि. Cau. गिजन्त—वेदयति. Aor. गिच्-लुङ्—अवीविदत्. Des. सनन्त—विविक्तते. Fre. यङन्त—वेविद्यते. PP. निष्ठा—विक्तः. IP. ज्ञा—विश्वा. Inf. तुमुन्—वेत्तुम्.

विद् (विद्लृ)—तुदा U. वे. क्षाभे, भाष्यमते नेट्, व्याघ्रभूत्यादीनामाचार्याणां मते सेट्. To find. Pre. लट्—विन्दति-विन्दते. Pot. विधिलिङ्—विन्देत्-विन्देत. Imp. लोट्—विन्दतु-विन्दताम्. Impf. लङ्—अविन्दत्-अविन्दत. Perf. लिट् विवेद-विविदे, विविदतुः-विविदाते. विवेदिय विविदिषे, विविदयुः-विविदाये. विवेद-विविदे, विविदिष-विविदिषहे. Aor. लुङ्—अविदत्-अवेदिष्ट-अवित्त, अविदताम्-अवेदिषाताम्-अविक्ताताम्, अविदन्-अवेदिषत-अवित्तत. अविदः-अवेदिष्ठाः-अवित्याः, अविदतम्-अवेदिषायाम्-अविक्तायाम्, अविदत-अवेदिष्वम्-अविद्वम्. अविदम्-अवेदिषि-अवित्सि, अविदाव-अवेदिष्वहि-अवित्स्वहि. Fu. लृट्—वेदिष्यति-ते वेत्स्यति-ते. Per Fu. लुट्—वेदिता-वेत्ता. Con. लृङ्—अवेदिष्यत्-त-अवेत्स्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—विद्यात्-विस्तीष्ट-वेदिषीष्ट. Pas. कर्मणि—विद्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अवेदि. Cau. गिजन्त—वेदयति-ते, Aor. गिच्-लुङ्—अवीविदत्-त. Des. सनन्त—विविदिषति-ते-विवेदिषति-ते-विविक्तति-ते. Fre. यङन्त—वेविद्यते. Kri. कृत्य—वेदितव्यः-वेत्तव्यः, वेदनीयः. PP. निष्ठा—विक्तः. IP. ज्ञा—विदित्वा-वेदित्वा-विश्वा. Inf. तुमुन्—वेदितुम्-वेत्तुम्.

विद् —रुधा A. अ. विचारणे, to know, to consider. Pre. लट् विन्ते. विन्ते. विन्दे. Pot विधिलिङ्—विन्देत्. Imp. लोट् विन्ताम्, विन्स्व, विन्दे. Impf. लङ्—अविन्त, अविन्ता, अविन्दि Perf. लिट् विविदे. Aor. लुङ्—अविसत्. Fu. लृट् वेत्स्यते. Per Fu. लुट्—वेत्ता. Des. सनन्त विविक्तते. PP. निष्ठा—विसत्;-विश. IP. क्ता—विस्वा. Inf. तुमुन् -वेत्तुम्.

विद्—बुधा A. व्याख्याने, to tell. Pre. लट्—वेदयते. Perf.—वेदयाचक्रे. Per Fu. लुट्—वेदयिता *etc.*

विश्—तुदा P. अ प्रवेशने, to enter, to fall, to share of. Pre. लट्—विशति. Pot. विधिलिङ्—विशेत्, Imp. लोट्—विशतु. Impf. लङ्—अविशत् Perf. लिट्—विवेश, विविशतुः. विवेशिथ, विविशथुः. विवेश, विविशिव. Aor. लुङ्—अविशत्, अविशताम्. अविशः, अविशतम्. अविशम्, अविशाथ. Fu. लृट् वेत्स्यति. Per Fu. लुट्—वेष्टा. Con. लृङ्—अवेत्स्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—विश्यात्. Pas. कर्मणि—विश्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अवेशि. Cau. शिजन्त—वेशयति, Aor. शिच्-लुङ्—अवीविशत् Des. विविशति. Fre. यङन्त—वेविश्यते. Kri. कृत्य—वेष्टव्यः. PP. निष्ठा—विष्टः IP. क्ता—विष्टा. Inf. तुमुन्—वेष्टुम्.

नि + विश् = निविशते. ग्राममभिनिविशते.

वृ (वृज्)—स्वा U. से. वरणे, to choose, to cover. Pre. लट्—वृणोति-वृणुते, वृणुतः वृण्वति. Pot. विधिलिङ्—

हणुयात् हण्वीत, हणुयाताम्-हण्वीयाताम्, हणुयुः-हण्वीरन्.
 हणुयाः-हण्वीयाः, हणुयातम्-हण्वीयायाम्, हणुयाम्-हण्वीय,
 हणुयाव-हण्वीवहि. Imp. लोट् हणोतु हणताम्, हणताम्-
 हण्वाताम्, हण-हणुध्व, हणुतम्-हण्वायाम्, हणुत-हणुध्वम्.
 हण्वानि-हण्वै, हण्वाव-हण्वावहे. Impf. लङ्—अहणोत्-
 अहणुत, अहणुताम्-अहण्वाताम्, अहणोः-अहणुथाः, अहणु-
 तम्-अहण्वायाम्, अहणवम्-अहणिव, अहणुव-अहणुवहि.
 Perf. लिट् ववार-वव्वे, वव्वतुः-वव्वानि, ववरिथ-वव्वषे,
 वव्वथुः-वव्वथे, ववार-ववर-वव्वे, वव्वव-वव्ववहे.

Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

अवागीत्	अवारिष्टाम्	अवारिषुः
अवागीः	अवारिष्टम्	अवारिष्ट
अवारिषम्	अवारिष्व	अवारिष

ATMANEPADA.

3rd p.	{	अवरिष्ट	{	अवरिषाताम्	{	अवरिषत
		अवरीष्ट		अवरीषाताम्		अवरीषत
		अवृत्त		अवृत्ताताम्		अवृत्त
2nd p.	{	अवरिष्टाः	{	अवरिषाथाम्	{	अवरिष्वम्
		अवरीष्टाः		अवरीषाथाम्		अवरिद्धम्
		अवृत्थाः		अवृत्ताथाम्		अवरीष्वम्
1st p.	{	अवरिषि	{	अवरिष्वहि	{	अवरिष्वहि
		अवरीषि		अवरीष्वहि		अवरीष्वहि
		अवृत्ति		अवृत्तवहि		अवृत्तवहि

Fu लृट्—वरिष्यति-वरीष्यति-वरिष्यते-वरीष्यते. Per Fu. लुट् वरिता वरीता. Con. लृङ् अवरिष्यत् अवरीष्यत्-अवरिष्यत-अवरीष्यत. Ben. आशिषि-लिङ्—त्रियात्-वरिषीष्ट-वरीषीष्ट. Pas. कर्मणि—त्रियते, Aor. कर्म-लुङ्—अवारि. Cau. णिजन्त—वारयति-ते, Aor. णिच् लुङ्—अवीवरत्-त. Des. सनन्त बुवूर्धति-विवरिषति-विवरीषति-ते. Pre. यङन्त—वेत्तीयते. Kri. कृत्य—वरितव्यः-वरीतव्यः, वरणीयः. PP. निष्ठा हतः. IP. क्ता—हत्वा, प्रहृत्य. Inf. तुमुन्—वरितुम्-वरीतुम्. यवेभ्यो गां वारयति. but—कण्टकैः परिवारयति हन्तम्.

ह (हङ्)—क्या A. से. सम्भक्षी, to cherish. Pre. लट् हणीते. Pot. विधि लिङ्--हणीत. Imp. लोट्—हणीताम्. Impf. लृङ् अहणीत. Perf. लिट्—वन्ने. Aor. लुङ् अवरिष्ट-अवरीष्ट-अहत Fu लृट् वरिष्यते-वरीष्यते. Per Fu. लुट् वरीता-वरिता. Con. लृङ् अवरिष्यत्-अवरीष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—वरिषीष्ट-वरीषीष्ट. Pas. कर्मणि—त्रियते. Cau. णिजन्त—वरयति ते. Aor. णिच्-लुङ्—अवीवरत्-त. Des. सनन्त—बुवूर्धते-विवरिषते-विवरीषते. Pre. यङन्त—वेत्तीयते. PP. निष्ठा—हतः.

ह (हञ्)—चुरा U. आवरणे, to cover, to surround. Pre. लट्—वारयति-ते वरति-ते. सर्वे स्वादिवत्.

हज् (हजी)—अदा A. से. वर्जने, to avoid, to shun. Pre लट्—हक्ते. हञ्ते. हजे. Pot. विधि-

लिट्—वृज्जीत. वृज्जीथाः. वृज्जीय. Imp. लोट्—वृक्ताम्.
 वृक्त्व. वृज्ज. Impf. लङ्—अवृक्ता. अवृक्थाः. अवृजि. Perf.
 लिट्—ववृजि. ववृजिषे. ववृजि. ववृजिवहे. Aor. लुङ्—अव-
 र्जिष्ट. अवर्जिष्ठाः. अवर्जिषि. Fu. लृट्—वर्जिष्यते. Per-
 Fu. लृट्—वर्जिता. Ben. आशिषि-लिट्—वर्जिषीष्ट.
 Pas. कर्मणि—वृज्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अवर्जि. Cau.
 णिजन्त—वर्जयति-ते, Aor. णिष्-लुङ्—अवृजत्-त-अव-
 वर्जत्-त. Des. सनन्त—विवर्जिषते. Fre. यङन्त—वरो-
 वृज्यते. Kri. कृत्य—वर्जितव्यः, वर्जनीयः. PP. निष्ठा—
 वृक्ताः. IP क्ता—वर्जित्वा. Inf. तुमुन्—वर्जितुम्.

वृज् (वृज्जी)—रुधा P. से. वर्जने to avoid, to
 move. Pre. लट्—वृणक्ति, वृङ्क्तः, वृञ्जन्ति. वृणक्ति. वृणज्मि.
 Pot. विधिलिट्—वृञ्ज्यात् वृञ्ज्याः. वृञ्ज्याम्. Imp. लोट्—
 वृणक्तु, वृङ्क्ताम्. वृङ्ग्धि. वृणजानि. Impf. लङ्—अवृणक्.
 अवृणजम्, अवृञ्ज. Perf. लिट्—ववर्ज, ववृजतुः. ववर्जिथ.
 ववर्ज, ववृजिव. Aor. लुङ्—अवर्जित्. Fu. लृट्—वर्जि-
 ष्यति. Per Fu. लृट्—वर्जिता. Cau णिजन्त—वर्जयति,
 Aor. णिष्-लुङ्—अववृजत्-अववर्जत्. Des. सनन्त—विव-
 र्जिषति. Fre. यङन्त—वरोवृज्यते. etc.

वृज् (वृज्जी)—चुरा U. से. वर्जने to avoid.
 Pre. लट्—वर्जयति-ते. etc.

वृत्—भ्वा A. से. वर्त्तने, to be, to exist. Per. लट्
 —वर्त्तते. वर्त्तसे. वर्त्त. Pot. विधिलिट्—वर्त्तत. Imp. लोट्—
 वर्त्तताम्. वर्त्तस्व वर्त्त. Impf. लङ्—अवर्त्तत. Perf. लिट्

—वहते, वहताते, वहतिरे. वहतिषे, वहताथे. वहते, वहतिवहे.
Aor—This verb is optionally Parasmaipada in the aorist, future, conditional, desiderative; and do not take इट् in the Parasmaipada tenses.

PARASMAIPADA.

Aor. लुङ्—

अहतत्	अहतताम्	अहतम्
अहतः	अहततम्	अहतत
अहतम्	अहताव	अहताम

ATMANEPADA.

अवर्तिष्ट	अवर्तिषाताम्	अवर्तिषत
अवर्तिष्ठाः	अवर्तिषायाम्	अवर्तिष्वम्
अवर्तिषि	अवर्तिष्वहि	अवर्तिष्वहि

Fu. लृट्—वर्त्यति-वर्तिष्यते. Per Fu. लुट् वर्तिता.
Con. लृङ्—अवर्त्यत्-अवर्तिष्यत. Ben. आशिषि-लिङ्—
वर्तिषीष्ट. Pas. कर्मणि—वर्त्यते, Aor. कर्म लुङ्—अवर्ति.
Cau. गिजन्त—वर्तयति-ते, Aor. गिच् लुङ्—अवोहतत्-
अववर्तत्-त. Des. सनन्त—विहृत्सति-विवर्तिषते. Fre.
यङन्त—वरोहत्यते. Kri. कृत्य—वर्तितव्यः, वर्तनीयः. PP.
निष्ठा—वृत्तः. IP. क्ता हृत्वा, प्रहृत्य. Inf. लुमुन्—
वर्तितुम्.

हृत्—दिवा A. से. वरणे भागे च to choose, to
divide Pre. लृट् हृत्यते Pot विधिलिङ्—हृत्येत. Imp.
होत् हृत्यताम्. Impf लृङ् अहृत्यत. Perf. लिट् वहते.

Aor. लुङ्—अवर्तिष्ट. Fu. लृट्—वर्तिष्यते. Per Fu. लृट्—वर्तिता. Con. लृङ्—अवर्तिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—वर्तिषीष्ट. Pas. कर्मणि—वर्त्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अवर्ति. Cau. णिजन्त—वर्तयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अवीवृतत्-अववर्तत्-त. Des. सनन्त—विवर्तिषते. Fre. यङन्त—वरीवृत्यते. Kri. कृत्य—वर्तितव्यः, वर्तनीयः. PP. निष्ठा—वृत्तः. IP. क्ता—वृत्त्वा-वर्तित्वा. Inf. तुमुन्—वर्तितुम्.

वृत्—चुरा U. से. दीप्ती to shine. Pre. लट्—वर्तयति-ते. Perf. लिट्—वर्तयां चकार-चक्रे. *etc.*

वृध्—भा A. से. वृद्धी, to grow. (as Bhvadi वृत्) Pre. लट्—वर्धते. *etc.*

वृध्—चुरा U. से. दीप्ती, to shine. Pre. लट्—वर्धयति-ते. Perf. लिट्—वर्धयां चकार-चक्रे. *etc.*

वृष्—भा P. से. सेवने to rain, to pour forth. Pre. लट्—वर्षति. Per. लिट्—ववर्ष. Aor. लुङ्—अवर्षीत्. Fu. लृट्—वर्षिष्यति. Per Fu. लृट्—वर्षिता. Con. लृङ्—अवर्षिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—वृष्यात्. Pas. कर्मणि—वृष्यते, Aor. कर्म लुङ्—अवर्षि. Cau. णिजन्त—वर्षयति, णिच्-लुङ्—अवीवृषत्. Des. सनन्त—विवर्षिषति. Fre. यङन्त वरीवृष्यते. PP. निष्ठा—वृष्टः. IP. क्ता—वृष्ट्वा. Inf. तुमुन्—वर्षितुम्.

वृष्—चुरा A. वर्षयते. *etc.*

वेप्—भा A. से. कम्पने, to tremble, to quake.
 Pre. सट्—वेपते. Perf. लिट् विवेपे. Aor. लुङ्—अवेपिष्ट.
 Fu. लृट्—वेपिष्यते. Per Fu. लुट्—वेपिता. Cau.
 णिजन्त—वेपयति-ते, Aor णिच् लुङ्—अविवेपत्-त. PP.
 निष्ठा—वेपितः. IP. क्ता—वेपित्वा. Inf. तुमुन् वेपितुम्.

व्यथ्—भा A. से. भयमञ्जनयोः, to fear, to
 suffer pain. Pre. सट् व्यथते. Perf. लिट्—विव्यथे.
 Aor. लुङ्—अव्यथिष्ट. Fu. लृट्—व्यथिष्यते. Per Fu.
 लुट्—व्यथिता. Ben. आशिषि-लिङ् व्यथिषीष्ट. Pas.
 कर्मणि—व्यथ्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अव्यथि. Cau. णिजन्त
 —व्यथयति. Aor. णिच् लुङ्—अविव्यथत्-त. Des.
 सनन्त—विव्यथिषते. Pre. यङन्त वाव्यथ्यते. Kri. कृत्य
 —व्यथितव्यः. PP. निष्ठा—व्यथितः. IP. क्ता व्यथित्वा. Inf.
 तुमुन्—व्यथितुम्.

व्रज्—भा P. से. गतौ, to go, to proceed. Pre.
 सट्—व्रजति. Pot. विधिलिङ् व्रजेत्. Imp. लोट् व्रजतु.
 व्रज व्रजानि. Impf. लङ् अव्रजत्. Perf. लिट्—वव्राज.
 वव्रजिथ. वव्राज. Aor. लुङ् अव्राजीत्. अव्राजीः. अव्राजि-
 षम्. Fu. लृट् व्रजिष्यति. Per Fu. लुट् व्रजिता.
 Ben. आशिषि लिङ्—व्रन्यात्. Pas. कर्मणि—व्रज्यते,
 Aor. कर्म-लुङ् अव्राजि. Cau. णिजन्त—व्राजयति,
 Aor. णिच्-लुङ् अविव्रजत्. Des. सनन्त—विव्रजिषति.
 Pre. यङन्त वाव्रज्यते. Kri. कृत्य—व्रजितव्यः. PP.
 निष्ठा व्रजितः. IP. क्ता व्रजित्वा. Inf. तुमुन्—
 व्रजितुम्.

श

शक् (शक्नु)—दिवा U. अ. मर्षणे, to be able, to bear. Pre. लट्—शक्यति-ते Pot. विधिलिङ्—शक्येत् त. Imp. लोट् शक्यतु-ताम्. Impf. लङ्—अशक्यत् त. Perf. लिट्—शशाक-शेके, शकतुः-शेकाते. शशक्य-शेकिथ-शेकिषे, शेकथुः-शेकाथे. शशाक-शेके, शेकिव-शेकिवहे. Aor. लुङ्—अशकत्-अशक्त. Fu. लृट्—शक्यति ते. Per Fu. लुट्—शक्ता. Ben. आशिषि-लिङ्—शक्यात्-शक्वीष्ट. Pas. कर्मणि—शक्यते, Aor कर्म-लुङ्—अशाकि. Cau. निजन्त शाक-यति-ते. Des. सनन्त—शिक्षति-ते. Fre यङन्त—शाश-क्यते. Kri. क्तव्य—शक्तव्यः. PP. निष्ठा—शक्तः. IP. क्ता—शक्ता. Inf. तुमुन्—शक्तुम्.

अयं सेट् इति केचित्. तन्मते, शकिष्यति-ते. Per Fu. लुट्—शकिता. Aor. लुङ्—अशार्कात् अशर्कात्-अशकिष्ट. Des. सनन्त—शिशकिषति-ते. PP. निष्ठा शकितः. IP. क्ता—शकित्वा. Inf. तुमुन्—शकितुम्.

शक् (शक्नु)—स्वा P. अ. शक्नो, to be able, to be powerful, to endure. Pre. लट् शक्नोति. Pot. विधिलिङ्—शक्नुयात्. Imp. लोट्—शक्नोतु. शक्नुहि. Impf. लङ्—अशक्नोत् Perf. लिट् शशाक, शकतुः. शशक्य-शेकिथ, शेकथुः. शशाक, शेकिव. Aor. लुङ्—अशकत् Fu. लृट्—शक्यति. Per Fu. लुट् शक्ता. Ben. आशिषि लिङ् शक्यात्. etc.

जिज्ञासार्थं शिक्षते विद्यासु शिक्षते (विद्याविषये ज्ञाने शक्ती
भवितुमिच्छति इत्यर्थः ॥)

शक्तेर्निहायां कर्मणि क्वचित् विकल्पेन "इटमिच्छन्ति

PP. निष्ठा—शक्तः शक्तिः, शक्ती घटः, घटः कर्तुं
शक्ति इति.

शङ् (शकि)—भ्वा A. से शङ्तायाम्, to doubt,
to be afraid. Pre लट्—शङ्कते. Perf. लिट् शशङ्के,
शशङ्कते. शशङ्कितं, शशङ्काये. शशङ्के, शशङ्कित्वहे Aor. लुङ्
अशङ्कित् Pu. लृट् शङ्कित्यते Per Pu. लृट्—
शङ्कित्. Con. लृट्—अशङ्कित्यत. Ben. आशिषि लिङ्
—शङ्कित्. Pas भावे शङ्कते. Aor भावे-लुङ्
अशङ्कित्. Cui जिज्ञन्त—शङ्कयति ते, Aor. णिच्-लुङ्—
अशशङ्कित् Des समस्त शिशङ्कितं. The. यङन्त—
शशङ्कते. Ku. कृत्य शङ्कितव्यः, शङ्कनीयः. PP. निष्ठा
शङ्कितः IP क्ता शङ्कित्वा Inf. तुमुन्—शङ्कितुम्.

शट् (शट्लृ)—भ्वा P. अ. शातने, विशीर्ण-
तायाम्, to wither, to perish, to decay. (लट्,
लिङ्, लोट्, लङ्पु आत्मनेपदं स्यात्, The special tenses
take the Atmanepada). Pre ऋट्—शीयते,
शीयेते, शीयन्ते. शीयम, शीयेथे, शीयध्वे. शीये, शीयावहे,
शीयामहे. Pot. विधिलिङ्—शीयेत, शीयेयाताम्, शीयेवन्.
शीयेथाः, शीयेथाग्राम्, शीयेध्वम्. शीयेय, शीयेवहि, शीये-
महि. Imp. लोट् शीयताम्, शीयेताम्, शीयन्ताम् शीयस्व.
शीयेथाम्, शीयेध्वम्. शीये, शीयावहे, शीयामहे. Impf. लङ्—

अशीयत, अशीयेताम्, अशीयन्त. अशीयथाः, अशीयेथाम्,
अशीयध्वम् अशीये, अशीयावहि. अशीयामहि. Perf.
लिट्—अशाद. शिदतुः, शिदुः. शिदथ-अशत्य, शिदथुः, शिद. अशाद,
शिदिव, शिदिम. Aor. लुङ् अशदत्, अशदताम्, अशदन्.
अशदः, अशदतम्, अशदत. अशदम्, अशदाव, अशदाम. Pu.
लृट् अशत्यति. Per Pu लुट् अशा. Con. लृङ्—
अशत्यत् Ben. आशिषि लिङ् अश्यात्. Pas. कर्मणि—
अशयते. Aor. कर्म-लुङ्—अशादि. Cau. णिजन्त—आस-
यति (गमनार्थं आदयति, आ आदयति गोविन्दः [गमयति
इत्यर्थः]), Aor. णिच्-लुङ् अशीशतत्, अशीशदत्
(गमनार्थं) Des. सनन्त—अशसति. Pre. यङन्त—
आशयते. Kri. कृत्य—अदनोयः. PP. निष्ठा—अशः. IP.
क्ता अश्वा. Inf. तुमुन्—अस्तुम्

शंस—श्वा P. से. स्तुता, to relate, to suggest,
to praise, to hurt. Pre. लृट्—अंसति. Pot. विधि-
लिङ् अंसेत्. Imp. लोट्—अंसतु. Impf. लङ्—
अशंसत्. Perf. लिट्—अशंस, अशंसतुः. अशंसिथ, अशंसथुः.
अशंस, अशंसिव. Aor. लुङ्—अशंसीत्. अशंसीः.
अशंसिषम्. Pu. लृट्—अंसिष्यति. Per Pu लुट्—अंसिता.
Con. लृङ्—अशंसिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—अश्यात्.
Pas. कर्मणि—अशयते. Aor. कर्म-लुङ् अशंसि. Cau.
णिजन्त—अंसयति. Aor. णिच्-लुङ् अशशंसत्. Des.
सनन्त—अशंसिषति. Pre. यङन्त—आशस्यते. Kri. कृत्य—
अंसितव्यः, अंसनीयः. PP. निष्ठा अशस्तः. IP. क्ता—अंसित्वा-
अश्वा. Inf. तुमुन् अंसितुम्.

शप्—भ्वा U. अ. आक्रोशे. इहाक्रोशो विरुद्धानुधानम्
to curse, to swear, to blame. Pre. लट्—शपति-
शपते, शपतः-शपेते. शपसि-शपसे, शपामि-शपे. Pot. विधि-
निङ् शपेत्-शपेत्. Imp. लोट् शपतु-शपताम्. शप-
शपस्व शपानि-शपे. Impf. लङ् अशपत् अशपत. अशपः-
अशपथाः अशपम् अशपे. Perf. लिट् -शशाप-शेपे, शेषतुः-
शेपाते. शशप्य-शेषिष्य-शेषिषे, शेष्युः- शेपाये. शशाप शेपे,
शेषिष्य-शेषिष्यहे. Aor. लुङ् अशाप्सोत्-अशाप. अशाप्ताम्-
अशाप्ताताम्. Pu लृट् -शप्स्यति-शप्स्यते. Per Pu. लृट्
—शप्ता. Con. लृङ् अशप्स्यत् त Ben. आशिषि-निङ्
—शप्यात् शप्सोष्ट Pas. कर्मणि शप्यते. Aor कर्म
लुङ्—अशापि. Cau. निजन्त शापयति ते. Aor. निच्-
लुङ्—अशीशपत्-त. Des. मनन्त शिशपति-ते. Pre
यङन्त -शाशप्यते. Kti. कृत्य—गत्यः, शपनीयः. PP.
निष्ठा शप्तः. IP. क्ता—शप्ता. Inf. तुमुन् -शप्नुम्
उपालम्भनार्थं (उपालम्भनं शपयविशेषः, उपालम्भनं
प्रकाशनं वा, त्वचा शरीरस्य स्पर्शनम् इति वा, स्वाभिप्रायस्य
परत्वाविष्करणम् उपालम्भनम् इति वा) शपते, देवदत्ताय
शपते (स्वाभिप्रायं प्रकाशयति इत्यर्थः).

शप्—दिवा U. अ. आक्रोशे. to curse, to
swear, to blame Pre. लट्—शप्यति-शप्यते. अयमपि
भौवादिकवत्.

शब्द—पुरा U. से. शब्दक्रियायाम्. to sound,
to call out. Pre. लट्—शब्दयति-ते. Perf. लिट्

शब्दयो चकार-चक्रे. Fu. लृट् शब्दयिष्यति-ते. Aor. लुङ्—अशशब्दत्. *etc.*

शम्—भा P. से. दर्शने, to see *etc.* Pre. लट्—शमति. Pot. विधि-लिङ्—शमेत्. Imp. लोट्—शमतु. Impf. लङ्—अशमतु. Perf. लिट् शशाम, शेमतुः. शेमिष्य, शेमयुः. शशाम, शेमिष्व. Aor. लुङ्—अशमीत्. Fu. लृट्—शमिष्यति. Per Fu. लृट् शमिता. Ben. आशिषि लिङ् शम्यात्. Pas. कर्मणि—शम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अशमि-अशामि. Cau. णिजन्त शामयति, Aor. णिच्-लुङ् अशीशमतु. Des. सन्नन्त—शिशमिषति. Kri. कृत्य—शमितव्यः, शमनीयः. PP. निष्ठा—शमितः. IP. क्ता—शमित्वा. Inf. तुमुन्—शमितुम्.

शम्—दिवा P. से. उपयमने. to cease. to grow calm, to put an end to, to stop. Pre. लट्—शाम्यति. Pot. विधिलिङ्—शाम्येत्. Imp. लोट्—शाम्यतु. Impf. लङ् अशाम्यत्. Perf. लिट् शशाम, शेमतुः. शेमिष्य, शेमयुः. शशाम, शेमिष्व. Aor. लुङ्—अशमतु, अशमताम्. अशमः, अशमतम्. अशमम्, अशमाव. Fu. लृट्—शमिष्यति. Per Fu. लृट् शमिता. Con. लृङ्—अशमिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—शम्यात्. Pas. कर्मणि—शम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अशमि-अशामि. Cau. णिजन्त—शमयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अशीशमतु. Des. सन्नन्त—शिशमिषति. Fre. यङन्त शंशम्यते. Kri. कृत्य—शमितव्यः, शमनीयः. PP. निष्ठा—शान्तः. IP. क्ता—शमित्वा-शान्त्वा. Inf. तुमुन्—शमितुम्.

दर्शनार्थं निशामयति रूपम् ॥

दर्शनभिन्नेऽर्थं निशमयति वचः ॥

शम्—चुरा A से आनीवने, (उभयपदीति केचित्),
to look at, to show *etc.* Pre. लट्—शामयति ते शाम-
यति से शामयाति, शामये Pot विधिः लङ् शामयेत्-त.
Imp लोट् शामयतु शामयताम्. शामय शामयस्व. शाम-
यानि शामये Imperf लङ् अशामयत्-त Perf. लिट् -
शामयाश्चकार चक्रे. Aor लुङ् अशीशमत्-त. Fu.
लृट्—शामयिष्यति-ते Per Fu. लुट् -शामयिता. Con
लृङ् अशामयिष्यत्-त. Ben आशिषि लिङ् -शाम्यात्-
शामयिषीष्ट. Pas. कर्मणि शाम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—
अशामि Dos सनन्त शिशामयिषति-ते. Kri कृत्य—
शामयितव्यः. PP. निष्ठा—शामितः. IP. क्ता—शामयित्वा.
Inf. तुमुन्—शामयितुम्.

“अत्युत्कृष्टमिदं तीर्थं भारद्वाज निशामय ॥”

“निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्भदो मम ॥”

शास्—अदा P. अनुशिष्टी, to command, to
teach, to inform, to govern, to correct, to advise.
अनुशिष्टिर्विविच्य ज्ञापनम् । अयं द्विकर्मकः ।

Pre. लट्—

शास्ति

शिष्टः

शामति

शास्ति

शिष्टः

शिष्ट

शास्ति

शिष्यः

शिष्यः

Pot. विधिलिङ्—

शिष्यात्	शिष्याताम्	शिष्युः
शिष्याः	शिष्यातम्	शिष्यात
शिष्याम्	शिष्याव	शिष्याम

Imp लोट् - शास्तु, शिष्टाम्, शासतु. शाधि, शिष्टम्, शिष्ट. शामानि, शासाव, शासाम. Impf. लङ् - अशात्, अशिष्टाम्, अशासु. अशाः-अशात्, अशिष्टम्, अशिष्ट. अशामम्, अशिष्व, अशिष्व. Perf. लिट्—शशास, शशासतुः, शशासुः. शशासिष्य, शशामयुः, शशास. शशाम, शशामिव, शशासिम. Aor लुङ्—अशिषत्, अशिषताम्, अशिषन्. अशिष', अशिषतम्, अशिषत. अशिषम्, अशिषाव, अशिषाम. Fu. लृट्—शामिष्यति. Per Fu. लृट् - शासिता. Con. लृङ्—अशामिष्यत्. Ben. आशिधि लिङ् शिष्यात्, शिष्यास्ताम्. Pas. कर्मणि—शिष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अशासि. Cau. शिजन्त शासयति, Aor. शिच्-लुङ्—अशशासत्. Des. सनन्त—शिशासिषति. Fre. यङन्त—शिशिष्यते. Kai. कृत्य -शासितव्यः, शामनीयः. PP. निष्ठा - शिष्टः. IP. क्ता—शामित्वा-शिष्टा. Inf. तुमुन् - शासितुम्.

(आ) शास् (आ + शाम्) अदा A. से. इच्छायाम्, अयम् इच्छार्थे वर्तते. Pre. लट् आशास्ते, आशासाते, आशासते. आशास्से, आशासाथे, आशाध्वे. आशामे, आशास्वहे, आशास्वहे. Pot. विधिलिङ्—आशासीत. आशासीथाः. आशासीय. Imp. लोट्—आशास्ताम्, आशासाताम्. आशास्व, आशासायाम्, आशाध्वम्. आशासै, आशासावहे. Impf. लङ्—आशास्त,

आशामाताम्. आशास्वाः, आशासाधाम्, आशाध्वम्. आशसि,
आशास्वहि. Perf. निट् -आशशासे, आशशासाते आशशा-
सिरे. आशशासिषे, आशशासाधे आशशासिध्वे आशशासे,
आशशासिबहे. Aor. लुङ् आशसिष्ट, आशसिष्टाः, आशा-
सिषि Fu. लट् -आशसिष्यते. Per Fu. लुट्—आशसिता.
Ben. आशिषि लिङ् -आशसिषीष्ट. Pas. कर्मणि—
आशास्यते, Aor. कर्म लुङ्—आशसि. Cau. णिजन्त—
आशामयते, Aor. क्तिष्-लुङ्—आशिशासत. Des. सनन्त
—आशशासिष्यते. Fre. यङन्त—आशाशास्यते. Kri. कृत्य-
आशामितव्यः. PP. निष्ठा -आशास्तः. IP. क्ता -आशा-
सित्वा-आशास्त्वा (न स्यप्). Inf. तुमुन्—आशामितुम्.

शिक्ष्—भ्वा A. से. शिक्षायाम्, to learn. Pre.
लट्—शिक्षते. Pot. विधि-लिङ्—शिक्षेत. Imp. श्लोट्—
शिक्षताम्. Impf. लङ्—अशिक्षत. Perf. निट् -शिक्षिजे.
Aor. लुङ्—अशिक्षिष्ट. अशिक्षिष्टाः. अशिक्षिषि. Fu.
लट्—शिक्षिष्यते. Per Fu. लुट्—शिक्षिता. Ben.
आशिषि-लिङ्—शिक्षिषीष्ट. Pas. कर्मणि शिक्ष्यते, Aor.
कर्म-लुङ्—अशिक्षि. Cau. णिजन्त—शिक्षयति-ते, Aor.
लुङ्—अशिक्षित-त. Des. सनन्त शिक्षिष्यते. Fre.
यङन्त—शैशिक्ष्यते. Kri. कृत्य -शिक्षितव्यः, शिक्षणीयः.
PP. निष्ठा—शिक्षितः. IP. क्ता—शिक्षित्वा. Inf. तुमुन् -
शिक्षितुम्.

शिष् (शिष्ल)—रुधा, P. च. विशेषणे, to
distinguish. Pre. लट्—शिनष्टि, शिष्टः, शिषन्ति.

શિનન્તિ, શિંઙ્ઃ, શિંઙ્. શિનન્તિ, શિંઙ્ઃ, શિંઙ્. Pot. વિધિ-લિઙ્ - શિંઙ્વાત્. Imp. લોટ્ શિનન્તુ. શિન્તિ. શિનન્તાણિ, Impf. લઙ્—અશિનન્ત, અશિંઙ્તામ્. અશિનન્ત. અશિનન્તમ્, અશિન્વ. Perf. લિટ્—શિન્શેષ. શિન્શિષતુઃ. શિન્શિષિય. શિન્શેષ, શિન્શિષિવ. Aor. લુઙ્—અશિષત્. અશિષઃ. અશિષમ્. Fu. લૃટ્—શેષ્યતિ. Per Fu. લૃટ્—શેષ્ટા. Con. લૃઙ્—અશેષ્યત્ Ben. આશિષિ-લિઙ્—શિંઙ્વાત્. Pas કર્મણિ—શિન્ચતે, Aor કર્મ-લુઙ્—અશેષિ. Cau. શિજન્ત—શેષયતિ, Aor. શિચ્-લુઙ્—અશીશિષત્. Des. સનન્ત શિન્શિન્તિ. Fre. યજન્ત—શેશિષ્યતે. PP. નિષ્ટા—શિષ્ટઃ. IP. ક્ષા—શિષ્ટા. Inf. તુમન્—શેષ્ટુમ્.

શી—અટા A. સે. શયન્, to lie down, to sleep. Pre. લૃટ્—શેતે. શયાતે, શેરતે શેષે, શયાથે, શેધ્વે. શયે. શેવહે, શેમહે. Pot. વિધિ-લિઙ્ -શયીત. શયીયાઃ. શયીય. Imp. લોટ્—શેતામ્. શયાતામ્. શેરતામ્. શેષ્વ, શયાથામ્, શેધ્વમ્. શયૈ, શયાવહે. Impf લઙ્—અશેત, અશયાતામ્, અશેરત. અશેયાઃ, અશયાથામ્, અશેધ્વમ્. અશયિ, અશેવહિ. Perf. લિટ્—શિશ્યે, શિશ્યાતે, શિશ્યિરે. શિશ્યિષે, શિશ્યાથે, શિશ્યિધ્વે-શિશ્ચિદ્. શિશ્યે, શિશ્યિવહે. શિશ્ચિમહે. Aor. લુઙ્—અશયિષ્ટ, અશયિષાતામ્, અશયિષત. અશયિષ્ટાઃ, અશયિષાથામ્, અશયિધ્વમ્ અશયિદ્મ્ અશયિષિ, અશયિષ્વહિ, અશયિષ્વહિ. Fu. લૃટ્—શયિષ્યતે. Per Fu. લૃટ્ શયિતા. Con. લૃઙ્—અશયિષ્યત. Ben. આશિષિ-લિઙ્—શયિષીષ્ટ, શયિષીષ્ટાઃ. શયિષીય Pas. ભાવે—શયન્તે, Aor. ભાવે-લુઙ્ અશાયિ. Cau. શિજન્ત—શાયયતિ-તે. Aor શિચ્-

लुङ्—अशीशयत् Des सनस्त शिशविषते. Fre. यङ्—
—आशय्यते. Kri कृत्य -शयितव्यः, शयनीयः PP. निष्ठा
—शयितः. IP क्ता शयित्वा. Inf. तुमुन् शयितुम्.

कर्मणि—आमः अधिशय्यते.

भावे शय्यते देवदत्तेन.

शय्यते मासं देवदत्तेन. शय्यते मासो देवदत्तेन.

वैकुण्ठम् अधिशेते.

शुच्—भा P. से. शोके, to grieve for, to regret.
Pro. लट्—शोचति. Pot. विधि-निङ्—शोचेत्. Imp.
लोट्—शोचतु. Impf. लङ्—अशोचत्. Perf. लिट्—
शुशोच, शुशुचतुः, शुशुचुः. शुशोचिथ. शुशुचिथुः. शुशोच,
शुशुचिथ. Aor. लुङ्—अशोचीत्, अशोचिष्टाम्, अशोचिषुः.
अशोचीः, अशोचिष्टम्, अशोचिष्ट. अशोचिषम, अशोचिष्व,
अशोचिष. Fu. लृट्—शोचिष्यति. Per. Fu. लुट्—
शोचिषा. Con. लृङ्—अशोचिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—
शुच्यात्. Pas. कर्मणि—शुच्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अशोचि.
Cau. शिशन्त—शोचयति, Aor शिच-लुङ्—अशुशुचत्.
Des. सनस्त शुशुचिषति-शुशोचिषति. Fre. यङ्—
शोशुच्यते. Kri. कृत्य -शोचितव्यः, शोचनीयः. PP. निष्ठा -
शोचितः-शुचितः. IP. क्ता—शोचित्वा-शुचित्वा. Inf. तुमुन्
—शोचितुम्.

शुच् (शुचिर्)—दिवा U. से. पृतिभावे, to be
clean, to be wet. Pre. लट् शुच्यति-ते. Pot.

विधि-लिङ् शुच्येत्-शुच्येत. Imp. लोट्—शुच्यतु-शुच्यताम्.
 Impf. लङ् अशुच्यत्-त, Perf. लिट् शुशोच-शुशुचे
 Aor. लुङ्—

PARASMAIPADA.

{ अशोचीत्	{ अशोचिष्टाम्	{ अशोचिषुः
{ अशुचत्	{ अशुचताम्	{ अशुचन्
{ अशोचीः	{ अशोचिष्टम्	{ अशोचिष्ट
{ अशुचः	{ अशुचतम्	{ अशुचत
{ अशोचिषम्	{ अशोचिष्व	{ अशोचिष
{ अशुचम्	{ अशुचाव	{ अशुचाम

ATMANEPADA.

अशोचिष्ट	अशोचिषाताम्	अशोचिषत
अशोचिष्ठाः	अशोचिषाथाम्	अशोचिष्वम्
अशोचिषि	अशोचिष्वहि	अशोचिष्वहि

Fu. लृट्—शोचिष्यति ते. Per Fu. लुट्—शोचिता.
 Con. लृङ्—अशोचिष्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ्—शुच्यात्-
 शोचिषीष्ट. Pas. कर्मणि—शुच्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अशोचि.
 Cau. णिजन्त—शोचयति ते, Aor. णिच्-लुङ्—अशुशुचत्-त.
 Des. सनन्त—शुशुचिषति-ते, शुशोचिषति-ते. Fre. यङन्त
 —शोशुच्यते. PP. निष्ठा—शुचितः शुक्लः. IP. क्ता—शोचित्वा-
 शुचित्वा. Inf. तुमुन्—शोचितुम्.

शुम्भ्—भा P. से. शुद्धौ, to be purified, to clear.
 Pre. लट्—शुम्भति. Pot. विधिलिङ्—शुम्भेत्. Imp.

लोट् शुभ्रत्. Impf. लङ् - अशुभ्रत्. Perf. लिट्—शुशुभ्र.
 शुशुभ्रतुः. Aor. लुङ्—अशुभ्रीत्. Fu. लृट्—शुभ्रिष्यति.
 Per Fu. लुट् शुभ्रिता. Ben. आशिषि लिङ् शुभ्र्यात्.
 Pas कर्मणि—शुभ्र्यते, Aor. कर्म लुङ् -अशुभ्रि. Cau.
 णिजन्त—शुभ्रयति, Aor. णिच्-लुङ् अशुशुभ्रत्. Des.
 सनन्त - शुशुभ्रिषति. Fre. यङन्त—शुशुभ्र्यते. PP. निष्ठा—
 शुभ्रितः. IP. क्ता—शुभ्रित्वा. Inf. तुमुन्—शुभ्रितुम्.

शुभ्—भा A. से. दीप्तौ, to shine, to suit, to be
 happy. Pre लट्—शोभते Perf. लिट् शुशुभे. Aor.
 लुङ् -अशुभत् अशोभिष्ट. Fu. लृट् -शोभिष्यते. Pas. भावे
 —शुभ्यते, Aor. भावे-लुङ्—अशोभि. Cau. णिजन्त—शोभ-
 यति, Aor. णिच्-लुङ्—अशूशुभत्. Des. सनन्त—शुशुभिषते-
 शुशोभिषते. Fre यङन्त -शुशुभ्यते (भृशार्थे यङ्निषेधः).
 Kri. क्त्य—शोभितव्यः, शोभनीयः. PP. निष्ठा—शोभितः.
 IP. क्ता—शोभित्वा-शुभित्वा. Inf. तुमुन्—शोभितुम्.

शुष्—दिवा P. अ. शोषणे,—to be dried. Pre.
 लट्—शुष्यति, Pot. विधिलिङ् -शुष्येत्. Imp. लोट्—
 शुष्यतु. Impf. लङ् अशुष्यत्. Perf. लिट् -शुशोष.
 शुशोषिष. शुशोष, शुशुषिव. Aor. लुङ्—अशुषत्. अशुषः.
 अशुषम्. Fu. लृट् शुष्यति. Per Fu. लुट्—शोषा.
 Con. लृङ्—अशोष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् -शुष्यात्.
 Pas. भावे—शुष्यते, Aor. भावे लुङ् -अशोषि Cau.
 णिजन्त—शोषयति, Aor. णिच्-लुङ् -अशूशुषत्. Des.
 सनन्त -शुशुषति. Fre. यङन्त—शुशुष्यते. Kri. क्त्य—
 शोषणीयः. PP. निष्ठा शुष्कः. Inf. तुमुन्—शोषुम्.

Atmanepada. Pre. लट् -युष्यते. Perf. लिट्—युष्ये.

श्रम्—दिवा P. से. तपसि खेदे च, to take pains. to mortify, to be fatigued. Pre. लट्—आम्यति. Pot. विधिलिट्—आम्येत्. Imp. लोट् -आम्यतु, Impf. लङ्—अआम्यत्. Perf लिट्—अमाम. अश्रमिष. अमाम. Fu. लृट्—अमिष्यति. Per Fu. लुट्—अमिता. Ben. आशिषि लिङ्—अम्यात् Pas कर्मणि -अम्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अम्यामि. Cau. णिजन्त -अमयति-आमयति, Aor. णिच्-लुङ्—अशिश्रमत्. Des. सनन्त—शिश्रमिषति. PP. निष्ठा—आन्तः. IP. क्ता—अमित्वा-आन्त्वा. Inf. तुमुन्—अमितुम्.

श्रि (श्रिञ्)—भ्वा. U. से. सेवायाम्, to serve. Pre. लट्—अयति-ते. Pot. विधिलिट्—अयेत्-त. Imp. लोट्--अयतु-अयताम्. Impf. लङ्—अअयत्-त. Perf. लिट्—शिश्राय-शिश्रिये, शिश्रियतुः-शिश्रियाते, शिश्रियुः-शिश्रियिरे. शिश्रियिष-शिश्रियिषे, शिश्रियथुः-शिश्रियाथे. शिश्राय-शिश्रय-शिश्रिसे, शिश्रियिष-शिश्रियिवहे. Aor. लुङ्—अशिश्रियत्-अशिश्रियत, अशिश्रियताम्-अशिश्रियेताम्. अशिश्रियः-अशिश्रियथाः, अशिश्रियतम्-अशिश्रियेशाम्. अशिश्रियम्-अशिश्रिये, अशिश्रियाव-अशिश्रियावहि. Fu. लृट्—अयिष्यति-ते. Per Fu. लुट् अयिता. Con. लृङ्—अअयिष्यत्-त. Ben. आशिषि लिङ् अयीयात्-अयिषीष्ट. Pas. कर्मणि अयीयते, Aor. कर्म-लुङ् -अश्रायि. Cau. णिजन्त—आययति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अशिश्रयत्-त. Des. सनन्त

शिश्रियिषति-शिश्रीषति-ते. Fre. यङ्ङन्त—शिश्रीयते. Kri.
कृत्य—श्रियितव्यः, श्रयणीयः. PP. निष्ठा—श्रितः. IP. ज्ञा
—श्रित्वा, आ + श्रि = आश्रित्य. Inf. तुमुन्—श्रियितुम्.

श्रु—स्वा P. अ. श्रवणे, to hear.

Pre. लट्—

शृणोति	शृणुतः	शृण्वन्ति
शृणोषि	शृणुथः	शृणुथ
शृणोमि	शृणुवः-शृण्वः	शृणुमः-शृण्वमः

Pot. विधिलिङ्—

शृणुयात्	शृणुयाताम्	शृणुयुः
शृणुयाः	शृणुयातम्	शृणुयात
शृणुयाम्	शृणुयाव	शृणुयाम

Imp. लोट्—

शृणोतु	शृणुताम्	शृण्वन्तु
शृणु	शृणुतम्	शृणुत
शृण्वानि	शृणवाव	शृण्वाम

Impf. लङ्—

अशृणोत्	अशृणुताम्	अशृण्वन्
अशृणोः	अशृणुतम्	अशृणुत
अशृणवम्	{ अशृणुव अशृण्व	{ अशृणुम अशृण्वम

Perf. लिट्—

शृण्वाव	शृण्वन्तुः	शृण्वुः
---------	------------	---------

शुश्रूष
शुश्राव-शुश्रूष

शुश्रूवयुः
शुश्रूव

शुश्रूव
शुश्रूम

Aor. लुङ्—

अश्रूषीत्
अश्रूषीषीः
अश्रूषीषम्

अश्रूषीष्टाम्
अश्रूषीष्टम्
अश्रूषीष्व

अश्रूषीषुः
अश्रूषीष्ट
अश्रूषीष

Fu. लृट्—

श्रूषति
श्रूषसि
श्रूषामि

श्रूषतः
श्रूषयः
श्रूषावः

श्रूषन्ति
श्रूषथ
श्रूषामः

Per Fu. लृट्—

श्रूषता
श्रूषतासि
श्रूषतामि

श्रूषतारी
श्रूषतास्वः
श्रूषतास्वः

श्रूषतारः
श्रूषतास्व
श्रूषतास्मः

Con. लृङ्—

अश्रूषीथत्
अश्रूषीथः
अश्रूषीथम्

अश्रूषीथताम्
अश्रूषीथतम्
अश्रूषीथाव

अश्रूषीथन्
अश्रूषीथत
अश्रूषीथाम

Ben. आशिबि-लिट्—

श्रूयात्
श्रूयाः
श्रूयासम्

श्रूयास्ताम्
श्रूयास्तम्
श्रूयास्व

श्रूयासुः
श्रूयास्त
श्रूयास्म

Pas. कर्मणि—श्रूयते, Aor. कर्म-लुङ्—अश्रावि. Cau. णिजन्त—आवयति, Aor. णिच्-लुङ्—अश्रुश्रवत्. Des. सनन्त—श्रुश्रूयते, प्रति+श्रु = प्रतिश्रुश्रूयति, आ+श्रु = आश्रु-श्रूयति; but when the Prepositions are used independently (not joined to a Verb) then it takes the Atmanepada—देवदत्तं प्रति श्रुश्रूयते, आ श्रुश्रूयते. Fre. यङन्त—श्रोश्रूयते. Kri. कृत्य—श्रोतव्यः, श्रवणीयः. PP. निष्ठा—श्रुतः. IP. क्ता—श्रुत्वा. Inf. तुमुन्-श्रोतुम्.

श्वस्—अदा P. से. प्राणने, to breathe, to sigh. Pro. लट्—श्वसिति, श्वसितः, श्वसन्ति. श्वसिषि श्वसिमि. Pot. विधिलिङ्—श्वस्यात्, श्वस्याताम्. श्वम्याम्, श्वस्याव. केचित्—श्वसेत्, श्वसेताम्, श्वसेयुः, श्वसेः, श्वसेयम्. Imp. लोट्—श्वसितु, श्वसिताम्, श्वमन्तु. श्वमिहि. श्वसानि. Impf. लङ्—अश्वसीत् अश्वसत्, अश्वसिताम्, अश्वसन्. अश्वसीः-अश्वसः, अश्वमम्. Perf. लिट्—शश्वस, शश्वसतुः, शश्वसिथ, शश्वसथुः, शश्वस-शश्वस, शश्वसिव. Aor. लुङ्—अश्वसीत्, अश्वसिष्टाम्, अश्वसिषुः, अश्वसीः, अश्वसिष्ठम्, अश्वसिषम्, अश्वसिष्व. Fu. लृट्—श्वसिष्यति. Per Fu. लुट्—श्वसिता. Con. लृङ्—अश्वसिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—श्वस्यात्, श्वस्याताम्. Pas. भावे—श्वस्यते, Aor. भावे-लुङ्—अश्वसि. Cau. णिजन्त—श्वसयति, Aor. णिच्-लुङ्—अशिष्यसत्. Des. सनन्त—शिष्यसिषति. Fre. यङन्त—शश्वस्यते. Kri. कृत्य श्वसितव्यः, श्वसनीयः. PP. निष्ठा—श्वस्तः-श्वसितः, आ+श्वस्=आश्वस्तः-आश्वसितः. IP. क्ता—श्वसित्वा. Inf.

तुमुन्—खसितुम्. “न विप्रमेदविप्रस्ते विप्रस्ते नातिविप्रमेत्”
“न विप्रमेत्पूर्वविरोधितस्य” “आप्रमेयुर्निशाचराः”.

अत्र गणकार्यस्यानित्यत्वज्ञापनात् शपो लुक् न भवति,
अनित्यत्वं च अमूयो घटादिपाठात्.

स

सद् (षट्)—भा P. अ. विगरण गति-अव-
सादनेषु, to perish, to go, to sit down, to rest, to
decay, to be helpless. Pre. सट् .

सीदति	सीदतः	सीदन्ति
सीदसि	सीदथः	सीदथ
सीदामि	सीदावः	सीदामः

Pot. विधिलिङ्—सीदेत्. Imp. सीट्—सीदतु. सीद.
सीदानि. Impf. लङ् -असीदत्. Perf. लिट् -

ससाद	सेदतुः	सेदुः
ससत्य-सेदिथ	सेदथुः	सेद
ससाद	सेदिव	सेदिम

Aor. लुङ्—

असदत्	असदताम्	असदन्
असदः	असदतम्	असदत
असदम्	असदाव	असदाम

Fu. लृट्—सत्यति. Per Fu. लुट्—सत्ता. Con. लृङ्—असत्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—सद्यात्, सद्यास्ताम्, सद्यासुः. Pas. कर्मणि-भावे वा—सद्यते, Aor. कर्म-लुङ्—असादि. Cau. णिजन्त—सादयति. Aor. णिच्-लुङ्—असीपदत्. Des. सनन्त—सिपत्सति. Fre. यङन्त—सामयते (भाव-गर्हायाम्). Kri. कृत्य—सदनीयः. PP. निष्ठा—मन्त्रः. IP. क्ता—सत्त्वा. Inf. तुमुन् सत्तुम्. नि+सद्=निषीदति. Impf. लङ्—न्यषीदत्.

सद् (षट्)—तुदा P. अ. विवरण-गति-अव-सादनेषु, सर्वे भ्वादिबत्.

सन् (षण्)—भ्वा P. से. सम्भक्तौ, to love, to worship. Pre. लट्—सनति. सनसि सनामि. Pot. विधिलिङ्—सनेत्. Imp. लोट् सनतु. Impf. लङ्—असनत्. Perf. लिट्—ससान, सेनतुः. सेनिथ, सेनथुः. ससान, सेनिथ. Aor. लुङ्—असानोत्-असनीत्. Fu लृट्—सनिष्यति. Per Fu. लुट्—सनिता. Con. लृङ्—असनिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—सायात्-सन्धात्. Pas. कर्मणि—सायते-सन्धते, Aor. कर्म-लुङ्—असानि. Cau. णिजन्त—सामयति, णिच्-लुङ्—असीपणत्. Des. सनन्त—सिसनिपति-मिषा-सति. Fre. यङन्त—सामायते-संसन्धते. Kri. कृत्य—सनितव्यः. PP. निष्ठा—सातः. IP. क्ता—सनित्वा. Inf. तुमुन्—सनितुम्.

सन् (षण्)—तना U. से. दाने, to give. Pre. लट्—सनीति-सनुते. Pot. विधिलिङ्—सनुयात्-सन्वीत.

Imp. लोट्—सनीतु सनुताम्. Impf. लङ्—असनीत्-
असनुत. Perf. लिट्—समान-सेने. Fu. लृट्—सनिष्यति-ते.
Ben. आशिषि लिङ्—सायात्-सन्यात्-सनिषीष्ट. Pas.
कर्मणि—सायते-सन्यते. Des. सनन्त—मिषासति-ते-सिस-
नियति-ते. Pre. यङन्त—संसन्यते-मासायते. PP. निष्ठा
—सातः. IP. क्ता—सात्वा-सन्निष्ठा Inf. तुमुन्—सनितुम्.

सभाज्—बुरा U. से. प्रीतिदर्शनयो, to serve,
to worship, to gratify, to show. Pre. लट्—
सभाजयति-ते. etc.

सस् (षस्)—अदा P. से. स्वप्ने, to sleep. Pre.
लट्—सस्ति, सस्त', ससन्ति. सस्ति. सन्ति. Pot. विधिलिङ्—
—सस्यात्. Imp. लोट् सस्तु, सधि. ससानि. Impf.
लङ्—असत्, असस्ताम्. असः. अससम्. Perf. लिट्—
ससास, सेसतुः, सेसुः. सेसिय, सेसयुः, सेस. ससाम-ससस.
Aor. लुङ्—असासीत्-अससीत्. Fu. लृट्—ससिष्यति.
Per I'u. लुट्—ससिता. Ben. आशिषि-लिङ्—सस्यात्,
सस्यास्ताम्. Pas. भावे—सस्यते, Aor. भावे-लुङ्—असासि.
Cau. णिजन्त—सासयति, Aor. णिच्-लुङ्—असीपसत्.
Des. सनन्त—सिससियति. Fre. यङन्त—सासस्यते. Kri.
कृत्य—ससनीयः. PP. निष्ठा—ससितः. IP. क्ता—ससित्वा.
Inf. तुमुन्—ससितुम्.

सरज् (षरज्)—भा P. से. गतौ, to go, to
become ready. Pre. लट्—सज्जति. Pot. विधिलिङ्—
सज्जेत्. Imp. लोट्—सज्जतु. Impf. लङ्—असज्जत्. Perf

लिट् ससज्ज. Aor. लुङ्—असज्जीत्. Fu. लृट्—
सज्जिष्यति. Per Fu. लृट्—सज्जिता. Des. सज्जन्त -
सिसज्जिष्यति. PP. निष्ठा—सज्जित. Inf. तुमुन्—सज्जितुम्.

सह् (षह्)—भा A. से. मर्थणे, to bear, to
suffer.

Pro. लट्—

सहते	सहेते	सहन्ते
सहसे	सहेथे	सहध्वे
सहे	सहावहे	सहामहे

Pot. विधिलिङ्—

सहेत	सहेयाताम्	सहेरन्
सहेथाः	सहेयाथाम्	सहेध्वम्
सहेय	सहेवहि	सहेमहि

Imp. लोट्—

सहताम्	सहेताम्	सहन्ताम्
सहस्व	सहेथाम्	सहध्वम्
सहे	सहावहे	सहामहे

Impf. लङ्—

असहत	असहेताम्	असहन्त
असहथाः	असहेथाम्	असहध्वम्
असहे	असहावहि	असहामहि

Perf. लिट्—

सहे	सहेताते	सहिरि
-----	---------	-------

सहित्वे	सिहाये	सहित्वे
सिह •	सिहिवहे	सहित्वे

Aor. लुङ्—

असहित्वे	असहिषाताम्	असहित्वे
असहित्वाः	असहिषावाम्	असहित्वम्-द्वम्
असहित्वि	असहित्वहि	असहित्वहि

Pu. लृट्—सहित्वते. सहित्वसे. सहित्वे. Per Fu. लृट्—सहिता-सोढा. Con. लृङ् असहित्वत. Ben. आशिषि लिङ्—सहित्वीष्ट. Pas. कर्मणि सङ्गते, Aor. कर्म-लुङ्—असाहि. Cau. णिजन्त साहयति-ते, Aor. णिच्-लृङ्—असीषहत्-त. Des. भनक्त—मिसहित्वते. Fre. यङ्गत्—सासङ्गते. Kri. क्तव्य—सहितव्यः सोढव्यः, सहनीयः. PP. निष्ठा सोढः. IP. क्ता—सहित्वा-सोढ्वा, प्रसङ्ग. Inf. तुमुन्—सहितुम्-सोढुम्.

साध्—सादि P. च. संसिद्धी, to finish, to accomplish, to conquer.

Pre. लट्—

साधोति	साधुतः	साधुवन्ति
साधोषि	साधुयः	साधुय
साधोमि	साधुवः	साधुमः

Pot. विधिलिङ्—साधुयात्. साधुयाः. साधुयाम्. Imp. लोट्—साधोतु. साधुताम्. साधुहि, साधुतम्. साधवानि, साधवाव. Impf. लङ्—असाधोत् असाधोः

असाध्वम्. Perf. लिट् ससाध, ससाधतुः. ससाधिय,
 ससाधयुः. ससाध, ससाधिव. Aor. लुङ्—असात्सीत्,
 असादाम्. असात्सीः, असादम्. असात्सम्, असात्स्व. Fu.
 लृट् सात्स्यति. Per Fu. लुट् सादा. Con. लृङ्—
 असात्स्यत्. Ben. आशिषि-लिट्—साध्यात्. Pas. कर्मणि—
 साध्यते, Aor. कर्म-लुङ्—असाधि. Cau. णिजन्त—
 साधयति Aor. णिच् लुङ्—असीषधत्. Des. सनन्त -
 सिषात्सति. Fre. यङ्न्त -सासाध्यते. Kri. कृत्य—साधनीयः.
 PP. निष्ठा—सादः. IP. क्ता—सादा. संसाध्य. Inf. तुमुन्
 —साधुम्.

सान्त्व् (षान्त्व्)—बुरा P. सि. सामप्रयोगे to
 comfort, to soothe. Pre. लट् सान्त्वयति. Perf.
 लिट्—सान्त्वयांचकार. Aor. लुङ्—अससान्त्वत्. Fu.
 लृट्—षान्त्वयिष्यति. Pas. कर्मणि—सान्त्वयते, Aor.
 कर्म-लुङ्—असान्त्वि. Des. सनन्त -सिषान्त्वयिषति. Kri.
 कृत्य—सान्त्वयितव्यः, सान्त्वनीयः. PP. निष्ठा—सान्त्वितः.
 IP. क्ता—सान्त्वयित्वा. Inf. तुमुन्—सान्त्वयितुम्.

सि (षिज्)—खादि U. अ. बन्धने, to bind.

Pre. लट्—

{	सिनोति	{	सिनुतः	{	सिन्वन्ति
{	सिनुते	{	सिन्वाते	{	सिन्वते
{	सिनोषि	{	सिनुथः	{	सिनुथ
{	सिनुषे	{	सिन्वाथे	{	सिनुष्वे

{	सिनोमि	{	सिन्वः-सिनुवः	{	सिन्वाः-सिनुमः
{	सिन्वे	{	सिन्वहे-सिनुवहे	{	सिन्वहे-सिनुमहे

Pot. विधिलिङ् -सिनुयात्-सिन्वीत. सिनुयाः-सिन्वीथाः.
 सिनुयाम्-सिन्वीय. Imp. लोट् सिनोतु-सिनुताम्, सिनुताम्-
 सिन्वाताम्. सिनु-सिनुष्व, सिनुतम्-सिन्वायाम्. सिनवानि-
 सिनवै, सिनवाव-सिनवावहे. Impf. लङ्—असिनोत्-असिनुत,
 असिनुतान्-असिन्वाताम्. असिनोः-असिनुयाः, असिनुतम्-
 असिन्वायाम्. असिनधम्-अमिन्वि, असिन्वः-असिनुवः-असि-
 न्वहि-असिनुवहि. Perf. लिट्—

{	सिषाय	{	सिष्यतुः	{	सिष्युः
{	सिष्ये	{	सिष्याते	{	सिष्यिरे
{	सिषयिष्य-सिषेय	{	सिष्यधुः	{	सिष्य
{	सिष्यिषे	{	सिष्याधे	{	सिष्यिधे
{	सिषाय-सिषय	{	सिष्यिव	{	सिष्यिम
{	सिष्ये	{	सिष्यिवहे	{	सिष्यिमहे

Aor. लुङ्—

{	असैषीत्	{	असैष्टान्	{	असैषुः
{	असैष्ट	{	असैषाताम्	{	असैषत
{	असैषीः	{	असैष्टन्	{	असैष्ट
{	असैष्टाः	{	असैषाथाम्	{	असैध्वम्
{	असैषम्	{	असैष्व	{	असैष
{	असैषि	{	असैष्वहि	{	असैषहि

Fa. लट्—सेष्यति-सेष्यते. Per Fa. लुट्—सेता. Con. लङ् असेष्यत्-त. Ben. आशिषि-लिङ् . मीयात्-सेषीष्ट. Pas. कर्मणि मीयते, Aor. कर्म-लुङ् अमायि. Cau. णिजन्त साययति-ते, Aor. णिच् लुङ् अमीषयत्-त. Des. मनन्त मिमिषति-ते. Fre. यङ्जन्त सेषीयते. Kri. कृत्य - सेतव्यः, सयनीयः. PP. निष्ठा—सितः-सिनः, (मिनः आसः स्वयमेव). IP. क्ता—सित्वा. Inf. तुमुन्—सेतुम्.

सि (षिञ्)—क्यादि U. अ. बन्धने, to bind, to tie. Pre. लट्—सिनाति-सिनीते.

सिच्—तुदा U. अ. छरणे, to sprinkle, to pour in. Pre. लट्—सिञ्चति-ते. Pot. विधिनिङ्—सिञ्चेत्-त. Imp लोट्--सिञ्चतु-सिञ्चताम्. Impf. लङ्—असिञ्चत्-त. Perf. लिट्—सिपेच. सिपेचिथ. सिपेच.

Aor. लुङ्—

{ असिचत्	{ अमिचताम्	{ असिचन्
{ असिचत	{ असिचेताम्	{ असिचन्त
{ असिक्ता	{ अमिञ्जाताम्	{ असिञ्चत
{ असिचः	{ असिचतन्	{ असिचत
{ असिचयाः	{ असिचेधाम्	{ असिचध्वम्
{ असिक्थाः	{ असिञ्जाताम्	{ असिग्ध्वम्
{ असिचम्	{ अमिचाव	{ असिचाम्
{ असिचे	{ असिचावहि	{ असिचामहि
{ असिचि	{ असिञ्चहि	{ असिञ्चहि

Fu. लृट्—सेष्यति सेष्यते. **Per Fu.** लृट्—सेष्ठा.
Con. लृङ्—असेष्यत्-त. **Ben.** आशिषि लिङ् सिष्यात्-
 सिष्यीष्ट. **Pas.** कर्मणि—सिष्यते, **Aor.** कर्म-लुङ् असेचि.
Cau. णिजन्त—सेचयति-ते, **Aor.** णिच्-लुङ्—असीषिचत्-त.
Des सनन्त—सिमिष्यति-ते. **Fre.** सेसिष्यते **Kri.** कृत्य
 —सेक्तव्यः, सेचनीयः. **PP.** निष्ठा—सिक्तः. **IP.** क्ता—
 सिक्ता. **Inf.** तुमुन्—सेक्तुम्.

सिध् (सिध्)—भा P. से. गत्याम्, to go.
Pre. लृट्—सेधति. **Pot.** विधिमिङ्—सेधेत् **Imp.** लोट्—
 —सेधतु. **Impf.** लङ्—असेधत्. **Perf.** लिट्—सिषेध.
 सिषेधिय. सिषेध, सिषिधिव. **Aor.** लुङ्—असेधीत्. **Fu.**
 लृट्—सेधिष्यति. **Per Fu.** लृट्—सेधिता. **Con.** लृङ्—
 असेधिष्यत्. **Ben.** आशिषि-लिङ्—सिष्यात्. **Pas.**
 कर्मणि—सिष्यते, **Aor.** कर्म-लुङ्—असेधि. **Cau.** णिजन्त
 —सेधयति, **Aor.** णिच्-लुङ्—असीषिधत्. **Des.** सनन्त—
 सिषेधिषति-सिसिधियति. **Fre.** यङन्त—सेषिष्यते. **Kri.**
 कृत्य—सेधितव्यः, सेधनीयः. **PP.** निष्ठा—सिद्धः. **IP.** क्ता
 —सिधित्वा-सेधित्वा. **Inf.** तुमुन्—सेधितुम्.

सिध् (सिधू)—भा P. वे, शास्त्रे माङ्गल्ये च,
 शास्त्रविषयं शासनम्, to command, to do an auspicious
 act. **Pre.** लृट्—सेधति. (as before). In the sense of
 commanding or ordering, this root is marked by
 the technical ऊ, and hence the intermediate इ
 may be optionally omitted. Thus—

Perf. लिट्—सिषेधिव-सिषेद. सिषिधिव-सिषिध्व.

Aor. लुङ्—असेधीत् &c as before and

असेकीत्

असेडाम्

असेत्तुः

असेकीः

असेदम्

असेद

असेत्सम्

असेत्स्व

असेत्स

Fu. लृट्—सेधियति-सेत्स्यति, Per Fu. लृट्—सेधिता-सेडा. Con. लृङ्—असेधियत्-असेत्स्यत्. Des. सनन्त—सिसेधियति-सिसिधियति-सिषित्सति. Kri. कृत्य—सेधितव्यः-सेदव्यः. PP. निष्ठा—सिद्धम्. IP. क्ता—सेधित्वा-सिद्धा, संसिध्य. Inf. तुमुन्—सेधितुम्-सेदुम्.

सिध् (सिधु)—दिवा P. अ. संराडी, to succeed. Pre. लट्—सिध्यति. Pot. विधि-लिट्—सिध्येत्. Imp. लोट्—सिध्यतु. Impf. लङ्—असिध्यत्. Perf. लिट्—सिषेध. Aor. लुङ्—असिधत्. Fu. लृट्—सेत्स्यति. Per Fu. लृट्—सेडा. Con. लृङ्—असेत्स्यत्. Ben. आशिषि लिङ्—सिध्यात्. Pas. भावे—सिध्यते, Aor. भावे लुङ्—असेधि. Cau. गिजस्त—(अपारलौकिकेऽर्थे)—साधयति, (पारलौकिकेऽर्थे)—सेधयति तापसम् तपः, Aor. णिच्-लुङ्—असीषिधत्. Des. सनन्त—सिषित्सति. Fre. यङ्स्त—सेषिध्यते. IP. क्ता—सिधित्वा-सेधित्वा-सिद्धा.

सिब् (सिबु)—दिवा P. से तन्तुसन्ताने, to sew, to join, to write. Pre. लट्—सीव्यति, परिषीव्यति, निषीव्यति, विषीव्यति. Pot. विधिलिट्—सीव्येत्. Imp. लोट्—सीव्यतु. Impf. लङ्—असीव्यत्, पर्यषीव्यत्.

पर्यसेवीयत्, न्यपीवीयत्-न्यसीवीयत् ; व्यपीवीयत्-व्यसीवीयत्. Perf.
 लिट्—सिपेव, परिपिपेव. Aor. लुङ्—असेवीत्, पर्यपेवीत्-
 पर्यसेवीत्. F'u. लृट्—सेविष्यति. Per Fu. लुट्—सेविता.
 Con. लृङ्—असेविष्यत्. पर्यपेविष्यत्-पर्यसेविष्यत्. Ben.
 आशिषि-लिट्—सीव्यात्. Pas. कर्मणि—सीव्यते, Aor.
 कर्म-लुङ्—असेवि. Cau. णिजन्त—सेवयति, Aor. णिच्-
 लुङ्—असीपिवत्, पर्यसीपिवत्. Des. सनन्त—परिपिसेविषति-
 परिपुस्युषति. Fre. यङन्त—सेपीव्यते. Kri. कृत्य—
 सेवितव्यः, सेवनीयः. PP. मिष्टा—स्मृतः. IP. क्ता—सेवित्वा-
 स्मृत्वा. Inf. तुमुन्—सेवितुम्.

सु (पुञ्)—स्वा U. अ. अभिषवे, अभिषवः
 अपनम्-पीडनम्-ज्ञानम् सुरासन्धानं अ. तत्र ज्ञाने अकर्मकः,
 to distil, to sprinkle, to pour out, to press out,
 to bathe, to perform sacrifice.

Pre. लट्—

{ सुनोति	{ सुनुतः	{ सुन्वन्ति
{ सुनुते	{ सुन्वाते	{ सुन्वते
{ सुनोषि	{ सुनुथः	{ सुनुथ
{ सुनुषे	{ सुन्वाथे	{ सुनुध्वे
{ सुनोमि	{ सुन्वः-सुनुवः	{ सुन्मः-सुनुमः
{ सुन्वे	{ सुन्वहे-सुनुवहे	{ सुन्महे-सुनुमहे

Pot. विधिलिट्—

{ सुनुयात्	{ सुनुयाताम्	{ सुनुयुः
{ सुन्वीत	{ सुन्वीयाताम्	{ सुन्वीरन्

{ सुनुयाः	{ सुनुयातम्	{ सुनुयात
{ सुन्वीयाः	{ सुन्वीयाथाम्	{ सुन्वीध्वम्
{ सुनुयाम्	{ सुनुयाव	{ सुनुयाम
{ सुन्वीय	{ सुन्वीवहि	{ सुन्वीमहि

Imp. लोट्—

{ सुनोतु	{ सुनुताम्	{ सुन्वन्तु
{ सुनुताम्	{ सुन्वाताम्	{ सुन्वताम्
{ सुनु	{ सुनुतम्	{ सुनुत
{ सुनुष्व	{ सुन्वाथाम्	{ सुनुध्वम्
{ सुनवानि	{ सुनवाव	{ सुनवाम
{ सुनवे	{ सुनवावहे	{ सुनवामहे

Impf. लङ्—

{ असुनोत्	{ असुनुताम्	{ असुन्वन्
{ असुनुत	{ असुन्वाताम्	{ असुन्वत
{ असुनोः	{ असुनुतम्	{ असुनुत
{ असुनुयाः	{ असुन्वाथाम्	{ असुनुध्वम्
{ असुनवम्	{ असुन्व-असुनुव	{ असुन्व-असुनुम
{ असुन्वि	{ असुन्वहि,	{ असुन्वहि,
	{ असुनुवहि	{ असुनुमहि

Perf. क्तिट्—

{ सुषाव	{ सुषुवतुः	{ सुषुवः
{ सुषुवे	{ सुषुवाते	{ सुषुविरे
{ सुषुविथ-सुषोथ	{ सुषुवथुः	{ सुषुव
{ सुषुविषे	{ सुषुवाथे	{ सुषुविद्धे-ध्वे

{ सुषाव-सुषव	{ सुषुविव	{ सुषुविम
{ सुषुवे	{ सुषुविवहे	{ सुषुविमहे

Aor. लुङ्—

{ असावीत्	{ असाविष्टाम्	{ असाविषुः
{ असोष्ट	{ असोषाताम्	{ असोषत
{ असावीः	{ असाविष्टम्	{ असाविष्ट
{ असोष्टाः	{ असोषायाम्	{ असोष्टुम्
{ असाविषम्	{ असाविष्य	{ असाविष्य
{ असोषि	{ असोष्यहि	{ असोष्यहि

Fa. लृट्—सीष्यति-सीष्यते. Per Fa. लृट्—सीता.
 Con. लृङ्—असीष्यत्-त. Ben. आशिषि-लिङ्—सूयात्-
 सीषीष्ट. Pas. कर्मणि सूयते, Aor. कर्म-लुङ्—असावि.
 Cau. निजन्त सावयति-ते. Aor. निच्-लुङ्—असूयवत्.
 Des. सनन्त -सुसूयति-ते. Fre. यङन्त -सीष्यते. Kri.
 कृत्य -सीतव्यः, सवनीयः. PP. निष्ठा—सुतः. IP. ज्ञा—
 सुत्वा. Inf. तुमुन्—सीतुम्.

सू (लृङ्)—अदा A. वे. प्राणिगर्भविमोचने,
 to bear, to bring forth, to produce.

Pre. लट्—

सूते	सुवाते	सुवते
सूषे	सुवाये	सूध्वे
सुवे	सुवहे	सूमहे

Pot. विधिलिङ्—

सुवीत	सुवीयाताम्	सुवीरन्
सुवीथाः	सुवीयाथाम्	सुवीध्वम्
सुवीय	सुवीवहि	सुवीमहि

Imp. लोट्—

सुताम्	सुवाताम्	सुवताम्
सुव	सुवाथाम्	सुध्वम्
सुवे	सुवावहे	सुवामहे

Impf. लङ्—

असूत	असुवाताम्	असुवत
असूथाः	असुवाथाम्	असूध्वम्
असुवि	असूवहि	असूमहि

Perf. लिट्—

सुपुवे	सुपुवाते	सुपुविरे
सुपुविवे	सुपुवाथे	सुपुविद्धे-ध्वे
सुपुवे	सुपुविवहे	सुपुविमहे

Aor. लुङ्—

{ असविष्ट	{ असविषाताम्	{ असविषत
{ असोष्ट	{ असोषाताम्	{ असोषत
{ असविष्ठाः	{ असविषाथाम्	{ असविध्वम्-द्धम्
{ असोष्ठाः	{ असोषाथाम्	{ असोद्धम्
{ असविषि	{ असविष्वहि	{ असविमहि
{ असोषि	{ असोष्वहि	{ असोमहि

Fu. लृट्—सविष्यते-सोष्यते. Per Fu. लुट्—सविता-
सोता. Con. लृङ्—असविष्यत-असोष्यत. Ben. आशिषि-
लिङ्—सविषीष्ट-सोषीष्ट. सविषीष्टाः-सोषीष्टाः. सविषीय-
सोषीय. Pas. कर्मणि-सूयते, Aor. कर्म-लुङ्-असावि. Cau.
णिजन्त—सावयति, Aor. णिच्-लुङ्—असूयवत्-त. Des.
सगन्त—ससूयते. Fre. यङन्त—सोषूयते. Kri. कृत्य—
सोतव्यः. PP. निष्ठा—सूतः. IP. ज्ञा—सूत्वा. Inf.
सुसुन्—सोतुम्.

सू (षूङ्)—दिवा A. वे. प्राणिप्रसवे, to produce.

Pre. लट्—

सूयते	सूयेते	सूयन्ते
सूयसे	सूयेथे	सूयध्वे
सूये	सूयावहे	सूयामहे

Pot. विधिलिङ्—

सूयेत	सूयेयाताम्	सूयेरन्
सूयेथाः	सूयेयाथाम्	सूयेध्वम्
सूयेय	सूयेवहि	सूयेमहि

Imp. लोट्—

सूयताम्	सूयेताम्	सूयन्ताम्
सूयस्व	सूयेथाम्	सूयध्वम्
सूये	सूयावहे	सूयामहे

Impf. लङ्—

असूयत	असूयेताम्	असूयन्त
-------	-----------	---------

असूययाः

असूयेषाम्

असूयध्वम्

असूये

असूयावडि

असूयामहि

Perf. लिट्—सर्वे पूर्ववत् (as before).'

PP. निष्ठा—सूनः.

सू (षू)—तुदा P. से. प्रेरणार्थे, to send. Pre. लट्-सुवति (अभिषुवति). सुवसि. सुवामि. Pot. विधिलिङ्-सुवेत्. Imp लोट्-सुवतु. Impf. लङ्-असुवत्. Perf. लिट्—सुषाव, सुषुवतुः. सुषविष. सुषाव, सुषुविव. Aor. लुङ्—असावीत्, असाविष्टाम्. असावीः, असाविष्टम्. असाविषम्, असाविष्व. Fu. लट् सविष्यति. Per Fu. लुट् सविता. Con. लङ्—अमविष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् सूयात्. Pas. कर्मणि—सूयते. Aor. कर्म-लुङ्—असावि. Cau. शिजन्त -सावयति, Aor. गिष्-लुङ् असूषवत्. Des. सनन्त—सुसूषति. Fre. यङन्त -सोषुयते. Kri. कृत्य -सवितव्यः. PP. निष्ठा सूतः. IP. ज्ञा सूत्वा. Inf. तुमुन्—सवितुम्. (Pre. लट् सु+षू=सुषुवति. Perf. लिट् विषुषाव. Impf. लङ् अभ्यषुवत्. Aor. लुङ् -अभ्यषावीत्. Des. सनन्त -अभिषुषूयति.)

सूच [अदन्तः]—सुग U. से. पैशुन्ये, to pierce, to point out, to betray. Pre. लट्—सूचयति-ते. Perf. लिट् सूचयांचकार-चक्रे. etc.

सूद् (षूद्)—भ्वा A. से. सरणे, (सरणम्. नि स-रणम्), अकर्मकः, हिंसायामपि वर्तते, यथा सधुसूदन, अत्रायं सकर्मकः, to strike, to pour out, to destroy. Pre,

लट्—सूदते. Pot. विधि-लिङ्—सूदेत. Imp. लोट्—
सूदताम्. Impf. लङ् असूदत. Perf. लिट् -सुषूदे.
Aor. लुङ् -असूदिष्ट. Fu. लृट् सूदिष्यते. Per Fu.
लुट्—सूदिता. Ben. आशिषि-लिङ् सूदिषीष्ट. Pas.
भावे—सूद्यते, Aor. भावे-लुङ्—असूदि Cau. णिजन्त -
सूदयति-ते. Aor णिच्-लुङ्—असूपदत्-त. Des. सनन्त -
सूसूदिषते. Fre. यङन्त—सोषूद्यते. PP. निष्ठा सूदितः.
IP. क्ता—सूदित्वा. Inf तुमुन्—सूदितुम्.

सूद्—चुरा U. से. चरणे. to incite, to pour
out, to destroy. Pre. लट् -सूदयति-ते. Perf. लिट् -
सूदयां चकार-चक्रे. Aor. लुङ् -असूपदत् त. etc.

सृ—भ्वा P. च. गतौ, to go. Pre. लट् -सरति.
सरसि. सरामि. Pot. विधि-लिङ् सरेत्. Imp. लोट्—
सरतु. Impf. लङ् -असरत् Perf. लिट् ससार,
सस्रतुः. ससर्थ, सस्रयुः. ससार-ससर, सस्रव. Aor. लुङ्—
असार्षीत्. असार्ष्टीम्. असार्षीः, असार्ष्टम्. असार्षम्, असार्ष्व
Fu. लृट् सरिष्यति. Per Fu. लुट् -सर्ता. Con.
लृङ्—असरिष्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—स्रियात्. Pas.
भावे—स्रियते, Aor. भावे-लुङ्—असारि. Cau. णिजन्त -
सारयति, Aor. णिच्-लुङ् अस्रीसरत् Des. सनन्त
सिसीर्यति. Fre. यङन्त—सेस्त्रीयते. Kri. कृत्य -सर्तव्यः.
सरणीयः. PP. निष्ठा—सृतः. IP. क्ता—सृत्वा, उपसृत्य.
Inf. तुमुन्—सर्तुम्.

When सृ signifies 'to run' it is thus conjugated—
Pre. लट् -धावति. Pot. विधिलिङ् -धावेत्. Imp. लोट्

—धावत्. Impf. लङ् धावत्. धावति always means to run, while सरति is used likewise in the sense of going.

सृज्—दिवा A. अ विसर्गं, to create, to let loose, to let off. Pre. लट्—सृज्यते. Pot. विधि-
लिङ्—सृज्येत. Imp. लोट्—सृज्यताम्. Impf. लङ्—
असृज्यत. Perf. लिट् ससृजे, ससृजाते. ससृजिषे,
ससृजाथे. ससृजे, ससृजिषहे. Aor. लुङ् असृष्ट,
असृजाताम्. असृष्टाः. असृष्टि असृष्टवन्ति, Fu. लृट्—सृष्यते.
Per Fu. लृट्—सृष्टा. Con. लृङ्—असृज्यत. Ben.
आशिषि लिङ् सृक्षीष्ट. Pas. भावे—सृज्यते, Aor.
कर्मणि-लुङ्—असर्जि. Cau. गिजन्त सर्जयति. Aor.
णिच् लुङ्—असीसृजत्. Des. सनत्—सिद्धते. Fre.
यङन्त—सरीसृज्यते. Kri. क्त्य—सृष्टव्यः. सर्जनीयः. PP.
निष्ठा सृष्टः. IP. क्ता सृष्टा, विसृज्य. Inf तुमुन्—
सृष्टुम्.

सृज्—तदा P. अ. विसर्गं, to let off, to create, to let loose. Pre. लट्—सृजति. Pot. विधिनिङ्—सृजेत्. Imp. लोट्—सृजतु. Impf. लङ्—असृजत्. Perf. लिट् ससर्ज, ससृजतुः. ससर्जिथ-
ससृज, ससृजयुः. ससर्ज, ससृजिव. Aor. लुङ्—अस्माक्षीत्
अस्माक्षीः. अस्माजम्. Fu. लृट्—सृष्यति. Per Fu. लृट्—सृष्टा. Con. लृङ्—असृज्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—
सृज्यात्. Pas. कर्मणि—सृज्यते, Aor. कर्म-लुङ्—असर्जि.
Cau. गिजन्त—सर्जयति, Aor. णिच्-लुङ्—असीसृजत्.

अससर्जत्. Des. मनन्त -सिस्सति Fre यङन्त -
सरीसृज्यते. PP. निष्ठा—सृष्टः. IP. क्ता—सृष्टा. Inf.
तुमुन्—स्रष्टुम्.

सृप् (सृष्टृ)—भ्वा P. अ. गतौ, to go. Pre.
लट्—सर्पति. Pot. विधि-लिङ् सर्पेत्. Imp. लोट्—
सर्पतु. Impf. लङ् असर्पेत्. Perf. लिट्—ससर्पे
ससृपतुः. ससर्पिथ, ससृपथुः. ससर्प, ससृपिव. Aor. लुङ्—
असृपत्. (अमार्पति, अस्त्राप्तीत्-वो). Fu. लृट्—स्रस्यति-
स्रस्यति. Per Fu. लुट्—स्रसा-सर्सा. Con. लृङ्—
अस्रस्यत्-अस्रस्यत्. Ben. आशिषि-लिङ् सृष्यात्. Pas.
कर्मणि—सृष्यते, Aor. कर्म-लुङ्—असर्पि. Cau. णिजन्त—
सर्पयति, Aor. णिच्-लुङ्—अससर्पत्-असीसृपत्. Des.
सनन्त—सिस्सति Fre. यङन्त—सरीसृज्यते. Kri.
कृत्य—सर्पयः, सर्पणीयः. PP. निष्ठा—सृप्तः. IP. क्ता—
सृष्टा. Inf. तुमुन्—सर्पम्-स्रमुम्.

सेव् (धिक्)—भ्वा A. से. सेवने, to serve. Pre.
लट्—सेवते Pot. विधिलिङ् सेवेत्. Imp. लोट्—
सेवताम्. Impf. लङ्—असेवत. Perf. लिट्—सिषेवे,
सिषेवाते. सिषेविवे, सिषेवाथे. सिषेवे, सिषेविवहे. Aor.
लुङ्—असेविष्ट. असेविष्ठाः. असेविषि. Fu. लृट्—सेवि-
ष्यते. Per Fu. लुट्—सेविता. Con. लृङ्—असेविष्यत.
Ben. आशिषि-लिङ्—सेविषीष्ट. Aor. कर्म-लुङ्—असेवि.
Cau. णिजन्त—सेवयति, Aor. णिच्-लुङ्—अमिषेवत्.
Des. सनन्त—सिसेविषते. Fre. यङन्त—सेप्यते. Kri.

कृत्य—सेवितव्यः, सेवनीयः. PP. निष्ठा—सेवितः. IP. क्त्वा सेवित्वा. Inf तुमुन् सेवितुम्.

सो (षो)—दिवा P. अ. अन्तकर्मणि, to finish, to end. Pre. लट् स्यति, स्यत, स्यन्ति. स्यसि. स्यामि. Pot. विधिलिङ्—स्येत्, स्येताम्, स्येयुः. स्येः. स्येयम्. Imp. लोट् स्यतु. स्य. स्यानि. Impf नङ् अस्यत् अस्यः. अस्यम्. Perf. लिट् ससौ, ससतुः. ससिद्य-ससाद्य, ससद्युः. ससौ, ससिव.

Aor. लुङ्—

{ असात्	{ असाताम्	{ असुः
{ असासीत्	{ असासिताम्	{ असासिषुः
{ असाः	{ असातम्	{ असात
{ असासीः	{ असामिष्टम्	{ असामिष्ट
{ असाम्	{ असाव	{ असाम
{ असासिषम्	{ असासिष्व	{ असासिष

Fu. लृट्—सास्यति. Per Fu. लुट्—साता. Con. लृङ् असास्यत्. Ben. आशिपि लिङ् सेयात्. Pas. कर्मणि-भावे—सीयते, Aor. लुङ्—असायि. Cau. णिजन्त—साययति, Aor. णिच् लुङ्—असीसयत्. Des. सनन्त—सिषामति. Fre. यङन्त—सेयीयते. Kri. कृत्य—सातव्यः. PP. निष्ठा—सितः. IP. क्त्वा—सित्वा, अवसाय, अध्यवसाय. Inf. तुमुन्—सातुम्.

अभि + सो = अभिष्यति. Per Fu. लुट्—अभिषाता. Aor. लुङ् अभ्यषात्. अभ्यषासीत्. Perf. लिट्—अभिषसौ. Des. सनन्त अभिषिषासति.

सवल् - भ्वा P. से. संचलने, to fall down. Pre. लट्—सवलति. Perf. लिट् चसवाल. Aor. लुङ् असवालीत्. Fu. लृट्—सवलिष्यति. Cau. णिजन्त सवलयति. PP. निष्ठा सवलितः. Inf. तुमुन् सवलितुम्.

स्तम् (स्तम्भि)—भ्वा A. से प्रतिबन्धे, to stop. Pre. लट्—स्तम्भते. Pot. विधिलिङ्—स्तम्भेत. Perf. लिट्—तस्तम्भे. Aor. लुङ् अस्तम्भिष्ट. Fu लृट्—स्तम्भिष्यते. Per Fu. लुट्—स्तम्भिषा. Con लृङ्—अस्तम्भिष्यत. Bon. आशिषि लिङ् स्तम्भिषोष्ट. Pas कर्मणि—स्तम्भ्यते, Aor. कर्म-लुङ् अस्तम्भि. Cau. णिजन्त—स्तम्भयते, Aor. णिच्-लुङ्—अतस्तम्भत. Des. सनन्त—तिस्तम्भिषते. Fre. यङन्त—तस्तम्भ्यते. Kri. कृत्य—स्तम्भितव्यः, स्तम्भनीयः. PP. निष्ठा—स्तम्भितः. IP. क्ता स्तम्भित्वा. Inf. तुमुन्—स्तम्भितुम्.

उद् + स्तम्भ् = उत्तम्भते. उत्तम्भिता. उत्तम्भितः. चि + स्तम्भ् = विष्टम्भते.

स्तम्भ् (स्तम्भु)—P. स्तम्भुरिति सौतो धातुः, to support, to stop. The verb स्तम्भ् may be conjugated as क्री or as सु verbs. Pre. लट्—स्तम्भाति-स्तम्भोति, स्तम्भोतः-स्तम्भुतः. Pot. विधिलिङ्—स्तम्भीयात्-स्तम्भुयात्. Imp. लोट्—स्तम्भातु-स्तम्भोतु, स्तम्भीताम्-स्तम्भुताम्. स्तम्भान-स्तम्भुहि. स्तम्भानि-स्तम्भवनि. Impf. लङ्—अस्तम्भात्-अस्तम्भोत्. Perf लिट्—तस्तम्भ. Aor. लुङ्—अस्तम्भत्-अस्तम्भीत्. Fu. लृट्—स्तम्भिष्यति.

Per Fu. लुङ्—स्तम्भिता. Ben. चागिषि-लिङ्—स्तम्भ्यात्.
 Pas. कर्मणि—स्तम्भ्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अस्तम्भि. Cau.
 णिजस्त स्तम्भयति, Aor. णिच्-लुङ्—अस्तम्भत्. Des.
 सनस्त तिस्तम्भिषति. Fre. यङ्स्त—तास्तम्भ्यते. Kri.
 क्त्य—स्तम्भितव्यः, स्तम्भनीयः. PP निष्ठा—स्तम्भः. IP.
 ञा—स्तम्भित्वा-स्तम्भ्वा. Inf. तुमुन् स्तम्भितुम्.

स्तु (ष्टुञ्)—अदा U. अ. स्तुतो, to praise.

PARASMAIPADA.

Pre. लट्—

{ स्तौति	{ स्तुतः	{ स्तुवन्ति
{ स्तवीति	{ स्तवीतः	{
{ स्तौषि	{ स्तुयः	{ स्तुव
{ स्तवीषि	{ स्तवीयः	{ स्तवीथ
{ स्तौमि	{ स्तुवः	{ स्तुमः
{ स्तवीमि	{ स्तवीवः	{ स्तवीमः

ATMANEPADA.

स्तुते-स्तुवीते	स्तुवाते	स्तुवते
स्तुधे-स्तुवीधे	स्तुवाथे	स्तुध्वे-स्तुवीध्वे
स्तुवे	स्तुवहे-स्तुवीवहे	स्तुमहे-स्तुवीमहे

PARASMAIPADA.

Pot. विधिलिङ्—

{ स्तुयात्	{ स्तुयाताम्	{ स्तुयुः
{ स्तुवीयात्	{ स्तुवीयाताम्	{ स्तुवीयुः

{ स्तुयाः	{ स्तुयातम्	{ स्तुयात
{ स्तुवीयाः	{ स्तुवीयातम्	{ स्तुवीयात
{ स्तुयाम्	{ स्तुयाव	{ स्तुयाम्
{ स्तुवीयाम्	{ स्तुवीयाव	{ स्तुवीयाम्

ATMANEPADA.

स्तुवीत	स्तुवीयाताम्	स्तुवीरन्
स्तुवीयाः	स्तुवीयायाम्	स्तुवीध्वम्
स्तुवीय	स्तुवीवहि	स्तुवीमहि

PARASMAIPADA.

Imp. लोट्—

स्तुीतु-स्तुवीतु	स्तुताम्-स्तुवीताम्	स्तुवन्तु
स्तुनि-स्तुवीहि	स्तुतम्-स्तुवीतम्	स्तुत-स्तुवीत
स्तवानि	स्तवाव	स्तवाम

ATMANEPADA.

स्तुताम्-स्तुवीताम्	स्तुवाताम्	स्तुवताम्
स्तुव-स्तुवीव	स्तुवायाम्	स्तुध्वम्-स्तुवीध्वम्
स्तवे	स्तवावहे	स्तवामहे

PARASMAIPADA.

Impf. लङ्—

{ अस्तुवीत्	{ अस्तुवीताम्	{ अस्तुवन्
{ अस्तुीत्	{ अस्तुताम्	{ अस्तुवन्
{ अस्तुवीः	{ अस्तुवीतम्	{ अस्तुवीत
{ अस्तुीः	{ अस्तुतम्	{ अस्तुत

{ अस्तवम्	{ अस्तुव	{ अस्तुम
	{ अस्तुवीव	{ अस्तुवीम

ATMANEPADA.

{ अस्तुत	{ अस्तुधाताम्	{ अस्तुवत
{ अस्तुवीत		
{ अस्तुधाः	{ अस्तुवाथाम्	{ अस्तुध्वम्
{ अस्तुवीधाः		{ अस्तुवीध्वम्
{ अस्तुवि	{ अस्तुवहि	{ अस्तुमहि
	{ अस्तुवीवहि	{ अस्तुवीमहि

PARASMAIPADA.

Perf. लिट्—

तुष्टाव	तुष्टुवतुः	तुष्टुवः
तुष्टोष	तुष्टुवथुः	तुष्टुव
तुष्टाव	तुष्टुव	तुष्टुम

ATMANEPADA.

तुष्टुवे	तुष्टुवति	तुष्टुविरे
तुष्टुवे	तुष्टुवाथि	तुष्टुद्धे
तुष्टुवे	तुष्टुवहे	तुष्टुमहे

PARASMAIPADA

Aor. लृट्—

अस्तावीत्	अस्ताविष्टाम्	अस्ताविषुः
अस्तावीः	अस्ताविष्टम्	अस्ताविष्ट
अस्ताविषम्	अस्ताविष्व	अस्ताविष्व

ATMANEPADA.

अस्तोष्ट	अस्तोषाताम्	अस्तोषत
अस्तोष्ठाः	अस्तोषायाम्	अस्तोद्म
अस्तोषि	अस्तोष्वहि	अस्तोषहि

Fu. लृट्—

स्तोष्यति-स्तोष्यते. स्तोष्यसि-स्तोष्यसे. स्तोष्यामि-स्तोष्ये.
 Por Fu. लृट्—स्तोता. Con. लृङ् अस्तोष्यत्-त.
 Ben. आशिषि लिङ्—स्तूयात्-स्तोषीष्ट स्तूया-स्तोषीष्ठाः.
 स्तूयासम्-स्तोषीय. Pas. कर्मणि—स्तूयते, Aor. कर्म-
 लृङ्—अस्तावि. Cau. गिजस्त—स्तावयति-ते. Aor. गिच्-
 लृङ्—अतुष्टवत्-त. Des. सनस्त तुष्टयति-ते. Fre. यङ्स्त
 —तोष्ट्यते. Kri. कृत्य—स्तोतव्यः, स्तवनीयः. PP. निष्ठा
 —स्तुतः. IP. क्ता—स्तुत्वा, प्रस्तुत्य. Inf. तुमुन्—स्तोतुम्.

स्तृ (स्तृञ्)—स्वा U.च. आच्छादने, to protect,
 to cover. Pre. लृट्—स्तृणोति-स्तृणुते. स्तृणोषि स्तृणुषे.
 स्तृणोमि-स्तृण्वे, स्तृणुवः-स्तृण्वः-स्तृणुवहे-स्तृण्वहे. Pot.
 विधिलिङ्—स्तृणुयात्-स्तृण्वीत. Imp. लोट्—स्तृणोतु-
 स्तृणुताम्. स्तृणु-स्तृणुष्व. स्तृणुवानि-स्तृणुवै. Impf. लङ्
 —अस्तृणोत्-अस्तृणुत. Perf. लिट्—तस्तार-तस्तरे, तस्तारतुः-
 तस्ताराते. तस्तारिथ-तस्तार्थ-तस्तारिषे, तस्तारयुः-तस्ताराथे तस्तार-
 तस्तारिध्वे तस्तारिद्वे. तस्तार-तस्तर-तस्तरे, तस्तारिव-तस्तारि-
 वहे. Aor. लृङ् अस्तार्षीत्-अस्तृत-अस्तारिष्ट, अस्तार्ष्टाम्-
 अस्तृषाताम् अस्तारिषाताम्. Fu. लृट्—स्तारिष्यति-ते.
 Per Fu. लृट्—स्तर्ता. Con. लृङ्—अस्तारिष्यत्-त.

Ben. आशिषि लिङ् स्तर्यात्-स्त्वषीष्ट-स्तरिषीष्ट. Pas. कर्मणि—स्तर्यते, Aor. कर्म-लुङ् अस्तारि. Cau. णिजन्त—स्तारयति, Aor. णिच्-लुङ्—अतिस्तरत्, अतस्तरत्. Des. सनन्त—तिस्तीर्यति-ते. Fre. यङन्त—तास्तर्यते. Kri. कृत्य—स्तरणीयः. PP. निष्ठा—स्त्वतः. IP. क्ता—स्त्वत्वा. Inf. तुमुन्—स्तरुम्.

स्तु (स्तृञ्)—क्या U. से. आच्छादने, to protect, to cover Pre. सट् स्तृणाति स्तृणीते. स्तृणासि-स्तृणीषे, स्तृणामि-स्तृणे. Pot. विधिलिङ् स्तृणीयात्-स्तृणीत. स्तृणीयाः-स्तृणीयाः. स्तृणीयाम्-स्तृणीय. Imp. सोट्—स्तृणातु-स्तृणीताम्. स्तृणीहि-स्तृणीष्व. स्तृणामि-स्तृणे Impf. सङ् अस्तृणात् अस्तृणीत, अस्तृणीताम्-अस्तृणाताम्, अस्तृणाः-अस्तृणीयाः, अस्तृणाम्-अस्तृणि. Perf लिट्—तस्तार-तस्तरे, तस्तरतुः-तस्तराते. तस्तारिष-तस्तारिषे, तस्तरयुः-तस्तराये. तस्तार-तस्तर-तस्तरे, तस्तारिष-तस्तारिषे. Aor. लुङ् अस्तारीत्-अस्तरीष्ट-अस्तरिष्ट-अस्तीष्ट. Fu. सट्—स्तरिष्यति-ते-स्तरीष्यति-ते. Per Fu. लुट्—स्तरिता-स्तरीता. Con. सङ्—अस्तरिष्यत्-त-अस्तरीष्यत्-त. Ben. आशिषि-लिङ्—स्तर्यात्-स्तीर्याष्ट-स्तरिषीष्ट. Pas. कर्मणि—स्तर्यते, Aor. कर्म लुङ्—अस्तारि. Cau. णिजन्त—स्तारयति-ते. Aor. णिच्-लुङ्—अतस्तरत्-त Des. मनन्त तिस्तरिषति-ते-तिस्तरिषति-ते-तिस्तीर्यति-ते. Fre. यङन्त तास्तर्यते-तेस्तीर्यते. Kri. कृत्य—स्तरितव्य-स्तरीतव्यः, स्तरणीयः. IP. निष्ठा—स्तीर्णः. IP. क्ता स्तीर्त्वा. Inf. तुमुन् स्तरितुम्-स्तरीतुम्.

स्था (ष्टा)—भा P. अ. गतिनिष्ठत्तौ, to stand, to wait, to be at hand. Pre. लुट्—तिष्ठति, तिष्ठतः, तिष्ठन्ति. तिष्ठसि. तिष्ठामि. Pot. विधिलिङ्—तिष्ठेत्. तिष्ठेः. तिष्ठेयम्. Imp. लोट्—तिष्ठतु. तिष्ठ. तिष्ठानि. Impf. लङ्—अतिष्ठत्. अतिष्ठः. अतिष्ठम्. Perf. लिट्—तस्थौ, तस्थुः, तस्थिथ-तस्थाय, तस्थुः. तस्थौ, तस्थिव. Aor. लुङ्—अस्थात्, अस्थाताम्, अस्थुः. अस्थाः. अस्थाम्. Fu. लृट्—स्थास्यति. Per Fu. लुट्—स्थाता. Con. लृङ्—अस्थास्यत्. Ben. आशिषि-निङ् स्वेयात्, स्वेयास्ताम्, स्वेयासुः. स्वेयाः, स्वेयास्तम्, स्वेयास्त. Pas. भावे—स्थीयते, Aor. भावे-लुङ्—अस्थायि. Cau. णिजन्त=स्थापयति, Aor. णिच्-लुङ्—अतिष्ठिषत्. Des. सनन्त—तिष्ठासति. Fre. यङन्त—तृष्ठीयते. Kri. क्त्य—स्यातथ्यः, स्थानीयः. PP. तिष्ठा—स्थितः. IP. क्ता—स्थित्वा. Inf. तुमुन्—स्थातुम्.

अधि + स्था = अधिष्ठती—Perf. अधिष्ठाता—Per Fu. अधिष्ठास्यति Fu. अव्यष्टात्—Aor. After अव, आ, उद्, उप, वि, प्र and सम्, the verb स्था is used in the Atmanepada ; with आ, if it means to affirm ; with उद्, if it means to strive, not to rise ; with उप, if it means to worship, *etc.*

अव + स्था = अवतिष्ठते. वि + स्था = वितिष्ठते.

प्र + स्था + प्रतिष्ठते. सम् + स्था = संतिष्ठते.

स्वाभिप्रायप्रकाशनार्थे—तिष्ठते (देवदत्तोयज्ञदत्ताय तिष्ठते).

आ + स्था = आतिष्ठते (शब्दः नित्यमातिष्ठते ; नित्यत्वेन प्रति-

जानीत इत्यर्थः). अनूर्ध्वकर्मणि चिष्टायाम् गम्यमानायाम्—
उद् + स्या = उत्तिष्ठते. मुक्तावृत्तिष्ठते. कुटुम्बः उत्तिष्ठते (तदर्थं
घटत इत्यर्थः). मन्त्रकरणार्थ—उप + स्या = उपतिष्ठते. ऐन्द्राय
गार्हपत्यम् उपतिष्ठते (ऐन्द्रया ऋचा गार्हपत्यमभिधत्त
इत्यर्थः). पूजार्थ—आदित्यमुपतिष्ठते (पूजयति इत्यर्थः).
संगतिकरणार्थ—गङ्गायमुनामुपतिष्ठते (संश्लिष्यति इत्यर्थः).
मित्रकरणार्थ—राजकीयानुपतिष्ठते (मित्रीकरोतीत्यर्थः).
पथि—अयं पन्थाः स्रुजमुपतिष्ठते (प्राप्नोतीत्यर्थः). लिप्सार्थ—
उप + स्या = उपतिष्ठते-उपतिष्ठति. अर्थी राजानम् उप-
तिष्ठते-उपतिष्ठति (लिप्सुरुपसर्पणीत्यर्थः). अकर्मकात्—
उप + स्या = उपतिष्ठते, भोजनकाल उपतिष्ठते (संनिहिती
भवतीत्यर्थः).

उपस्थितो गुरुं शिष्यः. उपस्थितो गुरुः शिष्येण उपपूर्वोऽयं
सकर्मकः.

स्ना (ष्णा)—अदा P. अ. शौचे, to bathe. Pre.
लट्—स्नाति. स्नासि. स्नामि. Pot. विधि लिङ्—स्नायात्.
Imp. लोट्—स्नातु. स्नाहि. स्नानि. Impf. लङ्—अस्नात्,
अस्नाताम्. अस्तुः. अस्नाः. अस्नाम्. Perf. लिट्—सस्नौ.
सस्नाथ-सस्निय. सस्नौ, सस्निव. Aor. लुङ्—अस्नासीत्.
अस्नासीः. अस्नामिषम्. Fu. लृट् स्नास्यति. Per Fu.
लुट्—स्नाता. Con. लृङ्—अस्नास्यत्. Ben. आशिषि-लिङ्—
स्नायात्-स्नेयात्. Pas. भावे—स्नायते, Aor. भावे-लुङ्—
अस्नायि. Cau. शिजन्त—स्नापयति-स्नपयति, but—
प्रस्नापयति, Aor. णिच्-लुङ्—असिष्ठापत्. Des. सनन्त—

सिञ्चासति. Pre. यङन्त साञ्चायते. Kri. कृत्य - सातव्यः, सानीयः. PP. निष्ठा सातः. IP. ज्ञा - सात्वा. Inf. तुमुन् - सातुम्.

स्पन्द् (स्पदि)—भा A. से. किञ्चित् चलने, to throb, to go. Pre. लट् - स्पन्दते. Perf. लिट् - पस्पन्दे. Fu. लृट् - स्पन्दिष्यते. Per Fu. लुट् - स्पन्दिता. Ben. आशिषि-लिट् - स्पन्दिषीष्ट. Pas. भावे - स्पन्दते, (गमनार्थे) कर्मणि - स्पन्द्यते, Aor. कर्म लुङ् - अस्पन्दि. Cau. गिजन्त - स्पन्दयति not ते. PP. निष्ठा - स्पन्दितः. Inf. तुमुन् स्पन्दितुम्.

स्पर्ध्—भा A. से. संघर्षे, संघर्षः पराभिभवेच्छा, to contend with, to challenge, Pre. लट् - स्पर्धते. Pot. विधि-लिट् - स्पर्धेत. Imp. लोट् स्पर्धताम्. Impf. लङ् - अस्पर्धेत. Perf. लिट् - पस्पर्ध. Aor. लुङ् - अपस्पर्धिष्ट. Fu. लृट् - स्पर्धिष्यते. Per Fu. लुट् - स्पर्धिता. Ben. आशिषि-लिट् - स्पर्धिषीष्ट. Pas. कर्मणि - स्पर्ध्यते, Aor. कर्म-लुङ् - अपस्पर्धि. Cau. गिजन्त - स्पर्धयति ते, Aor. गिच्-लुङ् - अपस्पर्धत्-त. Des. सनन्त पिस्पर्धिषते. Fro. यङन्त - पास्पर्ध्यते. Kri. कृत्य - स्पर्धितव्यः, स्पर्धनीयः. PP. निष्ठा - स्पर्धितः. IP. ज्ञा - स्पर्धित्वा. Inf. तुमुन् - स्पर्धितुम्.

स्पृश्—तुदा P. अ. संस्पर्शने, to touch. Pre. लट् - स्पृशति. Pot. विधि-लिट् - स्पृशेत्. Imp. लोट् - स्पृशतु. Impf. लङ् - अस्पृशत्. Perf. लिट् - पस्पर्श, पस्पृशतु. पस्पर्शिय. पस्पर्श, पस्पृशिव.

Aor. लुङ्—

{ अस्माक्षीत् अस्माक्षीत् अस्मृक्षत्	{ अस्माष्टाम् अस्माष्टाम् अस्मृक्षताम्	{ अस्माक्षुः अस्माक्षुः अस्मृक्षन्
{ अस्माक्षीः अस्माक्षीः अस्मृक्षः	{ अस्माष्टम् अस्माष्टम् अस्मृक्षतम्	{ अस्माष्ट अस्माष्ट अस्मृक्षत
{ अस्माक्षम् अस्माक्षम् अस्मृक्षम्	{ अस्माक्ष्य अस्माक्ष्य अस्मृक्षाम	{ अस्माक्ष्य अस्माक्ष्य अस्मृक्षाम

Fu. लृट् स्पर्शति-स्पर्शति. Per Fu. लृट्—स्पर्श, स्पर्शा. Con. लृङ् अस्पर्शत्-अस्पर्शत्. Ben. आशिषि-लिट्—स्पृश्यात् Pas कर्मणि—स्पृश्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अस्पर्श. Cau. गिजस्त-स्पर्शयति, Aor. गिज-लुङ्—अपिस्पृशत्, अपिस्पृशत्. Des. सनस्त—विस्पृक्षति. Fre. धङ्स्त-परिस्पृश्यते Kri. क्तव्य-स्पर्शव्यः, स्पर्ष्टव्यः, स्पर्शनीयः. PP. निष्ठा—स्पृष्टः. 1P. ज्ञा—स्पृष्टा Inf. तुमुन्-स्पर्ष्टुम्-स्पर्ष्टुम्.

सृह—सुरा U. से. ईषायाम्, to envy. Pre. लृट्—सृहयति-ते. Pot. विधिलिट्—सृहयेत्-त. Imp लोट्—सृहयतु-सृहयताम्. Impf. लङ्—असृहयत्-त. Perf. लिट् सृहयां-चकार-चक्रे, सृहयामास, सृहयाम्बभूव. Aor. लुङ्—अपसृहत्-त. Fu. लृट्—सृहयिष्यति ते. Per Fu. लृट्—सृहयिता. Pas. कर्मणि—स्पृश्यते, Aor.

कर्म लुङ्—असृष्टि. Des. सनन्त—पिमृष्टिषति-ते. Kri. कृत्य—सृष्टयितव्यः, सृष्टनीयः. PP. निष्ठा—सृष्टितः. IP. क्ता—सृष्टयित्वा. Inf. तुमुन्—सृष्टयितुम्. पुष्येभ्यः सृष्टयति.

स्फुट्—भा A. से. विकसने, to split open. Pre. लट् स्फोटते. Pot. विधिलिङ्—स्फोटेत. Imp. लोट्—स्फोटताम्. Impf लङ्—अस्फोटत. Perf लिट्—पुस्फुटे. Aor. लुङ्—अस्फोटिष्ट. Fu. लृट्—स्फोटिष्यते. Per Fu. लुट्—स्फोटिता. Ben. आशिषि लिङ्—स्फोटिषीष्ट. Pas. [भावे—स्फुट्यते, Aor भावे-लुङ् अस्फोटि. Cau. णिजन्त—स्फोटयति, Aor. णिच्-लुङ्—अपुस्फुटत् Des. सनन्त—पुस्फुटिषति-पुस्फुटिषते. Pre. यङन्त—पोस्फुट्यते. Kri. कृत्य—स्फोटितव्यः, स्फोटनीयः. PP. निष्ठा—स्फुटितः. IP. क्ता स्फुटित्वा-स्फोटित्वा. Inf. तुमुन्—स्फोटितुम्.

स्फुट् (स्फुटिर्)—भा P. से. विग्रहणे. to destroy. Pre. लट्—स्फोटति. Perf. लिट् पुस्फोट. Aor. लुङ्—अस्फुटत्-अस्फोटीत्. Fu. लृट्—स्फोटिष्यति Per Fu. लुट्—स्फोटिता. Cau. णिजन्त स्फोटयति, Aor. लुङ्—अपुस्फुटत्. Des. सनन्त—पुस्फुटिषति-पुस्फोटिषति. (As before).

स्फुट्—तुदा P. से. विकसने, to split open. Pre. लट् स्फुटति. Pot. विधिलिङ्—स्फुटेत्. Imp. लोट् स्फुटतु. Impf. लङ्—अस्फुटत्. Perf. लिट्—पुस्फोट. Aor. लुङ्—अस्फुटीत्.

स्फुट्—चुरा U. से. भेदने, to break open. Pre. सट्—स्फुटयति-ते. *etc.*

स्फुर्—लुदा P. से. संचलने, दीप्तौ, to tremble, to struggle, to shine, *etc.* Pre. लट्—स्फुरति. Perf. सित्—पुस्फोर. Aor. लुङ्—अस्फुरीत्. Fu. लृट्—स्फुरिष्यति. Per Fu. लुट् स्फुरिता. Ben. आशिषि-लिट्—स्फुर्यात्. Cau. गिजन्त स्फारयति-स्फोरयति. Aor. णिच्-लुङ् अपुस्फुरत्-अपुस्फरत्. Fre. यङन्त पोस्फूर्यते. *etc.*

स्मृ—भ्वा P. च. चिन्तायाम्, आधाने च. आधानम् उत्कण्ठापूर्वकं स्मरणम्, to remember, to long for, to think upon, to recollect. Pre. सट्—स्मरति. स्मरमि. स्मरामि. Pot. विधिलिट्—स्मरेत्. स्मरेः. स्मरेयम्. Imp. लोट् स्मरतु. स्मर. स्मराणि. Impf. लङ्—अस्मरत्. अस्मरः. अस्मरम्. Perf. लिट्—सस्मार. सस्मर्य. सस्मार. सस्मारिष. Aor. लुङ्—अस्मापीत्. अस्माष्टाम्. अस्मापीः. अस्माष्टम्. अस्माप्यम्. अस्माप्य. Fu. लृट्—स्मरिष्यति. स्मरिष्यमि. स्मरिष्यामि. Per Fu. लुट् स्मर्ता. Con. लृङ्—अस्मरिष्यत्. Ben. आशिषि लिङ् स्मर्यात्. स्मर्याः. स्मर्यासम्. Pas. कर्मणि—स्मर्यते. Aor. कर्म-लुङ्—अस्मारि-अस्मरि. Cau. गिजन्त—(उत्कण्ठापूर्वकस्मरणार्थे) = स्मरयति, (स्मरणार्थे) स्मारयति, Aor. लुङ्—असस्मरत्. Des. सनन्त सुस्मर्यते. Fre. यङन्त—सास्मर्यते. Kri. क्त्य—स्मर्तव्यः, स्मरणोद्यः. PP. निष्ठा—स्मृतः. IP. क्ता—स्मृत्वा, विस्मृत्य. Inf. तुमुन्—स्मर्तम्.

स्मरति वनगुल्मं कोकिलः.

स्वञ्ज् (प्वञ्ज्)—भ्वा A. भ. परिष्वङ्गे to embrace. Pre लट् स्वजते. Pot. विधिलिङ्—स्वजेत. Imp. लोट्—स्वजताम्. Impf. लङ् अस्वजत. Perf. लिट्—सस्वजे-सस्वज्जे सस्वजिषे-सस्वजिष्ये, सस्वजाये-सस्वज्जाये. सस्वजे-सस्वज्जे, सस्वजिवहे-सस्वज्जिवहे. Aor. लुङ्—अस्वङ्गा अस्वङ्गाताम्. अस्वङ्क्थाः, अस्वङ्गाथाम्, अस्वङ्ग्ध्वम्. अस्वङ्क्षि, अस्वङ्क्ष्वि. Fu. लृट् स्वङ्गते. Per Fu. लुट्—स्वङ्गता. Con. लृङ् अस्वङ्क्षत. Ben. आशिषि-लिङ्—स्वङ्क्षीष्ट. Pas. कर्मणि स्वज्यते, Aor. कर्म-लुङ्—अस्वज्जि. Cau. शिजन्त स्वज्जयति-तं, Aor. शिच्-लुङ्—असस्वज्जत्-त. Des. सजन्त सिस्वङ्क्षते Fre. यङ्न्त सास्वज्यते. Kri. कृत्य—स्वज्जनीयः. PP. जिष्ठा—स्वक्तः. 'IP क्ता—स्वक्ता. Inf. तुमुन् स्वङ्क्तुम्. परि, नि, वि—परिष्वजते. पर्यष्वजत-पर्यस्वजत. *etc.*

स्वप् (जिष्वप्)—अदा P. से. गयने, to sleep.

Pre. लट्—

स्वपिति

स्वपितः

स्वपन्ति

स्वपिषि

स्वपिथः

स्वपिष

स्वपिमि

स्वपिथः

स्वपिमः

Pot. विधिलिङ्—

स्वप्यात्

स्वप्याताम्

स्वप्युः

स्वप्याः

स्वप्यातम्

स्वप्यात

स्वप्याम्

स्वप्याव

स्वप्याम

Imp. लोट्—

स्वपितु	स्वपिताम्	स्वपन्तु
स्वपिहि	स्वपितम्	स्वपित
स्वपानि	स्वपाव	स्वपाम

Impf. लङ्—

अस्वपीत्-अस्वपत्	अस्वपिताम्	अस्वपम्
अस्वपीः-अस्वपः	अस्वपितम्	अस्वपित
अस्वपम्	अस्वपिव	अस्वपिम

Perf. लिट्—

सुप्वाप	सुपुपतुः	सुपुपुः
सुप्वपिथ-सुप्वपे	सुपुपयुः	सुपुप
सुप्वाप-सुप्वप	सुपुपिव	सुपुपिम

Aor. लुङ्—

अस्वाप्सीत्	अस्वाप्ताम्	अस्वाप्सुः
अस्वाप्सीः	अस्वाप्तम्	अस्वाप्त
अस्वाप्सम्	अस्वाप्सव	अस्वाप्सम

Fu. लट्—स्वप्स्यति. स्वप्स्यमि. स्वप्स्यामि. Per Fu. लुट्—स्वप्ता. Con. लृङ्—अस्वप्स्यत्. Ben. आशिषि-जिङ्—सुप्यात्. सुप्याः. Pas. भावे—सुप्यते. Aor. भावे-लुङ्—अस्वापि. Cau. शिजन्त—स्वापयति, Aor. शिच्-लुङ्—असुपुपत्. Des. सनन्त—सुपुप्सति. Frē. यङन्त—सीपुप्यते. Kri. कृत्य स्वप्नव्य, स्वपनीयः. PP. निष्ठा—सुप्तः. IP. क्ता—सुप्ता. Inf. तुमुन्—स्वतुम्.

ह

हन्—अंदा P अ हिंसागत्योः, स्वे परेऽट्, to Kill, to beat, to hurt, to go.

Pre. लट्—

हन्ति	हतः	घ्नन्ति
हंसि	हयः	हय
हन्मि	हन्मः	हन्मः

Pot. विधिलिङ्—

हन्यात्	हन्याताम्	हन्युः
हन्याः	हन्यातम्	हन्यात
हन्याम्	हन्याव	हन्याम

Imp. लोट्—

हन्तु	हताम्	घ्नन्तु
जहि	हतम्	हत
हनानि	हनाव	हनाम

Impf. लङ्—

अहन्	अहताम्	अघ्नन्
अहन्	अहनम्	अहत
अहमम्	अहन्व	अहन्म

Perf. लिट्—

जघान	जघतुः	जघ्नुः
जघनिथ जघन्य	जघन्युः	जघ्न
जघान जघन	जघ्निव	जघ्निम

Aor. लुङ्—

अवधीत्	अवधिष्टाम्	अवधिषुः
अवधीः	अवधिष्टम्	अवधिष्ट
अवधिवम्	अवधिष्व	अवधिष्व

Fu. लृट्—हनिष्यति. हनिष्यसि. हनिष्यामि. Per

Fu. लुट्—हन्ता. हन्तासि. हन्तास्मि. Com. लृङ्—अहनिष्यत्. अहनिष्यः. अहनिष्यम्.

Ben. आशिषि-लिट्—

वध्यात्	वध्यास्ताम्	वध्यासुः
वध्याः	वध्यास्तम्	वध्यास्त
वध्यासम्	वध्यास्व	वध्यास्व

Pas. कर्मणि -हन्त्यते, Aor कर्म-लुङ्—अवधि-अघानि.

Cau. पिजन्त घातयति-ते, Aor. णिच्-लुङ्—अर्जाघतत्-त.

Des. सनन्त—जिघांसति. Pre. यङन्त—जघन्यते-जिघ्री-

यते. Kri. कृत्य—हन्तव्यः, हननीयः, वध्यः. PP. निष्ठा—

हतः. IP. क्ता—हत्वा, निहत्य. Inf. तुमुन्—हन्तुम्.

प्र + नि + हन् = प्रणिहन्ति ॥ प्र + हन् = प्रहन्ति-प्रहन्ति,
प्रहन्तः-प्रहन्तः, प्रहन्मः-प्रहन्मः.

हन् may be used in the Atm. with the Pre. आ, if it is either intransitive, or governs as its object a member of the agent's body.

Pre. लट्—

आहते	आघातते	आघ्नते
------	--------	--------

आहसे

आह्राये

आहध्वे

आहने

आहन्वहे

आहन्महे

Pot. विधिलिङ्—

आह्रीत

आह्रीयाताम्

आह्रीरन्

आह्रीथाः

आह्रीथायाम्

आह्रीध्वम्

आह्रीय

आह्रीयहि

आह्रीमहि

Imp. लोट्—

आहताम्

आह्राताम्

आह्रताम्

आहस्र

आह्रायाम्

आहध्वम्

आहने

आहनावहे

आहनामहे

Impf. लङ्—

आहत

आह्राताम्

आह्रत

आहथाः

आह्रायाम्

आहध्वम्

आह्रि

आहन्वहि

आहन्महि

Perf. लिट्—

आजहने

आजह्राते

आजह्रिरे

आजह्रिषे

आजह्राथे

आजह्रिध्वे

आजहने

आजह्रिवहे

आजह्रिमहे

Aor. लुङ्—

{ आवधिष्ट
आहत{ आवधिषाताम्
आहसाताम्{ आवधिषत
आहसत{ आवधिष्ठाः
आहथाः{ आवधिषायाम्
आहसायाम्{ आवधिध्वम्
आहध्वम्

{	आवधिवि	{	आवधिष्वहि	{	आवधिष्यहि
{	आहसि	{	आहस्वहि	{	आहस्यहि

Fu लृट्—आहनियते. आहनियसे. आहनिये. Per
Fu. लुट्—आहन्ता. आहन्तासे, अहन्ताध्वे. आहन्ताहे.
Con लृङ्—आहनियत. आहनियथा. आहनिये. Ben.
आशिवि लिङ्—आवधिषीष्ट. आवधिषीष्ठाः. आवधिषीय.
Pas. भावे-कर्मणि—आहन्यते, Aor. भावे-कर्मणि च लुङ्
—आवधि-आधानि. Cau. गिजन्त आधातयते, Aor. गिच्-
लुङ् आजीघतत. Des. सनन्त—आजिघांसते. Fre. यङन्त
—आजङ्घन्यते. Kri. कृत्य—आहस्तव्यः. PP. निष्ठा—
आहतः. IP. क्ता—आहत्य. Inf. तुमुन्—आहन्तुम्.

हस् (हसे)भा P. से. हसन्ते, to smile, to laugh
at. Pre. सृट्—हमति. Pot. विधि-लिङ्—हसेत् Imp.
लोट्—हसतु. Impf. लङ्—अहसत्. Perf. लिट्—
जहाम. जहसिय. जहाम-जहस. Aor लुङ्—अहसीत्.
Fu. लृट्—हमिष्यति. Per Fu. लुट् हसिता. Ben.
आशिवि-लिङ् हस्यात्. Pas. भावे हस्यते, Aor. भावे-
लुङ्—अहामि. Cau. गिजन्त हामयति, Aor. गिच्-
लुङ्—अजीहमत, Des. सनन्त—जिहसिषति. Fre.
यङन्त—जाहस्यते. Kri. कृत्य हमितव्यः, हसनीयः. PP.
निष्ठा—हसितः. IP. क्ता—हसित्वा. Inf. तुमुन्—
हसितुम्.

हा (ओहाक्)—जृह P. च. त्यागे, to leave,
to remove, to avoid, to abandon.

Pre. लट्—

जहाति	जहितः-जहीतः	जहति
जहासि*	जहियः-जहीयः	जहिय-जहीय
जहामि	जहिवः-जहीवः	जहिमः-जहीमः

Pot. विधि-लिट्—

जह्यात्	जह्याताम्	जह्युः
जह्याः	जह्यान्तम्	जह्यात
जह्याम्	जह्याव	जह्याम

Imp. लोट्—

जहातु	जहिताम्-जहीताम्	जहतु
{ जहाहि	{ जहितम्	{ जहित
{ जहिहि	{ जहीतम्	{ जहीत
{ जहीहि	{ जहाव	{ जहाम
जहानि		

Impf. लङ्—

{ अजहात्	{ अजहिताम्	{ अजहुः
{ अजहाः	{ अजहीताम्	{ अजहित
{ अजहाम्	{ अजहितम्	{ अजहीत
{ अजहाव	{ अजहीतम्	{ अजहित
{ अजहाम	{ अजहिव	{ अजहिम
{ अजहाव	{ अजहीव	{ अजहीम

Perf. लिट्—

जही	जहतुः	जहुः
-----	-------	------

जहिय-जहाय

जहथ्

जह

जहौ

जहिव

जहिम

Aor. लुङ्—

अहामीत्

अहामिष्टाम्

अहामिषुः

अहामीः

अहामिष्टम्

अहामिष्ट

अहामिषम्

अहामिष्व

अहामिष

Fu. लृट् हास्यति. हास्यसि. हास्यामि. Per Fu.

लृट् हाता. हातासि. हातास्मि. Con. लृङ् अहास्यत्.

Ben. आशिषि लिङ् -

हेयात्

हेयास्ताम्

हेयासुः

हेयाः

हेयास्तम्

हेयास्त

हेयासम्

हेयास्व

हेयाध्व

Pas. कर्मणि - होयते, Aor. कर्म-लुङ्—अहायि. Cau.
 निजस्त - हापयति, Aor. णिच्-लुङ्—अजीहपत्. Des.
 सनस्त - जिहासति. Fre. यङ्स्त जिहीयते. Kri. कृत्य—
 हातव्यः. PP. जिहा - हीनः. IP. ज्ञा—हित्वा, विहाय.
 Inf. लुमुन् हानुम्.

हा (ओहाङ्) लुङ् A. अ. गतौ, to go. Pre. लट्
 —जिहीते, जिहाते, जिहते. जिहीषे. जिहे Pot. विधिलिङ्
 जिहीत Imp. लोट्—जिहीताम्. Impf. लङ्—अजि-
 हीत. Perf. लिट्—जहे. Aor. लुङ्—अहाम्. Fu.
 लृट् हास्यते. Per Fu. लृट्—हाता. Ben. आशिषि लिङ्
 —हामीष्ट. Pas. कर्मणि—हायते, Aor. कर्मलुङ्—
 अहायि. Cau. निजस्त - हापयति ते, Aor. णिच्-लुङ्—

अजीहपत्-त. Des. सनस्त जिहामते. Fre. यडस्त—
जाहायते. PP. निष्ठाः -हानः. IP. क्ता—हात्वा. Inf.
तुमुन्—हातुम्. •

हिंस् (हिंसि)—रुधा P. से. हिंसायाम्, to kill,
to strike.

Pre. लट्—

हिनस्ति	हिंसाः	हिंसन्ति
हिनस्मि	हिंस्यः	हिंस्य
हिनस्मि	हिंस्यः	हिंसाः

Pot. विधिलिङ्—

हिंस्यात्	हिंस्याताम्	हिंस्युः
हिंस्याः	हिंस्यातम्	हिंस्यात
हिंस्याम्	हिंस्याव	हिंस्याम

Imp. लोट्—

हिनस्यु	हिंस्ताम्	हिंसन्तु
हिन्धि	हिंस्तम्	हिंस्त
हिनसानि	हिनसाव	हिनसाम

Impf. लङ्—

अहिनत्-द्	अहिंस्ताम्	अहिंसन्
अहिनत्-द् अहिनः	अहिंस्तम्	अहिंस्त
अहिनसम्	अहिंस	अहिंसा

Perf. लिट्—

जिहिंस	जिहिंसतुः	जिहिंसुः
--------	-----------	----------

जिहिंसिष्य	जिहिंसयुः	जिहिंस
जिहिंस	जिहिंसिव	जिहिंसिम
Aor. लुङ्—		
अहिंसीत्	अहिंसिष्टाम्	अहिंसिषुः
अहिंसीः	अहिंसिष्टम्	अहिंसिष्ट
अहिंसिषम्	अहिंसिष्व	अहिंसिष

Fu. लृट्—हिंसिष्यति हिंसिष्यमि. हिंसिष्यामि. Per. Fu. लृट्—हिंसिता. हिंसितामि. हिंसितास्मि Con. लृङ्—अहिंसिष्यत्. अहिंसिष्यः. अहिंसिष्यम्. Ben. आशिषि लिङ् हिंस्यात्, हिंस्यास्तान्. हिंस्याः. हिंस्यासम्. Pas. कर्मणि हिंस्यते, Aor. कर्म लुङ्—अहिंसि. Cau. निजन्त—हिंसयति. Aor. निष् लुङ्—अजिहिंसत्. Des. सनन्त—जिहिंसिषति Fre. यङन्त—जिहिंस्यते. Kri. कृत्य—हिंसितव्य, हिंसनीयः. PP. निष्ठा—हिंसितः. IP. क्ता—हिंसित्वा. Inf. तुमुन्—हिंसितुम्.

हिंस् [हिंसि]—चुरा U. से. हिंसायाम्, to kill, to strike. Pre. लृट्—हिंसयति-ते-हिंसति. Pot. विधिलिङ्—हिंसयेत्-त-हिंसेत्. Imp. लोट्—हिंसयतु-ताम्-हिंसतु. Impf. लङ्—अहिंसयत्-त-अहिंसत्. Perf. लिट्—हिंसयाश्चकार-चक्रे जिहिंस. Aor. लुङ्—अजिहिंसत्-त-अहिंसीत्. Fu. लृट्—हिंसयिष्यति-ते-हिंसिष्यति. Des. सनन्त—जिहिंसयिषति ते-जिहिंसिषति.

हु—लुङ् P. अ. दाने, आदानेऽपि एके, प्रीणनेऽपि, दानं चेह प्रक्षेपः, स च वैधे आधारे हविष्येति स्वभावात् अभ्यते, to sacrifice.

Pre. लट्—

जुहोति	जुहतः	जुहति
जुहोषि "	जुहयः	जुहय
जुहोमि	जुहवः	जुहमः

Pot. विधिलिङ्—

जुह्यात्	जुह्याताम्	जुह्युः
जुह्याः	जुह्यातम्	जुह्यात
जुह्याम्	जुह्याव	जुह्याम

Imp. लोट्—

जुहोतु	जुहताम्	जुहतु
जुहधि	जुहतम्	जुहत
जुह्वानि	जुह्वाव	जुह्वाम

Impf. लङ्—

अजुहोत्	अजुहताम्	अजुहवुः
अजुहोः	अजुहतम्	अजुहत
अजुहवम्	अजुहव	अजुहम

Perf. लिट्—

{ जुहाव	जुहवतुः	जुहवुः
{ जुहवांचकार-जुहवांवभूव-जुहवामास.		
जुहविथ-जुहोथ	जुहवथुः	जुहव
जुहाव जुहव	जुहविव	जुह्विम

Aor. लुङ्—

अजुहोषीत्	अजुहोषाम्	अजुहोषुः
-----------	-----------	----------

अहोषीः

अहोष्टम्

अहोष्ट

अहोषम्

अहोष्य

अहोष्य

Fu. लृट् होष्यति होष्यसि. होष्यामि. Per Fu. लृट्—होता. होतासि. होतामि. Con. लृङ्—अहोष्यत्.

Ben. आशिषि लिङ्—

हयात्

हयास्ताम्

हयासुः

हयाः

हयास्तम्

हयास्त

हयामम्

हयास्व

हयास्य

Pas. कर्मणि हयते, Aor. कर्म-लृङ् अहावि. Cau. निजन्त—हावयति, Aor. णिच्-लृङ् अजृहवत्. Des. सनन्त जुह्वति. Pre. यङन्त जोह्वयते. Kri. कृत्य—होतव्य, हवनीयः, हव्यः. PP. निष्ठा हुतः. IP. ज्ञा—हुत्वा. Inf. तुमुन् होतुम्.

हृ (हृज्)——भा U. अ. हरणे,स्ये परे हृट्, to take away, etc. हृ धातुः हरणार्थे, हरणम् = प्रापणम्, स्वीकारः, स्तैन्यम्, नाशनं च. यथा प्रापणार्थं भारं हरति ग्रामम्. स्वीकारार्थं अंशं हरति. स्तैन्यार्थं—सुवर्णं हरति चौरः. नाशनार्थं पापं हरति. एवम् उपसर्ग-योगेऽन्यार्थेऽपि—यथा = विहारः, आहारः, संहारः इत्यादि. प्रापणार्थे द्विकर्मकोऽयम्.

Pre. लृट् हरति-ते Pot. विधि-लिङ्—हरेत्-त. Imp. लोट्—हरतु-हरताम्. हर-हरस्व. हराणि-हरै. Impf. लङ्—अहरत्-अहरत. अहर-अहरथाः. अहरम्-अहरे. Perf. लिट् अहार-जह्रे, जह्रतुः-जह्राते. जह्र्य-जह्र्ये, जह्र्युः-जह्र्ये. अहार-अहर-जह्रे, अह्रिव-जह्रिवहे.

Aor. लुङ्—अहर्षीत्-अहृत. अहर्षीः-अहृथाः.
 अहर्षम्-अहृषि. Fu. लृट्—हरिष्यति-ते. Per Fu. लृट्—
 हर्ता. Con. लृङ्—अहरिष्यत्-त. Ben. आशिषि-लिङ्—
 क्रियात्-हृषीष्ट. Pas. कर्मणि—क्रियते, Aor. कर्म-लुङ्—
 अहारि. Cau. णिजन्त—हारयति-ते. Aor. णिच्-लुङ्—
 अजीहरत्-त. Des. सनन्त—जिह्वीर्षति-ते. Fre. यङन्त
 —जिह्वीयते. Kri. क्त्य—हर्तव्यः, हरणीयः. PP.
 निष्ठा—हृतः. IP. क्ता—हृत्वा. Inf. तुमुन्—हर्तुम्.

हृष् (हृषु)—भा P. से. अलीके, हर्षेच, अलीकं
 मिथ्याकरणम्, to lie, to be delighted. Pre. लट्—
 हर्षति. Perf. लिट्—जहर्ष. Aor. लुङ्—अहर्षीत्. Fu.
 लृट्—हर्षिष्यति. Per Fu. लृट्—हर्षिता. Ben. आशिषि
 लिङ्—हृष्यात्. Pas. भावे—हृष्यते, Aor. भावे-लुङ्—अहर्षि.
 Cau. णिजन्त—हर्षयति. Aor. णिच्-लुङ्—अजीहृषत्-अजह-
 र्षत्. Des. सनन्त—जिह्वर्षति. IP. क्ता—हृषित्वा-हृष्टा.
 PP. निष्ठा—हृष्टः. लोमविषये—हृष्टः-हृषितः, एवं विस्मि-
 तार्थे प्रतिहृष्यतेऽपि. Inf. तुमुन्—हर्षितुम्.

हृष्—दिवा P. से. तुष्टौ, to be delighted.
 etc. Pre. लट्—हृषति, Perf. लिट्—जहर्ष. Aor.
 लुङ्—अहृषत्. Per Fu. लृट्—हर्षिता. PP. निष्ठा—
 हृषितः-हृष्टः. IP क्ता—हृषित्वा. Inf. तुमुन्—हर्षितुम्.

ऋष्—भा A. शब्दे, अयं स्वभावाद् अखविषयः
 to neigh. Pre. लट्—ऋषते. Perf. लिट्—जिह्वे.
 Per Fu. लृट्—ऋषिता. PP. निष्ठा—ऋषितः. Inf.
 तुमुन्—ऋषितुम्.

ह्लाद्—भा A. से. आह्लादे, अव्यक्ते शब्दे, to be glad, to sound. Pre. लट्—ह्लादते. Perf. लिट्—जह्लादे. Fer Fu. लुट्—ह्लादिता. Pas. भावे—ह्लाद्यते, Aor. भावे-लुङ्—अह्लादि. Cau. णिजन्त—ह्लादयति, Aor. णिच्-लुङ्—अजिह्लादत्. Des. सनन्त—जिह्लादिषते. Fre. यङन्त—जाह्लाद्यते. Kri. कृत्य—ह्लादनीयः. PP. निष्ठा—ह्लादितः. IP. क्ता—ह्लादित्वा, Inf. तुमुन्—ह्लादितुम्.

ह्वे (ह्वेज्)—भा U. अ. स्पर्धायां शब्दे च, to emulate, to call, to invoke, to vie with.

PARASMAIPADA.

Pre. लट्—

ह्वयति	ह्वयतः	ह्वयन्ति
ह्वयसि	ह्वयथः	ह्वयथ
ह्वयामि	ह्वयावः	ह्वयामः

ATMANEPADA.

ह्वयते	ह्वयेते	ह्वयन्ते
ह्वयसे	ह्वयेथे	ह्वयध्वे
ह्वये	ह्वयावहे	ह्वयामहे

PARASMAIPADA.

Pot. विधिलिङ्—

ह्वयेत्	ह्वयेताम्	ह्वयेयुः
ह्वयेः	ह्वयेतम्	ह्वयेत
ह्वयेयम्	ह्वयेव	ह्वयेम

ATMANEPADA.

ह्वयेत	ह्वयेयाताम्	ह्वयेरन्
--------	-------------	----------

हयेयाः
हयेय

हयेयायाम्
हयेवहि

हयेध्वम्
हयेमहि

PARASMAIPADA.

Imp. लोट्—

हयतु
हय
हयानि

हयताम्
हयतम्
हयाव

हयन्तु
हयत
हयाम

ATMANEPADA.

हयताम्
हयस्व
हये

हयेताम्
हयेथाम्
हयावहे

हयन्ताम्
हयध्वम्
हयामहे

PARASMAIPADA.

Impf. ऋङ्—

अहयत्
अहयः
अहयम्

अहयताम्
अहयतम्
अहयाव

अहयन्
अहयत
अहयाम

ATMANEPADA.

अहयत
अहयथाः
अहये

अहयेताम्
अहयेथाम्
अहयावहि

अहयन्त
अहयध्वम्
अहयामहि

Perf. लिट्—अह्राव-अहुवे, अहुवतुः-अहुवाते. अहविष-
अहोष-अहुविषे, अहुवयुः-अहुवाथि, अहुव-अहुविध्वे-हे.
अह्राव-अहुवे, अहुविव-अहुविवहे.

PARASMAIPADA.

Aor. लृङ्—

अहत्
अहः
अहम्

अहताम्
अहतम्
अहाव

अहन्
अहत
अहाम

ATMANEPADA.

{ अहत्	{ अहेताम्	{ अहन्त
{ अहस्ता	{ अहसाताम्	{ अहामत
{ अहथाः	{ अहेथाम्	{ अहध्वम्
{ अहस्थाः	{ अहमाथाम्	{ अहध्वम्
{ अहे	{ अहावहि	{ अहामहि
{ अहामि	{ अहास्वहि	{ अहास्वहि

Fu. लृट्—हास्यति-हास्यते, हास्यतः-हास्येते. हास्यसि-
 हास्यसे, हास्ययः-हास्येये. हास्यामि-हास्ये, हास्यावः-हास्यावहे.
 Per Fu. लुट्—हाता. हातामि-हातामे, हातास्यः-हातासाथे,
 हातास्य-हाताध्वे. हातास्मि-हाताहे, हातास्व-हातास्वहे.
 Con. लृङ्—अहास्यत्-अहास्यत. अहास्यः-अहास्यथाः. अहा-
 स्यम्-अहास्ये. Ben. आशिषि लिङ्—हयात्-हामीष्ट, हयास्ताम्-
 हामीयास्ताम्. हयाः-हामीष्टाः. हयास्तम्-हामीयास्याम्.
 हयासम्-हामीय, हयास्व-हामीवहि. Pas. कर्मणि—हयते,
 Aor. कर्म-लुङ्—अहायि. Cau. गिजस्त—हाययति-ते,
 Aor. गिच्-लुङ्—अजृहवत्-त. Des. सनस्त—जुह्वति-ते.
 Pre. यङस्त—जोह्वयते. Kri. कृत्य—हातव्यः. PP.
 निष्ठा—हृतः. IP. ज्ञा—हत्वा, आ + ह्वे = आह्वय. Inf.
 तुमुन्—हातुम्.

उप, नि, वि, सम्, आ + ह्वे = उपह्वयते, निह्वयते,
 विह्वयते, संह्वयते. आह्वयते (स्पर्धयि).